VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

VESTNIK

Murska Sobota, 23. aprila 1992 ● Leto XLIV ● Št. 16 ● Cena 55 tolarjev

Kdo je dobil Renault 5 Campus?

Str. 7

Komintentom banke ponujamo:

1. možnost neomejenega dviga deviz na vpoglednih deviznih računih
2. odkup in prodajo valute za občane in pravne osebe po ugodnem tečaju
3. devizni depoziti, vezani za 1, 3 in 6 mesecev po spodbudni obrestni meri

Bančne storitve opravljamo na Kocljevi 14a v Murski Soboti in v enotah v Lendavi in Gornji Radgoni.

SKB BANKA D.D.

Občanom Pomurja čestitamo za velikonočne praznike

Množična družba

Dogajanja v parlamentu, v mislih imam glasovanja o konstruktivni nezaupnici, in pogajanja okrog volilne zakonodaje vse bolj manifestirajo boj strankarskih oligarhij. Po svoje morda to niti ni slabo, vendar se mi zdi, če se ozremo na dogajanje z očmi državljana, da se ponovno približujemo nekemu totalirizmu, ki naj bi ga preživeli. Vse bolj se potrjuje realnost družbenega življenja, za katero sta značilna politična participacija in občutek nemoči prebivalstva, da vpliva na svojo usodo. Tako smo definirali pretekli sistem, ob podrobnejši analizi sedanjih dogajanj, še posebej prerekanja o volilni zakonodaji, ko je v interesu strankarskih oligarhij uveljavitev in izvolitev le-teh, se potrjuje tudi sedaj. Skratka, opravka imamo s pojavi, ki definirajo množično družbo.

Teoretično gledano je tej tezi mogoče oporekati, kajti teorija množične družbe sloni na premisah, da državljani ne morejo vplivati na politiko države, če ne pripadajo politično relevantnim skupinam — torej strankam. Vendar problem ni v identiteti, ampak v odnosu oligarhij do državljanov. Ravno zaradi manifestacije moči strankarskih oligarhij in boja za oblast se približujemo modernemu totalitarizmu, saj se srečujemo z diktaturo vodstev strank in državljanov. Ne samo, da so državljani vse bolj »oddaljeni« od države, ampak tudi od strankarskih oligarhij. Očitno je na tej ravni potreben premik, kajti prehodno obdobje je mimo. Nujno je torej vzpostaviti sistem organizacije, tega bi se morale v prvi vrsti zavedati stranke, ki bo sposoben posredovati med posameznikom, državo in drugimi centri moči.

J. VOTEK

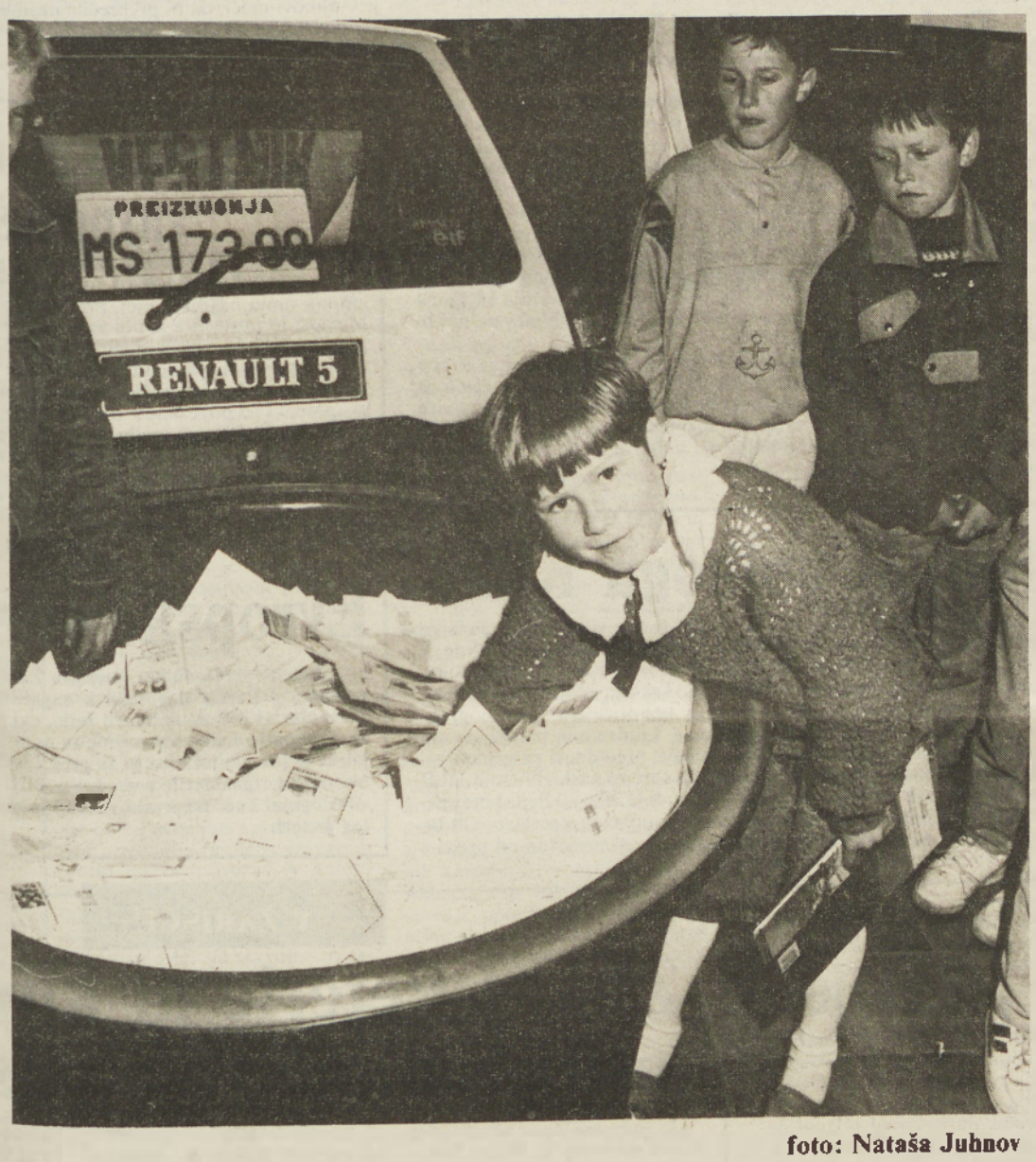

foto: Nataša Juhnov

Velikonočna nedelja je bila tudi dan sklepnega dejanja Vestnikove nagradne igre KAJ JE NA SLIKI. Na zabavni prireditvi v Radovcih je padla odločitev o dobitniku nagradnega avtomobila Renault 5, še prej pa smo izžrebali 8 drugih lepih dobitkov. Avto je šel v Budince, kolo pa v Puščo.

Elrad

Kandidata za generalnega direktorja

V sistemu Elrad, ki se srečuje s problemom stečaja in velikimi likvidnostnimi težavami, teče postopek za izbor generalnega direktorja. Na razpis sta se prijavila dva kandidata, dosedanji v. d. direktor Karel Sapač in Jože Caf, direktor podjetja ELTI. Svoje programe, ki ju na kratko povzemamo, sta predstavila upravnemu odboru podjetja, ki se bo o izbiri kandidata odločil do 10. maja.

Karel Sapač je svoj program sanacije opisal takole: »V devetih mesecih je potrebno v sistemu Elrad opraviti kratkoročno sanacijo v smislu zagotovitve pozitivnega finančnega rezultata na eni strani, na drugi strani pa pripraviti strategijo poslovnega razvoja in dela za naslednjih tri do pet let. Bistvo te kratkoročne sanacije je zagotavljanje neke finančne likvidnosti in finančna konsolidacija podjetja ter usposobitve trženja glede na spremenjene tržne razmere, saj vemo, da se je jugo trg zaprl in da se je zato potrebno usmeriti na svetovni trg. Pri dolgoročni sanaciji pa bo potrebno strategijo dodobra razdelati, na novo definirati predvsem trženje in marketing ter v tem okviru programe, ki jih bo potrebno selekcionirati in dopolniti. Izjasniti se bomo morali o tržnih poteh in razvoju tržne mreže ter zavzeti jasno stališče do promocije Elrada.

Konsolidirati bo potrebno finančno področje, ki postaja merodajno za uspeh ali neuspeh sistema, področje informacijskega in kadrovskega sistema, investicij in tehnološkega razvoja. Skratka, te stvari bo potrebno na novo definirati, sam imam o tem jasno vizijo, vendar je v tem momentu ne želim prejudicirati, saj želim to narediti skupaj s poslovodnim timom, ki ga bom predlagal in z upravnim odborom. Svoj program sem časovno omejil na devet mesecev, ker menim, da je kratkoročna sanacija v tem času izvedljiva. Če se pa bodo v tem času pojavila nezadovoljiva gibanja, sem pripravljen tudi odstopiti.«

Drugi kandidat za generalnega direktorja Elrada je **Jože Caf**, direktor podjetja ELTI, sicer pa dober poznavalec radgonskega podjetja, saj je tam pred časom opravljal vrsto pomembnih nalog. »Program, ki sem ga predstavil upravnemu odboru sistema Elrad temelji na štirih bistvenih točkah: sanaciji kadrovske situacije, trženja, financ in pa predvsem sanacija zaupanja med delavci v kolektivu. Pri sanaciji trženja izhajam iz dejstva, da je bil Elrad usmerjen za proizvodnjo in prodajo svojih izdelkov na jugo trgu, ki ga danes ni več oziroma je močno reduciran in je zato sprememba strategije trženja nujna. To pomeni, da je potrebno sprejeti dejstvo, da domačega trga ni več, da obstaja samo zunanji trg in izdelki, ki se lahko tržijo na tem svetovnem trgu. Obstajajo samo različni kakovostni razredi, različni cenovni razredi in pa seveda različne možnosti plačila. Pri trženju je zelo pomemben kadrovski vidik — da bi lahko dosegli željene rezultate, 65 milijonov mark prometa letno, ki bi po moji oceni pripeljal sistem Elrad v mirnejše vode, bi morali v trženju narediti največjo kadrovsko sanacijo. To pomeni podvojiti ljudi v segmentu trženja in to predvsem s kakovostnimi kadri, ki obvladajo področje zunanje trgovine. Na programu financ je situacija nekoliko bolj zapletena, saj se v tem položaju, v kakršnem se nahaja trenutno Slovenija, ne moremo opreti na kakšna tuja vlaganja v večjem obsegu, lahko pa saniramo sistem od znotraj s tem, da ta dejansko zaživi kot d.d., da uveljavi instrument delnic. Istočasno pa v tem trenutku lahko ugotavljam, da tudi kakšna večja finančna injekcija ne predstavlja bistvene vzpodbude, kajti najprej je v sistemu potrebno narediti programsko sanacijo v smislu atraktivnih proizvodov, saj bomo šele takrat postali zanimivi za tuje vlagatelje. V tem trenutku bi vsak priliv, ki bi prihajal tako na suho, polnil vrečo brez dna.

Pri proizvodnji se je potrebno osredotočiti na to, da se proizvaja to, kar se v tem trenutku da prodati, torej izdelke, ki so v končni fazi plačani, kajti bistvo vsega je, da je osnovni problem Elrada sedaj težka likvidnostna situacija, velike zaloge in pa nerešene terjatve na jugo trgu.

Vidike kadrovske sanacije sem na področju trženja že začrtal, menim pa, da so tudi ostali segmenti potrebni ustrezne ojačitve s sposobnimi kadri. Tako samo na področju financ in pravnih zadev v bližnji prihodnosti vidim, da je potrebno zaposliti do dvajset sodelavcev, ki bodo lahko kakovostno obvladali to sanacijo, ki nas čaka.«

RENATA FICKO

Vse poti vodijo v Potrošnik

UGODNE CENE
BARVNI TELEVIZOR BTV 561FL 43.289,00
KOLO PONY 24"ROG 9.834,00
PEČI ZA CENTRALNO KURJAVO FERROTHERM 30 kW 94.103,60
MOŠKE OBLEKE RIO že od 8.975,20
MOŠKI SUKNJIČI že od 6.847,20
MOŠKE HLAČE že od 3.324,50
ŽENSKI KOSTIMI že od 6.822,80
ŽENSKE JOPE že od 5.563,80
V BLAGOVNICI IN SALONU MODE

TOALETNI PAPIR 100/1 16,40
150/1 24,60
HIGIENSKI VLOŽKI ONA 1 39,40
ONA 5 49,90

To zmore le Potrošnik

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo sončno vreme, v popoldanskem času so možne krajevne plohe.

Pregovora

Če je Jurija dež in na Petra suša, se raduje kmetova duša.- Jurij zakuri in odpre nam duri.

VESTNIKOV KOLEDAR

23. april, četrtek, JURIJ
24. april, petek, FIDEL
25. april, sobota, MARKO
26. april, nedelja, bela nedelja
27. april, ponedeljek, dan upora
28. april, torek, VITAL
29. april, sreda, KATARINA

3. sejem avto in vzdrževanje
24. - 29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

Omama Fair playa

Str. 15

POLJOOPSKRBA

- Trgovina MARIBOR, tel.: (062) 303-984
- Trgovina M. SOBOTA, tel.: (069) 21-048
- rezervni deli za traktorje URSUS
- kosilnice BCS
- traktorske škropilnice

Iz Monoštra piše

Ušteli so se pri proračunu

»V madžarski družbi je vse več pojavov, ki lahko pripeljejo do vladne krize,« pišejo nekateri časopisi v zadnjih tednih. Nekaj dni pred koncem lanskega leta smo bili prepričani, da ne bomo imeli proračuna za leto 1998. Toda kot vedno, je tudi tokrat začel delovati mehanizem, skupščina je zasedala podnevi in ponoči (dobesedno) in vladajoča koalicija je izsilila sprejetje proračuna. Storila je to sebi v veliko zadovoljstvo in na jezo opozicijskih strank. Nekateri strokovnjaki so že takrat opozarjali na napake pri načrtovanju državnega proračuna. Zadovoljstvo nad zmago je trajalo do začetka aprila, ko so morali vladni krogi priznati, da bo znašal proračunski deficit verjetno nekje med 100 in 120 milijard forintov, ne pa samo 70, kot je vlada obljubljala. Kaže pa, da so se tudi tokrat ušteli. Finančni minister je namreč na tiskovni konfereci povedal, da računi kažejo, da bo v prvem četrtletju primanjkljaj znašal med 46 in 48 milijardami forintov, ne pa, kot so predvidevali, 36 milijard. Če zdaj izračunamo, da ima štiri četrtletja, vsako pa naj bi pridelalo 36 milijard deficita, to skupaj v proračunskem letu znese 144 milijard, kar pa je dvakrat več od načrtovanega v proračunu. (Priznam, da logika rahlo šepa, saj ni nujno, da bi bil primanjkljaj v vsakem četrtletju povsem enak.)

Kdo je torej kriv za te računske težave? Tisti, ki so proračun sestavili? Kje neki! Krivi so tisti, ki ne plačujejo dajatev, ki so carini dolžni okoli 200 milijard forintov. Gre predvsem za podjetja, ki se v zadnjem času na Madžarskem na veliko ukvarjajo z izvozom in uvozom. Prejšnji predstojnik državne carinske službe zdaj lahko razmišlja o tem, zakaj plačila carine ali bančnih garancij ni zahteval takoj na meji. Časa za razmišljanje ima zdaj dovolj, saj so ga zamenjali. In kako je z dajatvami? Podjetja plačujejo t. i. družbeno zavarovanje delavcev. Gre za 44 odstotkov od bruto osebnih dohodkov. Toda, ker je veliko tovarn v krizi, ta denar preprosto »pozabijo« nakazati. Od 8. aprila velja na Madžarskem nov zakon o stečajih, ki pravi, da se v podjetjih, ki že 90 dni niso poravnavala svojih dolgov, uvede stečajni postopek. V podjetjih, ki jim grozi taka nevarnost, dela trenutno več kot pol milijona ljudi. V industriji in trgovini je to vsako tretje podjetje, v kmetijstvu pa okoli 400 podjetij. Tako se ni treba čuditi, da isti minister, ki se ga spomnimo po napačnem izračunu proračuna, na seminarju menedžerjev prizna, da se boji, da bo do konca leta na Madžarskem okoli 700 tisoč brezposelnih. Drugače rečeno: tu gre za vsaj pol milijona madžarskih družin, ki bodo ostale brez edinega vira preživljanja. Inštitut za družboslovje je objavil podatke, po katerih se je vsaj v 70 odstotkih madžarskih družin materialni položaj poslabšal. Vsaka druga družina si ne more privoščiti kulturnih dobrin, kar 17 odstotkov jih več sploh ne kupuje novih oblek. Plast revežev je torej iz dneva v dan debelejša.

Da pa lahko politiko tudi na Madžarskem sprejemamo z ironijo, pove podatek, da so na drugi državni konferenci Demokratskega foruma, ki je najmočnejša stranka v vladni koaliciji, konferenca je potekala pod naslovom Po stabilizaciji, ugotavljali, da smo prvi del pravnega in gospodarskega stabilizacijskega programa uspešno izvedli, da lahko v drugi polovici leta pričakujemo gospodarski dvig. Kot bi nekateri ne živeli med nami. Ali vsaj ne v isti državi kot večina Madžarov in nas, pripadnikov različnih narodnosti.

Marijana Sukić

Karikatura: Stevo Stračkovski

Bakerjev sel v Ljubljani

Prvi namestnik ameriškega državnega sekretarja, pristojen za evropske in kanadske zadeve, in posebni odposlanec državnega sekretarja Jamesa Bakerja, Ralph Johnson, se je med obiskom v Sloveniji pogovarjal predvsem o vzpostavitvi diplomatskih odnosov med državama. Sestal se je s predsednikom predsedstva Milanom Kučanom — ob tej priložnosti mu je Kučan izročil pismo za Jamesa Bakerja — in zunanjim ministrom dr. Dimitrijem Ruplom. Zvedelo se je, da so ZDA postavile določene pogoje za vzpostavitev diplomatskih odnosov. Po njunem zatrdilu Slovenija te pogoje že izpolnjuje in bo torej do diplomatskih stikov lahko prišlo prav kmalu. Slovenija bi želela odpreti konzulata v Clevelandu in New Yorku, v Ljubljani pa naj bi zagotovili izdajo vizumov za ZDA.

Ralph Johnson je obiskal tudi Zagreb in Beograd, kjer se je srečal s Slobodanom Miloševićem. Kot je rečeno, se Srbija zavzema za zakonito in pravično politično rešitev jugoslovanske krize v okviru konference o Jugoslaviji. V zvezi z obtožbami na račun Srbije je Milošević poudaril, da le-te ne temeljijo na dejstvih in da Srbija zavrača pritiske in vsiljevanje volje.

Jubilej polboga Kima

Komaj 14 let je imel, ko je leta 1926 ustanovil Zvezo za razbitje imperializma. Pri 15 letih je ustanovil Zvezo komunistične mladine. V 18. letu je vodil zgodovinsko sejo, na kateri je zarisal »džučeovsko revolucionarno linijo korejske revolucije«. Tako je zdajšnji 80-letni severnokorejski predsednik Kim Il Sung — kot pričajo uradne biografije — vse življenje hodil od zmag do zmag. Ljudstvo in partija sta mu iz hvaležnosti leta 1953 dodelila čin maršala, pred dnevi pa generalisima. Prekipevajočo hvaležnost so pokazali s tremi naslovi heroja DLR Koreje, za povrh pa še z naslovom heroja dela. Ob jubileju korejskega polboga Kima so mu pripravili zares pompozno proslavo. Ob takem razkošju pa mora večina prebivalstva živeti pretežno od prosa.

Za resne korake proti Srbiji

Ameriški zunanji minister Baker in vodja nemške diplomacije Genscher sta se po telefonu dogovorila o skupnih in odločilnih ukrepih proti Srbiji in jugoslovanski armadi zaradi njunega vpliva na dramatične razmere v BiH. V svežnju ukrepov, ki naj bi jih uresničili v okviru Konference o evropski varnosti in sodelovanju, zunanja ministrstva nekaterih držav predlagata, naj Beogradu zagrozijo z odvzemom članstva v KSCE, če srbsko vodstvo in armada bistveno ne spremenita svojega odnosa do človekovih in manjšinskih pravic. Hkrati predlagata, naj Srbijo in armado razglasijo za odgovorni za stopnjevanje spopadov v BiH. Predlagata tudi sklic komisije visokih uradnikov konference, BiH pa naj bi kot prvi priložnosti sprejeli v članstvo te organizacije. Tako Baker kot Genscher menita, da je potrebno v primeru, če Srbija in armada ne bosta pokazali pripravljenosti za sodelovanje, sprožiti nadaljnje ukrepe. Srbijo je pred mednarodno osamitvijo posvarila tudi britanska diplomatinja, ki armadi očita, da se je odkrito postavila na stran srbskih separatistov, namesto da bi ločevala sprte strani.

Ostra obsodba nasilja

Evropska skupnost in njene države članice ostro obsojajo nasilje, ki ga v BiH ob podpori rednih enot, še posebej jugoslovanske vojske, širijo različne oborožene formacije. To je rečeno v sporočilu, ki ga je evropska dvanajsterica objavila v Bruslju. Sporočilo od vseh zahteva, naj se vzdržijo vsakršne akcije, ki bi utegnila položaj še poslabšati. ES še posebej poziva oblasti v Beogradu, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi preprečile nasilne akcije srbskih paravojaških skupin. ES se nikoli ne bo sprijaznila s položajem, nastalim na podlagi nasilja, je še rečeno v sporočilu.

Svet ne more biti ravnodušen

Predsedstvo Republike Slovenije je sprejelo posebno izjavo ob ogrožanju neodvisnosti in ozemeljske celovitosti BiH in ob stopnjevanju nasilja v njej. Predsedstvo RS izraža globoko zaskrbljenost in protestira zoper agresivna dejanja, katerih žrtve je Republika BiH, ki ogrožajo mir in varnost ter povzročajo izseljevanje pljenje prebivalstva neodvisne BiH. Za zaostritev krize so odgovorne sile razpadajoče jugoslovanske vojske in oborožene skupine, ki so povezane z njo in ki imajo podporo oblasti v Srbiji in Črni gori. Ob tem mednarodno skupnost pozivajo, naj čimprej uporabi vsa sredstva, da se onemogoči nadaljnja agresija na BiH, vse v Sloveniji pa poziva, da prizadetim čimbolj pomagamo. Slovenija ob tej človeški in civilizacijski tragediji v BiH ne more biti ravnodušen, zato je nujno takojšnje in učinkovito ukrepanje evropskih držav in vseh humanitarnih organizacij.

Evropske mirovne sile

Komite predsednikov skupščin Zahodnoevropske unije se je na sestanku v Parizu dogovoril o napotitvi evropskih mirovnih sil v BiH. Hkrati je komite izrazil željo, naj svet Zahodnoevropske unije čimprej opremi sile, namenjene za mirovne operacije v BiH. Nekatera, ki je presedujoča, se je že pred časom zavzela, naj ta evropska obrambna organizacija posreduje v BiH, da bi čimprej dosegli ustavitev ognja. Tudi francoski zunanji minister Dumas je takšen predlog podprl.

globus

MOSKVA — Po devetih dneh zasedanja ruskega parlamenta je prišlo do ponovnega preobrata, ko so poslanci s 318 glasovi za in 318 proti sprejeli deklaracijo, ki podpira Jelcinove gospodarske reforme. Hkrati je Jelcin zavrnil kolektivni odstop vlade.

BUDIMPEŠTA — Generalna sekretarka Sveta Evrope Catherine Lalumiere je na tiskovni konferenci izjavila, da je Slovenija zelo resna kandidatka za sprejem v Svet Evrope.

ATENE — Med obiskom v Grčiji se je italijanski zunanji minister Gianni De Michelis zavzel, da bi Evropska skupnost skupno priznala Makedonijo. Hkrati je opozoril na posledice, ki bi jih lahko imela »trmasta grška politika« do Makedonije.

MOSKVA — Ruska socialistična federativna zvezna republika več ne obstaja. Sklep je sprejel ruski parlament, ki je s tem potrdil predlog Jelcina, naj se nova država imenuje Ruska federacija, ker to ime bolj ustreza večnacionalni skupnosti.

KABUL — Afganistanski predsednik Nadžibulah je odstopil kot predsednik države in vodja vladajoče stranke Vatan. Oblast naj bi predal koaliciji vojaških generalov in predstavnikov oboroženih upornikov. Usoda Nadžibulaha je negotova.

HAMBURG — Nemško zunanje ministrstvo je odobrilo Iranu med zadnjo vojno z Irakom prodajo orožja, vrednega milijon dolarjev, in zaščitilo pomembnega iranskega diplomata.

KIŠINEV — Zunanji ministri Moldavije, Romunije, Rusije in Ukrajine so na skupnem sestanku skušali poiskati možnosti za mirno rešitev spora v Moldaviji. Pri tem pa Romunija ponuja vojaško pomoč »bratom Romunom v Moldaviji«.

Mengele je mrtev

Nemški tožilci so potrdili, da so z genetskimi prstnimi odtisi zanesljivo ugotovili, da je zloglasni dr. Josef Mengele, ki so ga ljudje poznali pod imenom »Angel Smrti«, umrl leta 1979 v Braziliji. Gerhard Wiese, zadnji še aktivni nemški odvetnik, ki je sodeloval tudi na nürnberškem procesu, je dejal, da so posmrtni ostanki, ki so jih leta 1985 izkopali na pokopališču v Braziliji, brez dvoma ostanki trupla dr. Mungeleja. Josef Mengele, ki je med vojno v nemškem koncentracijskem taborišču Auschwitz izvajal tako imenovane znanstvene poskuse na dvojčkih, je po koncu druge svetovne vojne zbežal v Južno Ameriko.

Izraelsko priznanje

Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je od izraelskega zunanjega ministra Davida Levija prejel noto, v kateri mu sporoča, da je Izrael priznal neodvisno republiko Slovenijo; državi naj bi navezali tudi diplomatske odnose. Hkrati je Slovenijo priznal tudi Egipt; podobno priznanje velja tudi za Hrvaško in BiH. Egiptovski zunanji minister Amr Musa je ob tej priložnosti dejal, da se nadeja, da bo to priznanje pripomoglo k ustavitvi prelivanja krvi v BiH.

›Vroče‹ v Gorskem Karabahu

Iz Gorskega Karabaha spet poročajo o srditih spopadih med Azerbajdžanskimi silami in armensko milico. V izredno ostrih bojih je padlo več kot 160 ljudi. Najbolj srditi spopadi so potekali za strateško pomembno vas Maraga na severu Gorskega Karabaha. Medtem je Moskva sprožila novo pobudo za mirno reševanje sporov med Armenijo in Azerbajdžanom glede območja Gorski Karabah. Ruski zunanji minister Kozirev se je pogovarjal z voditeljema obeh sprtih strani. Ker je Azerbajdžan privolil v pogajanja s predstavniki Gorskega Karabaha, opazovalci menijo, da gre za pomembno spremembo v odnosu Azerbajdžana do problema Gorskega Karabaha.

PREBLISKI

Ustavite balkanskega klavca Slobodana Miloševića in njegovo agresijo proti neodvisni republiki BiH. Proti njemu je treba nastopiti ravno tako ostro in odločno kot zoper Sadama Huseina.

New York Times

— — —

Glavni razlog obiska Borisava Jovića in kninskih funkcionarjev v OZN ni problem razporeditve modrih čelad na Hrvaškem, temveč negativno stališče mednarodnih političnih dejavnikov do sklepa o veljavnosti zveznih zakonov in predpisov na območju samozvane srbske republike Krajine.

Borba, Beograd

— — —

Bosanski predsednik Izetbegović ni nikoli tvegal enostranskih korakov, ki bi utegnili razjeziti federalni Beograd in armado. Kljub temu pa svoje republike ni uspel obvarovati pred srbsko agresijo.

Vjesnik, Zagreb

V ŽARIŠČU

Zakaj Peterle ni kuvertiral svoje odločitve o odstopu?

V zadnjem času sta se dve naciji na svetu še enkrat pokazali v svoji čistokrvni stereotipni podobi.

Val razbijanja političnega telesa na majhne stranke in pomikov v levo se je ustavil na britanskem otočju. Kakor pišejo angleški časopisi, je **John Major,** ki ga posmehljivo imenujejo **siva miš,** postal **superman.** Na volitvah je kljub drugačnim napovedim vseh vodilnih raziskovalnih ustanov javnega mnenja zmagal in tako stopil iz sence Margareth Thatcher. Na Otoku se ni prijelo niti seme nacionalizma, čeprav je prav v Združenem kraljestvu blodilo veliko njegovih strahov. Škotska nacionalistična stranka je dobila celo manj mandatov, kakor jih je imela doslej. Škodi se niso odločili, da bi močneje podrezali v 285 let staro zvezo z Anglijo. **Britanija je ostala konzervativna in liberalistična.** Navkljub 2,6 milijona brezposelnim in 50 000 podjetjem, kolikor jih je bankrotiralo v zadnjih dvanajstih mesecih.

Na **Srbe** pritisk Amerike, Evropske gospodarske skupnosti in svetovne javnosti deluje, kot je bilo pričakovati. **Nikakor** oziroma nasprotno od tistega, kar bi vsi skupaj z diplomatskimi pritiski želeli doseči. Kakor piše le Monde, iz odnosa, ki ga ima tačas do njih svetovna javnost, izpeljujejo svoj ekskluzivni položaj. **Same sebe so spet enkrat s potrditvijo spoznali za tiste, ki so tako pomembni in veliki, da jih vsi sovražijo.**

Vodja bosanskih Srbov **Radovan Karadžić** je dal intervju za novosadsko televizijo pred zakurjenim kaminom, udobno zleknjen, s polnimi usti srbske ogroženosti. To je seveda zgled največje neokusnosti. Še ameriški predsednik se daje fotografirati in snemati v vzdušju domačnosti in topline ognjišča samo ob božičnih praznikih.

Nikakor pa ne takrat, ko na kateremkoli koncu sveta, kjer je Amerika vpletena, tisoči bežijo z gorečih domov. Karadžića pa ne moti, da vsi mediji dokumentirajo trpljenje ljudi, ki ga povzroča srbska megalomanija. On še naprej govori o pravici Srbov, da živijo v eni državi.

Slovenci bi o sebi sicer mogli misliti, da smo neka relevantna svetovna nacija — čeprav majhna. Vendar to v resnici še nismo. Objektivne okoliščine nas resda postavljajo kot tiste, ki so prvi v Evropi začeli demontirati neko državo, kar pa prav zaradi naše majhnosti še ni dovolj za predstavitev »slovenske poti« kot svetovnega stereotipa.

Bomo pa stereotip kmalu postali. Osebno bi mi bilo ljubše, če bi nas svet opredelil kot začetnike **globalne regionalizacije,** toda stvari tečejo v drugi smeri. Najverjetneje bomo postali znani kot majhni zdraharji, ki so navzven lakajski, navznoter pa sprti.

Zakaj Lojze Peterle še ni odstopil? Z vlogo mesijanstva, ki mu jo očitajo, bi se odlično skladala vloga mučenika. Biti mučenik pa je pri Slovencih še kako odmevno, navsezadnje se to vidi po odnosu, ki ga imajo ljudje do prenoviteljev, bivših komunistov. Čeprav jih je veliko na prepričana, kakor kaže ... ziskave javnega mnenja, da ... za današnje razmere krive prejšnja oblast, prenoviteljem pa ... hočeš nočeš vsaj formalno ... sledniki te oblasti, ... ljudi kljub temu vzbujajo ... politiki. Zato, ker se jih v ... otepajo kot hudič križa.

Za pozitiven učinek Peterletove vloge tragičnega ... če bi se zanjo odločil in odstopil, govori med drugim ... da naj bi se gospodarski položaj izboljševal, kakor je Peterle ves čas dopovedoval. Naj bi ... poboljševanje se tako ... vo in relativno, bi za njegovo politični ugled pomenilo ... šele potem, če bi si zasluge lastili drugi, on pa bi iz ... govoril, da je to njegova zasluga in da bi šlo še bolje, ... bi šli nekoristnih političnih igric. Slovenska histerična želja po blaginji, ki je ... ment našega zdraharskega stereotipa, je dovolj velika, da bi večina to sprejela za logičen potek dogodkov. Opazno bolj ... še pa nam kmalu tako ali ... ne bo šlo.

Če bi bil zdajle, v torek ... traj, en dan pred tretjim glasovanjem o nezaupnici ... predvsem nezaupnica ... na Peterletovem mestu, bi ... redil takole. Kuvertiral bi svoje odločitev, da bom odstopil ... glede na to, kako se bo ... glasovanje o njem in Demosku. Prebral bi jo takoj po razglasitvi rezultatov glasovanja. Kaže pa, da se je Peterle odločil ... zel srbskih trpečin ... sov: hoče biti ...

STEFAN SMEJ

Ustanovili iniciativni odbor za gradnjo železnice od Sobote do Monoštra

Da vlak ne bi odpeljal!

Na pobudo predsednika izvršnega sveta SO Murska Sobota so se v petek (17. aprila 1992) v prostorih Območne gospodarske zbornice za Pomurje sestali najodgovornejši s področja železniškega prometa in drugi, ki so življenjsko odvisni od tega. Z ministrstva za promet in zveze sta se poleg ministra Marjana Krajnca sestanka udeležila tudi Boris Žižmond, vec in Slavko Hanžel, Tomaž Može je govoril v imenu primorske gospodarske zbornice, poleg Jurija Pirša, najodgovornejšega z Železniškega gospodarstva Ljubljana, sta na sam velikonočni petek prišla v Mursko Soboto tudi Alojz Bon (odgovoren za razvoj) in Ludvik Krajčič (vodi slovensko skupino v mešani slovensko-madžarski komisiji, ki pripravlja ustrezno dokumentacijo). Kot gostitelji so nastopili Koloman Cigüt, Ivan Obal, Andrej Gerenčer in Gusti Grof.

Slovenija in Madžarska sta edini državi v Evropi, ki nimata železniške povezave, čeprav sta v preteklosti potekali na ozemlju Prekmurja kar dve železniški progi proti madžarskim mestom. Načrtovana železniška proga med Murske Sobote in Martina proti Monoštru (o tem se bolj ali manj govori že več kot petnajst let) je po petkovem sestanku pokazala nekoliko bolj resnična in bližu. Prav vsi navzoči so bili enotnega mnenja, da bo morala glavno pobudo prevzeti slovenska stran; da pa bi lahko še letos pridobili ustrezna finančna sredstva, bodo morali ukrepati zelo hitro. 20 odstotkov ali pa še več vseh potrebnih sredstev — to pa je okrog 60 milijonov dolarjev — bo morala zbrati Slovenija. Najbolj zainteresirana za železniško povezavo sta primorska in pomurska regija, prav tako pa celotno slovensko gospodarstvo, saj pomeni prevoz tovora prek slovenskega ozemlja tudi dobiček; večino slovenskega blaga, ki potuje proti vzhodu, prevažajo prek hrvaškega ozemlja — pot je dolga, pojavljajo pa se dodatne nevšečnosti, ker jim Hrvaška postavlja vedno nove pogoje in zahteve.

Vse nadaljnje aktivnosti, povezane z gradnjo proge Martinje—Monošter, bo vodila **iniciativna skupina**, ki jo bodo sestavljali predstavniki najbolj zainteresiranih strank (in ki bodo tudi prispevali sredstva k nujnemu deležu Slovenije). Poleg ministrstva in železniškega gospodarstva bodo v odboru tudi predstavniki Luke Koper, Ljubljanske banke-Pomurske banke, Izvršnega sveta SO Murska Sobota (sedež družbe za zgraditev železniške povezave bo moral biti v Murski Soboti, občinska vlada pa mora tudi poskrbeti za odkupe potrebnih zemljišč) ter območni zbornici za Pomurje in Primorsko. Ministrstvo bo sklicatelj naslednjega sestanka, ustanovljen iniciativni odbor pa bo do takrat pripravil »inventarizacijo« sedanjega stanja z realno oceno zmožnosti gospodarstva in železnice in opozorilom na kritične točke.

S pridobitvijo sredstev za gradnjo železniške povezave ne bo problemov, smo še slišali v petek, pa najsi bodo to sredstva posojila mednarodnih bank ali pa kapital zainteresiranih tujih vlagateljev.

Preden bodo zasadili prve lopate, pa bo morala svoje reči in seveda podpisati tudi vlada: Madžarska in Slovenija morata še podpisati uradni protokol o sodelovanju pri gradnji železniške proge.

BERNARDA B. PEČEK

KOLUMNA

Markovska procesija

Moja napoved je kajpada odtrgana. Prepričan sem namreč, da se bodo običaji, kakršni so Markovska procesija in nekateri drugi, nekoč obravnavali v sklopu oddaj ali rubrik, v katerih se obravnavajo kmetijski nasveti. Med agronomi bodo takrat v studijih sedeli tudi psihologi, pisatelji, pesniki, ezoteriki, filozofi, ki bodo tudi v časopisih in revijah pisali na straneh, na katerih so danes samo razprave agronomskih naravoslovcev in empirikov.

Eden od obredov, katerega začetki segajo najdalje v zgodovino, je Markovska procesija. Če se bo letos še kje dogajala, se bo torej v soboto, 25. aprila, na god svetega Marka.

*Začelo se je z **ritualom**, ki je potem prešel v **obred**, dananes pa obstaja samo še kot **cerkveni običaj**. Bolje to kot nič. Tako še vedno obstaja upanje, da bo lahko nekoč spet ritual.*

Markovska procesija je postmoderna vrednota. Postmodernizem je duhovno vetje, ki hoče znova sešiti raztrgane kose ritualnih oblek. Ponovno združiti tisto, kar se je ločilo, se potem med seboj sprlo in začelo živeti drugo mimo drugega.

***Ritual** je poganjala kri, spolna sla, strah pred smrtjo. V tistih časih so zemljo obdelujoči ljudje tudi na evropski celini hodili na poganjajoča polja spolno občevat. Zato, da bi z erotično energijo pomagali pri rasti poljskih kultur. Dandanes počnejo to samo še ponekod, pri tako imenovani primitivnih ljudstvih. Potem se jim je v glavah začelo nekaj cefrati in iz rituala je nastal obred. **Apolinično je premagalo dionizično:** zavest o tem, da sem nekaj posameznega, da obstajam kot od drugih ločeno bitje, je postajala močnejša od zavesti skupinskega pregnanstva iz raja. Bog Apolon je bil močnejši od boga Dioniza, katerega ritual se je spremenil v obred. Obred je ponavljanje; ponavljali so, da bi ne pozabili, pozabljali so, ker so se čedalje manj spominjali.*

Kar pa se ponavlja, to vzdržuje red in pomaga brzdati. Tisti čas, ko nekaj ponavljaš, pa četudi ne veš, kaj in zakaj, ne delaš drugih »poganskih« reči. Zato je cerkev to naredila za svoj običaj. Hvala bogu, lahko bi vse skupaj scmarila na grmadi.

Žitni setvi je potrebno pomagati**. Seveda tudi z gnojenjem in pletjem. Kar pa ni dovolj, oziroma je zadostno samo za nekaj časa. Pri pletju se to že kaže. Včasih so tisto rastlinje, ki ni bilo predmet gnojenja, ki ni bilo kultura, odstranjevali ročno, pleli so. Potem so iznašli kemično roko, kemični srp in kemično motiko. Vse skupaj pa ne zaleže več prav toliko, **samo poglejte preslico, pirnico, slak in druge zmagovalce, ki jih bo potrebno nekoč razglasiti za Dionizove zaščitne rastline.

*V letošnjem pomladnem zvezku informacij, ki jih izdaja zveza za biološko-dinamično pridelovanje hrane Demeter-Bund, piše **Udo Renzenbrink**, dr. med., v članku z naslovom **Žita, naša najpomembnejša, na soncu dozorela prehrana**, o žitu. O kulturi, ki se jo hodi na Markovo blagoslavljat na polje. Klas te rastline nosi, piše Rezenbrink, betev, ki ima čudovite lastnosti. Debela je v povprečju samo za tanke 4 mm in zraste do višine 1,2 metra. Zraste seveda tudi več, toda gospodu Rezenbrinku gre manj za rekordno višino, ki jo lahko, recimo doseže rž, kot za razmerje med debelino betva in njegovo višino, ki je v tem primeru 300:1. Kateri arhitekt, sprašuje pisec, bi bil zmožen narediti takšen zgradbeni objekt — 300 metrov visok in meter v premeru? Betev pa povrhu nosi še klas in »se voljno ter elastično ziba« v vetru.*

*Temu se je v resnici vredno čuditi! **Rastline pa hočejo, da bi se jim čudili**, kakor je že v daljnem letu 1848 ugotovil profesor fizike na leipziški univerzi Gustav Theodor Fechner, ki je raziskoval, kako delujejo oči. Zanimalo ga je, kako dolgo se na mrežnici zadržuje podoba oziroma kako dolgo traja dražljaj gledanja. Pri eksperimentih je zaradi čezmernega gledanja v sonce oslepel, in ko se mu je po treh letih vid tako rekoč po čudežu povrnil, je s prostimi očmi videl, kar je danes že znanstveno dejstvo: rastline imajo dušo.*

Zato jih je potrebno včasih na poljih obiskati in se jim čuditi. Ne samo škropiti. S kakšnimi drugimi ritualnimi postopki je bolje še počaka ti — april ima v imenu »r«. Na zemlji še ni dobro ležati.

ŠTEFAN SMEJ

Novna predraga?

Ekipa z Raven na Koroškem, ki se sistematično in strokovno ukvarja z razvojem podeželja (NOVNA), v občini Gornja Radgona ni neznana. S svojim projektom podjetniškega pristopa k razvoju Stare Gore je strokovna skupina, ki jo vodi magistra Marjeta Mešl, požela mednarodna priznanja, pridobila pa je tudi republiška finančna sredstva. Zaradi uspešnega začetka pri načrtovanju razvoja podeželja v gornjeradgonski občini se je občinska vlada odločila, da bo naročila podobno študijo za razvoj celotne gornjeradgonske občine oziroma za del, ki je najmanj razvojno ogrožen — to pa so v glavnem kraji v krajevnih skupnostih Kapela, Videm in Negova.

Toda zataknilo se je pri dokončni odločitvi, ko bi morala občina z Novno podpisati pogodbo in s tem pristati, da bo sodelovala v vrednosti skoraj 49 tisoč mark tudi financirala. Glavni očitek članov izvršnega sveta SO Gornja Radgona je bil, da je cena zgolj za svetovanje previsoka; resda se mladi strokovnjaki obvezujejo, da bodo pomagali uresničiti že pripravljene programe in načrte (v okviru projekta Stara gora jih je šest), vsem drugim na območju, ki jih bo nadaljnja študija zajela, pa bodo le pomagali s svetovanjem. Seveda se v občinski vladi zavedajo, da bi razvoj podeželja — če bi vzeli zadevo čisto resno — zahteval mnogo več denarja kot le financiranje Novne, kajti hkrati z razvijanjem zasebnega podjetništva bi morali poskrbeti tudi za dobro komunalno infrastrukturo, ceste, vodovod, telefonijo in podobno. Res pa je tudi, da bi na ta način lahko upali na večji delež republiškega proračuna in drugih sredstev, ki so namenjeni za razvoj gospodarstva.

Mateja Mešl je v pripravljeni pogodbi zapisala, da je to poročilo o izvajanju projekta Razvoja turizma na deželi v občini Gornja Radgona v letu 1992, ki ga tri etape: od aprila do junija bi zasnovali temeljne poti in animirali prebivalstvo, od julija do oktobra bi realizirali perspektivne programe in organizirali povezovanje, od oktobra do decembra pa predstavili prve rezultate in pripravili program nadaljnjega dela v letu 1993. Da mislijo z delom resno, dokazuje tudi 6. izvodek ob izpolnjenih finančnih obveznostih naročnika ne bo v roku opravil nalog iz 1. člena, ni bo naročnik obračunal za nazaj zamujeni teden 5 odstotkov kazni od pogodbenega zneska, vendar največ do 20 odstotkov. To določilo ne velja, če je zamudo posledica objektivnih vzrokov in nepravočasno izpolnjenih nalog v delovni skupini ali neizpolnjevanje nalog s strani naročnika.

Na četrtkovi seji izvršnega sveta so sklenili, da »zadeva še ni zrela za sklepanje«, preden bodo podpisali pogodbo, pa se želijo srečati z Mešlovo. Kakšni: 49 tisoč mark ni malo denarja in radi bi se prepričali, ali se ga dobro naložili.

bbp

Razvojna politika radgonske občine

Skupni program daje upanje

V radgonski občini so smeli zastavili razvojno politiko v letošnjem letu, saj gre za vrsto globalnih ciljev in akcij izvršnega sveta, ki je upošteval izhodišča in politiko republiške vlade. Ob upoštevanju posebnosti radgonske občine se naslanjajo na skupni program, ki je v bistvu dogovorjen z vsemi zainteresiranimi dejavniki. Tako je v družbenem gospodarstvu največji poudarek dan ključnim reformam lastninjenja. V ta namen bo občinski izvršni svet dajal vso potrebno pomoč, da bi čimbolj izkoristili možnosti za preobrazbo družbenih podjetij, ki bodo imela perspektivne programe, hkrati pa ne bodo zanemarjali razvoja malih podjetij, pa tudi odprtost občine za nove programe in kapital. Zato bodo nenehno spremljali potek preustroja podjetij, ustvarjali bodo mrežo povezav, v katero nameravajo pritegniti tako domače kot tuje inštitucije. Izvršni svet bo pomagal tudi pri pridobivanju sredstev za razvojne in sanacijske programe podjetij, nič manjši pomen pa ne pripisujejo ustvarjanju možnosti za nove gospodarske naložbe. V ta okvir sodi nedvomno projekt brezcarinske cone (dogovori že potekajo z radensko ter Avtoradgono in Elradom).

Sicer pa si v radgonski občini veliko obetajo tudi od vse pomembnejše vloge malega gospodarstva, zato bodo spodbujali ustanavljanje novih enot malega gospodarstva. V bistvu gre za ustvarjanje splošnega podjetniškega ozračja, ki naj bi pripomogli k hitrejšemu razvoju malih in srednjih gospodarskih enot ter novih obratovalnic. Skratka, podjetniškim idejam so na široko odprli vrata, saj nameravajo ustanoviti sklad za pospeševanje malega gospodarstva. V te tokove se vključuje kmetijstvo kot ena od najpomembnejših gospodarskih panog, kjer obstaja še precej rezerv. V prvi vrsti se zavzemajo za dvig kakovosti hrane in ohranitev doseženega obsega proizvodnje z usmeritvijo k pridelavi zdrave hrane. Med drugim načrtujejo pospešeno urejanje kmetijskih zemljišč in celostno urejanje podeželja in obnove vasi, spodbujali bodo dopolnilne dejavnosti, kot so vrtnarstvo, zelenjadarstvo, semenarstvo, sušenje sadja, sirarstvo, ribogojništvo itd., pa tudi uvajanje novih kultur. Ne bodo zanemarili tudi varovanja in osnovnega vzdrževanja gozdov, pomemben cilj pa je tudi doseganje naravnega ravnovesja med kmetijstvom in lovstvom.

V omenjena prizadevanja bodo skušali čimbolj pritegniti tudi turistično in gostinsko dejavnost, predvsem z boljšo turistično ponudbo. Ne gre pozabiti še bančništva, saj predvidevajo, da bodo v občino uspeli privabiti različne bančne hiše in na ta način spodbujali ustanavljanje različnih bančnih ustanov, med drugim tudi hranilnic. Niso pozabili tudi na trgovino, ki naj bi prispevala k popestritvi kakovostne ponudbe, ki bi jo lahko izkoristili glede na izredno pomembno lego občine ob meji. Tako predvidevajo nastajanje sodobnega nakupovalnega turizma.

Seveda niso prezrli negospodarstva, varstva okolja in urejanja prostora, kar pa terja posebno analizo. Skupni program razvoja radgonske občine je torej dogovorjen, ostajajo pa še programi posameznih krajevnih skupnosti, ki jih bodo morali uskladiti s širšimi potrebami. Že zdaj je namreč želja in potreb precej več, kot bo denarja. Zato si v občinski vladi močno prizadevajo, da ne bi zamudili še enega vlaka pri konkretnem izvajanju nalog.

MILAN JERŠE

Komentar

150 tisoč za dva cirkusa!

Podatek, ki ga je na nedavnem neuspešnem zasedanju zborov lendavske občinske skupščine javno izrekel poslanec Leon Ali, češ da sta dve zadnji skupni seji najvišjega parlamentarnega telesa v občini stali kar 150 tisoč tolarjev, je vreden razmisleka. Ali je zares bilo nujno porabiti toliko denarja, predvsem pa dragocenega časa, ki je navsezadnje izražen tudi v denarju? Koliko ur so poslanci iz raznih koncev lendavske občine morali presedeti na neplodnih skupščinskih sestankih, ki so se vlekli v nedogled? Koliko je zaradi tega trpela proizvodnja in družinsko življenje? To so samo nekatera od vprašanj, ki se nehote vsiljujejo. Nič čudnega, da so poslanci naposled pod težo bremen omagali in vsega siti še dodali, da ne vidijo smisla, da bi še naprej hodili na takšne seje.

Resda se čas sedanje občinske vlade in vodstva občinske skupščine neusmiljeno izteka, ko se je treba pripraviti na nove razmere in si še pravočasno zagotoviti trdno delovno mesto, toda to ne more biti izgovor za zaostrovanje odnosov znotraj parlamentarnega sistema. Poleg obtožb o nesposobnosti izvršnega sveta in predsednika občinske skupščine, da bi našla skupni jezik, pa nekatere stranke vladi očitajo predvsem, da ni ničesar naredila za razvoj občine in njeno regijsko povezovanje. Tako naj bi predvsem po zaslugi vlade lendavska občina, kljub njeni relativni gospodarski moči, postajala čedalje nepomembnejša provinca. Na ta način se je občinska administracija v Lendavi spet dala »ljudem v zobe«. Najbolj pa se je zapletlo ob nekaterih postavkah proračunske porabe v minulem letu. Kot je ugotovila tudi medzborovska komisija, se je v praksi pojavilo nekaj nejasnosti pri zavrnitvi »podprojekta o razvoju podjetništva«. Kljub temu pa takšna ugotovitev ni narekovala izdelave novega programa v celoti, kajti dva od treh podprojektov sta bila vendarle sprejeta. Nerazumljivo pa se jim je zdelo tudi dopolnilo k osnovni pogodbi, podpisani s podjetjem Lend, in seveda plačilo za te storitve. In salomonska rešitev: vse to terja natančno analizo in pogovor članov omenjene komisije s projektnim svetom in izvajalcem. Če potemtakem celo v skupščinskem zapisniku ocenjujejo, da ob sedanjih medsebojnih odnosih ter zaradi netočne in neobjektivne informacije predsednika izvršnega sveta v zvezi s pripravo in financiranjem razvojnega programa občine, kar je imelo velik negativen odmev v javnosti, ni osnovnih pogojev za normalno delo, potem ni nič čudnega, če je že močno omajan ugled sedanjega lendavskega vodstva. In ko potem slišimo, da bo občinska vlada umaknila svoj odstop, če se bo predsednik parlamenta vsaj enkrat mesečno udeleževal sej izvršnega sveta in se sestal s predstojniki upravnih organov, se lahko sladko nasmehnemo.

To, da bo treba delo lendavskega izvršnega sveta tudi kadrovsko okrepiti ter občasno v njegovo delo vključevati posamezne strokovne inštitucije in posameznike, ni nekaj novega, kar se ne bi dalo uveljavljati že doslej. Če je osnovni nesporazum v tem, kako hitro iti v tržno gospodarstvo, pri čemer so jalovi izgovori, da smo še vedno v prehodnem obdobju, potem je to slabo spričevalo za občinsko vlado. Časi so res zahtevni, ljudje pa nejevoljni zaradi padanja življenjskega standarda, v takšnih razmerah pa mora tudi oblast imeti občutek za realnost. Sicer ji lahko kaj hitro grozi nezaupnica. Po neplodnem razpravljanju na seji občinske skupščine pa bi lahko sklepali, da ji pravzaprav ne grozi kaka večja nevarnost. Ali pa se morda motimo? Žal jih dosedanje strankarske igrice in podtikanja niso dovolj izučila!

MILAN JERŠE

Pomurska koordinacija

Iz Lendave v M. Soboto

Pred kratkim je postala nosilka t. i. koordinacije predsednikov pomurskih občinskih skupščin in izvršnih svetov občina Murska Sobota. To vlogo je prevzela od lendavske občine, ki je v minulem obdobju opravljala pomembno obliko medsebojnega dogovarjanja in sodelovanja v Pomurju. V prvi vrsti je šlo za zadeve skupnega pomena. Tako so na zadnjem srečanju v Lendavi obravnavali preoblikovanje Pomurskega zdravstvenega zavoda, pri čemer so se dogovorili, da bodo delegatom te ustanove predlagali ustanovitev zdravstvenih domov in bolnišnice v Rakičanu kot samostojnih zavodov. Ti naj bi imeli pogodbeno urejeno skupno finančno in računovodsko službo.

Sicer pa ima pomurska koordinacija, ki ji bosta poslej načelovala Andrej Gerenčer, predsednik soboške občinske skupščine, in Ivan Obal, predsednik izvršnega sveta SO Murska Sobota, posebno mesto pri dogovarjanju o gradnji gospodarske infrastrukture, zlasti še o cestnih povezavah, razširjanju šolske mreže itd. Hkrati bodo tudi v prihodnje namenjali posebno pozornost vprašanjem republiškega pomena, pri čemer bodo s svojimi stališči »oborožili« tudi republiške poslance iz Pomurje.

M. JERŠE

Prvomajsko praznovanje

Delavska organizacija se tudi letos ne odreka že tradicionalnega praznovanja 1. maja. Tako bodo tudi v Pomurju mednarodni praznik dela počastili z vrsto kulturnih in družabnih prireditev, na katerih bodo člani sindikatov znova opozorili na težaven položaj zaposlenih, zlasti pa na probleme nezaposlenih delavcev.

Kot so se dogovorili v Zvezi svobodnih sindikatov Pomurja, bodo na predvečer 1. maja v Murski Soboti, Lendavi in Gornji Radgoni (v Ljutomeru žal nimajo te tradicije) organizirali že tradicionalne prireditve. Poleg kulturnega programa pripravljajo postavljanje mlajev, kresovanja in ognjemete. V Murski Soboti bo prireditev 30. aprila ob 19. uri na Trgu zmage, ognjemet in družabno srečanje pa pred prvo osemletko. Tudi v Lendavi in Gornji Radgoni bosta podobni prireditvi.

M. JERŠE

3. sejem
avto in vzdrževanje
24.-29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

Mešana slovensko-hrvaška gospodarska zbornica

Gospodarski interesi pred političnimi

Z ustanavljanjem novih držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije se pojavljajo tudi novi problemi, ki jih najbolj čuti predvsem gospodarstvo. Z omejevanjem prostega pretoka blaga in storitev med republikami so prizadeta tista podjetja, ki so bila usmerjena na tržišča drugih republik, saj je dejstvo, da se v kratkem času ni mogoče preusmeriti na druga tržišča. Dobršen del slovenskega in tudi pomurskega gospodarstva je bil v preteklosti zlasti navezan na tržišče sosednje Hrvaške, z vojno v tej republiki pa so bili nekateri tokovi nasilno pretrgani. Ker pa dolgoletnih in trdnih vezi ni mogoče povsem prekiniti, v zadnjem času ponovno prihaja do oživljanja blagovnih tokov, neurejeni pa ostajajo denarni tokovi in plačilni promet je tako rekoč blokiran.

Podjetja na te težave že ves čas opozarjajo, za njihovo razrešitev pa so predlagala ustanovitev mešane slovensko-hrvaške gospodarske zbornice. Imenovan je že bil skupni odbor, v katerem je po devetnajst članov iz vsake republike, na prvi seji pa si je odbor zastavil nekatere aktivnosti, ki jim bo pri reševanju težav potrebno dati prednost. Po besedah Gustija Grofa, ki predstavlja pomursko gospodarstvo, odbor že zbira pripombe gospodarstva in išče najustreznejše rešitve za sodelovanje med gospodarstvom obeh republik, pri čemer pa je potrebno izključiti vse politične naboje in čustva. Slovenija in Hrvaška sta bili na gospodarskem področju vedno dobra poslovna partnerja, če se želita vključiti v širše evropske gospodarske tokove, pa takšno partnerstvo mora ostati tudi med njima. Čeprav sta Slovenija in Hrvaška samostojni državi s svojimi mejami ter svojimi carinskimi in zaščitnimi politikami, morata ostati medsebojno odprti, tako da bo menjava potekala brez posebnih ovir.

Takšno težnjo v tem skupnem odboru, ki bo že kmalu prerasel v mešano gospodarsko zbornico, izražajo tudi gospodarstveniki obeh držav, vanjo pa naj bi se vključevala predvsem podjetja, ki so zainteresirana za medsebojno sodelovanje. Sedanja trgovinska menjava med slovenskimi in hrvaškimi podjetji poteka namreč na osnovi kompenzacij in nerezidentnih računov, zato se v zbornicah zavzemajo, da bi sedanji fizični obračun, ki teče na podjetniški ravni, zamenjali vsaj s klirinškim.

Kot pravi Gusti Grof, je tudi pomursko gospodarstvo močno zainteresirano, da bi takšne oblike sodelovanja čim prej zaživele, saj nekatera podjetja, zlasti živilskopredelovalna industrija, dobršen delež svoje proizvodnje prodaja na Hrvaškem, mnoga pa so odvisna tudi od surovin, ki jih kupujejo v tej republiki. Že sprejete sporazume je zato potrebno čim prej ratificirati in jih izvajati tudi v praksi. Ob spodbujanju hitrejšega reševanja nastalih problemov si je skupni odbor v programu dela zadal še organiziranje poslovnih srečanj gospodarstvenikov iz obeh držav, spodbujal pa bo tudi nekatere skupne gospodarske akcije. Med njimi skupne nastope na sejmih v drugih državah, prav tako pa bo nujno pospešiti tudi maloobmejno blagovno menjavo med državama. Odbor bo sodeloval tudi pri reševanju problemov lastništva podjetij in pri ustanavljanju novih mešanih podjetij, mešana slovensko-hrvaška gospodarska zbornica pa se bo prav tako aktivno vključevala tudi v razdruževanje nekdanje Jugoslavije.

LUDVIK KOVAČ

Soboški izvršniki o brezposelnosti

Kako iz velikih zagat?

Da postaja problem brezposelnosti čedalje večji, je potrdila tudi seja soboškega izvršnega sveta, na kateri so podrobneje obravnavali informacijo sekretariata za družbeno načrtovanje o gibanju zaposlovanja, brezposelnosti in aktivnostih za zmanjšanje njihovega števila. Ugotavljajo, da je bilo v primerjavi z letom poprej v soboški občini kar za 12,9 odstotka manj zaposlenih v gospodarstvu, v negospodarstvu pa le za 0,5 odstotka manj. V enakem obdobju so našteli že 3626 brezposelnih oseb, najnovejši podatki pa kažejo, da se njihovo število še povečuje. Skrb vzbuja podatek, da je od vseh iskalcev zaposlitve celo 44,6 odstotka strokovno usposobljenih kadrov, delež mladih do 26. leta starosti pa je še višji, in sicer 47,5 odstotka, medtem ko je bilo brezposelnih žensk 30,2 odstotka. Med njimi jih je četrt takih, ki prvič iščejo zaposlitev, skoraj toliko pa je tudi tistih, ki so ostali brez zaposlitve, ker je njihovo podjetje zašlo v stečaj.

Ob vsem tem se je treba resno zamisliti, saj trend brezposelnosti v soboški občini narašča hitreje od slovenskega povprečja. Skoraj 40 odstotkov oseb pa že več kot leto dni čaka na zaposlitev. Svoje je prispevala tudi zaostrena štipendijska politika, saj so morali zaradi novih kriterijev zavrniti kar 40 odstotkov takih vlog, prednost pa so dobili učenci, ki se šolajo zunaj stalnega bivališča. Za zdaj je le 15 odstotkov pripravnikov obdržalo delovno mesto, vsi drugi pa so bili sprejeti za določen čas. In ker med brezposelnimi prevladujejo ljudje brez ustrezne izobrazbe, je zanje toliko težje najti zaposlitev. Brez vsakršne izobrazbe jih je že 48,3 odstotka. Zato si v soboškem izvršnem svetu prizadevajo poiskati ustrezne rešitve, ki naj bi pripomogle k hitrejšemu odpiranju novih delovnih mest. Za zdaj pogrešajo večje razvojne programe, ki bi omogočali hitrejše zaposlovanje kadrov. Zaradi številnih stečajev podjetij in zaposlovanja za določen čas so e mnogi znašli v socialni stiski. Tako je v minulem letu prejemalo razne vrste denarnih pomoči in nadomestil 1519 oseb. Veliko si obetajo od doslednega uresničevanja aktivne politike zaposlovanja, ki vključuje dodeljevanje posojil za pospeševanje podjetništva in obrtništva, sofinanciranje pripravništva, javni natečaj »tisoč novih delovnih mest«, spodbujanje samozaposlovanja in podjetništva, javna dela, kapitalizacijo ter omogočanje pridobivanja in širjenja znanj iskalcem zaposlitve, ki so trenutno brez dela. Že lani se je odzvalo veliko podjetnikov, precej pogodb pa je prenešenih tudi v letošnje leto. Ob sodelovanju zunanjih inštitucij je zaživela svetovalna mreža. Tako je bilo odobrenih 37 vlog v skupni vrednosti 11,2 milijona tolarjev posojil, iz javnega natečaja pa je pridobilo sredstva 14 vlagateljev za 23 delacev. Ponašajo se tudi s projektom CUROS, to je center za ustanavljanje različnih oblik samozaposlovanja, ki nudi pomoč brezposelnim pri uresničitvi njihovih idej.

Na ta način so v občini zaposlili 24 oseb. Velik je bil odziv tudi na javna dela, kamor je bilo vključenih 22 brezposelnih, medtem ko se je raznih oblik usposabljanja in izobraževanja udeležilo 40 oseb.

Soboški izvršni svet si bo [illegible] letos prizadeval za večje zaposlovanje ljudi, pri čemer pričakuje, da v podjetjih ne bodo zgolj [illegible] tavljali presežkov delavcev, [illegible] pak bodo iskali nove [illegible] za zaposlitev. Obvezali so se, [illegible] bodo finančno podprli [illegible] poslovanje, skupaj z [illegible] sko zbornico pa bodo [illegible] čimveč vlagati na obmejna [illegible] močjih, pri čemer omenjajo [illegible] ustanavljanje mešanih [illegible] pomočjo sklada za lastninj[illegible] bodo skušali pridobiti čim [illegible] svežega kapitala, [illegible] ding pa naj bi pripravil [illegible] zne projekte. Med drugim [illegible] videvajo nove lokacije za [illegible] cone tudi zunaj Murske S[illegible] z investicijskim vlaganjem [illegible] bi prispevali k hitrejšemu [illegible] ju gospodarske infrastruk[illegible] mislih imajo zlasti proste [illegible] ske cone, ki bi omogočile [illegible] pretok blaga. Vse to pa b[illegible] da odvisno od gospodarsk[illegible] banj, ki ob velikem padcu [illegible] ne vlivajo kakega večjega [illegible] mizma.

MILAN JE[illegible]

Moravski Van den Broek

Po zdravilišču Moravske Toplice že več tednov stika nizozemski ›van der Broek‹. Pravzaprav mu je ime RONALD N. JH. VAN DEN MERENDONK, toda zaposleni mu rečejo kar ›van den Broek‹. Pa ga ne jezi, zdi se, da je malce celo ponosen, ker ga imajo za tako pomembnega poslanca, kot je znani mednarodni politik.

Starejši sivolasi možakar z brki je vitalen in hiter . . . zdaj ga lahko opazite v tem hotelu, čez nekaj trenutkov že zunaj pri bazenu. Okrog vratu ima obešeno zanimivo ogrlico z obeskom, ki simbolizira enega od bogov visoko razvitega kolumbijskega plemena — boga KUMBAJA. Bosta van den Meredonk in njegov obesek sreče prinesla nekaj sreče v obliki poslovnega uspeha tudi zdravilišču Moravske Toplice? To je odvisno predvsem od njih samih in od tega, kako bodo upoštevali njegove nasvete. Meredonk je dolga leta delal kot strokovnjak hotelirstva na Nizozemskem, kasneje je prevzel izobraževanje menedžerjev, nato pa so mu ponudili mesto vladnega svetovalca za turizem in hotelirstvo v deželah v razvoju. Služboval je že v Kolumbiji, Sudanu, Nigeriji, Tanzaniji, Indoneziji, Bocvani, Ekvadorju . . . in potem so ga vprašali, če bi šel v Slovenijo?

»Rekel sem: kje pa je ta Slovenija? Kako govorijo tam? Dobro, karkoli že je, zame bo povsem nov izziv! In če lahko tako rečem: ta dežela zasluži več dobrega, kot pa ga je deležna sedaj.«

Kaj ste pravzaprav pričakovali, kako bo v Sloveniji?

»Če najprej omenim ta moj splošni vtis: tu je zrak in tudi drugače je vse zelo čisto. Ni veliko industrije in tukaj ne živi niti dva milijona ljudi. Pred nekaj tedni sem bil v Ljubljani in sem se peljal po čudoviti deželi, Alpah. To je res krasna dežela z dobrimi vini in veliko možnostmi, še posebno za ljudi, ki iščejo čisti zrak.«

Kakšna je povezava ali razlika med vašimi prejšnjimi nalogami in sedanjo v Moravskih Toplicah?

»Kot hotelski ekspert sem bil že v mnogih deželah, da bi pomagal pri začetku poslovanja novih hotelov. Podobno delo sem imel v Indoneziji pred tremi leti, kjer sem upravljal športni klub. Tu so stične točke, ker sta oba nekakšna športna centra, kamor prihajajo ljudje zaradi zdravja.«

Kaj pa pomanjkljivosti, so te podobne kot v drugih državah ali pa so specifične?

»To je zelo dobro vprašanje. Zdaj moram pokarati vašo vlado, kajti v tem trenutku ljudje ne vedo natančno, kje je Slovenija in da je to prijetna svobodna dežela. Slovenija bi morala pripraviti predstavitev za vso deželo. Če govorimo konkretno o Moravskih Toplicah, je to zdravilišče s termalno vodo in številnimi možnostmi, vendar je tu največji problem prodaja le-teh. Torej glavna naloga je dobiti goste iz Evrope. To je zares lepa dežela z lahkimi dostopi. Pred nekaj tedni sem poslal brošuro našim prijateljem in so rekli: Prihajamo. In so ostali tukaj teden dni.«

Kaj menite, kakšna struktura gostov bi želela priti sem, če bi vedeli za ta hotel in našo deželo?

»Sami si morajo prizadevati za tiste goste, ki jih želijo pridobiti. Take morajo pridobiti, kakršne pač hočejo imeti. V zdravilišču srečujem predvsem starejše ljudi, ki se zavedajo pomembnosti zdravja. Imate tudi takšne skupine ljudi, ki iščejo podeželski način življenja, ljubitelji zime bi radi smučali, drugi bi radi šli na morje. Toda sem bodo prihajali ljudje, ki jim ni vseeno za zdravje, dodali bi lahko tudi ponudbo jadralnega letenja ali kaj drugega, vendar pa je osnovna ponudba vroča voda. Edini smisel in vzrok tukaj je voda. Voda usmerja tukaj vso ponudbo in druge storitve — bungalovi, Termal, Ajda, glavna terapija. In to je potrebno izboljšati. Še posebej za evropskega gosta, ki ima izkušnje s hoteli s tremi ali štirimi zvezdicami.«

Kakšno je vaše konkretno delo tukaj?

»Najprej, ko sem prišel sem, je bilo zame tukaj res veliko vsega; moral sem si ogledati po pet, šest enot od avtokampa, bungalovov, hotelov, terapije in kopališča. Potem sem se pogovarjal z vsemi šefi oddelkov in nato dal nekaj nasvetov za izboljšanje. Skupaj smo ugotovili, kako bi izboljšali storitve do ravni treh ali štirih zvezdic. Zdaj pa o vseh teh poročilih razpravljamo. In dejstvo je, da vsi šefi trdno stojijo za tem, kar je napisano, in imajo voljo, da to uresničijo. In kar je še pomembno: da predlagajo svoje ideje za izboljšanje. Moram reči, da je to sodelovanje od spodaj do zgoraj zelo dobro.«

To je verjetno tudi vaša zasluga, kajti imate odličen pristop do ljudi. Imate kakšen recept, kako vzpostaviti dobre medsebojne odnose v kolektivu?

»Zavedati se moramo, da ti lahko vsak, ki dela, pove nekaj pomembnega o tem, kar dela. Vse, kar moramo storiti, je, da se naučimo prisluhniti jim. In povejo nam lahko zelo veliko, kajti oni so tisti, ki delajo ›na polju‹. Pri vsakem delu, ki ga ljudje opravljajo, je nekaj pomembnega.«

Kaj bo potrebno najbolj spremeniti, izboljšati?

»Problem je prodaja produkta. To ni le prodaja hrane in pijače, ampak tudi terapija, kajti terapija je v zdravilišču najpomembnejša.«

Se torej terapevtske storitve preslabo prodajajo, se prodaja le termalna voda in nič dodatnega, kar je z njo povezano?

»Ne trdim, da bi bila terapija slaba, slaba je prodaja. Zavedati se moramo, da so ljudje, ki prihajajo sem, starejši ki se bojijo zdravnika. Premagati moramo predvsem to, ta strah pred zdravnikom. To je tudi vzrok, da sem v to vključil animacijo. Če kdo reče: Grem k zdravniku, ga takoj vprašajo: A si bolan? To je normalna reakcija. Zdaj smo se dogovorili z animacijo, da ko bodo peljali goste po zdravilišču, da bi jim ga razkazali, bodo naredili odmor s skodelico kave in jim pokazali video o poteku terapije. Zato da bi odpravili tisti prvotni strah pred zdravnikom.«

Torej najprej seznaniti vsakega gosta z vsemi možnostmi, ki so v zdravilišču?

»Ne le s tem, kaj imamo v zdravilišču, ampak mu moramo tudi pokazati, kaj delamo in vse razlo-

žiti. Na primer — enostavna savna. Koliko ljudi ve, kako koristna je savna? Potem mi pravijo: Saj to je tam zapisano . . . Kaj pa, če nimam svojih očal in ne vidim prebrati? Ljudje ne berejo, ampak le še gledajo, vsako stvar sprejemajo z očmi!«

Ali menite, da je lahko vzrok tudi previsoka cena, da zaradi cene ne sprejmejo še teh dodatnih storitev?

»Ne. Po informacijah, ki sem jih dobil že prej na Nizozemskem, so celo zavarovalniške družbe že razmišljale, da bi po[illegible] sem, ker so zdravilišča [illegible] Nemčiji predraga, [illegible] še ne vedo nič.«

Kakšna je povezava med [illegible] jem turizma in varstvom [illegible]

»Ko govorimo o [illegible] okolju, lahko ho[illegible] zelo veliko prispeva k [illegible] okolju. Seveda pa ne [illegible] ska industrija, ampak [illegible] tovarne. Če pridete v hotel s [illegible] mi zvezdicami in greste v [illegible] dite, koliko opreme je v njej [illegible] mo enkratno uporabo: [illegible] pon, losion za telo, brisa[illegible] okrog pet ali šest razl[illegible] metov je v posameznih plasti[illegible] embalažah, ki jih je treba [illegible] dan menjati. Dogovorili smo [illegible] da namesto zapiranega [illegible] nastavijo v sobo avtomat [illegible] če milo, ki je za vsem[illegible] rabo. Drugi predlog je, da bi [illegible] če prali poredkeje. Tudi [illegible] vsak uporablja brisač dlje [illegible] en dan! Če pusti gost brisač [illegible] tleh, pomeni, da je namenjen [illegible] čiščenje, če pa jo obesi na [illegible] pomeni, da še ni za prenos [illegible] slednji predlog je glede [illegible] uporabe plastične embalaže [illegible] zajtrkih, v kateri so [illegible] marmelada, med, maslo [illegible] le, da je bolj ekološko, [illegible] tudi bolj ekonomsko, če se [illegible] vira v ličnih posodah. Vse [illegible] bo moralo biti zraven tudi [illegible] lo, zakaj na primer [illegible] vseh brisač vsak dan, zakaj [illegible] tekoče. To lahko naredimo [illegible] nim obvestilom: Prispevaj [illegible] varstvu okolja. Govori se [illegible] šefom nabave in [illegible] da, da lahko tukaj [illegible] va.«

Kako pomembna je [illegible] resnici pri razvoju turizma [illegible] je to le modna muha?

»Zame to ni modna [illegible] ubijamo zemljo, [illegible] — ubijamo. Vsak [illegible] padkov na leto. Teh [illegible] moramo znebiti. Ve[illegible] smeti.«

BERNARDA B. [illegible]
(Pri prevajanju je [illegible] Eric [illegible])

Gornja Radgona sledi Lendavi

Pet mark za prestop meje

KOMUNALNO PODJETJE GORNJA RADGONA, p.o.
GORNJA RADGONA, Trate 7, telefon: (069) 61-049, fax: 069 61049

KOMUNALNA TAKSA

Potrdilo št.: № 085758

Vozilo, reg. št. MS 100-810
Država: SLOVENIJA
je po določilu 22. člena Odloka o obveznem zbiranju, odstranjevanju, odlaganju komunalnih odpadkov in ravnanju z odpadki na območju občine Gornja Radgona, plačal komunalno takso: 5.- DEM, v tolarski protivrednosti po srednjem tečaju na dan vplačila, to je 269.- SLT.

Gornja Radgona, dne 15.04.92

KOMPAS [illegible] (žig in podpis)
[illegible] 7

Prestop mednarodnega mejnega prehoda v Gornji Radgoni bo odslej dražji za vse, ki vozijo težke tovornjake ali uvažajo blago, za katero je potrebno plačati carino. Najsi bo tovornjak prazen ali ne, šoferji bodo morali ob vsakem prestopu meje v Gornji Radgoni plačati pet mark v tolarski protivrednosti.

Takšen sklep je sprejel gornjeradgonski izvršni svet na pobudo delovne skupine, ki se je sestala zaradi ureditve okolice mednarodnega mejnega prehoda. Sestanka so se udeležili vsi »uporabniki« mejnega prehoda: carinska služba, policija, Kompas, Radenska, komunalno in cestno podjetje, vodno gospodarstvo in predstavniki izvršnega sveta. S pobrano komunalno takso ob prestopu meje bodo laže skrbeli za njegovo urejenost in čistočo, seveda pa bodo prej morali gostom tudi kaj ponuditi; tako bi bilo na primer na gornjeradgonskem mejnem prehodu nujno urediti sodobne in prostorne javne sanitarije. Ne bi bilo prav, če bi izvršni svet sprejel le ta predlog (komunalno takso) delovne skupine, kajti samo s pobiranjem dodatnih sredstev na mejnem prehodu — prispevek bodo plačali pri špediterju, ki jim bo urejal druge carinske in špediterske posle — problema urejenosti mejnega prehoda ne bodo rešili. Izvršni svet bi moral upoštevati tudi predlog, da pripravljalci urbanističnih in zazidalnih načrtov upoštevajo tudi celostno ureditev (hortikultura, železne ograje, nasadi . . .), predvsem pa ureditev do sedaj pozabljene in »prepovedane« nabrežine reke Mure; predlagajo tudi, da bi določena ureditvena dela vključili v uresničevanje načrta Grajski hrib, v najkrajšem možnem času pa naj bi rekonstruirali del Panonske ceste in uvedli novo prometno ureditev.

Sredstva, zbrana s komunalno takso ob prestopu meje v Gornji Radgoni, se bodo zbirala na posebnem žiroračunu, o njihovi uporabi pa se bodo dogovarjali vsi koristniki mejnega prehoda. Z vsemi petimi špediterji so sklenili pogodbe, ki si bodo za opravljeno storitev zaračunavali deset odstotkov provizije. Če bo potrebno in če bodo to dopuščala zbrana sredstva, bodo zaposlili človeka, ki bo skrbel za urejenost mejnega prehoda.

Mednarodni mejni prehod v Gornji Radgoni, ki je postal lani poleti najbolj »slaven« mejni prehod na severni meji, bo najbolj urejen in prijeten, so prepričani tam zaposleni.

Bernarda B. Peček

3. sejem
avto in vzdrževanje
24 - 29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

SE BO 6000 POMURCEV MORALO ODPOVEDATI LETOVANJU NA JADRANU

Namesto delavcev bodo v počitniš[illegible] domovih bivali begunci

Begunce s Hrvaške in BiH, ki so bili doslej nameščeni v [illegible] objektih, pred začetkom turistične sezone premeščajo v [illegible] gljivosti podjetij. Urad za begunce pri Republiki Hrvaški je [illegible] Počitniško skupnost Murska Sobota, ki organizira počitniš[illegible] tudi za vso vzhodno Štajersko, da v letoviškem naselju [illegible] razpolago vse zmogljivosti, to je 620 ležišč. Tajnik Počitniške [illegible] M. Sobota Janez Vučkič pravi, da so enake zahteve [illegible] druga delavska letovišča in otroško letovišče prekmurs[illegible] ški. Samo v Monseni pri Rovinju je prejšnja leta v 10 izmenah [illegible] 6000 Pomurcev, kar pomeni 60.000 prenočitev v eni sezoni. Le[illegible] radi znanih gospodarskih težav in posledičnega padanja [illegible] tovali med 30 in 35 tisoč prenočitev delavcev iz Pomurja.

Če bodo begunce preselili v počitniške hišice (bungalove) [illegible] Počitniška skupnost Murska Sobota okoli 5 milijonov tolarjev [illegible] ki jo bodo morali plačati člani počitniške skupnosti, ki pa [illegible] doma ali v dragih hotelih.

Bor[illegible]

Zakaj je odstopil Ivo Tivadar, direktor firme Tehnostroj Moderna oprema?

Nezakonitosti v stečajnem postopku

Zavzuje ga obljuba, ki jo je dal zaposlenim. Nova firma z dobrimi programi je že dajala rezultate. Stečajni postopek stare firme se zavlačuje. Banka v privilegiranem položaju. Bo Tivadarjeva nepreklicna odpoved pospešila rešitev nekaterih problemov?

Ljutomerski Tehnostroj je doživljal številne vzpone in padce. V času svojega razcveta je bil eden največjih delovnih kolektivov v ljutomerski občini ter nosilec razvoja kovinskopredelovalne industrije na tem območju, kmalu pa je zabredel v težave, ki so imele za posledico močno zmanjšanje števila zaposlenih. Najtežje trenutke je preživljal sredi osemdesetih let, ko je bilo v takratnem tozdu zaposlenih okrog 450 delavcev, okrog 60 pa se v skupnih službah. Leta 1985 je prišlo do največjega zmanjšanja števila zaposlenih, vendar se tudi po tem razmere niso bistveno izboljševale. Do krize je prišlo spet v letu 1990, ko so se v Tehnostroju ubadali z visokimi izgubami, tretjina delavcev pa je bila zaradi pomanjkanja dela doma. Zaposlitev je v tem času imelo le okoli 120 delavcev, po temeljitih analizah in spremljanju dogodkov pa so ugotovili, da je to obseg, ki ga podjetje še lahko prenese.

Vodstvo podjetja se je zato pred dvema letoma odločilo, da pripravi projekt dokapitalizacije na osnovi programa, ki jo je razpisala prejšnja republiška vlada. Ta projekt dokapitalizacije in preustroja je temeljil na treh osnovnih programih, za katere so ugotovili, da so dovolj zanimivi tako s tržnega kot dohodkovnega vidika. To so programi kmetijske mehanizacije, ekologije in hidravlike, vsi trije pa so tudi razvojno dovolj zanimivi in perspektivni. Z njimi so dobili zeleno luč v republiki, kjer so izračunali, da bi za njihovo uresničitev potrebovali okoli dva milijona nemških mark. Zaradi pomanjkanja denarja so dobili le sredstva v vrednosti milijon mark, poleg tega pa so jim postavili še določene druge pogoje. Ker so v Tehnostroju spoznali, da v stari firmi teh pogojev ne bodo mogli izpolniti, je na pobudo vodstva podjetja delavski svet predlagal stečaj, še pred tem pa so ustanovili novo firmo Tehnostroj Moderna oprema. V bistvu je šlo za programirani stečaj, ustanovitelji nove firme, ki so si jo zamislili kot delniško družbo, pa so bili staro podjetje, delavci, država in banka. Z uvedbo stečajnega postopka so dobili dodatna sredstva za dokapitalizacijo, saj so delavci svoja sredstva vložili v novo podjetje in tako dejansko postali tudi največji znani lastniki.

Namen tega prispevka ni, da bi podrobno opisovali razvoj dogodkov, ki so se zvrstili po ustanovitvi nove firme in uvedbi stečajnega postopka, vodstvo, še posebno pa direktor Ivo Tivadar, pa je bilo prepričano, da jim bo tako uspelo ohraniti zdravo jedro in bodo čez čas že lahko ponovno zaposlovali tiste, ki so tokrat ostali brez dela. Kaže pa, da so se stvari nepričakovano zasukale drugače, Ivo Tivadar pa za to obtožuje stečajnega upravitelja in sodišče, ki da nista ravnala po zakonu.

Za kaj pravzaprav gre? S stečajnim postopkom se namreč zavlačuje, upniki pa so v neenakopravnem položaju. Banka je namreč terjatve do stare firme v stečaju prenesla na novo podjetje in ostali upniki so tako v podrejenem položaju in izigrani.

Predloga, da naj bi banka svoje terjatve prenesla kot delničar, leta ni sprejela, ampak je napram novi firmi ostala v kreditnem odnosu. Favoriziranje posameznih upnikov po Tivadarjevih trditvah zakonsko ni sprejemljivo, takšnega mnenja pa je tudi inštitut za gospodarsko pravo Univerze v Mariboru. Predstojnik tega inštituta Šime Ivanjko je v pojasnilu na vprašanje, ali je pravno dopustno, da direktor hčerke stečajnega dolžnika na pritisk stečajnega upravitelja prevzame dolg matere nasproti določenemu upniku (banki), zapisal, da v okviru tako imenovanega programiranega stečaja stečajni dolžnik pred stečajem ustanovi hčerko — družbo, ki nadaljuje z dejavnostjo kot nosilec funkcionalnosti podjetniškega premoženja. Da bi bil ta model uspešen, hčerka ne sme prevzeti nobenih obveznosti matere, kajti v nasprotnem ni mogoče uresničiti cilja sanacije podjetja kot celote, s tem pa se favorizirajo tudi posamezni upniki, kar v stečajnem postopku ni dovoljeno. Ker je hčerka last stečajnega dolžnika, z njim pa upravlja stečajni upravitelj, so stečajni organi in upravitelj dolžni enako skrbeti za vse upnike in ne smejo dovoliti, da bi se kateri poplačal iz sredstev hčerke. Nedopustno in nezakonito je, če je stečajni upravitelj na kakršen koli način prispeval k temu, da je hčerka priznala in prevzela dolg matere. Takšno početje mora preprečiti stečajni senat, najmilejša sankcija pa je razrešitev stečajnega upravitelja in morebitno uveljavljanje odškodnine.

Stanje, kakršno je zdaj v podjetju Moderna oprema, se seveda kaže v njegovem poslovanju, saj so se terjatve banke, ki so ob uvedbi stečaja znašale 32 milijonov tolarjev, zdaj že podvojile, drugi upniki pa izgubljajo. Ivo Tivadar je na ta problem že ves čas opozarjal, vendar brez uspehov, zato se je odločil za nepreklicni odstop s položaja direktorja. S tem želi opozoriti na nezakonito ravnanje v izvajanju stečajnega postopka, o tem pa so spregovorili tudi na zadnjem zasedanju občinske skupščine. Poslance so namreč seznanili s podpisi zaposlenih v Tehnostroju, ki zahtevajo odstop stečajnega upravitelja. Se bodo razmere po vsem tem začele razpletati po zakoniti poti?

LUDVIK KOVAČ

Mura ponuja roko

Podjetje Mura iz Murske Sobote je dalo zanimivo pobudo kolektivu soboškega Kroja, ki se je znašlo v velikih težavah. S 1. julijem letos so namreč pripravljeni v celoti prevzeti vse zaposlene izKroja, ki bi jim zagotovili zaposlitev na novih delovnih mestih v sistemu Mure, upoštevajoč seveda njihove kvalifikacije. Hkrati bi z omenjenim datumom Mura prevzela vse Krojeve obveznosti. Do 1. julija bi izvedli tudi prerazporeditev Krojevih delavcev v obrate Mure, kar bi potekalo postopno. S to odločitvijo bi Mura zagotovila vsem zaposlenim varnost delovnega mesta in socialno varnost. O tej pobudi so že razpravljali v organih upravljanja podjetja Kroj, od delavcev pa bo odvisno, ali se bodo odločili za tako rešitev, ki jim zagotavlja nemoteno poslovanje in boljši zaslužek.

MJ

V MIR-u ne mirujejo

Druga plat medalje

Da v MIR-u, to je Mesni industriji Radgona, ta čas res ne mirujejo, dokaraje vrež na tovarniškem dvorišču, od koder veliki tovornjaki odvažajo mesne izdelke. Očitno s tovrstno proizvodnjo za zdaj nimajo večjih težav, želijo pa si, da bi bila plačilna sposobnost marsikaterega podjetja, s katerim so vzpostavili kooperacijsko sodelovanje, boljša. V tokratnem prispevku ne bomo govorili o gospodarski plati, ampak o nečem povsem drugem, kar že nekaj časa vznemirja zaposlene v tem radgonskem kolektivu. Gre za t.i. ilegalni prevoz živine s Hrvaške, o čemer smo v našem časniku že obširneje poročali. Tokrat bomo zadevo skušali osvetliti še z druge strani.

»ŠLO JE ZA INTERESE FIRME IN DRŽAVE«

Šofer Halec, ki se dela za »poštenjaka«, naj to kar obdrži zase. V MIR-u ga namreč dobro poznamo in te velike »poštenosti« nič ne prenaša preveč v javnost. Nesramno je, da mene obtožuje za fizične obračune, saj je ta zadeva stara že 10 let. Takrat sem bil zaradi zahteve po redu, disciplini in delu ter zaradi ljudi, kot je Halec, izključen iz partije. Mislim, da je tisti fizični obračun že zelo zastarel. Ponovno poudarjam, da gre glede prevozov živine iz Hrvaške za interese firme, da delavci ne bi izgubili zaposlitve, skrati pa ne bi celo prepolovili vrednosti prašičev in telet, ki so ostala na Hrvaškem. Njihova vrednost je okrog 30 milijonov tolarjev. Javnost naj oceni, ali je to za moje osebne interese ali intrige, da mora Halec, na silo na Hrvaško, ali je šlo za interese firme MIR, pa, če hočete, tudi za interese slovenske države, da ostane čim manj terjatev iz Hrvatske. Tamkajšnja vojna je MIR že tako močno prizadela, zlasti na prodajnem področju, ker smo lani noč zmanjšali prodajo za tretjino. O tem sem poročal tudi na eni od skupščinskih sej v Gornji Radgoni, ker nam je grozil odpust skoraj sto delavcev,« pojasnjuje direktor radgonskega MIR-a **BRANKO KRIŽAN.**

Potem pa nadaljuje: »Ker smo v MIR-u želeli poslovanje tudi v takih razmerah resno in se pogovarjali znajti, smo ovire, kot je Halec, zanemarili. Halec ni hotel iz dvakrat prej ob moji intervenciji ter ob nalogu šefa avtoparka in šefa kooperacije na pot na Hrvaško. Zato smo ga izločili iz ekipe šoferjev za sosednjo republiko. Tudi to ga ni umirilo, saj je nergal in vplival na druge šoferje ter jih puntal proti prevozu na Hrvaško. Kateri od šoferjev ali prevzemalcev je bil kdaj ogrožen, pa se naj sam izjasni: to pa mora biti konkretno, pa da bi si nekaj izmišljali. Poudariti moram še dve pomembni zadevi. Prevoz živine na progi Varaždin – Novi Marof – Dubravica pri Bizeljskem v času voženj ni bil nikoli v nevarnosti in nikogar nismo silili v smrt. Če pa bi poskušali Halca, bi na Hrvaškem ostalo za 30 milijonov tolarjev blaga. Drugič: Halec si mora biti na jasnem — na žalost več kot 10 let v MIR-u tega nismo smeli pojasniti —, da delovni mesti šoferja in direktorja nista enaki. Poleg tega se je tolikokrat »bunil«, kar zdaj ni več mogoče. Ogromno pridnih, delavnih in marljivih ljudi je brez dela. Glede dnevnic in plač pa tole: Halec in mogoče še dva šoferja so si dnevnice dostikrat pisali po svoje, tako da je bil znesek čim večji. Tega jaz nisem in ne bom dovoljeval, zato so take odobritve nesprejemljive. Za polovico ali četrtino razlike v dnevnicah pa sentimentalnost do prevzemalcev ali celo žlahtnikov ter podobne intrige vidijo v MIR-u le Halec in nekateri šoferji. To sta predvsem Rožman in Vršič, ki nista hotela biti imenovana, vendar vemo, za koga gre. Poleg tega niso hoteli povedati, da imajo mesečno plačo okrog 20 tisoč tolarjev in še 15 tisoč tolarjev dnevnic. Pri tem so mesečno kot šoferji za prevoz živine porabili za 50 do 60 ur več časa za iste vožnje, kot jih zdaj porabijo drugi šoferji; in še z dodatnimi nalogami ob prevzemu. Gospod Halec, ne tovariš, kot je mene zanikrno imenoval v tistem pismu, je dobil s 70-odstotno plačo za mesec marec 16 tisoč tolarjev. Po mojem to ni malo, ker je dosti ljudi, ki dobijo za pridno delo bistveno manj.«

»REŠUJTE SE SAMI!«

V pogovoru je sodeloval tudi **LJUBO FEKONJA**, vodja nabave radgonskega MIR-a. Po njegovem so bili prisiljeni iti v ilegalni prevoz živine. »To je dejansko posledica odločitve hrvaške vlade, ker so izdali enostranski odlok o prepovedi prevoza živine z njihove strani. Takrat smo imeli okrog tisoč prašičev v kooperaciji in okrog 200 pitancev. Imam informacijo, da je bil malo po tistem odloku sestanek v Ljubljani pri ministru za trgovino Maksu Bastlu, ki je rekel čisto preprosto: V kooperacijo ste šli z lastnim tveganjem, zdaj pa se rešujte! In dejansko smo položaj reševali, kot smo vedeli in znali, pri čemer smo bili prepuščeni sami sebi. Šlo je resnično za to, ali živino v tistem času, ko je bila ponudba velika, prodati, imeti še danes terjatve na Hrvaškem, ali jo prepeljati čez mejo. Zadnjič je inšpektor z UNZ postavil vprašanje, zakaj nismo tega uvoza prijavili in se izognili enoodstotnemu plačilu carinskih dajatev. Vzrok ni to, ampak v tem, ker mi dejansko pravega uvoza sploh nismo opravili. Se pravi, da je šlo za izvoz s Hrvaške in nismo mogli prijaviti uvoza. Ni pa šlo za interes posameznikov, ampak smo se zavestno odločili in šli v tveganje. Po mojem je »nefer« pisanje teh naših šoferjev, da so bili izpostavljeni. Natančno vemo, da so bili z njimi vedno spremljevalci in smo položaj dobro poznali. Na teh področjih, kjer smo imeli živino, ni bil nikoli nihče izpostavljen nevarnosti. Šoferje pa smo seznanili, da delamo za firmo. Če vam povem samo en podatek: ker se je po časopisih začelo pisati o teh ileganih prevozih, tudi mi nismo mogli čez to in smo bili prisiljeni nekaj prašičev prodati. Od tega so minili trije meseci in terjatve še vedno »stojijo«.

Pridružil se je še vodja avtoparka **ALOJZ PLOJ**. »V zvezi z afero Halec in prevozom živine s Hrvaške bi povedal, da smo Halca izvzeli, ker se je »pobunil« in ni hotel iti več po živino na Hrvaško. Tako pri naslednjih osmih vožnjah ni bil udeležen. Kljub temu je še naprej podpihoval druge voznike, da naj ne grejo po živino na Hrvaško. Ne razumem takega ravnanja. V vseh teh letih službe pri firmi je gospod Halec užival vse ugodnosti in so mu bile vse prošnje pozitivno rešene, zdaj pa se vsega tega več ne zaveda. To ni pošteno od gospoda Halca, kajti še vedno dobiva plačo v MIR-u.«

»V DUHU DOBREGA GOSPODARJA«

In še sklepne misli direktorja podjetja o vsej zadevi. »Kakorkoli bomo v MIR-u krivi zaradi goljufanja pri carini, kot navaja Halec, bomo oškodovani vsi zaposleni. Vendar sem prepričan, da sem osebno ravnal kot dober gospodar firme, pa tudi za državo Slovenijo. Za to dejanje sem pripravljen tudi odgovarjati. Vprašanje pa je, ali bo Halec upal pred ljudi, pred nekdanje sodelavce, ki jih je prijavljal na vseh mogočih instancah, čeprav je takšen carinski prekršek, ko bi morali plačati carino za lastno blago, najbrž edinstven v svetu. Osebno sem prepričan, da bodo pristojni pravilno in pošteno ugotovili mojo odgovornost, na drugi strani pa interes MIR-a in države Slovenije.«

MILAN JERŠE

Je poslovni sistem Mercator prevaral večino zaposlenih?

Mercatorjeve drobtinice v Pomurju

Eno največjih trgovskih podjetij v Sloveniji je prav gotovo Poslovni sistem Mercator, ki ima tudi v severovzhodni Sloveniji nekaj pomembnih trgovskih organizacij (po novem družb z omejeno odgovornostjo): Potrošnik Lenart, MIP Ptuj, Sloga Gornja Radgona in Univerzal v Lendavi. Kako bo s temi podjetji in njihovimi trgovinami v prihodnje, verjetno ni znano nobenemu od zaposlenih, vodilnih v Ljubljani pa za njihovo usodo ne boli glava. Članice so namreč ves kapital prenesle v Poslovni sistem Mercator — to so bile v preteklih mesecih prisiljene storiti, saj bi bilo brez pomoči poslovnega sistema njihovo likvidnostno stanje katastrofalno; toda to pomoč poslovnega sistema (najsi bo v obliki posojil ali koriščenja limita) so mirali drago plačati!

Povečevanje nezmožnosti samostojnega poslovanja posameznih članic poslovnega sistema Mercator je bilo načrtno, vzrok je v obliki lastninjenja. V sistemu Mercator so se namreč odločili za obliko lastninjenja, ki ne upošteva delavcev kot dosedanjih lastnikov. Po sklepu skupščine (PSM) si »pogačo« v okviru lastninjenja delijo le vodilni delavci; ti so morali vplačati upravljalske oziroma funkcijske obveznice. Če kdo teh sredstev ni imel, jim je Mercator priskočil na pomoč (vse za **svoje** ljudi!) s posojilom za 80 odstotkov zahtevanega denarja, ki ga bodo morali vrniti v desetih letih z 10-odstotno obrestno mero; glavnica se ne valorizira. In zakaj delavci ne vedo za takšno lastninjenje, v katero so vključeni le direktorji in morebiti računovodje? Ker je direktor danes vsemogočen in lahko brez kakršnihkoli pojasnil ukrepa tako ali drugače.

Tudi gornjeradgonska Sloga in lendavski Univerzal doživljata podobno usodo. Pri slednjem je ves kapital prenesen v PSM, ta pa ga je 1. januarja 1991 spet vložil nazaj v družbo z omejeno odgovornostjo — lani je bilo še 49 odstotkov družbenega kapitala, lastnik 51 odstotkov kapitala pa je bil PSM. Letos so tudi preostalih 49 odstotkov družbenega kapitala »prenesli« v poslovni sistem.

Zakaj takšna odločitev? Direktor Univerzala Vendel Ostrič je odgovoril: **»Že prej smo bili vsi v sistemu Mercator, prav tako so imeli vsi možnosti, da se odločijo, toda če ne bi šli v poslovni sistem, ne bi smeli več uporabljati imena Mercator. Kljub vsem težavam mi nimamo likvidnostnih problemov. Vse večje pogodbe podpiše sistem, zato imamo pri dobaviteljih večje ugodnosti . . .«**

Direktorji pa po navadi »pozabijo« omeniti, da so obresti za posojila PSM enaka ali pa celo višja kot bančna in jih pravzaprav vse bolj zavezujejo k pokornosti, odvzemajo lastnino. Sicer pa: za vodilne je poskrbljeno, toda le kaj bo z delavci in preskrbo v posameznih občinah? Bodo pravnica Irena Virant in njej podobni v tej evforiji lastninjenja in privatiziranja uspeli priboriti delavcem vsaj drobtinice?

BERNARDA B. PEČEK

Trgovina našla poti sodelovanja

Poslovanje s hrvaškimi podjetji se je po lanskem oktobru močno zapletlo. Oblikovanje države in uveljavitev lastnega denarja so najbolj občutili prav trgovci ob meji, kjer so kupovali tudi kupci iz sosednje države.

Marsikatera trgovina, ki je prej brez problemov vozila blago iz Hrvaške, se je morala registrirati za uvozno-izvozno dejavnost in veleprodajo. Vse posledice nove meje in carine je najbolj občutil Univerzal Lendava; ne le, da niso mogli več nemoteno oskrbovati svojih trgovin s cenejšim blagom iz Hrvaške, ampak so ostale brez slovenskega blaga tudi njihove trgovine v Murskem Središču. Problem so rešili tako, da so iz štirih trgovin v Murskem Središču ustanovili novo podjetje Mercator Univerzal Mursko Središče (4. novembra 1991), v katerega so poslovodje vložili minimalni delež. To podjetje ima svoj nerezidenčni žiroračun v Hrvaški, ker pa poslujejo le z lenđavskim Univerzalom (domačim podjetjem), večjega problema pri plačilnem prometu ni. V Murskem Središču prodajajo slovensko blago, ki ga tam primanjkuje — na prvem mestu sta stavbno pohištvo in cement. Od tam pa uvažajo fasadno opeko, betonske sohe za vinograde in podobno.

Še posebno tesne stike so navezali z Modeksom, saj jim je ta odstopil prostore v svoji upravni zgradbi v Središču, prav tako pa je Univerzal našel poslovne prostore za Modeks v Lendavi (nad trgovino Kekec).

Slovenske trgovine ob meji pa si obetajo zaslužek zaradi novih zakonskih določil, po katerih lahko dobijo tudi hrvaški kupci vrnjen prometni davek za nakup trajnejših dobrin v vrednosti nad 5 tisoč tolarjev. Prodaja pralnih strojev in koles se namreč povečuje.

bbp

Murska Sobota

Dražja komunala

V skladu z republiškimi izhodišči, ki opredeljujejo, da je bila rast cen življenjskih potrebščin v mesecu marcu 10,7-odstotna in da je za višje storitve možno upoštevati le 80 odstotkov omenjenega zneska, so se z aprilom v soboški občini cene osnovnih komunalnih storitev povečale za 9,2 odstotka. Takšen je bil tudi predlog podjetja Komunala—Saubermacher. To pomeni, da bo po novem znašal blokovski odvoz smeti 2,28 tolarja za kvadratni meter stanovanjske površine (prej 2,09 SLT), za odvoz odpadkov od trgovin, delovnih organizacij, ustanov in zavodov pa bodo zaračunavali 5,34 tolarja (prej 4,89 SLT). Za 120-litrske posode, nameščene pri zasebnih hišah in obrtnikih, bo treba odšteti 305 tolarjev, za 240-litrske posode 549 SLT, za 1100-litrske pa 2289 tolarjev. Medtem pa bo treba za vrečo za odpadke plačati polovico cene za 120-litrske posode za mesec, s posameznimi vasmi pa je možen dogovor o številu odvozov in cenah.

M. JERŠE

EL
Beltinci, Ravenska 27, tel.: 42-151
● obleke za birmo
● gorska kolesa

3. sejem avto in vzdrževanje
24.-29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

Kmetijstvo Črnci

Skrb za kmetijstvo na stranskem tiru

Spomladanska setev v Pomurju je v teku, vendar zanjo ne moremo zapisati, da teče brez težav. Čeprav so si organizatorji proizvodnje prizadevali, da bi zagotovili dovolj ustreznega reprodukcijskega materiala, mnogi pridelovalci ob letošnji setvi ne bodo zagotovili vseh tehnoloških pogojev, ki zagotavljajo visoke in kakovostne pridelke. Največji problem je v pomanjkanju potrebnih sredstev, saj setev enega hektarja zahteva že več deset tisoč tolarjev, sredstev za kmetijstvo pa je vedno manj. Za posojila se le s težavo odločajo, saj pridelava ne prenese sedanjih obresti, odkupne cena pa niso znane. Visoke cene semen, gnojil in zaščitnih sredstev mnoge kmete odvračajo od dosledne izvedbe vseh potrebnih agrotehničnih ukrepov, ne preseneča pa tudi podatek, da se nekateri ob setvi koruze odločajo za domače seme.

Družbena kmetijska gospodarstva bodo načrtovane površine sicer zasejala, vendar tudi na teh setev ne teče brez problemov. Obiskali smo Kmetijski kombinat Radgona oziroma tamkajšnje Kmetijstvo v Črncih, kjer direktor Dimitrije Sinokapčev ob letošnji spomladnski setvi ni ravno najbolj optimistčen. V tem podjetju, kjer se ob poljedeljstvu ukvarjajo tudi z govedorejo, gospodarijo na 2.500 hektarjih kmetijskih površin, kaže pa, da se bodo te površine že kmalu zmanjšale. Po sprejetju zakona o denacionalizaciji se namreč že pojavljajo zahtevki po vračanju odvzetega premoženja in po razpoložljivih podatkih naj bi bilo takšnih površin okoli 500 hektarjev. Doslej so že prejeli 15 zahtevkov za vrnitev zemlje, s tem pa bodo izgubili od 200 do 300 hektarjev.

Že jeseni so pšenici namenili več površin kot običajno, saj so jo zasejali na 800 hektarjih, največ polj pa bodo zasejali s koruzo. Posejali jo bodo na 1.200 hektarjih, poleg tega pa bodo 50 hektarjev namenili še koruzi za seme. Pri slednji gre letos le za poskusno pridelavo v sodelovanju z avstrijsko firmo, že kmalu pa naj bi površine semenske koruze povečali na 300 hektarjev. Gre za intenzivno in zelo zahtevno pridelavo, vendar se zanjo odločajo zavestno, saj želijo s tem nadomestiti izpad, ki bo nastal zaradi vračanja zemlje nekdanjim lastnikom. Tudi sladkorna pesa je postala poljščina v njihovem njivskem kolobarju in letos ji bodo namenili okoli 150 hektarjev.

Največji problem, s katerim se v tem trenutku ukvarjajo v tem kmetijskem gospodarstvu, je pomanjkanje sredstev za financiranje pridelave. Samo za spomladansko setev bi potrebovali okoli 110 milijonov tolarjev, poleg tega pa imajo še obveznosti do posojil, ki so jih najeli za setev pšenice, tako da samo za obresti morajo dati mesečno 10 milijonov tolarjev. Skrb za kmetijstvo je zdaj povsem na stranskem tiru, pravi direktor Sinokapčev, kombinati, ki so pred denacionalizacijo, pa so v še težjem položaju, saj le s težavo pridejo do kreditov. V domačem okolju poslušanje nimajo in posredovati je moralo republiško ministrstvo za kmetijstvo, da so dobili posojilo zunaj Pomurja.

Posledice, ki jih čuti Kmetijstvo Črnci so še toliko hujše zaradi katastrofalne toče, ki je lani pred žetvijo prizadela njihove površine. Na nekaterih poljih se pšenice sploh ni splačalo žeti, izpad je bil tudi na pridelku koruze, na ta način pa so izgubili 30 milijonov tolarjev. Od občine, ki bi jim morala za sanacijo škode po toči prispevati 10 milijonov tolarjev, so dobili le 3 milijone, izpad dohodka pa se odraža seveda v samem poslovanju. To čutijo vsi zaposleni, saj so povprečne plače v februarju znašale le okoli 10 tisoč tolarjev, vendar navkljub vsemu vztrajajo. Število zaposlenih se je v zadnjem času sicer prepolovilo, vsem 95 delavcem, kolikor jih je trenutno zaposlenih, pa bodo skušali zagotoviti socialno varnost in prizadevali si bodo, da tehnoloških presežkov ne bi bilo. Seveda pa bo to v veliki meri odvisno od površin, ki jih bodo morali vrniti po denacionalizaciji. Zmanjševanje površin pa bo imelo za posledico tudi zmanjševanje pridelkov in manjše tržne presežke. Komu bo to koristilo, ostaja seveda vprašanje.

Ludvik Kovač

Z 2.200 hektarjev obdelovalnih površin odda Kmetijstvo Črnci letno od 5 do 6 tisoč ton pšenice in okrog 10 tisoč ton koruze. V primerjavi z zasebnim sektorjem, ki gospodari na 6.500 hektarjih in odda od 1.500 do 1.700 ton pšenice in le 500 ton tržnih presežkov koruze, so ti podatki ugodni in kažejo na to, da odločitev o odvzemanju zemlje družbenim gospodarstvom ni ravno najboljša. Če se ne bodo bistveno povečali tržni presežki pri kmetih, se nam bo kaj hitro lahko zgodilo, da bomo v Sloveniji, kjer že zdaj ne pridelamo dovolj za lastne potrebe, pridelali še manj hrane.

UNISTAR

LJUBLJANA

DOVOLITE, DA SE VAM PREDSTAVIMO!

NA TRŽIŠČU USPEŠNO DELUJEMO ŽE DOBRI DVE LETI. V TEM ČASU SMO SI PRIDOBILI ZAUPANJE MNOGIH.
NAŠ PRODAJNI PROGRAM JE ZELO PESTER, OBSEGA PRODAJO RAČUNALNIŠKE OPREME:
— OSEBNI RAČUNALNIKI UNISTAR 286/16MHZ, 386SX/16-20MHZ, 386/33-40MHZ, 486/25-33MHZ
— TRDI DISKI QUANTUM, MAXTOR, SEAGATE, FUJITSU, WESTERN DIGITAL, CONNER
— IN VSE DRUGE RAČUNALNIŠKE SESTAVINE;
— POSTAVLJANJE MREŽ NOVELL:
— SVETOVANJE
— NABAVA
— INŠTALACIJA
— VZDRŽEVANJE
— TISKALNIKI EPSON, STAR, FUJITSU, HEWLETT PACKARD
— REZALNIKI IN RISALNIKI ROLAND
— ZAŠČITNA SREDSTVA (FILTRI ZA BARVNE IN ČRNOBELE MONITORJE)
— IZOBRAZEVANJE — OB NAKUPU OSEBNEGA RAČUNALNIKA UNISTAR BREZPLAČEN DVODNEVNI UVODNI SEMINAR NA INŠTITUTU JOŽEF STEFAN.
— ZA VSE NAŠE PROIZVODE DAJEMO 12-MESEČNO GARANCIJO OD DNEVA NAKUPA, ZA TRDE DISKE QUANTUM, WESTERN DIGITAL, SEAGATE PA 24-MESEČNO GARANCIJO. PO PRETEKU GARANCIJSKE DOBE PONUJAMO VZDRŽEVANJE IN SERVISIRANJE PO POSEBNI POGODBI.

ČE SE ODLOČATE ZA NAKUP VAŠEGA PRVEGA RAČUNALNIKA OZIROMA ČE ŽELITE DOPOLNITI VAŠO OPREMO, PRIDITE IN NAS OBIŠČITE V PODJETJU TRIS V MURSKI SOBOTI V LENDAVSKI 15.
SKUPAJ BOMO NAŠLI NAJBOLJŠO REŠITEV.
VESELIMO SE SODELOVANJA! VAŠ PARTNER, UNISTAR, d.o.o.

Kako izvoliti svoje?

Za državljane so skorajšnje volitve upanje, za politične stranke so pribežališče v sili, za demokracijo so sveža kri. Če bo sprejeta volilna zakonodaja brez referenduma, ki so ga, s tem ko so med poslanci zbrali dovolj podpisov, do pravnega polnomočja, ki zahteva njegov razpis, spravili narodni demokrati, si bodo leti to najbrž kljub vsemu pripisali kot svojo zaslugo. Čeprav način volitev, ki bo tako sprejet, ne bo takšen, kakršnega so zagovarjali oni. Dejstvo pa je, da so začeli govoriti, kako so z zahtevo po referendumu o volilni zakonodaji tako ali tako hoteli samo pritisniti na stranke, da se čimprej sporazumejo.

Po zadnjem stanju stvari, naj bi se slednjič spravila skupaj dvotretjinska večina, ki je potrebna za sprejem volilne zakonodaje po običajni parlamentarni poti. Tvorijo jo stranke, ki zagovarjajo »propocionalni volilni sistem z elementi večinskega«. Ta koalicija pa menda za zdaj šteje dva glasa več, kot je potrebno, in to je pri obstoječi politični kulturi kaj slabo zagotovilo za skorajšnji sprejem zakonov o volitvah. Pa vendar.

Ljudje so po lepi demokratični navadi, v vsej zgodovini volitev, za svoje politične vodje volili že vsemogoče kandidate. Od zmešancev do tepcev, od pravičnih do pokvarjenih. Volili so Krambergerja in volili bi tudi konja. Izvolili in s tem ustolčili so mnoge, ki za politično ali kakšno drugo vodilno funkcijo niso bili primerni. To se je zgodilo dovolj pogosto, da včasih pomislimo, kako neposrečena izvolitev postaja pravilo.

Ne samo, da lahko volimo kogarkoli, potencialno lahko kogarkoli tudi izvolimo, edino, kar je potrebno imeti, je primeren volilni sistem, ki daje popolno prednost našemu kandidatu ali njegovi skupini. Zato se naši politiki vse te dni, ko pač ne glasujejo o konstruktivni nezaupnici, bolj ukvarjajo s sestavljanjem volilnega sistema, ki bi bil po njihovi meri, kot pa da bi se na volitve pripravljali s »pravičnim in modrim« političnim delom.

VOLILNI SISTEMI

Po tem, kakšne in kolikere so različice znotraj volilnih sistemov, se vidi, kako je z vso rečjo.

Volilna pravica je lahko **splošna** ali **omejena**. Kadar lahko volijo vsi državljani, ki so stari toliko in toliko let, kakor je pač določeno po tem in tem določilu volilnega podsistema, je volilna pravica splošna. Omejena je, če smejo voliti samo določeni stanovi.

Enaka in neenaka volilna pravica. Enaka je takrat, ko ima vsak volivec enako število glasov, torej po enega; neenaka, če je število glasov odvisno od posesti, starosti, družinskega položaja in drugega. V času delegatskega sistema je šlo pravzparav za to, da so delegati, ki so bili izvoljeni od delegatov nižjega reda, imeli implicitne glasove tistih, ki so jih izvolili. Kar je včasih najbrž znesto tudi deset tisoč in več. Odvisno od številčnega obsega tako imenovane volilne baze.

Volitve so lahko **javne** in **tajne**. Ustno oddajanje glasov ali dviganje rok je javno voljenje. Kadar pa v volilne skrinjice oddajamo prepognjene listke, ki smo jih obdelali v skritem prostoru brez vohunskih okenc, so volitve tajne.

Posredne in **neposredne volitve** pri **posrednih** volilna baza voli prej omenjene posrednike oziroma delegate, ki potem med seboj — če se zdi postavljalcem volilnih pravil to že dovolj varno, če ne, gredo še za eno stopnjo dalje ter naredijo posredno posredne volitve — izvolijo poslance. **Neposredno** volimo poslance lastnoročno.

PROPORCIONALNI IN VEČINSKI VOLILNI SISTEM

Značilen in v zadnjem času nenehno omenjen primer **večinskega volilnega sistema** ima Velika Britanija. Izvoljen je tisti, ki dobi večino glasov v svojem volilnem okrožju. Lahko se zgodi, da na tak način izvoljena vlada nima dejanske večine, pa vendar vlada z večinsko legitimiteto. Po pravilu **absolutne večine** je potrebno dobiti več kakor polovico oddanih glasov. Če se ta večina ne doseže v prvem krogu, se uvede drugi krog, pred katerim se kandidati z manj glasovi izločijo.

Drugače je takrat, ko se zahteva **relativna** večina. V tem primeru je izvoljen tisti, ki dobi največ glasov.

V **proporcionalnem** volilnem sistemu se število izvoljenih iz neke stranke določa glede na razmerje med vsemi za stranko oddanimi glasovi in vsemi oddanimi glasovi. Če je za neko stranko glasovalo 30 odstotkov volivcev, je njenih 30 odstotkov sedežev v parlamentu, pri čemer se poslanci lahko določijo ne glede na osebne volilne rezultate, ne glede na število glasov, ki jih je posamezni poslanec v nekem volilnem okrožju dejansko dobil. Poslance ponavadi določi strankin vrh. Prav v očitku, da se po proporcionalnem sistemu volijo stranke, ne pa posamezniki, je glavni argument zagovornikov večinskega sistema.

ZAGOVORNIKI

Zagovorniki večinskega sistema pravijo, da ta sistem omogoča v parlamentu jasnejša razmerja kot proporcionalni sistem. Ker pa pri tem glasovi manjšin ostajajo popolnoma neupoštevani, izvoljeni so samo poslanci iz nekaj strank, se proti temu sistemu nastopa s trditvijo, da v resnici zanika splošno volilno pravico, medtem ko naj bi proporcionalni sistem omogočal, da pridejo v parlament tudi manjše stranke. Odvisno pač od praga, ki je določen za vstop v »visoko hišo«.

Temu nasproti se postavlja stališče prijateljev večinskega sistema, ki pravi, da se s proporcionalnim sistemom, ki pripelje v parlament množico strank, ta razdrobi in postane neučinkovit. Argument, ki ga je mogoče pogosto slišati tudi pri nas, predvsem v zadnjem času. Kot slab zgled se tukaj omenja italijanski parlament.

»Proporcionalci« se ob tem sklicujejo na prej omenjeni prag, ki da lahko kljub vsemu prepreči nepregledno pisanost parlamenta. Vmes med tema dvema sistemoma se umeščajo različne kombinacije enega in drugega. Pri nas so skovali dve, ena je znana pod imenom »kombiniran večinsko-proporcionalni sistem«, druga pa kot »proporcionalni sistem z elementi večinskega«.

KOMBINIRAN VOLILNI SISTEM

Prekmurski poslanec dr. Jože Magdič je pred meseci samokritično pripovedoval, da ob Muri nimamo profiliranega političnega kadra, zato so naši poslanci v parlamentarnih javnih nastopih »okorni«. Če bi to izjavo prevedli v odnos do volilnega sistema, bi iz tega moralo izhajati, da je bolje, če nas v skupščini ne zastopajo domači ljudje in si je torej umestno želeti proporcionalni volilni sistem, po katerem bi nas v parlamentu, seveda bolj ali manj samo formalno, zastopal kot kandidat nekdo, ki bi mu, v skladu z nacionalno zbirno listo glasov stranke, ki je v tej volilni enoti imela največ uspeha, naše volilno okrožje pripadlo. Ni znano, če je tudi Magdič podpisal zahtevo po referendumu, ki jo je spravila v podpisovanje SDŽ-NDS. Menda ga je podpisala večina krščansko-demokratskih poslancev.

Gospod **Andrej Hrastelj** iz SDZ — Narodno demokratske stranke ima odgovornega za predlagani referendum o volilnem zakonu. Kot politik, ki da smo ga, kakor se sam spominja, nekoč označili za edinega, ki se za politika tudi priznava, si šteje to v eno od večjih zaslug. Na pripombo, da bi se z referendumom samo povečali stroški, ki jih imamo z oblastjo, je rekel: »Očitki, da to stane, odtehtajo manj kot korist, so komaj omembe vredni v primerjavi z učinkom referenduma«. Hrastelj se je pozneje nekoliko dopolnil in rekel, da je referendum koristen že zgolj kot zahteva, ker se tako pritiska na stranke, da se dogovorijo o volilni zakonodaji. Torej kot šiba v kotu učilnice!

Razcep nekdanje SDZ na DSS in SDZ—NDS je slednjo naredil za majhno stranko, čeprav Hrastelj pravi, da se mnogi člani, ki so najprej odšli k DSS, zdaj vračajo. Omenjal je Gerića lendavskem odboru in Turnerja iz soboškega. Utemeljeno bi bilo pričakovati, da bo njihov predlog volilnega sistema formuliran v prid majhnim strankam, torej proporcionalno. Kajti volilno—zakonodajna teorija pravi, kakor smo že omenili, da večinski sistem izloča majhne stranke.

Zakaj torej gospod Hrastelj zagovarja večinski sistem?

»Zaradi demokratičnega razmerja do želje drugih strank, da bi imeli proporcionalni volilni sistem, podpiram tudi kombiniran volilni sistem. Po tem se 44 poslancev voli po večinskem sistemu in 44 po proporcionalnem.

Slabost proporcionalnega volilnega sistema je v tem, da volilci ne volijo kandidatov, ki jim zaupajo, ampak stranko, ki lahko na republiško listo uvrsti take kandidate, ki v volilni enoti niso poznani.«

PROPORCIONALNI VOLILNI SISTEM Z ELEMENTI VEČINSKEGA

Avstrijski sociolog Anton Pelinka je že pred leti napovedal, da je čas političnih dinozavrov mimo. Zadnje deželne volitve v Nemčiji so vznemirile velike stranke, ker jih volivci zapuščajo in se raje odločajo za manjše. Ko sem preteklo sredo v Ljutomeru gledal število tamkajšnjih prenoviteljev, ki so prišli na pogovor o volilni zakonodaji z **Miranom Potrčem**, se mi je zdelo, da se esdepejevcem ni potrebno bati manjših strank, ker so že med njimi. Enega od prvih mož strankine centrale v Ljubljani je prišlo poslušat le malo ljudi. Nedvomno pa je prenoviteljski vodilni kader med predanejšimi, če ne celo najbolj predan. Komajda bi namreč lahko našli politika iz Ljubljane, ki bi prišel volilni sistem razlagat tako majhni, [illegible] prav svoji grupici ljudi.

Prenovitelji so med tistimi, [illegible] so za proporcionalni volilni [illegible]stem. Potrč je rekel, da zago[illegible]niki proporcionalnega [illegible] sistema predvidevajo osem vo[illegible]nih enot. **»Vsaka od teh [illegible] enot pa bo razdeljena na 11 o[illegible]jev. To je skupaj 88 volilnih o[illegible]jev in vsaka stranka bo predl[illegible] po enega kandidata v vsakem [illegible]lilnem okraju. To je v bistvu [illegible]porcionalni volilni sistem s [illegible]cijami večinskega. Večinsko [illegible]stemu je to, da se bo v [illegible] okraju glasovalo o stranki in [illegible] samezniku«.** Če pa posamezn[illegible] volilni enoti ne bo neposre[illegible] izvoljen, gredo glasovi, ki jih [illegible] kandidat dobil, v skupni stran[illegible] **»nacionalni izračun. Da pa s[illegible]ka v parlamentu dobi svoje [illegible] stopstvo, mora dobiti ali z [illegible] sredno izvolitvijo ali pa skup[illegible] nacionalni listi najmanj 2 odst[illegible]ce«.**

Potrč pravi, da se je njeg[illegible] stranka vedno zavzemala [illegible] da bi bili **»vedno izvoljen [illegible] so ga izvolili volilci«.** Na p[illegible] bo, da je po trditvah [illegible] demokratov prav večinski s[illegible] tisti, ki omogoča izvolitev [illegible]datov, ki so jih volili [illegible] Potrč odgovarja: **»To je [illegible]zno res. Vendar jaz in ve[illegible] danes ne verjamem, da b[illegible] bil izvoljen tisti, za [illegible] stoji stranka.«**

ŠTEFAN [illegible]

TRIS

PODJETJE ZA TRŽENJE, RAČUNALNIŠTVO

IN IZOBRAŽEVALNE STORITVE

MURSKA SOBOTA d.o.o.

69000 Murska Sobota, Lendavska 15,
tel.: (069) 31-255
tel./telefax (069) 21-116

V ZOTK Murska Sobota, ki je med ustanovitelji podjetja TRIS, smo se v M. Soboti prvi začeli ukvarjati s prodajo hišnih računalnikov PC, računalniških programov in računalniškim izobraževanjem. Svoje bogate izkušnje smo prenesli v podjetje TRIS M. Sobota, ki bo v petek, 24. 4. 1992, začelo poslovati v novih prostorih na Lendavski 15 v Murski Soboti.

Podjetje je zastopnik v Pomurju za:
— Unistar, d.o.o., Ljubljana,
— Grad, d.d., Ljubljana,
— Ferroimpex Celovec, Avstrija.

Ob otvoritvi ponujamo skupaj s poslovnimi partnerji našim kupcem 15—45 % popust, na primer:
— komplet računalnikov Commodore 64 že za 25.000,00 tolarjev,
— komplet PC AT 386/33, 64 Cache, disk 84 MB, SVGA-en[illegible]vni, 4 MB RAM 185.000 tolarjev,
— barvni 205.000,00 tolarjev,
— programi podjetja GRAD so 40 % cenejši.

Ponujamo tudi računalniške sestavine iz programa:
— WESTERN DIGITAL,
— COLORADO MEMORY SYSTEMS,
— SMC — STANDARD MICROSYSTEMS CORP.

Našim kupcem zagotavljamo:
— servis vse opreme,
— ves potrošni material (od disket, papirja, trakov za tiskalnike [illegible] obnove le-teh),
— licenčne programe in
— izobraževalne storitve.

Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu st. 21-116 [illegible] 31-225.

Ob odprtju naših poslovnih prostorov v petek, 24. aprila 1992 [illegible] 10.00 ure dalje se lahko natančno seznanite s ponudbami naših [illegible]nerjev, ki bodo tudi osebno navzoči.

GRAD ®

Razvili smo standardizirane programske pakete za raču[illegible]stvo, spremljanje poslovanja, pisarniško poslovanje in vse druge [illegible] poslovnih funkcij. Njihovo kakovost in vzdrževanje potrjuje [illegible] štaliranih programskih paketov, ki delujejo v okolju DOS [illegible] UNIX. Naši programski paketi za turistične poslovalnice in [illegible] so edini na našem trgu. Razvili smo prodajne sisteme GRAD [illegible] govine in gostinstvo. Za multimedijski izobraževalni paket [illegible] TOR O RAČUNALNIKU, namenjen spoznavanju in uspo[illegible] za delo z osebnimi računalniki, smo dobili posebno nagrado [illegible] vacijo. Pripravljamo multimedijski priročnik PODJETJE [illegible] SKETI za obvladovanje posameznih funkcij v podjetjih, ki [illegible] na naših izkušnjah pri spodbujanju podjetništva.

Prodajalec naših proizvodov v Pomurju je Podjetje za [illegible] računalništvo in izobraževalne storitve TRIS, d.o.o.

KONČANA VESTNIKOVA NAGRADNA IGRA

Petko smo odpeljali v Budince

Po skoraj petih mesecih naše nagradne igre KAJ JE NA SLIKI je bilo minulo nedeljo v Radovcih — v okviru zabavne prireditve pri Veseli Goričanki — še glavno žrebanje vseh kuponov. Velika plastična kad bi bila skoraj preplitva za tisoče in tisoče dopisnic z vseh koncev Slovenije. Na prireditvi pa se je zbralo veliko obiskovalcev od blizu in daleč. Nekateri so prišli zaradi nagrad, druge je zanimal tudi nastop humorista Junija Žitavca, tretji pa so prišli tudi zavoljo tekmovanja za najboljše pisanice.

Najprej je bilo »malo žrebanje«, na katerem smo razdelili 8 lepih nagrad. Štefan Jerič iz Ižakovec je prejel 9-kilogramsko šunko, Franc Kornik iz Motvarjevcev, Justina Bunderla iz Kuzme, Alojz Gorenjak iz Berkovskih Prelogov, Franc Vogrinčič iz Krupsinec in Jože Šadl iz Kranjske Gore so dobitniki kopalniških omaric, Darko Valenčič s Pušče se bo lahko vozil z novim kolesom znamke Haland leydi, Stanko Raduha iz Turnišča pa je dobitnik opečnih izdelkov v vrednosti 40.000,00 SLT.

Vsi pa so seveda najbolj nestrpno pričakovali glavno žrebanje — avtomobila Renault 5, ki smo ga namenili naročnikom Vestnika v sodelovanju s podjetjem Agroservis Murska Sobota, in tedaj se je nekoliko zatreset tudi glas voditelja žrebanja Frančka Štefaneca, pri bližnji mizi pa je nemirno sedel avtor ideje za to akcijo Štefan Sobočan. Potek žrebanja pa je neposredno prenašal Murski val, tako da so lahko tudi drugi spremljali to skupno dejanje. Deklica Melita je potegnila iz kupa dopisnic s kuponom št. 10, ki ga je poslal ŠTEFAN BALEK iz Budinec. Odgovor je bil pravilen in ugotovili smo tudi, da je naročnik Vestnika, tako da je bilo vse v redu.

Petko smo nato odpeljali srečnemu dobitniku na dom. Vse so imeli že pripravljeno za naš prihod, saj so po radiu slišali, kaj se je zgodilo. Direktorica in glavna urednica Vestnika Irma Benko je izročila ključe srečnemu dobitniku. Tega pa je bila še najbolj vesela štiriinpolletna hčerka Štefka, ki ji je petka zelo všeč. Njena mama Ida, ki je bila ob našem obisku še najbolj zgovorna, pa je povedala, da je kupone pošiljala ona in da bo Vestnik ostal pri hiši, dokler bodo živi, in to ne le zavoljo nagrade, ampak tudi zato, ker ga z zanimanjem prebirajo. Tudi petko bodo obdržali pri hiši, dokler bo šla, avto Viso pa da bodo prodali. Najbrž se bo z novim avtomobilom ona vozila v službo v obrat Mure v Gornjih Petrovcih.

Na tekmovanju za najboljše pisanice so prejeli prve tri nagrade Lidija Škaper iz Kruplivnika, Marjan Gjerkeš iz Vidonec in Pekarna Zadravec-Peček iz Turnišča. Tako sta razsodili etnologinja Damjana Pediček iz Maribora in gospodinja hotela Radin Radenci Elica Šandor.

SREČNA DOPISNICA

Kaj je na sliki?

Kupon št. 10

1. Okno v bunkerju
2. Ključavnica zadnjih vrat Renaulta 5
3. Kanalizacijski pokrov

Pošilja: LOLEK iz ŠTEFAN
Ulica: [illegible] hišna št. 7
pošta: 69204 SOBOTA

Besedilo: J. G.
Fotografije: N. Juhnov

3. sejem avto in vzdrževanje
24 - 29 4. 1992
CELJSKI SEJEM
20% POPUST ZA VSTOP

RÖSSL
RADIO — FERNSEHEN
MEISTERWERKSTÄTTE
8430 LEIBNITZ, HAUPTPLATZ 35
TEL. 03452/27 51

Avtoradii po zelo ugodnih cenah

HAMBURG CR 40
(2 × 26 vatov izhodne moči, dolby B, zaščitna kartica, avtomatska nastavitev radijskega programa, nočni dizajn v zeleni in rdeči barvi, avtomatsko obračanje kasete)
cena: 5998.— ATS, zdaj pa samo 4998.— ATS (neto 4165.— ATS)

BOSTON CC 20
(2 × 11 vatov izhodne moči, vklop na šifro)
cena: 2498.— ATS, zdaj samo 1999.— (neto 1666.— ATS)

BLAUPUNKT
Avtoradio vam zmontirajo v eni uri!

Delo veterinarjev

Neljub dogodek in doživljaj na Veterinarski postaji v M. Soboti, ki se je tragično končal s smrtjo.

Za v sredo, 8. aprila 1992, nama je veterinar Škarica naročil, naj pripeljeva psico na ponovni pregled. Pred tem je bila na pregledu menda že trikrat. Ta dan je na pregledu ugotovil, da ima na maternici izrastke (bule) in je operacija nujna, sicer jo bo v kratkem času pobralo. Z ženo sva se takoj odločila za operacijo. Na pomoč je poklical veterinarko, in ko je ta prišla, sta jo operirala. Operacija je trajala 1.45 ure. Po končani operacijo nama je veterinar razložil, da so ji morali odstraniti maternico. Čez nekaj časa se je psica delno prebujala, nakar sva jo z veterinarjem odnesla v avto in jo odpeljal domov. Ponoči, operacija je bila namreč popoldne po 16. uri, je večkrat bruhala, kar se je nadaljevalo še naslednji dan. Ker je veterinar imel dežurstvo (nočno) od 15. ure naprej, ga je soproga ob treh poklicala in obrazložila, v kakšnem stanju je operiranka. Takoj se je odločil, da jo pride pogledat in okrog šestih tudi prišel, saj se je zavedal, da v takem stanju kot je bila, je ni bilo mogoče prevažati v M. Soboto, saj je imela na trebuhu precej dolgo rano, menda okrog 12 šivov. Pri obisku sva jo z veterinarjem postavila na noge in je naredila tudi nekaj korakov. Dobila je dve injekciji. Veterinar je pojasnil, da se stanje zboljšuje, obenem pa je naročil, naj ga poklicemo, če bi se stanje začelo slabšati. Naslednjega dne, v petek, okrog 8. ure se ji je stanje zelo poslabšalo, ker pa veterinar začne z delom šele popoldne ob treh, je soproga poklicala Veterinarsko postajo, če lahko pride kateri veterinar in jo skuša rešiti bolečin, ki so bile neznosne. Tako milo in glasno je stokala in javkala, da se je slišalo celo do 30 metrov daleč. Odgovor z Veterinarske postaje je bil, da verjetno ne bo drugega veterinarja, ker se z domačimi malimi živalji ukvarja le že navedeni veterinar, da ga bodo obvestili in se bo oglasil okrog tretje ure popoldne. Kljub temu obvestilu je soproga poklicala navedenega veterinarja na stanovanje, saj ji je dal telefonsko številko od stanovanja, da ga lahko pokliče, če se bo stanje poslabšalo. Okrog 2. ure ga je soproga poklicala, mu povedala kako je s psico in obljubil ji je, da jo ob 3. pride pogledat. Ura je 3.15, a gospoda veterinarja ni. Nato je poklicala hčerka, kateri je zagotovil, da takoj pride. Ura je 3.30, a njega ni. Uboga psica tako milo stoka in javka, da jo komaj gledam, tako milo pogleduje kot da bi hotela reči, pomagaj mi, ne morem več prenašati teh bolečin. A jaz namočen, s solznimi očmi jo lahko samo božam in tolažim in gledam, kako se uboga psica steguje in premetava sem ter tja. Ko je bila ura 3.45, se tega res ni več dalo gledati, kako trpi, kako jo mučimo in trpinčimo. Ponovno sem poklical veterinarja in zagotovil mi je, da takoj pride. Ura je 4.05, a gospoda veterinarja še ni, ko je uboga psica za vedno zaspala in se rešila mučnega trpinčenja in mučenja.

Sprašujem se, zakaj je uboga psica morala prenašati toliko časa tako hude bolečine, a to ni trpinčenje in mučenje živali, zakaj gospod veterinar ni naročil, ko ga je soproga poklicala na stanovanje, naj psico pripeljeva v M. Soboto?

V ponedeljek, 13. aprila, ko sem se oglasil na Veterinarski postaji, mi je na vprašanje, zakaj ni prišel, odgovoril, da bi jo lahko vrgla v prtljažnik in pripeljala na zavod. Kljub vsem navedenim pozivom v petek tega ni naročil in mislim, da psica s tako veliko rano ni kot vreča krompirja, katero lahko kar tako vržeš v prtljažnik. Dodal je še, da se z mano nima več kaj pogovarjati.

Sprašujem se, sprašujem javnost in društva za zaščito domačih živali, ali je tak postopek dovoljen, da se uboge živalice tako muči in trpinči. Kako gledate na tak postopek.

Psica je bila nemška ovčarka z rodovnikom, stara le 3 leta in 9 mesecev. Bila je zelo dobra čuvajka.

Naslov v uredništvu

Sobota — Murska Sobota

ali poizkus polemike z argumenti g. M. Maučeca

Že ko sem pisal prvo pismo v »zagovor« ohranitvi imena, je v meni vrtal črv dvoma o upravičenosti tratenja časa, energije in prostora za črkarske pravde v času, ki ga zaznamujejo veliko hujši problemi. Odločil sem se za pisanje zato, ker sem prepričan, da je dialog različno mislečih nujen. Če ne, bomo za vedno obsojeni na ukrepe, ki jih bodo zagovarjali prvi, najglasnejši, najagresivnejši, ali v določenem obdobju najkurantnejši (ne velja le za primer preimenovanja). Zato tudi dialoga ne jemljem kot osebni napad in se odrekam izklicevanju »nasprotnika«. Hvaležno odklanjam priporočilo, da bi se pred ostrino stroke zatekel v sentimentalnost, čeprav je jasno, da želim ime ohraniti zaradi navezanosti nanj. Ohranil bom laični pristop k problemu. Postavljal bom vprašanja o (ne)smislu nekega dejanja, razmišljal o možnih vzrokih, povedal svoja stališča. Vsega tega ne želim prodajati ne za znanost, ne za stroko in zato so moja stališča manj udarna. Vendar me to ne moti. Prav ta polemika je jasno pokazala, da (pre)pogosto omenjanje strokovnosti povzroči, da že sama uporaba pojma postaja argument, se izogiba preverjanju lastnih stališč, soočanju z drugačnimi in zato več ne prepriča. Odgovori bodo seveda fragmentarni, kot so bili sami argumenti, pa tudi prostora je za kaj več premalo.

Temelj nesporazuma med zagovorniki preimenovanja in sabo vidim v tem, da oni vztrajajo na ločevalni, meni pa se zdi veliko pomembnejša označevalna funkcija imena. Pri tem sploh ni pomembno iz katerega razloga je ime nastalo. Z dolgotrajno rabo postane označevalno.

Le s takšnim razumevanjem se lahko izognemo problemom pojasnitve zakaj je Mursko Soboto potrebno spremeniti v Soboto, ker ne potrebujemo več ločevanja od mest na Madžarskem, odkar so v drugi državi. Hkrati se ne zdi vprašljivo, da je Gornjo Radgono še naprej potrebno z imenom ločevati od Bad Radkesburga (avstrijske Radgone), Novo Gorico od Gorice (italijanske Gorizie), New York od Yorka in New Orleans od Orleansa — in to po dveh stoletjih samostojnosti Amerike. Tudi Sobot je še kar nekaj — pa ne le na Madžarskem.

Ta nesrečna Ljubljana s svojo ignorantsko samopašnostjo! Očitno zaradi nje grozi, da bomo imeli v Sloveniji sama čudna imena. Ne le Mursko, ampak po isti logiki tudi kup Novih, Gornjih, itd. In kakšen dokaz neki je Rogaška za to, da ostaja pri skrajšani rabi predvsem prvi del imena? V ospredje se prebije tisti del, ki je značilnejši, ki ga uporabljajo domačini. Tu bi morala potekati akcija, v seznanjanju tistih, ki ne vedo in ne v spreminjanju lastnega imena!

Nimam vpogleda v sociolingvistična raziskovanja, ki menda potrjujejo, da že kar 90 % domačinov pri svojih ekskurzih v slovenščino uporablja izraz Murska. Sam se očitno gibljem le v ozkem krogu preostalih 10 % ljudi, saj česa takega preprosto še nisem slišal. Sem pa velikokrat slišal za Soboto in Beltince, pa ne od Sobočancev in Prekmurcev.

Obtožen sem bil, da sem za Murskarjenje. Pa ni res, vsaj kar se imena mesta tiče, res pa je, da ne delim strahov o njegovem neizogibnem prihodu. Opažam, da je v kakšni drugi zvezi marsikomu celo všeč. Na primer: La, la, la, la, la, . . .

Ne vem od kod ideja, da krivim za evforijo preimenovanja novi režim. Ena najznačilnejših lastnosti kardeljanstva je bila prav manija preimenovanj. Z vseobsežnimi spremembami so takšna dejanja postala le nadležno pogosta. Niso pa nič posebnega. To se je na naših tleh dogajalo že po prvi, na začetku druge in po drugi vojni. Pa še vmes bi se kaj našlo. Prepričan sem, da so se tudi takrat zavzeto in (po svojih močeh) strokovno lotevali te problematike. Starejši ljudje bi o tem vedeli kaj več povedati.

Nikomur nisem očital, da skuša spremeniti zgodovino. Če se ne motim, sem dejal celo, da se tega ne da. Lahko pa se jo poizkuša reinterpretirati, zabrisati njene dele, skriti dogodke, ljudi — pa tudi imena. Tudi tista o literaturi, ki govori le o Soboti in ki sem jo baje spregledal (pa še versko — se že kesam!), je malo bosa. Običajna raba imen ni le v primeru Sobote, ne v kakšnem drugem primeru omejena le na ustno izročilo. Vsi smo že brali o Micikah, ki pa so v rojstnih (tudi župnijskih) knjigah vseeno Marije ostale, da o Evi, ki je uradno Eva-Marija . . . sploh ne govorimo. Tudi New York ostaja to, kar je bil, čeprav sodobna literatura, film, itd. veliko pogosteje govori o Big Apple, o Friscu namesto o San Franciscu . . .

Prav imena so se, se in se še bodo spreminjala, vendar so vzroki za takšne spremembe običajno res globoki. Da ta polemika ne bi postala preveč žolčna in duhamorna, naj Vam postrežem z anekdotičnim primerom.

V začetku tridesetih let pride pred uradnika v Nemčiji Žid Adolf Afterduft in prosi za spremembo imena. Uradnik mu razumevajoče pritrdi: »Takšen priimek je res neprijeten. Kaj pa bi želeli biti?« in Žid mu odgovori: »Franz Afterduft!«

Morala? Če te k spremembi imena nihče ne prisili (in na tem prostoru imamo tudi topogledno nekaj prav nesrečnih izkušenj), potem običajno razširiš ime, kadar hočeš poudariti kakšno značilnost kraja, zavržeš pa ime, ki se ga močno sramuješ, ali je kako drugače neprijetno. Na imenu Murska Sobota ne najdem ničesar takega.

Marjan Čenar

P. s. Separacija ali Separatio: zapisalo se je meni — pa še namenoma povrhu. Običajna raba imena pač, pa je le lepo, da se opazi kot napaka — ali ne?

Odmev

Ob branju argumentov g. Čenarja za obranitev imena Murska Sobota, ki so navedeni v prispevku g. Marjana Maučeca v Vestniku z dne 9. 4. 1992, sem dobila vtis, da nekateri ne poznajo zgodovinskih dejstev, ki so vplivala na nastanek sedanjega imena prekmurskega glavnega mesta.

Prekmurci smo in še vedno uporabljamo le Sobota in le redki Murska Sobota. Pridevek Murska je za naša ušesa bil in je ostal tujek. Z naglaševanjem je pa takole: kdor je gluh za jezik, tisti že zdaj naglaša Murska Sobota, ko pridevek Murska pri Soboti še obstaja.

Zato dajem svoj glas k preimenovanju Murske Sobote v Soboto.

Terezija Hauko

Spoštovana KS Radenci

Pri prebiranju vaše pobude, naslovljeno na Skupščino občine Gornja Radgona dne 30.03. 1992, poslano v vednost tudi predsedniku SKD za G. Radgono, sem se spraševal, kaj KS Radenci s to pobudo želi povedati?

Po vsej verjetnosti ste hoteli povedati:

1. da se s predsednikom IS SO G. Radgona Tonetom Tropenauerjem ne morete pogovarjati, ker deluje nestrpno zaradi tega, ker proračun ne more prenesti vaših dodatnih potreb po denarju

2. ali ga skritizirati na račun odstranitve »umetniške« slike Tita. Po vsej verjetnosti je vzrok pobude ravno odstranitev umetniške slike Tita, da pa so problemi za razreševanje v KS bolj drugotnega značaja.

Prepričan sem, da je potrebno pri odstranjevanju simbolov bivše Jugoslavije uporabiti veliko mero taktnosti, modrosti in strpnosti, ker lahko za nekoga za nasilno odstranitev simbola preteklosti, kateremu smo brez izjeme vsi verjeli, pomeni žalitev, ker je še ta preteklost preveč blizu in močno zasidrana v naši zavesti.

V določenem obdobju je imela ta slika kot simbol svoj smisel. Danes vemo, da ga je izgubila, zato se nima smisla smešiti, če vemo, da **ima Republika Slovenija svoj simbol**. Prav pa je in to tudi osebno zagovarjam, da se ti predmeti ne smejo uničevati, ker imajo svojo zgodovino.

V vašem primeru gre torej za umetniško sliko. Prosim, da Zavod za spomeniško varstvo iz Murske Sobote oceni ali slika ima umetniško vrednost ali ne. V kolikor jo ima in jo je narisal akademski slikar, se mora zanjo najti ustrezni prostor v depoju umetnostne galerije, ali v drugem primernem prostoru.

Lepo bi bilo, da bi KS v svojih prostorih to že prej uredila, da ne bi po nepotrebnem na obeh straneh prihajalo do konfliktov. To velja tudi za mojo KS, ki se je v enem izmed društev prav tako po nepotrebnem izpostavljala v konflikt.

Kar se tiče kontaktov moje KS Videm ob Ščavnici s predsednikom IS Tonetom Tropenauerjem, se ne smem pritoževati.

Vedno smo se lahko pogovarjali, čeprav nam IS v mnogih primerih ni mogel pomagati, ker ni bilo danih materialnih možnosti v okviru proračuna.

Kot zaključek naj povem, da bi bilo lepo in kulturno, da bi se za sklepi KS podpisal z imenom in priimkom predsednik sveta KS, ker sedaj ne vem ali so sklepi KS legitimni ali ne zaradi anonimnosti.

Na pobudo odgovarjam v svojem imenu in v imenu stranke SKD Gornja Radgona.

Z vsebino tega odgovora se je IO SKD G. Radgona seznanil dne 13. 04. 1992.

Vse lepo in dobro vam želi za bližajoče Velikonočne praznike!

Predsednik SKD G. Radgona
Jožef Kocuvan

V vednost poslano:
— predsedstvu SO G. Radgona
— predsedniku IS G. Radgona
— izvršilnemu odboru SKD G. Radgona
— predsedniku DEMOS-a

K moralni in pirovi zmagi

Spoštovanemu Maksu Peršaku se v imenu bralcev zahvaljujem za dopolnila (Vestnik, 9. aprila 1992). Sam jih ne potrebujem, ker sem volitve sam doživljal, podatke pa imam v svoji dokumentaciji. Navajal jih nisem, ker bistvo ni v tem, koliko glasov je Jeftić (JNS) dobil v resnici in po narodnostih (Makedonce, Albance in Madžare so Srbi kar »posvojili«!), ampak v tem, da je Jeftić z enotno listo na ozemlju vse takratne Jugoslavije PADEL z vso svojo vlado vred, kljub temu, da se je po volitvah hvalil, da je zanj in za njegovo stranko glasovalo »nad 80 %« vseh volilcev. Potemtakem je glede tega odstotka zgrešeno popravljati mene pač pa blagopokojnega g. Jeftića!

Ne vem od kod g. Peršaku žaljiva obdolžitev o mojem nestrinjanju z novo slovensko ustavo, ko sem v resnici »opletal« le z nevzdržno oblikovanim in nelogičnim členom o konstruktivni nezaupnici predsedniku vlade. Kako prav imam, je pokazalo tudi zadnje »natezanje z raznimi mandatarji« (8. aprila), kakršna presedajo ne le nama z g. Peršakom, ampak večini Slovencev! Kajti ta dan in pred glasovanjem je predsedujoči dr. Bučar — v skladu s po meni napadanim členom! — ugotavljal le sklepčnost vsakega zbora posebej, ne glede na sicer zadostno, ne pa polno število izvoljenih poslancev — zahteval za izvolitev Igorja Bavčarja 120 plus 1 glas!

Svoj prispevek sem Vestniku (po telefaxu) poslal 24. februarja. Moje »opletanje« z »mrtvimi dušami« in »namige na večno vladanje« pa g. Peršak lahko zasledi še po objavi svojega dopolnila tudi v pisanju drugih resnih novinarjev v različnih medijih!

G. Peršaku ne bi rad po krivici očital slabega namena, ko mi podtika »vidno sovraštvo«, ki ga »preseneča v sestavku«. Najmanj kar lahko rečem je, da ta njegov zapis nikakor ni v skladu z njegovo ponovno prošnjo, da bodimo Slovenci složni in strpni. Prej nasprotno!

Štefan Kuhar

Srčni utrip — ritem zdravja

Na najslabšem glasu so maščobe. Na splošno odsvetujemo uporabo živalskih maščob (mast, loj, polnomastno mleko in mlečni izdelki, surovo maslo), ker vsebujejo veliko maščobnih kislin.

Zelenjave in sadja ni nikoli dovolj. Poleg vode, vitaminov in rudninskih snovi so v sadju še rastlinska vlakna, ki povečajo občutek sitosti. Zelenjave, kuhane in surove, je na vsakdanjih jedilnikih veliko premalo. Verjetno na račun naglice pri pripravljanju hrane.

Organizem potrebuje dnevno več kot 2 litra tekočine. Nekaj je dobi s hrano, nekaj s pitjem pijač. Najbolj zdrave so dobra pitna in mineralna voda. Nič nimamo proti sadnim sokovom, če nimajo dodanega sladkorja. Alkohola pa človeško telo ne potrebuje. V varovalni prehrani dopuščamo samo kozarec vina ob glavnem obroku.

Med začimbami omenjamo samo sol. Za zdrave ljudi je 5 g soli dnevno dovolj. Ostale začimbe v zmerni količini niso škodljive. Strokovnjaki za prehrano še vedno priporočajo 5 obrokov dnevno. Od teh naj bosta zajtrk in kosilo energijsko (hranilno) bolj izdatna, manj večerja in najmanj obe malici.

Debelost je največkrat posledica nepravilne, energijske prebogate hrane. Številne raziskave so potrdile, da debelost skrajšuje življenje. Debelost namreč skoraj vedno spremljajo zvišane maščobe v krvi, visok krvni tlak, sladkorna bolezen ali druge motnje presnove. Upoštevajoč naštete škodljivosti debelosti, si moramo prizadevati ohraniti normalno telesno težo. Recept za hujšanje je preprost: znižati obroke hrane na polovico in povečati dnevno telesno aktivnost.

Močan dejavnik tveganja je kajenje, ki ne povzroča zasvojenosti, pač pa je izključno škodljiva razvada. Raziskave kažejo, da v razvitem svetu kajenje upada, v nerazvitem pa raste.

Še več, v predelih z visoko civilizacijsko stopnjo je kajenje neugledno. Med škodljivostmi, ki jih vsebuje cigaretni dim, omenjamo samo tri: nikotin, ogljikov monoksid in katranske snovi. Znano je, da je kadilce težko prepričati in pregovoriti, naj opustijo kajenje. Morda se bodo sami zamislili nad izsledki raziskav, ki so odkrile same slabe posledice kajenja:

— umrljivost kadilcev zaradi bolezni srca in ožilja je 2-krat večja,

— ponovni srčni infarkt je pri kadilcih 2-krat pogostejši,

— kadilec zboli 3-krat pogosteje za srčnim infarktom kot nekadilec,

— tveganje za nastanek bolezni venčnih odvodnic (koronarnih arterij) je pri kadilcih 5- do 10-krat večje, odvisno od števila dnevno pokajenih cigaret in kadilskega staža.

— nenadna srčna smrt je po srčnem infarktu pri kadilcih 5-krat večja.

Ne smemo zatisniti oči pred tako imenovanim pasivnim kajenjem, ki ga v zadnjem času raje imenujemo prisilno kajenje. Tudi to je škodljivo. Če je nekadilec 1 uro v hudo zakajanem prostoru, je učinek enak, kakor če bi sam pokadil cigareto. Če torej kdo živi ves delovni čas in še doma v zakajenem prostoru, je enako, kot bi sam pokadil približno 10 cigaret dnevno. Človeški organizem je stroj posebne vrste, zato je tudi zanj telesna neaktivnost škodljiva. Koristi redne telesne vadbe so tako številne, da bi težko zajeli vse. Omenimo samo izboljšanje telesne kondicije, ugoden vpliv na prebavo, presnovo maščob in sladkorjev, duševno počutje, večjo odpornost in seveda poživitev celotnega krvnega obtoka ter preprečevanje bolezni srca in ožilja. Najbolje je, če vsak dan posvetimo nekaj časa kateri koli telesni aktivnosti, najmanj pa 3-krat tedensko. Obseg obremenitev pri zdravih rekreativcih ni hudo pomemben, vsekakor pa mora biti tolikšen, da se med reaktivno vadbo oznojijo. Seveda je potrebno upoštevati starost in treniranost; torej v nobenem primeru pretiravati.

Nekaj besed o maščobah. Mastem podobne masti (lipidi) so normalna sestavina krvi, zato jih vedno najdemo tudi v krvi zdravih ljudi. Kadar je njihova vsebnost v krvi povečana, pa že pomeni preveliko vnašanje maščob s hrano ali moteno presnovo. Velikokrat gre za oboje hkrati.

Holesterol najdemo v krvi, pa tudi v jetrih, kjer se tvori v možganih, koži, mišicah, drobovju in kot sestavni del nekaterih hormonov. V organizmu je nepogrešljiv. Kot nevarnostni dejavnik nastopa šele tedaj, če je v krvi trajno povišan.

Če je vezan na beljakovine visoke gostote, je koristen, ker človeka varuje pred aterosklerozo. Če pa je vezan na beljakovine nizke gostote, je škodljiv, ker pospešuje nastanek ateroskleroze. Organizem ima dva vira za dobavo holesterola: zunanjega s hrano in notranjega iz jeter. Če je holesterola preveč, ga bomo vsekakor skušali znižati najprej s pravilno prehrano. Če ta način ne bo uspešen, bo treba dodati zdravila.

Trigliceridi so nevtralne maščobe, ki jih dobi organizem največ s hrano. Ni še povsem pojasnjeno, ali je visoka vsebnost trigliceridov v krvi samostojen, neodvisen nevarnostni dejavnik za nastanek ateroskleroze ali nastopa s sodelovanjem drugih. Kadar v krvi preseže normalno vrednost, moramo vsekakor predpisati varovalno nizko energijsko (nizko hranljivo — shujševalno) prehrano z omejitvijo maščob in sladkorjev.

Že dolgo je znano, da znižanje celotnega holesterola za 1 % zmanjša nevarnost za srčni infarkt za 2 %.

Visok krvni tlak je množična in potuhnjena bolezen, ki se pripleza povsem neopazno. Ima jo vsak četrti ali peti človek po 40. letu. Marsikdo niti ne ve, da je bolan. Bolezen uvrščamo med prve tri najhujše neposredne nevarnostne dejavnike. Napada odvodnice (arterije) srca, možganov, ledvic in udov. Zato ni bilo težko dokazati, da skrajšuje življenje. Zdravljenje je uspešno, če je bolnik dovolj discipliniran, če se drži navodil za zdrav način življenja in če redno jemlje zdravila. Praviloma je zdravljenje dosmrtno.

Najvišja meja normalnega krvnega tlaka je 140/90 mm Hg (18,7/12,0 kPa). Tudi sladkorna bolezen je pomemben dejavnik tveganja za bolezen srca in ožilja. Je trajna motnja v presnovi sladkorjev, maščob in beljakovin. Pojavi se zaradi pomanjkanja hormona inzulina. Tudi ta bolezen je pri nas množična. Začetnih bolezenskih znamenj skorajda ni, zato tudi zanjo velja, da se dobesedno vtihotapi v polno zdravje. Napada zlasti drobne odvodnice, seveda tudi debelejše niso izvzete. Bolezen zelo uspešno zdravimo, vendar je ozdraviti ne moremo.

Stres in stresno življenje je prav tako eden od dejavnikov tveganja. Stres je nespecifičen odgovor organizma na nespecifične dražljaje. Zanimivo je, da za srce in odvodnice niso škodljivi dražljaji, ki nas razveseljujejo, pač pa tisti, ki nas potarejo in sprožijo duševno nesproščenost, napetost. Kdor torej dan za dnem živi nesproščeno, je ogrožen.

Najtežje vplivamo na naslednje dejavnike tveganja: moški spol, starost, in vpliv dednosti.

Še vedno velja, da so moški za aterosklerozo bolj ogroženi kot ženske. Po eni strani gre za hormonske razlike, po drugi pa za razlike v življenjskih navadah. Odkar več žensk kadi, jemlje kontracepcijske tablete in se skuša čim bolj enačiti z moškimi, je tudi pri njih porasla nevarnost za razvoj ateroskleroze že v srednjem življenjskem obdobju.

Niti vplivu dednosti ne smemo pripisovati odločilne vloge za pojav bolezni srca in odvodnic. Ateroskleroza ni dedna, podeduje se samo nagnjenje zanjo. Kdor je torej podedoval nagnjenje do bolezni odvodnic, mora podvojeno upoštevati nasvete, ki smo jih navedli. Če deluje več nevarnostnih dejavnikov skupaj, naenkrat, nevarnost raste skokovito. Iz vsega povedanega je razvidno, da so poglavitni nevarnostni dejavniki nepravilna prehrana, povišan holesterol, visok krvni tlak in kajenje.

Dr. Bojan Korošec

Pogovor z dr. Jožetom Zorkom

Ko so umirali dojenčki

Dober dan in dobrodošli, me je pozdravil, sama pa sem se ob stisku roke v pozdrav spomnila vsega, kar so mi o moji bolezni in tako tudi o njem pripovedovali starši.

Četudi o njem in njegovem delu ne bi zapisali niti besede, pa ga mnogi vendarle poznamo. Seveda vsak po svoje, predvsem pa v povezavi z boleznijo in časom, ko smo potrebovali zdravniško pomoč. Doktor Jože Zorko je namreč v spominu mnogih in morda je prav zato zanimivo spoznati tudi drugo, za mnoge manj znano stran njegovega dela in življenja.

Konec petdesetih let je namreč začel delati kot prvi otroški zdravnik v naši pokrajini, z njim in nekaterimi starostami iz zdravniških in zdravstvenih vrst se je začelo pisati novo obdobje pomurskega zdravstva.

Torej, dober dan, dr. Jože Zorko!

KO SO UMIRALI DOJENČKI

»Rekli ste, dolga leta službovanja. Res so bila dolga, toda zdaleč največ problemov je bilo na začetku. Prišli smo na popolnoma nezorano polje, na ledino. Bilo nas je malo, problemi pa velikanski. Smrtnost dojenčkov je bila na ravni danes najbolj nerazvitih držav.

V Mursko Soboto sem prišel leta 1958, še prej pa sem opravil staž in kurz za socialno pediatrijo. Takrat je bil soboški okraj razdeljen na občine in različno po občinah je bila smrtnost dojenčkov od šest do devet odstotkov, ne promilov, ampak odstotkov. Začel sem delati in se spraševal, kje sploh začeti, saj takrat še ni bilo otroškega oddelka.

Nizam vam to, ker so bili s tem povezani mnogi problemi, in takrat sem začel, naj kar odkrito povem, ne da bi bil sam ne vem kako podkovan v stroki, saj mladega zdravnika, ki naredi zdravniški izpit, mora izšolati življenje.

Za to dejavnost sem bil res sam. Toda govoriti moram v množini, saj sam tega oranja ledine ne bi zmogel. K sodelovanju sem pritegnil tudi druge. Prve so bile sestre, tri štiri, in babice, ki so delale na terenu. Prav na teremu smo namreč opravljali svojo dejavnost, saj je bil dispanzer mišljen kot preventivnokurativna in ne kurativnopreventivna ustanova. Zakaj poudarjam preventivna? Zato, ker je ljudi bilo treba poučiti, ker o prehrani malega dojenčka niso vedeli kaj dosti, nepravilna prehrana in nepravilen pristop v prvih tednih otrokovega življenja pa sta vplivala na visoko smrtnost.

In prav kmalu so se pokazali rezultati našega dela, saj se je smrtnost konec leta 1958, še bolj pa v letih devetinpetdeset in šestdeset, zmanjšala. Bolnega otroka so že tudi imeli kam nesti, trudili pa smo se, da otroci ne bi tako zbolevali in da bi bili pravilno hranjeni.

Spominjam se tudi, da tudi nekateri zdravstveni delavci takrat niso bili navdušeni nad novostmi, ki smo jih uvajali, korenčkova juha, sadna kaša, citronsko mleko, kar je nekoč bilo zelo razširjeno, posebno ko so otroci zbolevali za črevesnimi boleznimi. Ni jih bilo dosti, toda pri svojem delu smo naleteli tudi na take. Starši pa so se potem rahlo bali.

Veliko delo so opravile babice na terenu. Povabili smo jih v dispanzer, da so spoznale ambulantno delo in se v mlečni kuhinji naučile pripravljati hrano za dojenčke. Še preden je mamica z otrokom prišla v posvetovalnico, smo od babice zahtevali, da mamo pouči o pravilni prehrani dojenčka.

Nekaj časa je bila kuhinja tu, kjer je sedaj stavba sodišča, bil je to zavod za napredek gospodinjstva. Takrat jo je vzorno vodila gospa Ravničeva, pozneje pa je rokave vihala gospa Lahova. Sedaj sta že tudi obe v pokoju.

NEMIRNEMU OTROKU »ŠNOPSOV« CUCELJ

Spominjam se, da so me ponoči dostikrat klicali k bolnemu otroku — otrok bruha in ima drisko. Kaj mu dajete, sem vprašal? Mleko breje krave, to je bila takrat moda.

Otroke, ki so bili nemirni in prizadeti, so dostikrat tolažili s čajem iz makovih hišic — opij. Ko se je tistega nasesal, je seveda postal bolj miren.

Tudi »šnopsov« cucelj so dostikrat uporabljali, posladkano žganje na malo kruha. To so jim dali v usta in otrok je prav hitro zaspal.

Otrokom so dajali zdrob in spet zdrob, da so bili tako debeli, da niti stati niso mogli. Takrat so mamice tekmovale, čim bolj debel je bil dojenček, tem lepši je bil. Za debelostjo pa se je večkrat skrival težak rahitis.

Napačna pa je bila že tudi prehrana nosečnic, tako da danes prihajajo na svet drugačni otroci kot takrat in seveda v povsem drugo okolje.

Vidite, vsega tega sam in v ambulanti ne bi zmogel, zato smo morali vzpostaviti sistem patronažnega dela na terenu.

In to je tisto, po čemer se mi sedaj kolca. Če bi sedaj bil na takem terenu, kaj vse bi vpregel! Tudi medije s pripravljanjem radijskih oddaj, novinarje in še koga. Res pa je, da smo že takrat pripravili lističe z navodili o pravilni prehrani dojenčka do enega leta starosti, ki smo jih delili mamicam.

Ljudje so naše delo zelo dobro sprejeli, po terenu smo imeli dvanajst posvetovalnic, v šolah, gasilskih domovih, in mamice so rade prihajale, mnoge tudi zato, da so pokazale svojega otroka, nekatere tudi to, kako lepo debel in oblečen je. Prav lepo jih je bilo videti. Čakalnice ni bilo in vsi smo bili v enem prostoru. V kotu

sva bila z blazinico in tehtnico midva s sestro, jaz sem pregledoval otroka, sestra pa je svetovala o pravilni prehrani.

Smrtnost je začela upadati in po petih letih dela smo jo uspeli spraviti na republiško raven. Ko pa smo čez toliko let dobili še otroški oddelek bolnišnice, je bilo veliko laže, saj ni bilo tako enostavno bolnega otroka pošiljati v mariborsko bolnišnico po šestdeset kilometrov dolgi makadamski cesti.

POSLAN UMIRAJOČ

Ravno pred nekaj tedni sem med knjigami našel dopis takratne šefinje mariborskega otroškega oddelka, profesorice Černelčeve. Takole mi je pisala: Vljudno prosim, da nam z vašega območja pošiljate v bolnišnico otroke prej in jih ne držite tako dolgo doma, kajti zelo nam višajo oddelčno smrtnost.

Tako so seveda mislili, da zdravimo doma ali v ambulantah. Če se prav spomnim, sem leta 1958 napisal 28 napotnih diagnoz, ki jih pišemo zdravniki ob napotitvi v bolnišnico, »poslan umirajoč«.

Številne družine so se zaradi splošne krize znašle v težavah. Nekateri že opozarjajo, da je slabša tudi prehrana.

»V zadnjih petnajsti letih sem se srečeval s šolarji, saj sem delal na šolskem dispanzerju. Moje mnenje pa je, da starši imajo toliko radi otroke, da zanje dajo vse, četudi si morajo odtrgati od s[illegible] jega. V prejšnjih, bolj bogat[illegible] sih sem celo opažal, da je v[illegible] dosti razvad. Mati je prišla k [illegible] ni in za otroka prosila [illegible] češ da nima aptetita. Otrok p[illegible] pravzaprav imel vsega v izobi[illegible] Zato menim, da četudi se j[illegible] vljenjska raven znižala, otroc[illegible] niso bistveno prizadeti.

Bolj kot to, pa sem opažal [illegible] go vrsto prizadetosti, otroc[illegible] prepuščeni sami sebi in ra[illegible] dam zaradi prezaposlitve st[illegible] To pa je problem.«

Prihajajo novi časi, [illegible] spodriva tistega, ki so g[illegible] cije gradile trideset in [illegible] let.

»Tisto, kar smo gra[illegible] čne spreminjati in d[illegible] oblike. Ne morem napovedo[illegible] ničesar, vem pa zag[illegible] se ne bo umirilo ne [illegible] v letu. Še bodo vzpeni in [illegible] morda bo to trajalo [illegible]

Mi smo prišli v tistem času [illegible] se je začela rojevati [illegible] nica, mreža preventi[illegible] sti. To se sedaj vse sp[illegible] Sem pa vesel, da se snuje [illegible] niška zbornica, ki naj [illegible] več vpliva, kot ga je imel [illegible] niško društvo. Zbor[illegible] več besede in ta [illegible] morala upoštevati.«

Zdravniški poklic, [illegible] vrednotenje v prejšnjem si[illegible] je bil po mnenju [illegible] znamovan kot kapitalistič[illegible] stižni poklic. Politični sist[illegible] eni strani in zdravnik na dr[illegible]

»Še sreča, da je [illegible] področje imelo zdr[illegible] so preveč rinili v p[illegible] režim nam povzroč[illegible] Celo obratno, če s[illegible] delati, imeli strokovne kak[illegible] teve, jih ni bilo težko ure[illegible] seveda če si znal s pr[illegible] pom potrkati na pr[illegible]

Jaz namreč trdim, d[illegible] vljenje človeka, [illegible] zdravnika troje vod[illegible] nje, potrpljenje in m[illegible] šalo. Tako prebije [illegible] ta vrata.

Če želite, sam nikoli ni[illegible] v nobeni politični organizac[illegible] pri svojem delu n[illegible] nih težav, razen s tistim, s [illegible] sem bil sam še n[illegible] ljen — sam s seboj. Zaradi [illegible] zelo nagajalo, da sem mor[illegible] veliko odsoten.«

In življenje v pokoju?

»Poznate tisti najpogost[illegible] upokojenski pozdrav? [illegible] časa! Časa mi bo zmanjkal[illegible] kot takrat, ko sem hodil [illegible] Imam celotno zbirko Nob[illegible] nagrajencev, ki se [illegible] si jih [illegible] val prav za ta čas, ko [illegible] koju. Če bo čas, se bom [illegible] branja.

Rad sem tudi v naravi, [illegible] du, na polju in dnevi hit[illegible] vajo, tako da dolgega časa [illegible] vo ne bo.« MAJDA [illegible]

Izobraževanje odraslih

Nov zakon o prometnem davku v Sloveniji je precej prizadel tudi delavske oziroma ljudske univerze ter nekatere druge izvajalce izobraževanja odraslih. **Vsi morajo namreč plačati 5-odstotni davek od prometa (vseh) storitev.** To pa v praksi pomeni, da jih morajo za najmanj toliko podražiti, če naj ne zabredejo v še večje finančne težave. Toda to ni tako enostavno, saj se lahko zgodi, da se bo zaradi previsokih cen njihovih izobraževalnih storitev zelo zmanjšalo zanimanje za izobraževanje odraslih. V Pomurju se s tem problemom že srečujejo.

Pa si to res lahko privoščimo ob dejstvu, da že sedaj storimo za izobraževanje odraslih veliko premalo? Če hoče biti mlada slovenska država zares tudi evropska, potem pri tej dejavnosti nikakor ne sme storiti koraka nazaj. Marsikje v Evropi ljudske univerze ne plačujejo nobenih davkov, ker jih imajo za splošno koristne ustanove. Čas bi že bil, da bi se tudi pri tem zgledovali po njih.

JOŽE GRAJ

Težak poklicni korak

Bliža se čas zadnje stopničke oziroma koraka na poti poklicnega odločanja letošnje generacije osmošolcev, pa tudi tistih, ki bodo končali obvezno 8-letno šolanje v nižjih razredih. **28. april bo zadnji datum, do katerega bodo srednje šole sprejemale prijave za vpis.**

V Sloveniji je na voljo okrog 15.800 prostih mest za novince v srednješolskih klopeh, od tega v Pomurju nekaj čez 1.400. Na videz je ponudba za uka željne mlade še kar zadovoljiva, če imamo v mislih število vpisnih mest in če bi se mladi odločali tako, da ne bi bilo za nekatere poklice preveč, za druge pa premalo prijav. **Kako kaže trenutno v Pomurju?**

Na vseh 8 srednjih šolah so prejeli 1.324 prijav. Spet bi lahko rekli, da je ta številka še kar pravšnja, toda če pogledamo vso stvar nekoliko podrobneje, lahko ugotovimo, da nekatere odločitve niso usklajene z razpisnimi možnostmi. Tako je 34 preveč prijav za poklic kuharja na Srednji šoli za gostinstvo in turizem Radenci, 10 za ekonomskega tehnika na Srednji šoli kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, 15 za zdravstvene tehnike na Srednji zdravstveni šoli Rakičan, 28 za prodajalce in kar 48 za ekonomske tehnike na Srednji družboslovni in ekonomski šoli Murska Sobota ter 19 za pomožne šivilje, 20 za prilagojeni program pomožnih šivilj in 10 za avtomehanike na Tehniški in poklicni šoli Murska Sobota. Če bodo vsi vztrajali pri poklicni odločitvi, bodo na omenjenih šolah morali sprejeti sklep o omejitvi vpisa, razen morda za prilagojeni program pomožnih šivilj in poklic kuharja, če bo ministrstvo za šolstvo in šport dovolilo dodatna oddelka. Sicer pa bodo morali povsod opraviti izbiro na podlagi novih kriterijev, torej ne več s pomočjo sprejemnih izpitov, ampak na podlagi točkovanja kandidatov glede na splošneučni uspeh v osnovni šoli, doseženih rezultatov pri preverjanju znanja (testi) in na raznih predmetnih tekmovanjih. Odločilen kriterij bo učni uspeh. To pa bo lahko za marsikoga hud udarec, saj se ne bo mogel usposabljati za poklic, o katerem sanja že nekaj let. V takšnih primerih je za nekatere sicer rešitev, če se vpišejo v srednjo šolo z enakim programom zunaj Pomurja, ampak to le, če tam ni zadosti prijav učencev z boljšim učnim uspehom.

Precejšnje število osmošolcev — po poklicnih namerah jih je bilo okrog 600 — pa namerava nadaljevati šolanje zunaj Pomurja, ker v naših šolah ni takšnih programov, v katerih bi lahko uresničili svoje poklicne cilje (policisti, fotografi, [illegible] kovalci, grafični [illegible] oblikovalci, kuharji, [illegible] gostinski tehniki, elektro[illegible] elektroniki, računalniški [illegible] frizerji, turistični tehni[illegible] slaščičarji, mesarji, zvi[illegible] ki itd.). Po podatkih, ki [illegible] dobili pri vodji službe [illegible] cno usmerjanje in štipendi[illegible] na Republiškem zavodu za [illegible] slovanje — Enota Murska [illegible] ta, ANGELI MARTONYI, [illegible] se bo lahko zgodilo, da [illegible] precej odklonjenih zaradi [illegible] likega števila prijav. To velj[illegible] sti za prej naštete poklice [illegible] bi jih rado obiskovali [illegible] policiste 528, sprejeti pa [illegible] vajo samo 120 učencev; za [illegible] ne oblikovalce je 137 za [illegible] pa 118 preveč prijav.

In kje so v Pomurju se p[illegible] mesta? Največ, in to 39 [illegible] bi se lahko te prijavilo za [illegible] gram oz. poklic kmetovalc[illegible] za kmetijskega tehnika (SKS[illegible] kičan), 37 za upravnega [illegible] (SDES M. Sobota), 31 za [illegible] ga mehanika, 30 za [illegible] kovin, 27 za strojne [illegible] za šivilje (TPŠ M. Sobota), [illegible] gimnazijo v M. Sobo[illegible] Ljutomeru, 12 za stro[illegible] v Lendavi itd.

Za sestop z zadnje stop[illegible] je torej se nekaj časa. Le [illegible] je treba premisliti, preden [illegible] stopiš ta korak. JOŽE G[illegible]

V proračunu občine Lendava 7 milijonov 805 tisoč tolarjev

Za spodbujanje kmetijstva

Da bi pridelali čim več hrane, so v proračunu občine Lendava za pospeševanje tovrstne pridelave namenili nekaj več kot 7 milijonov 800 tisoč tolarjev. S temi sredstvi naj bi predvsem pospešili kmetijsko pridelavo, hkrati pa jo tudi prestrukturirali in trgu ponudili čim več ovrednotene izdelke. Spodbujali bodo uvajanje novih, tržno zanimivih programov, posebno skrb bodo namenjali uvajanju novih tehnologij, poleg sredstev, ki so jih zapisali v občinskem proračunu in jih bodo namenili za pospeševanje na ravni občine, pa lendavsko kmetijstvo v letu 1992 računa tudi na republiška sredstva.

Sredstva, ki jih namenjajo za pospeševanje kmetijstva, so strogo namenska in jih je mogoče uporabljati le v skladu s sprejetim programom, za vsak namen pa so določeni pogoji za njihovo pridobitev. Zaradi majhnosti kmečkih gospodarstev in ob dejstvu, da se v lendavski občini povečuje število brezposelnih, je treba v kmetijstvu izkoristiti vse možnosti, zato bodo največ sredstev namenili kreditiranju novih programov v kmetijstvu. Med možnostmi, ki se ponujajo na tem področju, omenjajo rejo poljžev činčil, kuncev, koz in perutnine, pridelovanje biohrane, vrtnin in zdravilnih zelišč, možnosti pa so tudi v razvoju čebelarstva, sladkovodnega ribištva ter v gojenju gob. Zelo pomemben cilj je tudi predelava doma pridelane hrane, zato bodo po tem programu sredstva namenili tudi za kreditiranje nakupa opreme za vinotoče in manjše polnilnice vina, za manjše mlekarske in mesna predelovalne obrate, sušilnice in manjše obrate za finalizacijo pridelkov za trg. Za kreditiranje uvajanja teh novih kmetijskih programov bodo letos namenili 3 milijone tolarjev.

Že v preteklih letih so v lendavski občini namenjali posebno skrb obnovi osnovne pelemenske črede v govedoreji, s tem ukrepom pa bodo nadaljevali tudi v letu 1992. Razlika bo le v tem, da bodo dosedanje naturalno kreditiranje spremenili v denarno, reja pa bodo upravičeni do posojila v višini 70 odstotkov od nabavne cene plemenske telice. Letos bodo na ta način omogočili nakup 50 plemenskih telic, za to pa bo na voljo 2 milijona 500 tisoč tolarjev.

Poleg teh namenov so v občinskem skladu za pospeševanje kmetijstva v letu 1992 sredstva namenili še za regresiranje nakupa semen, zdravljenje mastitisa, nakup trnih cerpljenk, gradnjo lopatov za krave, za regresiranje plemenskih živali za vzrejna središča in še za nekatere druge namene. Do sredstev iz tega sklada so upravičeni kmetje in pridelovalne skupnosti, pogoji kreditiranja pa se dokaj ugodni, vsa podrobnejša pojasnila pa interesenti lahko dobijo pri upravnem organu občine, ki je odgovoren za kmetijstvo, in pri kmetijskih svetovalcih.

L. KOVAČ

Turnišče

Cene pujskov

Parnadba pujskov na sejmu v Turnišču niha iz tedna v teden. Prejšnji četrtek so rejci pripeljali na sejem le 20 živali, kupcev pa je bilo toliko, da so vsi pujski dobili nove lastnike. Za par živali, starih od 7 do 10 tednov, je bilo potrebno odšteti od 8 do 10 tisoč tolarjev. Sejmišče se odpira ob 7. uri.

Kakšne kmetijske zadruge?

Po vseh zapletih, ki smo jim bili priče v republiškem parlamentu, ima slovenska država končno vendarle svoj zakon o zadrugah. S tem je tudi konec brezzakonske praznine, ki je nastala s suspenzom zveznih zakonov v Sloveniji. Z novim zakonom o zadrugah je dana torej zakonska osnova za ustanavljanje novih zadrug in za preoblikovanje dosedanjih. Rok, da obstoječe zadruge svojo organiziranost uskladijo z novim zakonom, je 30. junij, zato časa ni ravno na pretek.

Tudi v nekaterih pomurskih kmetijskih zadrugah so že stekle razprave o novi organiziranosti. Konec prejšnjega tedna so o tem spregovorili v Kmetijski zadrugi Panonka, kjer si stališča nekaterih sedanjih temeljnih zadružnih organizacij niso povsem enotna. Medtem ko eni še naprej razmišljajo o enoviti zadrugi, se drugi zavzemajo za ustanovitev več zadrug, ki naj bi se povezovale v zvezo zadrug. Morda imajo prav tisti, ki trdijo, da razbijanje zadruge v tem trenutku ni najprimernejše (zaradi lastninjenja podjetij), prav pa imajo tudi tisti, ki pravijo, da je treba prihodnje odnose postaviti na čistejše temelje. Vsi pa se bolj ali manj strinjajo, da se bodo morale zadruge, pa naj bodo kakršne koli, povezovati predvsem na osnovi poslovnih funkcij. Vsekakor bodo prihodnje razprave o zadružništvu še zelo pestre in zanimive.

L. KOVAČ

Čebelarstvu pravo mesto v kmetijstvu

Čebelarstvu, ki ima v svetu pomembno mesto v kmetijstvu, pri nas še vedno ne priznavamo vloge, ki mu gre. Izkušnje kažejo, da imajo kmetijci od čebelarstva veliko več koristi kot čebelarji, saj se s pomočjo čebel pridelki sadja povečajo tudi za 80 ali več odstotkov, v poljedelstvu pa tudi za 60 odstotkov. Slovensko čebelarstvo, ki ima večstoletno tradicijo, kranjska čebela pa je postala znana in cenjena tudi v svetu, je v zadnjem času v neugodnem položaju, saj je gospodarsko čedalje manj zanimivo, pa tudi pravih spodbud mu ne namenjajo.

V primerjavi s čebeljimi pridelki so cene reprodukcijskih materialov previsoke, zato se število čebelarjev zmanjšuje, pa tudi med mladimi ni pravega zanimanja za to dejavnost. V Zvezi čebelarskih društev Murska Sobota, ki združuje 11 društev, je organiziranih okrog 300 članov, ki čebelarijo z 9.800 panji, prizadevajo pa si, da bi v svoje vrste pritegnili predvsem mlade člane. S tem namenom so ustanovili čebelarske krožke na nekaterih šolah, žal jih je aktivnih le šest, v zvezi pa predlagajo, da bi čebelarstvo kot fakultativni predmet vključili tudi v osnovnošolski program. Sicer pa tudi izobraževanju svojih članov namenjajo posebno skrb, saj zlasti v zimskem času pripravljajo različna predavanja, pred kratkim pa so organizirali tudi strokovni izlet k avstrijskim čebelarjem.

Ob tem, da čebelarstvo ni deležno posebne družbene pomoči, ga zdaj obravnavajo še kot dejavnost, ki je obdavčena, zato je ena od nalog društev tudi usposabljanje svojih članov za vodenje poslovnih knjig. Iz občinskega sklada za pospeševanje kmetijstva so doslej dobili le sredstva za regresiranje zdravil, v prihodnje pa želijo k sodelovanju pritegniti tudi kmetijsko svetovalno službo, da bi razširili pridelovanje medovitih rastlin. Prave čebelje paše v teh krajih ni, tisti, ki so doslej čebele prevažali predvsem na Hrvaško, pa se srečujejo še z dodatnim problemom. Edina izdatnejša paša v Prekmurju je akacija, žal pa tudi ta že nekaj let ni izdatneje medila. Letos pričakujejo na pasišča v teh krajih precejšen pritisk čebelarjev z drugih območij, zato so v zvezi sklenili, da bodo usklajevali razdelitev pasišč, da ne bi oškodovali domačih čebelarjev. Lastnikom zemljišč svetujejo, da tujim čebelarjem ne dovoljujejo postavitve panjev brez soglasja domače čebelarske organizacije. Sicer pa je za razdelitev pasišč pri Zvezi čebelarskih društev Murska Sobota odgovoren Janez Horvat iz Šercerjeve 10 v Murski Soboti.

Če so se tudi pomurski čebelarji zdaj že navadili čebelariti z varozo, jim povzroča v zadnjem času precej preglavic poapnela zalega. Prav bolezni in nizka odkupna cena čebeljih pridelkov pa so razlogi, da mnogi opuščajo čebelarjenje, čeprav je za razvoj te dejavnosti še veliko neizkoriščenih možnosti. Ugotavljajo namreč, da je večina panjev v obmurskih krajih, medtem ko na Goričkem, kjer se razvija predvsem sadjarstvo, čebelarstvo ni razvito. Načrtovalci razvoja kmetijstva tudi na to ne bi smeli pozabiti, ob spodbudah, ki jih namenjajo kmetijstvu, pa bi tudi čebelarstvu kazalo nameniti več sredstev.

LUDVIK KOVAČ

Odprto pismo dr. Ludviku Toplaku

Povod za odrto pismo je članek V PARLAMENTU JE JEDRO KRIZE, NE PA V VLADI (D. Stamejčič, DELO 16. 4. 1992). Iz članka je vidno, da ste na javni tribuni v Šentjurju pri Celju izjavili, da je primer podjetja, ki mu gredo zdajšnje razmere na roko, Mesna industrija Pomurka iz Murske Sobote. Trdite, da »podjetje pri nas izkazuje za okoli 200 milijonov mark izgube, hkrati pa zasebna firma na Dunaju, ki so jo ustanovili nekdanji Pomurskini delavci in prek katere POMURKA izvaža svoje izdelke, izkazuje 70 milijonov mark čistega dobička«. Ne bomo se spuščali v kontekst izrečene izjave, ker nas vaše politične igrice in borba za oblast ne zanimata. Zato se ne obračamo na dr. Toplaka kot predsednika DPZ skupščine Slovenije in akademsko (pravno) izobraženega človeka.

V tem smislu vas pozivamo, da svoje trditve javno podkrepite z dokazi. Sprašujemo vas naslednje:

1. kdo, kdaj in kje je ugotovil, da ima POMURKA pri nas 200 milijonov mark izgube in

2. kateri nekdanji POMURKINI delavci so ustanovili zsebno firmo na Dunaju in kdaj so jo ustanovili, kako se firma imenuje ter kdo, kdaj in kje je ugotovil, da firma izkazuje 70 milijonov mark čistega dobička.

Menimo, da se v duhu demokratične tradicije, katero zastopate, ne morete izogniti odgovorom na zastavljena vprašanja. Konec koncev ste javni delavec, zato vaše izjave morajo biti odgovorne. Vsaj upamo, da je tako!

Še enkrat vas pozivamo, da odgovore na zastavljena vprašanja posredujete preko javnih medijev!

Z razumevanjem!

Prejšnje vodstvo POMURKE iz Murske Sobote

3. sejem avto in vzdrževanje
24. - 29. 4. 1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

Spodnja Ščavnica—Lešane

Končane melioracije

Na površini 328 hektarjev so bile izvedene obsežne melioracije na območju Spodnje Ščavnice—Lešane, ki je bilo vključeno v republiški program že leta 1990, ko so pri takratni zvezi vodnih skupnosti zagotovili 90 odstotkov potrebnega denarja za melioracije, kakor tudi za kasnejše zložbe. Kot najboljši ponudnik za izvajanje omenjenih melioracijskih del je bil izbran VGP Maribor s tozdom Hidrogradnje, investitorstvo za izvedbo melioracij in zložb pa so zaupali Kmetijski zadrugi Gornja Radgona. Poleg tega so opravili agromelioracije, v sklopu regulacije potoka Ščavnice so obnovili dva mosta, hkrati pa so izvedli tudi 43 večjih ali manjših propustov na melioracijskih jarkih. Ker predstavljajo večji problem depresije in izrazito vrelčno območje, ponekod pa tudi močvirnata tla, kar je vplivalo na slabši pridelek na okrog 2 hektarjih zemljišč, so bila večja sanacijska dela predvidena še letos pred setvijo. Vrednost celotne melioracije, pri čemer so 10-odstotni delež prispevali uporabniki kmetijskih zemljišč, je po prvih izračunih znašala čez 11,2 milijona tolarjev.

Izvajalec zložbe na 312 hektarjih, za kar se je prijavilo 207 lastnikov zemljišč, pa je bil Geodetski zavod Republike Slovenije. Danes ugotavljajo, da se je s temi deli število parcel zmanjšalo od 644 na 368, povprečna velikost teh površin pa je po novem 0,84 hektarja (prej le 0,48 hektarja). Na ta način je bila zložba na območju Spodnje Ščavnice—Lešane uspešno zaključena, s čimer so dani pogoji za zemljiško vknjižbo celotnega območja. Istočasno je zaključeno urejanje zemljišč v Ščavniški dolini, v kar je bilo v minulih desetih letih zajetih 2408 hektarjev površin.

M. JERŠE

Najpogostejše plodnostne motnje govejih plemenic

Katere so najpogostejše plodnostne motnje govejih plemenic na območju Pomurja? Kdo so povzročitelji in kakšne so možnosti preprečevanja in odpravljanja motenj? Posredujemo nekaj osnovnih napotkov za uspešno reprodukcijo v zasebni reji govedi.

Med plodnostne motnje, ki se v Pomurju najpogosteje pojavljajo, spadajo:

— tihe pojatve,
— cistozno obolevanje jajčnikov,
— vnetje maternice.

Povzročitelje naštetih plodnostnih motenj prikazuje tabela:

MOTNJA	ZNAKI	VZROKI
TIHA POJATEV	SPOLNI CIKLUS JE NORMALEN, POJATEV JE BREZ ZUNANJIH ZNAKOV, ŽIVALI ALI NISO ALI PA SO PRIPUŠČENE OB NEPRAVEM ČASU	*NOTRANJI* VISOKA PROIZVODNJA, STAREJŠE ŽIVALI, SESANJE TELETA, DEDNA NAGNJENOST *ZUNANJI* TEMNI HLEVI BREZ IZPUSTOV, VISOKA VLAGA V HLEVU, SLABO OPAZOVANJE ŽIVALI
CISTE NA JAJČNIKU	ZNAKOV POJATVE NI ALI PA SO POJATVE OB NEPRAVILNIH ČASOVNIH PRESLEDKIH	*NOTRANJI* DEDNA OBREMENJENOST PO MATERI, VISOKA MLEČNOST, VNETJE MATERNICE *ZUNANJI* NAPAKE V FEDERANJU, POMANKANJE VITAMINOV IN RUDNIN, ŠKODLJIVE SNOVI V KRMI, POMANKANJE DNEVNE SVETLOBE IN GIBANJA
VNETJA MATERNICE	POGOST GNOJNI IZCEDEK IZ RODIL, JEŠČNOST JE ZMANJŠANA (NI NUJNO) ŽIVAL NE OSTANE BREJA	OKUŽBA MED PORODOM ZAOSTALA POSTELJICA, ZVRGAVANJE, NEUSKLAJENA PREHRANA V ČASU KO MLEČNOST NARAŠČA

Preden opišemo možnosti za preprečevanje pojavljanja in odpravljanja plodnostnih motenj ter naštejemo osnovne napotke za reprodukcijo, moramo omeniti, kakšen vpliv imajo plodnostne motnje na gospodarnost reje.

Plodnostne motnje podaljšujejo obdobje od telitve do ponovne brejosti, s tem pa se podaljša tudi obdobje med dvema telitvama. Posledica tega je daljše obdobje pozne laktacije z manj mleka. Pri živalih, ki jih ne zdravimo pravočasno, se zvišajo stroški tudi zaradi plačila novega pripustnega listka. V rejah, kjer moramo žival predčasno izločiti, pa se višajo tudi stroški.

Naštejmo možnosti za preprečevanje in odpravljanje plodnostnih motenj:

— vodenje hlevske knjige in intenzivnejše opazovanje živali,
— zmanjšanje vnosa energetsko bogate hrane pri telicah v obdobju pred puberteto in med njo,
— korekcija prehrane na osnovi kemijskih analiz krme, krvi in sline,
— izločanje dedno obremenjenih živali,
— pravočasni veterinarski pregledi,
— zdravljenje,

Napotki za vodenje reprodukcije v individualnih rejah:

— redno opazovanje živali (dva do trikrat dnevno),
— redno vodenje hlevske knjige, ki mora vsebovati naslednje podatke: datum in način poroda, datum prve vidne pojatve po porodu, dolžina pojatve in izcedek, dolžina ciklusa,
— pravočasno ugotavljanje brejosti (2 meseca po zadnji osemenitvi),
— najkasneje po treh neuspelih pripustih moramo prijaviti žival za ginekološki pregled,
— najdaljša čakalna doba na pojatev po porodu je 2 meseca, če se žival v tem času ne goni, jo je potrebno ginekološko pregledati,
— izločanje dedno obremenjenih živali.

Na koncu želimo poudariti, da je pot k uspešnemu odkrivanju, zdravljenju in preprečevanju plodnostnih motenj precej odvisna od dobrega sodelovanja med živinorejcem in strokovnjakom za zdravljenje plodnostnih motenj. Živinorejcem je ta poleg strokovnega dela na terenu s svojimi nasveti dosegljiv tudi po telefonu št. 31-430 na ŽVZ-ju za Pomurje vsak delavnik od 7.15 do 8.00.

Igor Ternar, dipl. vet., strok. sod. za steriliteto

Več zasebnih trajnih nasadov

Pred kratkim je bil v radgonskih poslanskih klopeh sprejet dopolnjen občinski odlok o uvedbi agromelioracijskega postopka za ureditev trajnih nasadov v občini, ki omogoča nadaljnje izvajanje in urejanje trajnih nasadov v zasebnem sektorju v letih 1992 in 1993. To je tudi v skladu z družbenim načrtom radgonske občine, ki zajema površine za kmetijsko pridelavo. Sicer pa se z omenjenim odlokom dopolnijo območja po katastrskih občinah z navedbo parcelnih številk in hektarskih površin, pa tudi zasebnih investitorjev, ki bodo v naslednjih dveh letih uredili nad 35,6 hektarja površin. Največji del odpade na vinograde (27,46 hektarja), sledijo sadovnjaki, manjša površina (0,30 hektarja) pa bo namenjena ribezovemu nasadu. Pomembno je, da zasebnim investitorjem ponuja celotno strokovno pomoč republiška svetovalna služba, del sredstev pa bo zagotovilo republiško ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Če pogledamo konkretneje, vidimo, da bodo z agromeloracijskim postopkom uredili trajne nasade v delih katastrskih občin Ivanjševci, Črešnjevci, Negova, Hercegovščak, Kapelski Vrh, Plitvički Vrh, Police, Sovjak in Stavešinci.

M. JERŠE

vreček

STANE VREČEK, Mirka Vadnova 22, 64000 KRANJ, telefon: (064) 241-479, telefaks: (064) 241-482

IZDELAVA VEČ VRST ČRPALK ZA ŠKROPLJENJE IN NAMAKANJE

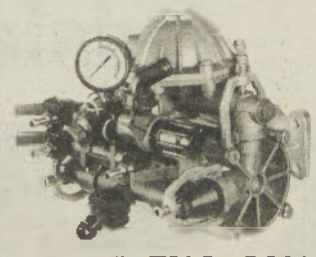

MP 65
Črpalka MP 65 za standardne traktorje (kardan)
— Tomo Vinkovič
— Goldoni special

CENTRIFUGALNA ČRPALKA
Namenjena je za namakanje, zalivanje ali prečrpavanje.
Izdelujemo dve velikosti: CP-400
CP-800

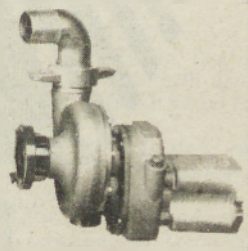

PREOSTALI PROIZVODNI PROGRAM
— črpalka MP 25 za motokultivatorje
— prevozna škropilnica za motokultivatorje, 200-litrske
— garniture za škropljenje s 6 ali 8 šobami

VEDNO SO NA VOLJO REZERVNI DELI, OBNAVLJAMO RABLJENE AGREGATE
REDNI SERVIS. POKLIČITE NAS — HVALA ZA ZAUPANJE.

PAN·AGRA

KOVINSKA INDUSTRIJA MURSKA SOBOTA, d.o.o.

PAN—AGRA Kovinska industrija Murska Sobota, Bjedičeva 1, ponovno razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Vodja računovodskega sektorja
– Z visoko ali višjo izobrazbo, ustrezne smeri, s 4-letnimi delovnimi izkušnjami na podobnih delih.

2. Vodjo finančne službe
– Z visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri, s 3-letnimi delovnimi izkušnjami, na podobnih delih.

3. Več ekonomistov I. ali II. stopnje izobrazbe za dela na področju financ, računovodstva in komerciale. Za navedena delovna področja se prijavijo lahko tudi delavci s srednje-šolsko izobrazbo.

Rok prijave 10 dni od dneva razpisa.
Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v roku 30 dni po poteku razpisa.

TEKSTIL pletilstvo

d. o. o.
69207 Prosenjakovci
Partosfalva
telefon: h.c. 069/44-005, 44-016

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO ZA PRODAJO NASLEDNJIH RABLJENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Štev kosov	Naziv OS	Izklicna cena za kos
5	Šivalni stroj UNION SPECIAL	60.000,00
11	Šivalni stroj SINGER	50.000,00
2	Šivalni stroj PFAFF	50.000,00
2	Šivalni stroj UNION SPECIAL	50.000,00
1	Telefonska centrala ISKRA	50.000,00
4	Šivalni stroj TEXTIMA	40.000,00
3	Šivalni stroj TEXTIMA	35.000,00
2	Šivalni stroj SINGER, TEXTIMA, nekompleten	20.000,00
2	Šivalni stroj PFAFF, TEKSTIMA, nekompleten	10.000,00
10	Glava šivalnega stroja SINGER, UNION SPECIAL	10.000,00
6	Postolje šivalnih strojev SINGER, US	10.000,00
1	Stroj za izdelavo vrvice COMPLET	10.000,00
1	Likalna miza SG-5	10.000,00
1	Teleprinter LORENZ	10.000,00
5	Knjižni stroj ASCOTA	5.000,00
	Razna druga nekompletna oprema	

Javna dražba bo v soboto, 25. 4. 1992, ob 10. uri v proizvodnih prostorih podjetja TEKSTIL PLETILSTVO KONFEKCIJA ORMOŽ — HARDEK.
Ogled je možen dve uri pred dražbo, informacije po telefonu na številko 069/44-005. Dražba bo po sistemu videno—kupljeno, kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.
Na dražbi lahko sodelujejo fizične in pravne osebe, če pred dražbo vplačajo varščino v višini 10 % izklicne cene pri blagajni družbe. Varščino bomo uspelemu ponudniku vračunali v kupnino, neuspelim ponudnikom pa takoj vrnili.
Prometni davek in vse druge stroške plača kupec.
Celotno kupnino je treba vplačati in osnovno sredstvo prevzeti v desetih dneh od dneva licitacije, sicer prodajalec zadrži varščino in kupec izgubi pravico do vračila varščine

Radio MMV
Murski val
UKV 94,6 MHz

Vse, česar ne potrebujete, lahko prodate ob pomoči malega oglasa v Vestniku.

Neizpeta pesem o pomladi

Zlati žarki so me požgečkali:
»Hej, zaspanka, vstani!
Zakaj doma še vedno čepiš,
če pa dan lahko v naravi preživiš?«
Ljudje so polni nove moči,
življenje v njih kar kipi.
Na vsakem korku spremlja jih cvet,
to je nepozaben, čudovit razgled.
Čebele letajo s cveta na cvet,
neutrudno nabirajo med.
Ptički se vračajo domov
spletat gnezda za zarod nov.
Neprestano si nekaj ščebetajo,
kaj, to le oni znajo.
Metulj si za hip je počil
in že se v morju rož je izgubil.
Tudi jaz bi rada sonca se dotaknila
in vsakemu ga košček podarila,
a vse se je tako močno bleščalo,
da mi kar vid je jemalo.
Da, vse to je pomlad,
zato vsak naj ima se rad!

RENATA ŠPILAK, 8. a,
OŠ Turnišče

Nesreča

Danes pri nas se je zgodila
nesreča velika in nemila.
Mucka naša sta v kuhinjo se skrila
in na tleh veliko lužo naredila,
da muha v njej se je utopila,
jaz pa od groze vse iz rok sem spustila.

TADEJA ŠLATAU, 5. a,
OŠ III M. Sobota

Slovo

Odhajaš zdaj ti
daleč proč od me,
čeprav želim si,
da vrneš se.
Odhajaš k drugi zdaj ti,
mene puščaš samo,
žalostno, ogoljufano . . .

MOJCA GYÖREK, 5. a,
OŠ III M. Sobota

Mama

Moja mama je velike postave. Ima črne lase. Rada se lepo oblači. Dela v tovarni Mura. Po službi jo čaka še veliko dela doma. Večkrat pomaga tudi očetu na polju. Zvečer se rada igra z mano in bratom. Pozno v noč nama tudi kaj šiva. Ko je ne ubogam, je jezna in žalostna. Zato jo poskušam vedno ubogati.

Na svetu imam le eno mamo, ki me razume in me ima rada. Potruditi se moram, da jim bom v veselje.

PRIMOŽ MESARIČ, 2. c,
OŠ Beltinci

Punčka Narcisa

Moja najljubša igrača je punčka. Ime ji je Narcisa. Dobila sem jo od tete Zorice. Rada se igram z njo, ko imam čas. Imam veliko oblek in voziček za mojo Narciso. Večkrat se igra z nama tudi sestra. Imava še veliko drugih igrač.

JASMINA KOLBL, 2. a,
OŠ Videm ob Ščavnici

Velika noč pri nas

Otroci se zelo veselimo praznovanja velikonočnih praznikov. Na veliko soboto pripravimo košarico z barvastimi jajčki, ki jim pravimo pri nas remenice, hrenom, klobaso, mesom in kruhom. Košarico prekrijemo z lepim prtom in odnesem v kapelo. Tam ima župnik svoj obred. Pravijo, da žegnani jedila. Zvečer pa zakurimo ogenj in streljamo s pločevinkami, v katere damo karbid, starejši pa tudi [illegible] žnarji.

Babica mi je pripovedovala, kako so v njenih mladih letih praznovali veliko noč. Ko se je pobliževala, so začeli pripravljati kres. Kopali so štore po gozdovih in jih vozili na kup. Na veliki petek zvečer pred sončnim vzhodom, pa so bosi tekali okrog hiše, da jih ne bi pikala kamenje v podplate. Nekateri so pripravili tudi 12 bakel, ki so predstavljale 12 apostolov. Gospodinje pa so pripravile dobrote in jih nesle na žegnanje. Kresove so zakurili na veliko soboto. Ko so imeli zvečer v cerkvi obred vstajenja, pa so prižgali bakle in šli v procesiji okrog farne cerkve. Procesijo je spremljala obilna godba na pihala. Po poti so molili in peli, slišalo pa se je tudi močno streljanje s karbidom. Po koncu nem obredu so ljudje odhiteli na kresovanje. Tam so se odvijale razne družabne igre: iskanje [illegible] ali svojega partnerja, kapucinar je kako izgubil idr. Pri vseh igrah so bila pravila igre taka, da se morali dati ob napačnem odgovoru nek predmet, in če so ga hoteli dobiti nazaj, so morali izvesti razno kazni. Kresu so rekli vizemica.

To je bilo prav gotovo nekaj lepega. Babica pa se ne spomni, od kod ime remenice za pobarvana jajčka. V nekaterih drugih krajih jim pravijo pirhi ali pisanke.

ZDRAVKO NEMEC in DAVID SOVEC, 5. a,
OŠ Mala Nedelja

Iz naših dnevnikov

V šoli smo se zmenili, da bomo prinesli s sabo stare predmete. Poiskal sem lanen prt in star mlinček za kavo. Ko sem prišel domov, me je čakalo presenečenje: sosedova psička je skotila mlade. (LEON OZMEC)

Mami sem pomagala delati palačinke. Potem sva z bratcem Štefanom tekmovala, kateri jih bo več pojedel. Ker sem bila zelo lačna, sem zmagala. (MONIKA MERTJK).

V šoli je bilo zelo zanimivo. Igrali smo se za starše in otroke. Doma sem pomagala mami pri delu. Bila sem jezna, ker mi je nagajala psička. (ANDREJA UTROŠA)

Bila sem na kolinah. Pomagala sem lupiti krompir in čistiti korenček. Po dobrem kosilu sem odšla domov pazit sestrico. (PETRA SOBOČAN)

Bila sem v gozdu. Atiju sem pomagala sekati veje. Naredila sem dve butari. Zvečer sva se z bratom igrala. (LIDIJA VUČKO)

Hodil sem nabirat zvončke. Videl sem laboda na gromoznici. Zvečer sem kvačkal klobuček. (KLEMEN VUČKO)

Bila je sobota, zato sem lahko dolgo spala. Popoldne sva z bratom nabirala zvončke. (DANIJELA TIBAUT)

Bila sem pri očesnem zdravniku, ker se mi je naredil ječmenček. Zelo me je bolelo, zato sem bila slabe volje. (MATEJA GOMBOC)

Pomagal sem čistiti vinograd. Bil sem vesel, ker sem lahko pomagal pri delu. (MATEJ SMEJ)

Učenci 2. a razreda,
OŠ Velika Polana

Vaša risba

Moje (naše) korenine

»Sem Damijan Slavič, učenec 3. a-razreda OŠ v Križevcih pri Ljutomeru. Pridno se učim, v prostem času pa rad berem knjige, gledam televizijo in igram na računalnik,« je napisal na kratko o sebi današnji gost naše rubrike. Dodal je tudi osnovne podatke o starših, starih starših in bratu.

»OČETU je ime Alojz, rodil pa se je leta 1943 na Grabah. Je zaposlen, doma pa se ukvarja s konjskim športom. Dosegel je že veliko uspehov s konji. Tako je prejel tudi Titov pokal.

MATI je 17 let mlajša. Ime ji je Irena. Vodi gostilno in je zelo zaposlena. Skrbi še za vso družino.

DEDEK po očetu je bil rojen leta 1902, umrl pa je 1988. Ime mu je bilo Ludvik. Bil je znan kot dober tekmovalec s kasaškimi konji. Domačinom pa je večkrat tudi pomagal zdraviti živino kot ljudski veterinar. Dedek po mami pa še živi v Križevcih. Ime mu je Franc. Je upokojenec, vendar še pridno dela doma, večkrat pa pomaga tudi pri nas.

BABICA po očetu se je rodila 1907. Ime ji je Frančka. Živi na Grabah. Bila je dobra gospodinja in skrbna mati 8 otrokom. Sedaj rada popazi na pravnuke. Babica po mami je tudi že upokojena. Ime ji je Terezija. Bila je uslužbenka.

BRAT pa obiskuje 6. razred. Pridno se uči in rad pomaga očetu in materi pri delu.

Pri Slavičevih je bilo 8 otrok. Vsak je našel svojo srečo, saj so imeli pridne roke in veselje do dela. Pa še nekaj je združevalo in še združuje moje tete in strice — to so kasaški konji. Strica Ludvik in Anton jih tudi imata na domačiji. Ljubezen do teh plemenitih živali pa se je ohranila tudi pri Sršenovih v Verženju, kamor se je poročila očetova sestra Lojzka. Tudi moj oče ohranja Slavičevo tradicijo in pridno trenira za bližajočo se športno sezono. Velikokrat se bomo zbrali ob tekmovalni progi in navijali za [illegible] vičeve kasače . . .«

P.S.: Kot kaže, bomo kmalu izčrpali [illegible] vaših rodovnikih. Če se misli še kdo [illegible] pohiti! Pri navajanju nekaterih osnovnih podatkov (imena in priimki, letnice in kraji rojstva, smrti, kraji bivanja idr.) pa poskušajte biti [illegible] čnejši in doslednejši. Lepše je tudi, če [illegible] vsaj nekaj fotografij, ki vam jih bomo vrnili nekaj časa po objavi.

Odslej vse na enem mestu!

BLACK & DECKER®

PODJETJE STILI ZA SERVIS IN TRGOVINO, d.o.o.
LJUBLJANA, MAGISTROVA 1, TEL.: (061) 193-088

PRODAJA IN SERVISIRANJE NAŠIH IZDELKOV V TEHNIČNI TRGOVINI IN SERVISU

KAREL ŠINKO, Cankarjeva 23, MURSKA SOBOTA.
Telefon: (069) 25-463, telefax: (069) 21-971.

● *Odprto od 7.00 do 17.00, ob sobotah od 7. do 12. ure.*

Slike in risbe Nikolaja Beera

V petek, 24. aprila 1992, ob 18. uri bomo v soboški galeriji odprli pregledno razstavo slik in risb akademskega slikarja Nikolaja Beera, nastalih v letih 1974—1992.

Sodi v program lastnih študijskih razstav soboške galerije, ki si ga je zastavila ob odprtju nove galerijske zgradbe leta 1980, posebej pa zapirala v katalog takratne otvoritvene razstave Pomurski slikarji, kiparji in umetniški fotografi. Z njo smo začeli načrtno zbirati in evidentirati naše likovne ustvarjalce in tako storili prvi korak k temeljitejšemu pregledu likovnih ustvarjalcev v Prekmurju v 20. stoletju. Od tovrstnih že realiziranih razstav bi posebej opozoril na Jožeta Horvata-Jakija leta 1981, Štefana Hauka 1982, Vere Horvat in Franca Vrtačnika 1983, kiparja Franca Kuharja 1984, Ladislava Danca 1984, Franca Mesariča 1986, Panonsko motiviko v delih prve šolane generacije Ludvika Vrečiča, Karla Jakoba, Franca Kuharja in Lajčija Pandurja 1986, Stefana Galiča 1986, Slike Sandija Červeka, Nikolaja Beera, Marjana Gumilarja, Zdenka Huzjana in Franca Mesariča 1987, Mlade ustvarjalce rojene po letu 1950, leta 1988, Vladimirja Potočnika 1989 . . .

V mali galeriji pa smo že predstavili Lojzeta Logarja, Vladimirja Potočnika, Ignaca Medena, Franeta Severja in Endreja Gönganja. Vzporedno z takšno programsko usmeritvijo smo ves čas skrbeli za stalno zbirko sodobne likovne umetnosti soboške galerije (odkupi darila . . .), ki obsega 155 eksponatov — slik, risb, grafik, umetniških fotografij in plastik. Le-ta je posebej narasel od leta 1984, ko smo uradno odprli prodajni oddelek v naši galeriji, v katerem prodajamo kakovostna umetniška likovna dela. Zaslužek od tega namreč namenjamo izključno za odkupe del pomurskih ustvarjalcev ali pa za nove oblike samozaložbe, kot naprimer izdaje grafičnih map (doslej smo izdali že tri).

Lastne študijske razstave razstave in skrb za stalno zbirko zagotavljata soboški galeriji status pomembne nacionalne-regisko usmerjene galerijske ustanove, ki s svojima najodmevnejšima likovnima manifestacijama, Mednarodnim bienalom male plastike in Mednarodne likovne razstave Panonnia, sega s svojo dejavnostjo v širši evropski prostor.

Priprave na razstavo **foto: N. Juhnov**

Nikolaj Beer, rojan 1945. v Križevcih v Prekmurju, pripada generaciji (med njimi je bil tudi Zdenko Huzjan iz Lendave), ki je študirala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri Gabrijelu Stupici. Le-ta je kot ustvarjalec, posebno pa kot močna osebnost vplival na oblikovanje njihovih likovnih izrazov, še posebno na Beerovega.

To je razvidno v njegovih delih, ki so nastala v obdobju po končani akademiji leta 1973 pa vse do 1985, ko prevlada v njegovih slikah domača, pokrajinska motivika, vezana na svet Goričkega. V tem ustvarjalnem obdobju prevladujejo figuralika, akti, portreti, avtoportreti . . . v katerih se zrcali nežna tankočutna in premišljena barvna tonaliteta Gabrijela Stupice, ob tem pa je Beer že uveljavil vse tiste prefinjene učinke, ki jih ponujata struktura papirja in kolaža, na katera slika.

V slikarstvu vezano na domačo goričko pokrajino, gre za iskanje korenin, vračanje k izvirom kulture, katere dedič je, najsi bo to materialna dediščina ali pa zapuščina pripadnikov prve šolane generacije prek murskih likovnih umetnikov Karla Jakoba, Ludvika Pandurja, Franca Kuharja, posebej pa najstarejšega med njimi — slikarja Ludvika Vrečiča. Le-ta je s svojimi ekspresivno občutenimi motivi prekmurske krajine, naslikanimi v tridesetih letih 20. stoletja, med prvimi vnesel v slovensko likovno umetnost značilne prvine severnoevropskega ekspresionističnega likovnega izraza, v prvi vrsti izrazito tesnobno razpoloženje, dramatično občutje domače krajine, depresiven, zamolkel kolorit avtentično, eruptivno, nemirno, dolgo ali kratko slikarsko potezo . . . skratka poudarjeno emocionalno intenziteto.

Beerove prve slike, ki jih je avtor naslovil, opremil z napisi Goričko-Kükeč leta 1985 odkrivajo sprva še jasno zasnovane like, predmete, ki pa se v mnogih naslednjih delih, nastalih po letu 85, kmalu spremenijo v migetajoč privid, osvobojeni telesnosti postanejo mimetični, primerljivi z intenziteto emocionalno doživetega in z realno domišljijsko skušnjo občutenega Goričkega.

Najnovejše slike Nikolaja Beera, ki jih je avtor ustvaril v letih 1990/92 in predstavljajo Borovje, borova drevesna debla, lahko štejemo za sublimacijo avtorjeve vizionarsko občutene neuničljivosti narave in človeka, njegove volje do življenja, borbe za obstoj, trdovratne zakorenin jenosti v ta gorički svet, hkrati pa kot personifikacijo njegovega eksistenčnega stanja, ki ponazarja čudovito poosebljene občečloveške drame, zamejene z mejniki življenje, smrt, bitje, nebitje.

FRANC OBAL

Forum kulturnega foruma

Spoštovani!

S tem pisanjem nameravam dopolniti članek, ki je bil objavljen v Vestniku št. 14, na 11. str.

Popolnoma se strinjam z avtorjem o pomladitvi v KUD-u Beltinci, opozoriti pa nameravam, da bo ta pomladitev bolj kratkotrajnega veka, če se stvari ne bomo lotili drugače. Mislim, da bi se bilo treba temeljito posvetiti nekaterim zadevam, ki so že več kot nujno potrebne »obnove«. Ta trenutek v tem društvu učinkovito delujeta namreč le še folklora ter pevski zbor, kar pa zdaleč ni vse, s čimer bi lahko potešili potrebe domačega kulturnega življenja. Beltinski Folklorni festival, ki je nekoč veliko pomenil — ne samo na regionalni ravni — je postal v zadnjih letih le še farsa samega sebe, da o raznih proslavah niti ne govorimo. Ljudje so se namreč že naveličali, da jim že nekaj let zapovrstjo serviramo isto pogreto juho.

Treba se je zavedati, da se časi spreminjajo, ljudje pa z njimi vred.

Pa tudi mladine bi se lahko lotili in ji dali pač tisti, kar hoče slišati in videti, v nasprotnem bomo namreč ostali (delno smo tako ali drugače že) sami sebi v namen. Res je tudi, da ljudje raje plačujejo vstopnino na vseh drugih prireditvah, razen na KUD-ovih, pa se vprašajmo, zakaj, drugje jim namreč ponudijo nekaj sprememb, tu pa, je kot da bi se čas ustavil nekje sredi »železnih« sedemdesetih let, vse je namreč nekam preveč togo in zapeto, ljudje pa se hočejo zabavati in sprostiti in to, kar si želijo, drugje očitno tudi dobijo. Vse skupaj pa je začinjeno z malce blišča, čeprav zaudarja po kiču.

Proslave z govorniki v stilu »mi smo Titovi, Tito je naš«, so enkrat za vselej odslužile svojemu namenu in prav bi bilo, da bi se tega malce bolj zavedali.

Ob koncu naj dodam, da s tem nisem nameraval nikogar užaliti ali oporekati nujnosti zgoraj omenjenih sekcij, ki sta vsekakor zelo potreben del našega kulturnega življenja. Želim le spodbuditi k razmišljanju.

Pa brez zamere!

BENJAMIN HORVAT
Beltinci

Recenziji

Metulji in relativnostna teorija

Vsako pomlad je neki dan, ko reporterji prekmursko-prleškega časopisa in dopisništva ljubljanske televizije zadihani prinesejo v svoje redakcije prve posnetke štorkelj. To so lepi trenutki. Ne samo zanje, ki so po jutranjih klicih ali sporočilih preteklega dne, češ štorklje so že tukaj, opravili svoje naloge. Tudi zanje, tako si upam trditi, je to več kakor samo srečanje z nevsakdanjim motivom. Namesto stavk, zapor ceste, političnih shodov ali tovarniških »združevanj dela« so tokrat posneli — da tako je mogoče reči — ukrivljeni prostor zemlje in naredili, s tem, ko so potrdili relativnostno teorijo, majhen čudež: mršava krila mitoloških ptic še nosijo na sebi oplazenje tujih vetrov in pogledi skozi snemalne naprave segajo čez klasično optiko, v kateri se svetloba giblje premočrtno. Na štorkljah so še sledi krajev izza ukrivljenega prostora zemlje.

Vsak pomlad, včasih že takoj na začetku marca, letos pa celo še prej, v zadnjih dneh februarja, nad izpito zimsko zemljo zaplešejo svoj drgetajoči in omotični rumeni ples metulji cekinčki. Upam, da bo tudi ta dogodek kdaj vreden zasledovanja snemalcev. V najboljši veri tudi upam, da to ne bo šele takrat, ko se bo zdelo, da letajo zadnji metulji in bo njihov posnetek senzacija.

Če je pogled na priletelo štorkljo pogled v relativnost prostora, je pogled na metulja pogled v relativnost časa. Kakor koli si namreč težko predstavljamo, da bi drgetavi metulji letali okrog dinozavrov, je vendarle res, da so prvi metulji letali že pred 140 milijoni let. Le kje je bil takrat človek, ki se je pojavil pred 5 milijoni let?

Metulji so leteče cvetje, piše v knjigi Metulji, ki je pri Pomurski založbi v zbirki Svet okrog nas izšla lansko leto. V časih, ko je spodnja plast človeške zavesti o sebi še vedno prepojena z antropocentrizmom, so knjige, kakršna je tale in druge in iste zbirke, nujno tudi husserlijanske. Pisane so z neko pravšnjo dozo strokovnosti, tako da ob njih ne izgine občutek za svet fenomenov, za »svet tistega, kar samega sebe po samem sebi kaže«. Ni dovolj, če rečemo, da so »nezahtevno branje in bogato opremljene z barvnimi ilustracijami«. V njih je dokaj netendencioznih stavkov, ki lahko spočnejo elementarno čudenje in še najbolj bomo nemara zadeli, če rečemo, da so preprosto posrečene.

Minerali in kamenine

Iz iste zbirke je tudi knjiga Minerali in kamnine.

Kaj vleče človeka, da v zbrušena telesca trde snovi, ki je brez kanca tistega življenja, kakršno nam stopi pred oči, ko rečemo sonce, lovi svetlobo? In se ji čudi bolj kakor oni, ki je ima v izobilju.

Ko listaš po knjigi Minerali in kamnine, se ti marsikaj zasveti, nikakor pa ti ni jasno, kako to, da v stvarnem kazalu na koncu knjige niti enkrat ne naletiš na besedo »mineral«, čeprav je prva naslovna beseda.

Kamni prodniki, ki so upodobljeni pod naslovom Kamnine na morski obali, pa so videti čisto takšni kot na murskem produ. Ob pogledu na fotografije različnih marmorjev pa pomisliš, da mora biti neka zveza med iskanjem kamna modrosti, ki je človeka zaposlovalo tako nenehno, da je prišlo v pregovor, in med tem našim postavljanjem betonsko kamnitih spomenikov na pokopališčih.

ŠTEFAN SMEJ

K razstavi Antično steklo Argyruntuma

»Steklo je ena najimenitnejših stvari, ki jo je človek za svojo uporabo pridobil iz zemlje. Je najbolj čudovito in očarljivo od vseh materialov, ki jih svet ponuja,« je zapisal Antonino Neri, avtor prvega modernega kataloga o izdelavi stekla, izdanega v Firencah l. 1612.

Antičnemu steklu iz Argyruntuma je posvečena razstava, ki jo je pripravil Arheološki muzej Zadar. Avtor razstave je Ivo Fadić, arheolog, ki je velik del strokovnega dela posvetil tem krhkim, raznobarvnim čudovitim izdelkom antičnega sveta.

Argyruntum (hrvaški Stari grad) leži na ravnici 45 km severno od Zadra. Antično mestece je dobilo mestne pravice in pravo-kotno ureditev s stolpi najverjetneje za časa vladavine Tiberija (14—37 n.š.).

Prva arheološka (nesistematična) izkopavanja na območju Argyruntuma sta opravila pred prvo vojno M. Abramic in A. Colnago ob glavni antični cesti, ki je vodila v mesto. Na obeh straneh ceste sta odkrila pokopališče, razdeljeno na družinske parcele. Najstarejši grobovi iz I. stol. so bili v bližini mestnih vrat, mlajši pa so ležali vzdolž ceste. Pokopališče je bilo opuščeno v 4. stol. Odkritih je bilo več sto žganih grobov z zelo dragocenimi pridatki, ki so umrle spremljali v onostranstvo, od keramičnih posod, oljenk, pasnih spon, nakita, stekla, orožja novcev . . .

To bogato arheološko gradivo je bilo najprej prezentirano v Obrovcu, kjer je A. Colnago služboval. Po l. 1941 so ga Italijani prenesli v Zadar. Pri transportu in večkratnim selitvam v Arheološkem muzeju v Zadru se je veliko grobnih celot pomešalo. Raziskovanje gradiva je danes mogoče le na osnovi tipologije in primerjav.

Na antični nekropoli Argyruntum se je ohranilo 145 steklenih posod. Glede na tipologijo in obliko so razdeljeni na 14 osnovnih tipov in na 41 form s posameznimi različicami.

Mnenja znanstvenikov o tem, na katerem prostoru in kdaj je prvič stekla ta čudežna žitka talina, ki ima značilnost trdote, lomljivost in pozneje tudi prozornost, so dokaj različna. S pomočjo antičnih piscev in arheoloških raziskav se je to zgodilo 3. tisoč let p. n. št. na Bližnjem vzhodu. Za izdelovanje steklenih predmetov so uporabljali stekleno maso. Tehnološki postopek je bil zelo drag in dolg (vtiskanje mase v kalup in prešanje). Stekleni izdelki so bili zelo dragoceni.

Z razvojem tehnike pihanja stekla v 1. stol. n. št. prihaja do revolucioonarnega preobrata v proizvodnji. V modo je prišlo lahko prozorno steklo večinoma nežne zelenkaste barve. Produkcija steklenih izdelkov je bila množična, najdemo jih tudi v najbolj zakotnih predelih rimskega imperija. Oblike rimskega steklenega posodja so sledile določenim uporabnim funkcijam: steklenice, vrči, kozarci (pokojniku je bilo treba dati za popotnico pijačo), večje posode za shranjevanje živil, stekleničke oz. balzamariji (shranjeno dišeče olje).

Danes je velik del dediščine dalmatinske umetnosti in kulture zaradi nesmiselne vojne, ki divja na Hrvaškem, uničen ali shranjen v zakloniščih in depojih. Z razstavo Antično steklo Argyruntuma se Pokrajinski muzej pridružuje vrsti slovenskih razstavišč, kjer je bila razstava že na ogled. Nemara je to prava priložnost, da spoznamo le delček izjemno bogate antične preteklosti in kulture Dalmacije.

Branko Kerman

Izak

Slikar Izidor Horvat-Izak iz Lipovec, ki je imel od 1987 do letošnjega leta razstave že v Lipovcih, Murski Soboti, Ljutomeru, Mariboru, spet Ljutomeru, na Gradu Snežniku in v Kočevju, razstavlja v predprostorih soboške grajske dvorane.

Izak je slikar figurativnih arhetipskih prizorov. Če bi njegove slike gledal jungovec, bi si moral želeti, da bi sanjal tako, kakor Izak slika. Potemtakem bi njegove slike morale biti učilo za sanjanje. Kar tudi so. So spoprijem z nezavednim, čisto po meri postmodernizma.

ŠTEFAN SMEJ

Foto: N. Juhnov

kulturni koledar ● kulturni koledar

Razstave

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu razstavlja akademski slikar Zoltan Szényi iz Zalaegerszega.

MURSKA SOBOTA: V predprostorih grajske dvorane razstavlja slikar Izidor Horvat. Razstava bo odprta do 6. maja.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je razstava skulptur Ivana Dvoršaka iz Maribora. Odprta bo do 24. aprila.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miška Kranjca je na ogled pregledna razstava slik slikarja Nikolaja Beera. Odprta bo do 24. maja.

Prireditve

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju v gradu bodo 24. aprila ob 19. uri odprli razstavo antičnega stekla iz Zadra.

GORNJA RADGONA: 24. aprila bo v kulturnem domu osrednja prireditev ob bralni znački.

GORNJA RADGONA: 25. aprila bo v kulturnem domu večer folklore, starih pesmi in običajev.

GORNJA RADGONA: V petek, 24. aprila ob 15.30 bo v kulturnem domu plesna predstava »Potovanje v modro« v izvedbi Studia za ples iz Celja. Ob 19.30 pa bo v restavraciji hotela Grozd srečanje s Tonetom Partljičem.

Knjižnice

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti vsak dan od 8. do 18., ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

GORNJA RADGONA: Matična knjižnica je odprta vsak dan razen torka od 8. do 18. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, čitalnica pa v ponedeljek, sredo in petek od 7. do 18. ure. V torek in četrtek od 7. do 15. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, ob torkih in petkih pa od 8. do 15. ure. Vsak ponedeljek ob 16. uri so pravljične ure za otroke.

Novi časi

Naša firma je ena tistih, ki se redčijo. Vsake toliko časa gre toliko in toliko ljudi na dopust, ki se nadaljuje kot počitnice in konča kot »penzion« na zavodu za zaposlovanje.

Prejšnja leta je bilo premalo pisarn, sedaj pa jih je vedno več praznih. V »najboljših« časih smo sedeli v pisarnah kot osnovnošolčki, sedaj je v vsaki drugi po eden ali največ dva.

S praznimi pisarnami se pa da dobro zaslužiti. Tako so prišli delavci, pospravili kramarijo za nekdanjimi stanovalci, prepleskali stene in namestili novo pohištvo. Nad vhodom se je pojavila tablica D.D.

Čez nekaj dni so se vselili lepo oblečeni, počesani, nasmejani ljudje. Ko greš mimo okna v pritličju, lahko poškiliš v lepo urejene pisarne. V prvi sedi mlad gospod, lep kot da bi bil naslikan. Vse je na svojem mestu. V kotu fikus, pisalna miza, čista in pospravljena, telefon kot v izložbi trgovine, nikjer navlake, krame.

Gospodu se reče poslovnež, še raje sliši, če mu pravijo businessman. Ko telefonira, drži slušalko tako graciozno, kot Boris Becker svoj lopar. Ko dela, ima na mizi vedno samo en list papirja (nikoli dveh!). Na mizi ima vedno samo svoj papir, telefon, en kuli, poslovni kovčak pa ob mizi.

Gospod je vedno nadišavljen, od njega se širi tako prijeten vonj, kot da bi človeka zaneslo v parfumerijo. Spomnil sem se svojih sodelavcev, ki ponavadi smrdijo po čebuli, če že ne po česnu, potem pa vsaj po zelju iz menze.

V sosednji sobici sedi gospodična. Oj, to vam je bitjece, še nikoli je nisem videl delati. Ali drži telefonsko slušalko ali pa si zelo pozorno ogleduje svoje nohte. Je zelo čista, to se takoj vidi, diši pa še lepše kot mladi gospod. V sosednjih dveh sobicah sta še dva gospodiča, ki sta le malo bolj neznatna kot gospod v prvi, drugače pa sta njegovi zvesti kopiji.

Potem sem se vrnil v našo pisarno, na Jankovi mizi je bilo za četrt kubika papirja, časopisi od zadnjih dveh tednov, skodelica kave, ki jo je pravkar spil, in še tista od zjutraj. Desno papir z drobtinami od bureka. Naokoli je imel razmetanih kakšnih deset kulijev (od katerih nobeden ne piše). Na robu je imel zavitek z zavornimi oblogami, ki naj bi jih nesel k mehaniku.

Pri Žožu ni bilo nič bolje. Poleg jabolčnega ogrizka in umazanega robca je imel skoraj vse isto kot Janko. Le da zavornih oblog ni imel. Mica je imela na mizi solato zvito v časopisni papir, ki jo je uspela kupiti med službenim izhodom. Poleg tega je imela še pletenje, s katerim si je krajšala neproduktivne ure. Mimica je imela na mizi lonec za kavo in ostanke obare, ki smo jo imeli za malico. Tu je bil še polomljen tranzistor, ki je cvilil.

Žožo je bil oblečen v popackane hlače (od klobase, ki smo jo imeli za malico prejšnji mesec), suknjič je imel na robovih že pošteno oguljen. Janko se je pozabil obriti in je bil videti kot prostovoljec v kakšni paravojaški formaciji.

Pošteno sem se že sramoval sebe in svoje okolice, tako naprej preprosto ne gre, saj ni čudno, da smo prišli do tiste zadnje možne točke, od katere naprej ni več poti.

Ko je Mica prinesla tretjo kavico, sem začel govoriti: »Ste videli ekipo v pritličju? Vam je jasno, da smo opleli? Se zavedate, da je naš čas mimo? Mi smo kot dinozavri, izumiramo.«

»Že možno,« je rekel Žožo, »imaš mogoče kaj čebule? Zaradi tistega spodaj se pa ne sekiraj, že dvakrat je bil zaprt, še iz prejšnje firme ima dolgove, je v preiskavi, ne bo dolgo!«

Slučajno tega dne nisem imel čebule, Žožo je bil razočaran, kavo smo pa le spili.«

Borivoj Repe

V preminoučon kedni se je pajdaš Bela v sebé zaro, pa se globoko zamislo. Postni dnevi! Zdavanjska njemi je kušala samo grafovo mlečno župo, pa šklocel, pa njemi je po dugon časi zá mozeg normalno delo. Brodo jo o ton, ka je ose škodliro za jesti. Vnovinaj je štiv, ka pícekova kouža davle preveč horesterola. Pa puter tüdi. Svinjsko meson na splošno škodi. Toga je že dohamed prepovedo. Grbánjof nesmi jesti od černobilske eksplozije, prej ka so eiče sigdar radioaktivni. Paradajz povzroča raka. Krumpli, či so nej zadosta kušani, so struzeni, zólhano meson je bnok škodlivo, na rošlilj pečeno meson pa eiče bole, zavolo vogelja. Tüdi krüj lejko povzroči raka, či je dugo büv poleg radioaktivni grbanjof. Sadje je preveč sprickano, grozdje tüdi, zaton je pipača stoga tüdi nej zdrava, pa bi tak človik zavolo zdravja več nika nej smöv jesti, te bi se pa od gládi ta ptegno. Za bi toj nevarnosti vujšo, je bolo kcofk graji po mleč ali regrat, kok se slavski pravi. Te je pa cejla palaminija bzekanco dobila, pa njim je eden šankrept premalo büv. Zakoj? Gdaje tauid svoje dveje škropiv s folidolon, té je veter té gijt na belehof mleč nanoso. Pozdrav, brat Džouži.

Pulitzerjeva nagrada za fotografijo

Fotografija, ki jo je posnel John Kaplan iz Toleda v ameriški državi Ohio, prikazuje Phila Anselma, člana glasbene skupine iz Teksasa, in njegovo ljubljenko, pet metrov dolgo boo. Posnetek je iz serije fotografij, ki jih je naredil fotoreporter Kaplan in so bile objavljene v Alta Vista Magazinu. Prikazujejo različne življenjske sloge sedmih enaindvajsetletnih mladeničev iz različnih delov ZDA. Avtor je zanje dobil letošnjo Pulitzerjevo nagrado za najboljšo reportažno fotografijo.

Prava Lara je spregovorila

Olga Ivinska, muza preganjanega ruskega pesnika in pisatelja Borisa Pasternaka, ki je bila umetniku navdih za lik Lare v Doktorju Živagu, je po dolgih letih molka spregovorila. Molčala je celo takrat, ko so po ukazu Gorbačova Pasternaka rehabilitirali in mu v dači v Peredelkinu ob stoti obletnici rojstva pred dvema letoma uredili muzej.

Spregovorila pa je, ker je zvedela, da nameravajo Britanci izdati nekakšno nadaljevanje Doktorja Živaga z naslovom Larin otrok. Nihče od Pasternakovih dedičev ni dal za to dovoljenja. Italijansko časopisje je objavilo intervju s Pasternakovim sinom Jevgenijem, ki ga je imel z ženo Zinaido Nikolajevno, potem pa še z Olgo, simbolom knjige, ki je Pasternaku leta 1958 prinesla hkrati Nobelovo nagrado (moral jo je odkloniti) in pozornost KGB-ja. Ta ženska ima potezje Julie Christie, odkar je David Lean prenesel Pasternakov roman na filmsko platno.

»Larin otrok« je res obstajal, vendar se je rodil mrtev, kot je povedala Olga. KGB jo je namreč nosečo zaprl v Ljubjanko, češ da je organizirala skrivna branja Doktorja Živaga. Pasternak si je zaman prizadeval, da bi jo spravil na prostost. Bori[illegible] Olga sta se zaljubila l[illegible], ko je bila mlada novinarka in [illegible] reviji Novi Mor, kjer je [illegible] roman takrat šestdeset[illegible] satelja. Pasternak nikoli [illegible] stil svoje druge žene Zi[illegible], vendar je bila prava so[illegible] njegovega burnega življenja pra[illegible] Olga in prav nad njo se je K[illegible] najbolj znesel. Obsojena je bila na pet let zapora, ko je Stalin umrl, so jo izpustili. Tudi potem je doživljala še številne nevšečnosti, vendar je vse preživela.

Mini humoreska

Zgodba o udarniški obnovi in zgraditvi porušene domovine, borbi proti staremu in nazadnjaškemu, kolektivizaciji, graditvi socializma in samoupravljanja, vpeljevanju diktature proletariata, kaljenju bratstva in enotnosti ter enakopravnosti, uveljavljanju neuvrščenosti itd, itd, itd. . .

Kakšna beda! Ostal je samo bum, bum, bum . . .

Borivoj Repe

Pasje zvezde

Potem ko je kuža Benji [illegible] mi prisrčnimi in neustrašnimi dogodivščinami osvojil srca [illegible] kinematografske blagajne, [illegible] producenti zavohali [illegible] dobička. Tako je v kinih [illegible] drugi tovrstni izdelek, »Beethoven«. Ne gre za nesmrt[illegible] stra, gre za orjaškega bernardinca z nenavadnim im[illegible] predstave tega druzinskega filma [illegible] dre staro in mlado. Upajmo, da bo film kmalu tudi na naših platnih.

Nekateri bi rekli temu tricikel, ampak to je tovorno ali otroško kolo s tremi kolesi in [illegible] žem, to pa je nekaj drugega. Marko, ki je bil »glavnik« in [illegible] Srečka, vsi pa so doma za Sv[illegible] nji Bistrici, so si omislili kolo, s katerim bi se lahko vozili [illegible] hkrati. Ko so našli devolj d[illegible] in to večino na odpadnih mestih, so se kar sami lotili dela, le [illegible] ril je prijatelj Tinč. Zamisel se je obnesla in zdaj so vsi [illegible] sebnost.

Fotografija: [illegible]

Kdo bo dal več za Casanovov meč?

Meč, ki je bil last znamenitega ljubimca Casanove, in sablja admirala Nelsona sta dve zbirateljski redkosti, ki bosta skupaj s še 8000 drugimi predmeti 8. in 9. maja naprodaj na dražbi v Münchnu. Avkcijska hiša Hermann Historica OHG je sporočila, da bo med ponujenimi predmeti tudi tako imenovana »Železna devica« iz leta 1593. To mučilno napravo, doma iz Avstrije, naj bi prodali za 75.000 mark. Zanimivemu orožju iz 18. stoletja je dodana razlaga, ki pojasnjuje, da se je Casanova s tem mečem branil pred razbojnikoma, ki sta ga zmotila med ljubezenskim sestankom z neko beneško grofico. Oba sta to plačala z življenjem. Sablja admirala Nelsona, ki jo je nosil v bitki pri Trafalgarju leta 1805, je ocenjena na 60.000 mark.

Neplačevanje davkov je greh

Odslej bodo tudi tisti, ki se bodo izogibali plačevanja davkov, razglašeni za grešnike. Tako bo zapisano v novi, pregledani in popravljeni izdaji katekizma, ki ga je odobrila komisija katoliške cerkve, sestavljena iz kardinalov in škofov. V katekizem bodo vključeni torej tudi tako imenovani grehi proti družbi. Komisija, ki je delala sedem let, je proučila 24.000 predlogov, ki so jih poslali škofje vsega sveta. Štiristo strani obsegajoč katekizem bodo zdaj predložili papežu Janezu Pavlu II, ki naj bi ga odobril? Med vernike naj bi prišel v drugi polovici tega leta.« Družbeni grehi so uvrščeni pod božjo zapoved, ki se glasi: »Ne kradi.« Sem bodo odslej prištevali tudi izdajanje čekov brez kritja, korupcijo in podkupovanje.

Kozla stražijo s puško

Koz in kozlov navadno res ne stražijo, razen če pripadnik svoje vrste ni kaj posebnega. In kozel Willi to je, spada namreč med najstarejše kozlovsko plemstvo, njegov rod sega v davno 16. stoletje, to je čas, ko so njegovi sorodniki pluli s prvimi raziskovalci po daljnih morjih in žrtvovali svoja življenja za napredek znanosti. Willi je ponos warderskega živalskega vrta, ponos in žalost, saj Willi nima potomstva. Devet ljubkih kozic so mu že pripeljali, sadu pa nobenega. Časa ima mogoče še dve leti, če do takrat ne bo nič naredil, bo z njim izumrla vrsta koz imenovana Juan Fernandez, ki je odpornejša in manj zahtevna od navadne domače koze.

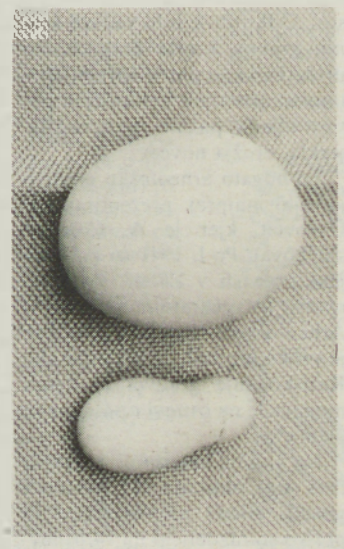

Pri Mariji Horvat v Dolgovaških Goricah imajo nenavadno kokoš, ki izleže sicer malo jajc, a so ali nenavadno velike ali pa takšne, kot jo vidite na sliki v obliki keglja.

Zastraženo jajce

Varnostni agent varuje jajce v obliki miniaturne knjižice, ki je izdelano iz 15 kilogramov zlata, vanj pa je vdelanih 20.000 diamantov. Njegovo vrednost cenijo na 14 milijonov dolarjev. Dragocenost bo razstavljena v avstrijskem paviljonu na svetovni razstavi v Sevilli.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

On: Začela se boš ukvarjati z zadevo, od katere ogromno pričakuješ, vendar bo izkupička bore malo. Nikar se ne zapri vase, ampak se posveti raje drugim, veliko bolj realnim in dosegljivejšim ciljem.

On: Skrajni čas je že, da tudi ti poprimeš za delo, saj ti poležavanje v senci ne bo prineslo nobenega dobička. Konec tedna se ti obeta zanimiva avantura, ki se je nikakor ne splača zamuditi . . .

BIK

Ona: Če se boš resnično močno potrudila, boš dosegla tudi tisto, kar si si želela le skrivoma. Prisluhni partnerju in njegovim željam, saj bo tako lepše tako enemu kot drugemu. Obeta se ti prijeten večer ob peči . . .

On: Ne misli toliko na prijateljičine namige, ampak se raje malo bolj posvečaj poslovnim stvarem. Streznitev ob koncu tedna ti bo prinesla dokončno spoznanje, da nisi tako nezmotljiv, kot si misliš . . .

DVOJČEK

Ona: Bodi malce manj zaverovana v svoje navidezne sposobnosti, saj jih vidiš le ti. Realnejši pogled bi ti utegnil celo koristiti na področju, kjer koristi sploh ne pričakuješ. Pazi se partnerjeve ljubosumnosti!

On: Grozi ti »nevarnost«, da se ti bodo ponovno odprle stare srčne rane. Kdo ve, mogoče pa bo tokrat bolje kot zadnjič. Vsekakor je vredno poskusiti, saj je »dobitek« več kot mamljiv.

RAK

Ona: Ob ostrih besedah se boš končno streznila in doumela, kako je v resnici. Je že tako, da ideali niso ravno takšni, kot si jih predstavljamo. V začetku tedna pa se ti bo uspelo ponovno ustaliti.

On: Še najbolje bo, da se odrečeš tveganim načrtom, saj je velika možnost, da se ti bo vse skupaj ponesrečilo. Bodi raje zadovoljen z majhnim, kaj več pa bo prišlo kar samo. Nekdo te bo prijetno presenetil . . .

LEV

Ona: Začelo se bo obdobje, ko ti bo ljubezen ena od najvažnejših stvari v življenju. Toda vseeno bi bilo dobro, da bi vsaj deloma poskrbela tudi za druge stvari. Drugače se ti bo v prihodnbosti kaj slabo pisalo.

On: Poslovna poteza, ki ti že nekaj časa dozoreva v glavi, se bo končno začela tudi uresničevati. Le zakaj si tako dolgo čakal? V ljubezni pa nikar ne pričakuj čudežev, ampak bodi malo bolj samokritičen.

DEVICA

Ona: Opletanje z jezikom te bo pripeljalo v dokaj nenavaden položaj, ki pa ga boš kaj hitro izkoristila v svoj prid. Konec tedna boš preživela z osebo, ki ti je še nekaj več kot le dober prijatelj.

On: Sladka ksrivnost, ki jo boš izvedel popolnoma po naključju, ti bo precej olajšala pot do uspeha. Še vedno pa se boš moral kar precej potruditi, saj ti bo nekdo prav veselo nagajal. V poslu se ti obeta nekaj nepričakovanega.

TEHTNICA

Ona: Prijeten konec tedna bo znak, da so se tudi tebi začela odpirati prava vrata. Nikar se ne boj, ampak sprejmi izziv, ki ti ga bo ponudil prijatelj. Iz tega bo nastalo še nekaj, vsekakor pa se boš odlično zabavala.

On: Ugotovil boš, da so njene misli precej podobne tvojim. In četudi se ti bo vse skupaj zdelo kar prelepo, se boš na koncu vendarle prav lepo znašel. Izkoristi priložnost, saj se zlepa ne bo več ponovila.

ŠKORPIJON

Ona: Zaupala se boš človeku, za katerega veš, da ti je naklonjen z vsem srcem. S pravilnim nasvetom se boš približala cilju, ki si ga tako zelo želiš. Predvsem pa nikar ne hiti, ampak vsak korak dobro premisli!

On: Ravnal boš predvsem po svojem preudarku, vendar pa bi ne bilo slabo, če bi včasih poslušal tudi kakšen dober nasvet. Sedaj ti gre sicer čisto dobro, toda kako dolgo bo še tako? Najboljši odgovor veš prav ti sam.

STRELEC

Ona: Nepričakovana ponudba ti bo prinesla [illegible] zavest, še vedno pa bo ostalo vprašanje, ali se ti [illegible] sploh splača. Glede obveznosti ti ne bi škodilo malo [illegible] ga pristopa.

On: Dogodek, ki bo imel v tvojem življenju poseben [illegible] te ne sme preveč razburiti, saj bi tako kaj hitro pokazal [illegible] ranljive točke. Počakaj na ugodno priložnost in stvari se bo[illegible] uredile kar same od sebe.

KOZOROG

Ona: Nikar se ne spuščaj v tvegane napovedi, ampak [illegible] pusti malo več »igralnega« prostora. Prijateljica ti bo [illegible] zavidala, pozneje pa se bo vendarle uspela sprijazniti z [illegible] stalim položajem.

On: Spoznal boš, da ni ravno nujno, da vedno obv[illegible] tvoja beseda. To te bo sicer v začetku razjezilo. [illegible] boš spoznal, da je tudi druga različica zate kar [illegible] Mogoče celo bolj . . .

VODNAR

Ona: Življenje si boš uredila predvsem s potrpežljivostjo, [illegible] kakor pa ne z nenadnimi odločitvami. V večji družbi boš [illegible] čakovano odkrila, da so te nedavno tega poštenj[illegible] nos. Nikar ne bodi užaljena.

On: Še vedno ti ne bo uspelo prepričati partnerja, [illegible] polnoma zaupal. Sicer pa si tega tako ali tako ne zaslužiš. [illegible] koncu tedna se ti bo pripetila majhna nezgoda brez poseb[illegible] posledic.

RIBI

Ona: Skrajni čas je že, da si temeljito izprašaš vest in do[illegible] čno razčistiš, kaj v resnici pričakuješ. S partnerjem se boš [illegible] pletla v precej neprijeten prepir, ki pa se bo konc[illegible] kot boš pričakovala.

On: Naj ti ne bo žal, da si pogosto osamljen, saj je to [illegible] priprava za novo, popolnejšo ljubezen. Toda vseeno se [illegible] ba zapirati vase, kajti za srečo se bo potrebno tudi malo po[illegible] diti, predvsem pa oditi v družbo.

Skrivnost vaših dlani

Šifra: Kozorog 74/17

1. Duhovne in moralne lastnosti posameznika

Dojemanje celote za vas ni problem. Le vse okoliščine in vsi vzroki dajo pravo sliko problema. Dogodki se vam napovedujejo in se večinoma uresničijo v prihodnosti. Ta občutek vi prav dobro poznate. Ste praktični, pozni konvencionalni, včasih preveč nepopustljivi in neomajni. Zgodi se, da zgubite tla za zdravo razumsko dojemanje stvari. Čustva redko kažete.

2. Zdravje

Anemičnost in tipične ženske bolezni bodo vaše težave. Če imate težave s težo, bi že zdaj morali razmišljati o bolezenskih posledicah.

3. Ljubezen, zveze in zakon, otroci

Intenzivne zveze se bodo zvrstile v zrelih letih in tedaj boste najverjetneje spoznali tudi človeka svojega življenja. Poroka je vprašljiva.

4. Kariera in poklicna uspešnost

Lahko bi se ukvarjali z obdelovanjem zemlje. Kot kmetijska pridelovalka bi zagotovo uspeli, če temu lahko tako rečemo. Zdrav razum in talent bi tukaj padla na plodna tla.

5. Posebnosti

Varčna, s posluhom za posel. Znate improvizirati.

6. Nasvet

»Zavedati se moramo, da smo smisel svojega življenja izpolnili že s tem, da smo bili vsaj kdaj komu tudi vir veselja. In to ni težko.« (A. Trstenjak).

Šifra: Sonce

1. Duhovne in moralne lastnosti posameznika

Če kdo ve, kaj je življenje in kako čudovito je v njem uživati, ste to prav gotovo vi. Visoka moralna načela pa vam ne dovoljujejo, da bi resneje prekoračili mejo spodobnega in v okolju priznanega. Pogosto ste melanholični in zasanjani, žalujete za dobrimi starimi časi.

2. Zdravje

Dolgo življenje, a vseeno spremenljivo zdravstveno stanje in počutje. Morebitne težave se kažejo v območju glave. Tudi vaš sluh bo lahko prizadet. Možni so odkloni, ker najbolj občutljiv del dlani nima odtisa.

3. Ljubezen, zveze in zakon, otroci

Ljubezen se pri vas udejanja skozi besede večnost, zvestoba, brezkompromisnost. Vsak, ki to lahko sprejme, je lahko vaš ljubimec ali mož. V zakonu boste imeli prvo besedo. Stroga v vzgoji otrok, a še dovolj topla in razumevajoča. Trenutek odločitve bo pred 30. letom.

4. Kariera in poklicna uspešnost

Za vsako ceno uspeti in se nenehno dokazovati, biti prva, najboljša, pa čeprav samo kot šivilja ali gospodinja. Natančni, zanesljivi in pridni, lahko uspete. Pri skupinskem delu pozabite kdaj na poudarjanje svoje osebnosti.

5. Posebnosti

Vaše akcije so usklajene z vašim razmišljanjem. Ste sami svoj gospodar. Težave s prilagajanjem.

6. Nasvet

Ob pravilni izrabi časa in uporabi dobrih in premišljenih metod se lahko dokopljete do uspeha in bogastva.

Radio MMV
Murski val
UKV 94,6 MHz

Moda

Z dodatki, so oblačila zanimivejša

Da bodo oblačila videti bolj zanimiva, je treba poskrbeti tudi za dodatke. Pulover brez ovratnika bo morda bolj zanimiv z ruto in ogrlicami. Tudi kravate so letos vse pogostejše, letošnja moda pa dopušča širino, ki velja tudi za moške — osem centimetrov. Lahko se odločimo tudi za dva šala, ki sta različnih, kontrastnih barv, kot denimo črne in olivno zelene. Prstani so letos zelo veliki in krasijo obe roki.

Poletna jopa za vse priložnosti

Če ste močnejše postave, gotovo znate izbirati oblačila, v katerih se udobno počutite in ki hkrati skrijejo kak odvečen kilogram. Če še nimate jope, si jo spletite ali kupite. Jopa naj bo iz bombaža, pastelne barve, zapenja naj se z gumbi in ima naj koničast izrez, ki zoži in podaljša postavo.

Spet prerasel čevlje!

S tem ko otrok naredi prve korake, s tem stopalo še ni oblikovano in njegova funkcija še ni razvita. Posebno v drugem letu življenja se s stopalom veliko dogaja — zraste za kaka dva centimetra.

V tem času potrebuje otrok več čevljev, kot jih mnogi starši lahko kupijo. Številke otroškega obuvala so prilagojene rasti stopal. Otroški čevelj se povečuje od 6 do 6 2/3 milimetra. Torej so potrebni trije pari čevljev na leto, če otroku zraste noga za dvajset milimetrov. Neutrezni čevlji so lahko velika ovira za rast in razvoj otrokove noge. Po nekaterih podatkih ima kar 48 odstotkov otrok premajhne čevlje. Zato dobro pazite, ko kupujete čevlje za otroka. Pomerite obe nogi, odločilna pa je velikost večjega stopala. Čevelj mora imeti med prsti dovolj praznega prostora. Prsti se med hojo ne smejo dotikati.

Dojenček, pomlad in alergija

Nagnjenost k alergiji otroci največkrat podedujejo. Lahko pa nanjo vpliva tudi datum rojstva, svarijo nekateri zdravniki. Če otročiček kmalu po rojstvu vzdihava svetni prah, ki ga je v pomladnih mesecih v zraku na pretek, se povečuje nevarnost, da se bo sčasoma razvila alergična astma.

Otroškega vozička ne bomo postavili pod cvetoči grm, na primer pod lesko, s katere se spomladi ob najmanjši sapici usipa rumeni prah. Otroka varujemo pred spomladansko alergijo s tem, da ga mati čim dlje doji. Pazimo, da je okno otroške sobe proti jutru zaprto, kajti tedaj leti po zraku največ cvetnega prahu. Kadar v naravi bujno cveti, otroka dopoldne rajši ne peljemo ven, zlasti ne če je vreme suho in vetrovno.

Pazimo, da dojenček ne pride v bližino cvetoče trave. Tudi okna v avtu naj bodo zaprta, kadar se pelje z nami dojenček.

Naredi sam

Iz lestve — regal

Čeden in praktičen regal naredimo, ne da bi vzeli v roke žago, žeblje ali kladivo. Kupimo sto petdeset centimetrov visoko leseno lestev, štiri primerno velike deske in pločevinko barve. Deske in lestev posušimo, prebarvamo in regal je gotov.

Regrat s krompirjevim in sirovim prelivom

Regrat že lahko nabiramo, je okusen in zdrav, pa še poceni, saj ga nabiramo po njivah. Naberemo ga in pripravimo malce drugače: s krompirjem in pikantnim sirovim prelivom. Če ga je za polno skledo, zadostuje za samostojno jed, na primer za večerjo. Za 2 osebi potrebujemo: 200 g krompirja, 250 g regrata, 20 g gorgonzole, 2 žlički mleka, 1 žlico kisa, 1 žlico olja, malo limoninega soka, 1 žlico drobnjaka, sol in poper.

Krompir olupimo, operemo in narežemo na kockice. V osoljeni vodi ga skuhamo, vendar naj ne bo premehak. Regrat očistimo in operemo. Sir drobno narežemo ali pretlačimo z vilicami. Primešamo mleko in kis, da dobimo gladko zmes. Dodamo olje in limonin sok in stepamo z metlico, da dobimo gosto in gladko omako. V omako zmešamo narezan drobnjak. Regrat damo v skledo, potresemo s krompirjem in enakomerno pokapljamo s sirovim prelivom.

Nasvet

Če imamo kos vrta, kjer rastejo spomladi tulipani in narcise ali žafrani, kasneje pa je pust, postavimo tja večje posode s cvetočimi rastlinami. Tako ne poškodujemo gomoljev in čebulic v zemlji, vrt pa je kljub temu lep. Preden si omislimo trajno rožo v čebrčku, seveda poiščemo kraj, kjer bo lahko prezimila. Temperature so pri nas tako nizke, da mora čebriček z rožo čez zimo v klet ali lopo, kjer temperatura ne zdrkne pod 12 stopinj. Če takega prostora nimamo, posadimo v posode raje enoletne rože. V čebričkih ali vedrih lahko gojimo oleandre, kamelije, hibiskuse, citronovec ali pa čisto običajne grme in drevesca, za katere nam na vrtu zmanjka prostora. S premičnim vrtom v posodah lahko spreminjamo podobe terase, dvorišča, vrtnega kotička.

Dobro je vedeti

Emajlirana posoda

Emajl je idealen material za kuhinjsko posodo. Je nespremenljiv, odporen proti kislinam, dovoljuje kuhanje katerekoli stvari. Nima vonja in ne okusa, čiščenje je preprosto. Ne glede na njegove dobre lastnosti, ne bo odveč nekaj nasvetov za uporabo in nego.

Pred uporabo posodo namažite z maščobo ali dajte vanjo vodo, ki jo počasi ogrevajte.

Nikoli ne postavite posode na vročo ploščo oziroma na neposredni izvir toplote, in če je le mogoče, se izogibajte hitrim temperaturnim spremembam.

Posode, ki ima ročaj iz bakelita, nikoli ne dajte v pečico. Posodo pred uporabo splaknite, s tem preprečite prijemanje na dno, še posebno, ko kuhate mleko. Če se jed prismodi, posodo takoj očistite z vročo vodo in mehko krtačo.

Hrane ne puščajte dolgo v posodi. Posodo operite z vodo in tekočim čistilnim sredstvom. Perete jo lahko tudi v pomivalnem stroju.

Če se pojavi kamen, ga lahko odstranite tako, da v posodi prevrete vodo, ki ste ji dodali kis.

Za čiščenje ne uporabljajte ostrih čistilnih praškov ali krtač.

MURSKI VAL ● MURSKI VAL

LESTVICA TUJIH SKLADB
N S T S N M V

1. TO BE WITH YOU — Mr. Bog
2. HUMAN TOUCH — Bruce Springsteen
3. LOVE THING — Tina Turner
4. DIAMANTE — Randy Crawford & Zucchero
5. TIME IS ON MY SIDE — Rolling Stones
6. THESE ARE THE DAYS OF OUR LIVES — Queen
7. THOUGH I' DIED AND GONE TO HEAVEN — Bryan Adams

PREDLOGI:
1. AIN'T MY BEATING HEART — Ten Sharp
2. RING THE BELLS — James
3. SILVER THUNDERBIRD — Marc Cohn

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNEH
1. ALI SPIŠ — Don Juan
2. PODAJMO SI ROKE — Pop design
3. SANTA MARIA DELLA MONTAGNA — Irena Vrčkovnik
4. ZALJUBIL SEM SE — Karli Gradišnik
5. ZA TOLAR, DVA — Bacardi
6. PRVA ZAPOVED — I X BAND

PREDLOGI
TI IN JAZ — Šank rock
OBČUTEK JE VAŽEN — Don Mentony band
LE EDEN IZMED MNOGIH — Helena Blagne

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE NA MURSKEM VALU S KRŠČAKON, CEKRON PA ZMARELOF

1. REBULA IN ČEBULA — Ans. Lojzeta Slaka	7
2. REKA ŽIVLJENJA — Fantje treh dolin	1
3. KDO ZA RUNDO DAL BO — Ans. Slovenija	6
4. PLANIKA — Ans. Nagelj	1
5. STRIČKI — Bratje iz Oplotnice	4
6. MOJA GORENJSKA — Ans. Krt	2
7. OHCET V LJUBLJANI — Ans. Marela	5

PREDLOGI:
1. HARMONIKA — Bratje Poljanšek
2. KJE JE TA MOJCA — Štirje kovači
3. NA IZLET — Savinjskih sedem

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 30. aprila 1992, na naslov Murski val, Titova 29, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon: 13

Glasujem za (ena skladba):
— tuje _____
— domače _____
— narodnozab. _____
Moje ime, priimek, naslov: _____

SESTAVIL MARKO NAPAST	PARIŠKI TRG ZA VOJAŠKE PARADE	GRELEC CENTRALNE KURJAVE	NORVEŠKI JEZIKOSLOVEC AASEN	OKUS VINA, KI SE KVARI	OPERATIVNO ODPIRANJE LOBANJE	NAJSTAREJŠA KAMENA DOBA	IZMIŠLJENA PRIPOVED
ANGL. ŠPORTNA IGRA ZA DVE MOŠTVI							
RUDARSKO MESTO NA MORAVSKEM							
ROMUNSKI OTOK V DJERDAPU							
ČAS MED OBEMA VOJNAMA				VRSTA, LINIJA / IZUMRLA AFR. ŽIVAL			
AVTOMOBILSKA OZNAKA PANČEVA			SPLET LAS / MOŠKO IME (EDVARD)				
IGRALEC ŽIGON						RAČUNSKI ZNAK	NEKDANJI MONGOLSKI VLADAR
KAR SE K ČEMU DODA							
IKAROVA HČI V GRŠKI MITOLOGIJI							
RIMSKO ŠTEVILO TISOČ		KRALJ ŽIVALI	GL. MESTO JORDANIJE / NORDIJSKI BOGOVI				
KRILO RIMSKE LEGIJE				IVAN ČARGO / ITALIJANSKI SPOLNIK			NATRIJ
PREBIVALEC REZIJE							
PLANINA V SREDNJI DALMACIJI							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: jedkost, Eleanor, zlitina, dic, CN, interes, ŠG, SA, etatist, non, Ti, Onassis, C, Tomsk, oporoka, jam, dar.

Franc Kuzmič

MURSKA REPUBLIKA

Na južnem bojišču so se Tkalčeve enote dokaj uspešno borile ves 2. junij in še naslednje dni. Na tem bojišču je bilo namreč pet čet, a sta 1. in 3. bataljon imela nalogo onemogočiti umik tem četam, 4. bataljon pa nalogo takoj zapreti mejo proti Avstriji in tako pobeg teh čet tudi v to smer. Vojaško vodstvo, ki se je že prvi dan napada preselilo iz Sobote na Cankovo, ni imelo s temi četami zveze.

Zaradi umika vojske iz Sobote na Cankovo je 3. bataljon rdeče armade z lahkoto zasedel Soboto že 3. junija ob 8. uri zjutraj. V soboto sta prišla skoraj istočasno tudi 1. in 2. bataljon, iz česar lahko sklepamo, da je bil končni cilj vsem bataljonom čim prej priti po začrtanem osvajajočem ozemlju v Soboto.

Čete, ki so se borile v okolici Lendave, so se morale umikati ob reku Muri proti Radgoni. Ker ni bilo stika z vojaškim poveljstvom v Soboti, so se še vneto borili 3. in 4. junija, čeprav je že Sobota 3. junija zjutraj padla. Bitka je bila tudi na območju Murskih Črnec, Satahovec, Kroga in Bakovec. Umikajoče čete so skupaj s prebivalci teh krajev z vseh strani napadale 1. bataljon 47. brigade, tako da se je južno krilo bataljona moralo hitro umikati, sicer bi bilo obkoljeno. Bataljon je imel hude izgube, saj se je število vojakov v četah skrčilo na 50, zato se je bil ta bataljon prisiljen umakniti v Soboto.

Prebivalci omenjenih vasi so imeli orožje in strelivo, ki so si ga nabrali že od Tkalčevih vojakov, ki so bežali, in vojske rdeče armade, saj so se vojaki začeli skrivati po domovih, nekateri pa so prebežali čez Muro.

Boji so prenehali dokončno šele 5. junija. Tkalčeva vojska je bila popolnoma poražena, nekateri oficirji so pobegnili v Avstrijo.

V Avstrijo se je 4. junija umaknilo vojaško in politično vodstvo s Cankove. Avstrijski žandarji so del prebegle vojske v Windischgoritzu razorožili in nato odpeljali vojake v zbirni center v Halbenrain. Vojaki, ki so bili v Fehringu, so zahtevali samega Tkalca. V spremstvu avstrijskega kapetana jih je res obiskal, ti pa so od njega zahtevali plačilo, ki jim ga je obljubil že pred boji. Tkalec jim je denar izplačal. Vojake je tudi seznanil, da se lahko vrnejo domov ali pa v taborišče. Več kot polovica se jih je vrnila domov. Ob tej priliki je Tkalec vojake še dobronamerno poučil, naj pri zaslišanju povedo, da so jih prisilno mobilizirali.

O tem je Vince Šeruga poročal takole: »Umikajoče se vstaške čete so 4. junija prestopile mejo in so bile od Nemške Avstrije internirane v taborišču v Feldbachu. Kmetje, ki pa so pomagali upornikom, so povečini pobegnili čez Muro v Jugoslavijo. Ožji Tkalčevi sodelavci so dobili v Halbenrainu od njega že pripravljene legitimacije za Nemško Avstrijo, da so se tam lahko prosto gibali. Jaz nisem bil med njimi.

V noči od 2. na 3. VI. je privrelo mnogo razpršenih vstašev v Halbenrain. Zjutraj je vse mrgolelo od njih. Ob devetih dopoldne je razglasila žandarmerija, da morajo do 3. ure popoldne vsi prišleki zapustiti Halbenrain. Tkalec in njegovi ožji sodelavci so takoj pobegnili, grofa Batthyany in Szapary pa že poprej v noči. Med vstaškim ljudstvom je nastala vsled teh okolnosti velika razburjenost in brezglavost. Mnogi so začeli kazati name kot izdajalca in so me preklinjali v svoji obupanosti. V nevarnosti sem zbežal k žandarmeriji pod zaščito, tam so me aretirali, razorožili in me hoteli takoj odvesti v taborišče Feldbach. Slišal sem enega izmed navzočih orožnikov, da bi trebalo mene in vse te prišleke postreliti ali pa na licu mesta pobesiti (najbrž je bil boljševik ali pa kak velik sovražnik Slovencev). Z zvijačo se mi je posrečilo uiti v Windischgoritz.«

Tako je bilo Murske republike, ki je živela od 29. maja do 3. junija 1919, konec.

Jožef Klekl je poraz pojasnil z besedami:

»Ljudski komisar Viljem Tkalec ni izpolnil pogojev, ki sva jih predložila jaz in dr. Cigány in na katere je tudi sam pristal. Pričel je protirevolucijo, ne da bi imel zajamčeno vojaško pomoč vsaj z ene strani. 29. maja je v Murski Soboti objavil republiko Slovensko krajino (prav: Mursko republiko — op. F. K.) in se je v začetku junija spustil v boj s komunističnimi stražami, ki so imele postojanke v nekaterih vaseh. Razpolagal je s 300 vojaki, ki jih je nabral v goričkem predelu in ki so mu sledili zaradi obljubljenih cerkvenih posestev ... Toda zmagoslavje in republika Murska republika sta bila kratkega življenja in sta trajala le štiri dni. Številna rdeča armada je hitro zadušila protirevolucijo.«

Šeruga je kot ustanovitelje Murske republike imenoval grofa Szaparyja iz Sobote, grofa Batthyanyja s Tišine, grofa Stürgkha iz Halbenraina. Ti so se upravičeno bali nastopa boljševiške oblasti, ki je v[illegible] nikom odvzemala [illegible] razdeljevala med siro[illegible] di. Potem so bili [illegible] gostilničarji in [illegible] med njimi Benko [illegible] Vogler s Cankove. Med [illegible] čitelje« pa prišteva [illegible] Vilmoša Tkalca ter njegova [illegible] ška sodelavca majorja [illegible] in kapetana Pernetzkyja.

3. junija 1919, ko so boljševiki ponovno postali gospodarji Sobote, je izšel razglas novega direktorija: Zapovid.

Kljub splošni amnestiji za vse udeležence upora, ki naj bi bili vanj prisiljeni, je bila restavracija starega režima veliko doslednejša. Mnogi, predvsem duhovščina se niso več počutili varne in so zato pobegnili na Štajersko. Ravno takrat so se tudi mnogi, ki so prej omahovali med avtonomijo v stari državi ali priključitvijo k novi, odločili za slednjo možnost.

Medtem ko si je oblast po zlomu Tkalčevega upora skušala utrditi položaj v krajini, so si jugoslovanski delegati na mirovni konferenci v Parizu prizadevali, da pripade Prekmurje k državni skupnosti južnih Slovanov. Vrhovni svet je 9. julija 1919 predlagal teritorialno razmejitev med državama po razvodnici med Muro in Rabo. Z njegovo odobritvijo je 12. avgusta 1919 v pokrajino vkorakala jugoslovanska vojska.

Po nekaj več kot sedemdesetih letih prebivalci pokrajine ob Muri, sedaj končno v slovenski državi, ponovno postavljajo vprašanje svoje regionalne samobitnosti, ki jo označujejo življenje ob meji, nacionalna mešanost in s tem povezan zgodovinski razvoj.

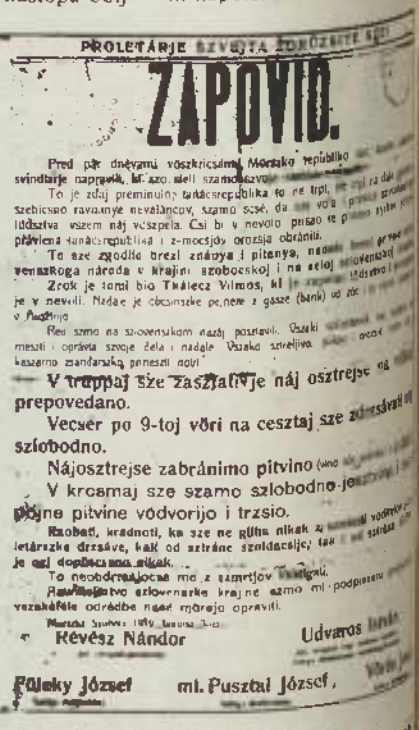

PROLETÁRJE SZVETA EDINJAJTE SE!

ZAPOVID.

Pred pár dnevami vószkrics[illegible] Murszko republiko [illegible] svindlarje napravili, ki szo mieli szamoszvo[illegible]

To je zdaj preminuloj tanácsrepublika to ne trpi, [illegible] szrečno ravnanye nevszlancov, szamo szsé, da [illegible] ljudstva vszem náj vszpela. Csi bi v nevolo prisao te p[illegible] pláčila tanácsrepublika i z-mocsjov orozsja obránili.

To sze zgodilo brezl znánya i pitanya, [illegible] venszkoga národa v krajini szoboeskoj i na szloj [illegible]

Zrok je tomi bio Tkalecz Vilmos, ki [illegible] je v nevoli. Nzdaje je občinszke penezne z gasze (banko) [illegible] v Radgoni.

Rés szmo na szlovenszkom nazáj postavili. Vszaki [illegible] mesztí i oprávta szvoje čela i nadale. Vszaka szrečlijva [illegible] kaszarno szandarszką poneszli nazáj.

— V truppaj sze zaszlali je náj osztrejse [illegible] prepovedano.

Vecsér po 9-toj vöri na cesztaj sze zmesávati [illegible] szlobodno.

Nájosztrejse zabránimo pitvino [illegible]

V krcsmaj sze szamo szlobodno jo[illegible] pojne pitvine vödvorijo i trzsio.

Razboji, krádnoti, ka sze ne gljha nikak z [illegible] letárszke drszáve, kak od aztráne szoldacalje; [illegible] je ozi dopüszczano nikak. ...

To neobdrszljocne mi z szmetjov [illegible]

Razvlaszteno szlovenszke krajne szmo mi podpisani [illegible] vezakáčle odrédbe naszé mórejo opraviti.

Murszki Szoboto [illegible]

Révész Nándor Udvaros [illegible]

Füleky József mi. Pusztai József

Juš Makovec 16

Živeti z zemljo

1940

Bilo je deževno leto. V dneh 27. in 28. oktobra je zapadlo za pedenj snega. Naletavalo je za tem še dva dni, vendar je sneg kmalu skopnel in ljudje so lahko pospravili ajdo, repo in zelje. Sneg je zapadel potem šele 11. decembra.

Pšenice 56 drevenk, rž 83 križev — 34 drevenk, ječmen 7, oves 54, ajde 37 drevenk. Krompirja pridelali 8 voz, koruze 11.

Prodal kravo Kaučiču v Staro vas za 2.000 din, bika, 445 kg za 2.630 din Polaku v Maribor.

Kupil pri Cvetiču v M. Soboti blago za letno obleko, meter po 135 din, 30 kg modre galice po 7,25 din. Dal za razno blago 596 din, za zavarovalnino 159 din, za desko pri plugu, kg po 17 din, za strojenje kože 95 din, 2 para templancev 44 din, čevljarju 66 din.

Leta 1940 klali 4 svinje — 520 kg.

1941

Naželi 142 križev pšenice — 63 drevenk, rž 84 križev — 24 drevenk, ječmen 11, oves 35, graholka 3 in ajde 24 drevenk.

Prodal 310 kg koruze po 2,90 din, brejo kravo za 4.800 din, 199 l vina Prelogu v Šal. po 14 din, 211 kg pšenice po 24 pfenigov,[20] bika, 550 kg po 80 pf za kg.

Za izmero goric plačal cvenskemu Vozliču 50 din, za late in deske 203 din, kupil 10 kg graholke po 6 din, podplati 43 din, pedali za kolo 43 din, jodova tinktura 12 din, žica za pasji privez 23 din, dal za popolno obnovo studenca 630 din (delavec na uro 8,50 din), pri Martinušiču za usnje 417 din, pri Žitku za perilo 463 din, pri Pajnhartu v Križ. za dve kanti za nošenje škropiva (galice) 90 din, čevljarju 34 RM.

Zima 1941/2 je bila zelo huda. Snega veliko in počasi je snežilo ves januar, februar in še marca. V zavetjih je potem sneg ležal še aprila. Sneg je zrušil marsikatero starejše ostrešje. Najbolj mrzlo je bilo v noči od 23. na 24. januar in sicer minus 33 stopinj Celzija. Ko je aprila sneg skopnel, je bilo še vseeno mrzlo in 29. aprila je ves dan snežilo.

1942

Pšenice 135 križev — 62 drevenk, rž 69 križev — 23 drevenk, oves 37, proso 8, graholka 1, ajda 11 drevenk, 50 kg oljne repice, koruze samo 2 voza.

Dal čevljarju Koseju na Cvenu 27,40 RM, za vergo pri kolesu 3 RM, za obnovo koles pri vozu 17,50 RM kolarju Poconju v St. vasi. Sodarju Novaku iz Vogričevec plačal dnevno po 7 RM, pri Penteku v Radg. za razno blago 46 RM, za ženine čevlje 35 RM, za nova zunanja okna mizarju Juranoviču 45 RM.

Kadar nanesejo besede na reprezentančno kmečko hišo, grajeno v zadnjih desetletjih prejšnjega ali v prvem desetletju tega stoletja, bolj malokdo ve, kdo jih je na Murskem polju največ zgradil. To je bil Julijus Jandl, zidarski mojster, ki je v svojih zrelih letih živel najprej v Šalincih, kupil na Grlavi od posestnikov Korošaka in Filipiča po 14 arov zemlje, na njej zgradil leta 1882 prvo, leto 1912 pa drugo hišo.

Jandl je bil najdenček, rojen leta 1850 v Gradcu, našli pa so ga na stopnišču neke graške bolnišnice. Kot otrok je odraščal na Grlavi, in sicer v sedanji Šalamunovi hišici — pri Smitzevih, kot sta se pisala njegova rejenca, ki nista imela svojih otrok. Najbrž so odkrili dečkovo nagnjenost do graditeljstva, kar je mojster na stara leta sam pripovedoval, in dali so ga v uk, nekemu gradbenemu mojstru Trstenjaku. Leta 1872 je Jandl opravil mojstrski izpit. Bil je dober in podjeten zidarski mojster, kar priča cela vrsta objektov, ki jih je zgradil sam, s svojimi zidarji, ali pa pozneje s sinom Antonom, ki je risal tudi načrte. Od pomembnejših zgradb, ki jih je zgradil J. Jandl, jih nekaj naštejmo: šole v Cezanjevcih, Vučji vasi in na Stari Cesti. Krajnčevo opekarno v Ljutomeru, tu še Šenčarjevo (Marševo) hišo, na nasprotni strani ulice Honigmanovo hišo, tako imenovani »Jancov ogal«, Žitkovo in Zemljičevo hišo, Seršenovo (sedaj občina), leta 1925 katoliški dom (kinodvorana), sin Anton je zgradil sokolski dom, (sedaj TVD Partizan), Vaupotičevo gostilno v Noršincih, Hauptmanovo v Križevcih, marijanišče v Veržeju. Preden je začel graditi opekarno v Borecih, ga je radgonska mestna občina, ki je bila investitor, poslala na Nemško, kjer je v Frankfurtu proučeval neko sodobno opekarno, izkušnje pa so mu potem rabile pri zidavi boreške opekarne. Kot že rečeno, pa je Jandl zgradil tudi celo vrsto kmečkih hiš na Murskem polju: Krajnčevo v Lokavcih, Osterčevo (Petovar) v Bunčanih, Belčevo (Francevo) in Rajtarjevo v Krištancih ter še vrsto drugih. Julijus Jandl, ki je dal svoj osebni ton murskopoljskemu vaškemu graditeljstvu, je umrl leta 1936 na Grlavi.

Povrnimo se sedaj k prebivalstveni problematiki, ki nam bo ob najnovejših podatkih pokazala, kako nezadržno se večajo tiste številke, ki so že nekaj časa skrb zbujajoče. Leta 1672 je križevski župnik Žurman škofiji sporočil, da ima v fari 2.037 duš. Ob popisu leta 1782 je bilo na istem območju 3.280 prebivalcev, leta 1981 so našteli 4.906 prebivalcev, rezultat štetja 1991. pa je 5.377. Če hočemo realno primerjavo med leti 1672 in 1991, potem moramo k rezultatu lanskega štetja dodati še 565 prebivalcev Hrastja—Mote, Hrašenskega in Račkega Vrha, kajti leta 1672 so ti kraji še spadali h križevski fari. Primerjava pove, da se je število prebivalcev v 320 letih povečalo za 1,9-krat. Rezultat bi bil seveda katastrofalen, če bi bil odliv prebivalstva tudi v zadnjih štirih desetletjih tako skromen, kot je bil v letih 1918—1941. Pa kljub temu pritisk na zemljo manjša možnosti za rentabilno pridelavo, ker smo priča neugodnemu razmerju, ki se še poslabšuje, namreč, da je le 30 % zemlje (velja za Slovenijo), v lasti nekoliko večjih kmečkih posesti, kar je prav obratno od razmer v razviti Evropi. In tudi teh 30 % kmetij ne more postati konkurenčnih na odprtem svetovnem tržišču, če se njihov obseg ne bo izdatno povečal in s tem omogočil večjo storilnost in konkurenčnost. Dolgoročno je to najbrž pot, še zdaleč premalo izdelana, do stabilnejšega kmetijstva, izjajajočega iz filozofije in evropske tradicije družinske kmetije, ki bi optimalno opremljena zmogla dajati več kot v preteklosti in danes. Vaško prebivalstvo, pa naj se mu je reklo kmetje ali »želarji«, je v zadnjih 150-tih letih preživljalo tri huda krizna obdobja. Najprej hitro po letu 1848, ko je postal pravi lastnik na zemlji, ki jo je obdeloval, je marsikaterega zmlel splošni gospodarski zlom po letu 1873, ko so velike ribe žrle majhne. Druga kriza je prišla v tridesetih letih tega stoletja, in ki na nekakšen način odseva tudi iz objavljenega Dnevnika. Tretja je bila na vrsti v drugi polovici štiridesetih let. Sociološko gledano je imela vsako od navedenih kriz tudi svoje vzroke. Je, danes kmetijstvo in z njim velik del podeželskega prebivalstva pred tretjo krizo?

(Nadaljevanje)

[20] — S 1. junijem 1941 so tudi na Murskem polju zamenjali dinarje za nemške marke: 1 dinar je bil 5 Reichspfenigov, kar pomeni, da je bilo treba odšteti za 1 Reichsmarko 20 dinarjev. Kasneje so te marke potegnili iz obtoka in jih nadomestili z manjvrednimi vojnimi Rentenmarkami.

Feri Maučec

Almanah pomurskega rokometa

Rokometašice Beltinke eno leto v RL

Po daljšem času je Pomurje zopet imelo predstavnika v republiški ženski rokometni ligi. To pravico so si pridobile rokometašice Beltinke iz Beltinec, ki so bile pomurske prvakinje. V tekmovalni sezoni 1974/75 sta v republiški ligi nastopali moška ekipa Poleta in ženska ekipa Beltinke. V štajerski ligi pa je Pomurje prvič imelo pet ekip: Radgono, ki se je vrnila iz republiške lige, Krog, Mladinec in Ljutomer, ki so tekmovali že prejšnjo sezono, in Lendava kot novinec.

Pomurska republiška ligaša nista najbolje štartala, saj sta šele v petem kolu dobila prve točke. Prvo zmago so rokometašice Beltinke zabeležile v srečanju s Slovanom z rezultatom 16:13, rokometaši Poleta pa z Branikom, ki so ga premagali z 20:16. Polet je zasedel na koncu tekmovanja z 19 točkami deveto mesto in zaradi delitve druge zvezne lige ostal v republiški ligi, sicer pa bi moral v nižji tekmovalni razred. Rokometašice Beltinke iz Beltinec pa so osvojile 14 točk, zasedle predzadnje mesto in se morale po enem letu vrniti v nižji razred. V štajerski rokometni ligi je bila najboljša ekipa Radgone, ki je zasedla prvo mesto in se ponovno vrnila v republiško ligo. V tekmovalni sezoni 1975/76 sta tako v republiški moški ligi tekmovali ekipi Poleta iz Murske Sobote in Radgone. Sobočani so bili solidni in na koncu zasedli četrto mesto, medtem ko je bila Radgona zadnja in izpadla iz lige. Četrto mesto rokometašev Poleta je bil doslej njihov največji uspeh, ki so ga dosegli s prizadevnim in načrtnim delom v klubu, za kar sta imela zasluge tudi predsednik kluba Božo Kuharič in trener ekipe Vlado Roškar. Za rokometaše Radgone pa je bila usodna poškodba najboljšega igralca Braneta Kluna, zaradi česar ni mogel igrati. V štajerski ligi so zopet največ pokazali rokometaši Kroga, ki so bili v gornjem delu lestvice, slabše pa so tekmovale ekipe Lendave, Mladinca in Bakovec, ki so bile v dolnjem delu lestvice, Radlenc pa so predčasno nehali tekmovati. Prvo mesto v štajerski ligi je zasedel Ormož in se vrnil v republiško ligo. Tokrat je bilo organizirano tudi tekmovanje v štajerski ženski rokometni ligi, kjer so prvo mesto zasedle rokometašice Beltinke iz Beltinec in za vstop v republiško ligo morale odigrati kvalifikacije, kjer pa žal niso uspele. Tudi je bilo zopet uspešno organizirano prvenstvo Pomurja za moške, v katerem so bili najboljši veterani Murske Sobote, ki so osvojili naslov pomurskega prvaka z 19 točkami pred Ljutomerom, 18, in drugim mestom Kroga, 15 točk. Omeniti tudi velja, da sta tokrat v pomurskem dinski reprezentanci igrali Štajerske igralca pomurski rokometašici Joža Puklavec (Beltinka) in Slava Vuk (Veliki Dolina) ter da so morali rokometaši Poleta iz Murske Sobote zaradi zapore igrišča v Murski Soboti tekme igrati na Ptuju.

Božo Kuharič, igralec in predsednik Poleta, igral je tudi za Veliko Nedeljo in Ormož.

Rokometaši Poleta iz Murske Sobote. Stojijo od leve: Zobarič, Benko, Ševančec, Prelog, Peterka, Sapač; čepijo: Karoli, Pučko, Zrim, Katona, Klemenčič in Lanščak.

(Nadaljevanje)

Krištanci — spredaj in čisto v ozadju — dve od številnih kmečkih hiš, ki jih je zgradil Julijus Jandl.

Afere

Fair play kot vesoljska igra

Tisti Najbarov Fric ali kakor že se je mož iz ene od dolinskih vasi pisal, je bil med sleparji mala riba. O njem se je njega dni pripovedovalo, da je nekomu prodal »drugo« deteljo. Pri čemer je on z »drugo« mislil, da detelja ni njegova, pač pa od nekoga drugega, opeharjeni kupec pa je mislil, da mu Fric prodaja deteljo druge košnje.

Kakšne pomembne vsote denarja prevejani prodajalec s tem ni mogel dobiti. Neki John Stonehouse, bledični Anglež, ki je gospo Helen Flemingovo, svojo sosedo na plaži v Miami Beachu, poprosil, da mu popazi na obleko, je bil večji slepar. Gospe je kar nekajkrat ponovil svoje pravo ime, da bi ja ne bilo nobenega dvoma. Obleke, je rekel, v kateri so bili seveda njegovi dokumenti, ne upa pustiti na plaži kar tako, ker so ga pred kratkim že okradli. Potem je odšel v vodo in odplaval. Zapustil je, poleg gospe Flemingove, ki je bedela nad njegovo obleko, ženo, dvoje otrok, nekaj propadlih firm, ki jih je ustanovil, in seveda 800 tisoč funtov dolga. Čeprav so časopisi pisali, da je John Stonehouse utonil, to ni bilo res. Vse je dobro pripravil, s to navidezno utopitvijo vključno. Po obleki, v kateri so bili dokumenti, ki so se glasili na njegovo ime, se ni vedel. Na obljudeni plaži to ni bilo težko izpeljati. Pozneje so ga ujeli, čeprav je živel nekje daleč in pod drugim imenom s prenesenim nosom in tako naprej. Odsedel je skoraj štiri leta.

V Parizu živeči Čeh Viktor Lustig je bil slepar da malo takih. Pravijo, da eden največjih, kar jih je kdaj vijugalo med človeškimi bitji. Nekemu novopečenemu in naivnemu podeželskemu podjetniku z odpadlim železom je prodal Eifflov stolp. Če njegovo zgodbo povzamemo zelo na skopo, ni zelo prepričljiva, vendar je menda resnična. Ideja ga je spreletela marca 1925 ob prebiranju časopisa, v katerem je pisalo, da bodo obnovil Eifflov stolp. Izdajal se je za sekretarja francoskega ministra za pošto, ki je bil za pariško čudo takrat pristojen.

Neki drug tič je bil tako jezično spreten, da je od ljudi pobiral denar za razna čudesa. Na primer za razkazovanje »mačke češnjeve barve« — potem pa je zmedenim radovednežem kazal čisto navadno pocestno mačko, ki je bila »barve črnih češenj«. Kdaj drugič so se ljudje drenjali, da bi jim pokazal »konja, ki ima rep tam, kjer bi morala biti glava«. V resnici so potem videli tole: v šotoru privezan konj je imel zadnji del pri improviziranih jaslih. S konjem je bilo torej vse v redu, samo z naivneži ne.

In tako naprej. Vse po knjigi Največji prevaranti na svetu, kamor bi po pravilih izbora zgodb za tovrstno knjigo sodil tudi začetnik igre fair play. Z vsemi tistimi lokalnimi protagonisti, ki so ustanovili svoje krožke naivnežev.

Če bi vam kdo pripovedoval zgodbo o fair playu, vi pa ne bi vedeli, da je še kako resnična, saj v njej sodelujejo vaši sosedje in znanci, bi se vam ne zdela nič bolj prepričljiva kot katerakoli od zgoraj navedenih. Kdo pa dandanes še lahko verjame v perpetum mobile? Kako lahko ljudje pričakujejo, da se bo z njihovo udeležbo v denarnih sferah uresničeval znan kozmični zakon, da namreč kvantiteta prehaja v kvaliteto. Samo na osnovi vere v za zemeljske razmere neomejene količine, kakršne so na voljo v vesolju, je mogoče razložiti privlačno silo, ki jo ima na udeležence te igre upanje na dobitek.

Kar pa velja za nebesne sfere, ne velja za zemeljske. Če je v nadzemeljskih razsežnostih možno, da se kopičenje vodika spremeni v sonce, ki greje in greje, ne da bi mi v svojem kratkem življenju opazili njegovo ugašanje, potem na osnovi tega še ni razumno pričakovati, da se bodo ob dobitkih, ki so zbrani iz kopičenja denarja v posameznih mrežah fair playa, greli vsi srečelovci. Vsi bi lahko v tej igri dobili samo, če bi se obseg udeležencev razširil z območja planeta na neka nezemeljska bitja, ki jim ni za denar, pa so v igro kljub vsemu vložila vsak svojo vsoto. Ali pa v primeru, da bi se zgodil čudež in bi vloženi denar naredil metafizični preskok iz kvantitete v kvaliteto. Tako da bi se pomnožil brez povečevanja količine, čisto sam od sebe. Kakor tiste ribe v Kristusovem čudežu.

Večino udeležencev fair playa v spodnjih etažah piramide bo prej ali slej zazeblo. Ali pa se jim bo zdelo, da so v spodnjih krogih pekla.

Celo sonce počasi ugaša — samo da je za nas to tako rekoč nepomembno. Vesolje je pač neznansko veliko. Mreža farplayevcev pa ni te baže. Število človeških bitij je omejeno, čeprav ni ravno majhno. Omejeno je glede na celotno zemeljsko oblo in na obseg vsakokratnih naivnežev.

Vseeno je, če vam kdo pripoveduje, da boste videli mačko češnjeve barve, vam prodaja Eifflov stolp ali pa vam obljubja, da ne morete nič izgubiti, samo dobite lahko, če se vključite v igro fair play.

Mnogim organizatorjem nazadnje ne bo preostalo nič drugega, kot da si organizirajo svoj nenadni odhod s tega sveta in se potem pod drugim imenom pojavijo na kakšnem njegovem drugem koncu.

ŠTEFAN SMEJ

Izsledili posiljevalca

Delavci kriminalistične službe UNZ Murska Sobota so s pomočjo policistov PP Murska Sobota našli osumljenca treh kaznivih dejanj posilstev in tatvin. Osumljenec je bil s kazensko ovadbo predan preiskovalnemu sodniku TS v Murski Soboti.

Po zbranih ugotovitvah naj bi 29-letni B. L. iz okolice M. Sobote že v novembru 1991 posilil starejšo žensko iz Murske Sobote, ki jo je spoznal v gostinskem lokalu in jo v večernih urah spremljal do doma. Vstopil je v njeno stanovanje in poskušal z njo spolno občevati. Ker mu oškodovanka tega ni dovolila, jo je pričel daviti in ji groziti, s čimer je zlomil odpor in proti njeni volji z njo spolno občeval. Na enak način je posilil še drugo žensko, h kateri je pod pretvezo, da je znanec, prišel v stanovanje, kjer jo je pričel pretepati, ji tako zlomil odpor in z njo spolno občeval. K zadnji oškodovanki se je vrnil v mesecu aprilu 1992 in posilstvo ponovil.

Oškodovanki posiljevalca nista poznali, sta pa ga podrobno opisali, tako da je po posredovanem opisu policist PP Murska Sobota, takoj spoznal možnega osumljenca. Delavci kriminalistične službe so osumljenca preverili in izkazalo se je, da so na pravi poti. Po vseh zbranih obvestilih in dokaznem gradivu so mu odvzeli prostost in ga privedli preiskovalnemu sodniku.

Predrznost in brezobzirnost osumljenca se kaže tudi v tem, da je po storjenih posilstvih oškodovankam jemal denar, ki so ga imele v stanovanju.

Štopar umrl

V nedeljo, 19. aprila, ob 5. uri zjutraj je 50-letni Edmund Šerbec iz Veržeja pri bencinskem servisu v Martjancih povozil 23-letnega Ignaca Horvata iz Dokležovja. Horvat je stal na sredini ceste in poskušal ustaviti Šerbčevo terensko vozilo, žal pa ga je te-to zadelo, zletel je na pokrov motorja, od tam pa ob obcestni jarek, kjer je zaradi hudih poškodb umrl.

KUTSENITS INTERNATIONAL
družba za proizvodnjo vozil
MURSKA SOBOTA d.o.o.
Lendavska 22

Objavljamo prosta delovna mesta za naslednje poklice

— inž. in dipl. inž. strojništva
— inž. in dipl. inž. elektrotehnike
— strojni tehnik
— varilec, kjučavničar
— avtoklepar, karoserist
— avtoličar
— avtoelektrikar
— monter klimatskih naprav
— mizar
— tapetnik, polagalec podov
— obdelovalec kovin (strugar, škarje, upogibni stroj)

Kandidati naj dostavijo pisne vloge z dokazili o izobrazbi in opisu o dosedanjih delovnih izkušnjah na sedež družbe v 10 dneh po objavi.

Fair play le za »delavne«

Kdor se odloči, da bo sodeloval v fair playu, mora skoraj nujno hoditi tudi na tako imenovana informacijska srečanja oziroma pogovore, ki jih pripravljajo dokaj pogosto čez mejo v Avstriji. Igralci iz Pomurja in okoliških krajev se zbirajo običajno v eni od gostiln v Halbenreinu. Tja smo se prejšnjo sredo podali tudi mi.

Ko se je bližala 19. ura, napovedan čas srečanja, se je na parkirišču pri gostilni zbralo vse več avtomobilov iz Slovenije, nekaj pa smo jih videli tudi z madžarskimi in hrvaškimi registrskii oznakami. Potniki so bili namenjeni v poesbno gostilniško dvorano, ki ima čez 100 sedežev. Nekdo nam je dejal, da je manjkalo decembra kar precej ljudi stati in celo čakati na hodniku, vsaj vsi niso mogli vanjo. Gostilničar je tega prav gotovo še kako vesel, kajti naši gostje mu delajo odličen promet, in to bez njegovega truda.

Z zanimanjem smo pričakovali, kaj se bo pravzaprav dogajalo pri tem informacijskem srečanju, obenem pa opazovali, kdo vse bo prišel v dvorano. Kdo so torej Pomurci, ki bi radi obogateli z igro fair play? **Morda ne boste verjeli, ampak videli smo tudi nekatere znane občinske funkcionarje, kasneje pa slišali imena zdravnikov in drugih vidnih osebnosti.** Zdi pa se nam, da je bilo še največ strokovnjakov iz okolice Apač, Gornje Radgone, Radencev, Murske Sobote, Martjancev, Beltincev in Ljutomera.

Skoraj vsi sedeži so bili zasedeni, gostje pa so se nestrpno presedali in čakali, kdaj bodo zvedeli, in če bodo naposled tudi oni med dobitniki. Tedaj je stopil v osredje nekdo moški, se predstavil IZVONKO LUŽNIČ, informacijski vodja in vsem zbranim namenil prisrčen pozdrav. Nato je prižgal grafoskop, s pomočjo katerega je prikazoval in razlagal, kako deluje sistem clasicc. Dokaj prepričljivo je zatrjeval, kako dobra stvar je to, saj omogoča tudi velike dobitke. Vmes je spraševal, če ima kdo kakšno vprašanje, ob koncu pa je vzel v roke dobršen kup ovojnic — zdelo se nam je, da jih je bilo okrog 30 — in začel klicati po imenih in primkih posameznike, ki so prejeli gotovinske čeke, saj so že prišli na vrsto za prve dobitke. Vsem, ki so bili med srečneži, so preostali navdušeno ploskali. Zdelo pa se nam je, da je večina dobila le manjše vsote. Za spodbudo je še kar delovalo. Kdor je hotel, je lahko čeke takoj tudi vnovčil. Najbrž so to storili kar vsi. Zanimivo pa je, da nekaterih, ki jih je informacijski vodja poklical, ni bilo tam.

»Poglejte, kdo pravi, da v Sloveniji ni denarja, ko pa nekateri niti ne pridejo po svoje dobitke,« je mimogrede pripomnil gospod Lužnič. Ko je bilo vsega konec, smo ga vprašali, če je pripravljen odgovarjati na naša vprašanja, in to je rade volje storil.

— Ali nam lahko poveste, kakšna igra je pravzaprav to, kakšen je njen smisel?

»Najprej moram reči, da to sploh ni igra, ampak gre za poslovno potezo vsakega, ki se vključi. Odločiti se mora namreč, da bo tudi ›delal‹, če želi imeti profit. Smisel tega sistema je, da nekdo vloži svoj kapital in si ga potem z ›delom‹ oplemeniti.«

— Kakšno pa je to ›delo‹?

»Oseba, ki vplača svoj vložek, mora pridobiti še najmanj dva druga kandidata. To je osnovni pogoj, da je nekdo upravičen do dobička.«

— Kolikšen pa je lahko ta dobiček?

»To je odvisno od sistema, v katerega se kdo vključi, pa tudi od višine vplačila in ›dela‹. Vsak je odvisen od sebe, koliko bo zaslužil. Ko vplača in pritegne še dve osebi in ko njegova prva oseba pripelje še eno osebo, dobi takoj nazaj svoj kapital. To se lahko zgodi dokaj hitro, recimo v dveh tednih. Nekatari so prejeli že visoke zneske. Ampak v Murski Soboto je bilo tudi nekaj takih ›tičev‹, ki so znali izkoristiti naivnost drugih, tako da so si na njihov račun skovali velik dobiček. To je povzročilo, da so ljudje izgubili zaupanje. Če bi prišli na informativno srečanje, pa se jim kaj takega ne bi zgodilo. So tudi takšni, ki so vložili 23.000 avstrijskih šilingov in bi radi čim prej pokasirali 54.000 šilingov, ne da bi kaj ›delali‹, toda tako enostavno ne gre.«

— Kakšno pa je v Pomurju zanimanje za fair play in ali se ljudem vrača vložen denar?

»Mislim, da je zanimanje precejšnje, in lahko povem, da jih je že veliko dobilo povrnjen svoj kapital. Kot pa sem že poveđal, to je odvisno od tega, koliko je kdo ›delal‹. Tisti, ki so samo vplačali in nič drugega, morajo sedaj čakati.«

— Kakšno pa je jamstvo, da poteka vsa stvar po predpisih in da bodo ljudje dobili svoj denar vrnjen, oziroma da bodo imeli tudi dobiček?

»Vsak dobi pisno pojasnilo, tam je vse navedeno in tisto tudi drži. Za pravilen postopek jamči firma Geprosis v Münchnu; tam je računalniška obdelava podatkov, sedeža za naše območje pa sta na Dunaju in v Salzburgu. Da je sistem lahko stekel, je morala firma položiti precejšnja sredtva v zavarovalniški sklad. Le-ta znaša samo za sistem special okrog 7 milijonov nemških mark. Dobiček bo prejel samo tisti, ki bo ›delal‹. Kdor pa bo pri tem neuspešen, lahko v sistemu clasicc zahteva nazaj svoj vložek med 6. in 7. mesecem od njegove vključitve. Odtegnili pa mu bodo stroške obdelave, ki znašajo od 850 do 1.050 šilingov za vsak postopek. V drugih sistemih lahko zahtevajo nazaj svoj kapital po preteku enega leta, vendar morajo počkati na trenutek, ko bodo pozicijsko najstarejši igralci. To velja tudi za primer iz Celja, o katerem smo lahko brali pred dnevi v Delu.«

— Kaj pa, če se igra oziroma veriga prekine. Ali ne bodo tisti, ki so bili na vrsti, ostali praznih rok?

»O tem piše na vsaki pristopni poli, ampak jaz o ustavitvi igre sploh ne razmišljam še najmanj 10 let. Zdaj se vključujejo v fair play že tudi v Rusiji in na Poljskem, kjer je to legalizirano, kot že prej v Nemčiji, Avstriji, na Madžarskem, v Grčiji in Turčiji.«

— Pa v Sloveniji? Zakaj so pravzaprav informacijska srečanja v Avstriji?

»V Sloveniji to še ni legalizirano, zato ›delamo‹ v Avstriji.«

— Kam gre denar, ki ostane?

»Zaračunani stroški obdelave ostanejo seveda firmi. To je pravzaprav njen interes. Preostalo pa gre za dobitke.«

Tako torej druga stran. Marsikaj seveda drži. Prav gotovo pa vsi, ki se vključijo v fair play, ne morejo le dobiti in obogateti, temveč morajo za to nekateri izgubiti. Vsak pa se mora odločiti sam, ali se mu splača tvegati — se podati po spolzkih tleh hazarda.

JOŽE GRAJ

3. sejem avto in vzdrževanje
24. - 29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

boutique Iris

Obveščamo cenjene stranke, da sprejemamo naročila za poročne, slavnostne in maturantske obleke v Lendavski 58, v Murski Soboti.
Pokličite nas lahko tudi po telefonu 22-709.
***Delovni čas:** vsak dan razen sobote od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.*
Dnevi v slavnostnih oblekah butika Iris so lepši!

Beltinci

Zopet bo Markovo senje

Turistično društvo Beltinci, ki je lani po dolgem času zopet organiziralo Markovo senje, je bilo zadovoljno z obiskom prodajalcev in kupcev. Zato bodo letos pripravili obsežnejši sejem. Pričakujejo, da se bo Markovega senja, ki bo v soboto, 25. aprila 1992, pri cerkvi v Beltincih udeležilo veliko obrtnikov in trgovcev, zlasti pa izdelovalcev domače obrti.

F. M.

Tisočkratno povečanje

O čedalje slabši prometni varnosti v Gornji Radgoni so spregovorili tudi člani izvršnega sveta na zadnji seji (2. aprila), ko so obravnavali poročilo o delu Uprave za notranje zadeve. Položaj policije se je v lanskem letu popolnoma spremenil, prav tako pa tudi vrsta zadev, s katerimi se ukvarja. Najpomembnejša naloga v obmejnih občinah (to pa so do sedaj vse pomurske) je nadzor meje in mejnih prehodov. Po statističnih podatkih je bilo zatiranje kriminalitete v letu 1991 uspešno, vemo pa, da so na to vplivale različne okoliščine; mnogi poznavalci napovedujejo, da bo z večanjem števila brezposelnih in socialno ogroženih tudi več kriminalnih dejanj, zato nas podatki iz lanskega leta ne bi smeli uspavati.

V občini Gornja Radgona so lani zabeležili 323 kaznivih dejanj, neraziskanih je ostalo 120, oddali pa so tudi 4 prijave gospodarskega kriminala in 2 prijavi nedovoljene trgovine. Čeprav je iz dneva v dan več onesnaževalcev okolja, so lani prijavili le štiri kršitelje zaradi nedovoljenega onesnaževanje okolja z odpadki, 10 pa zaradi prevelikega hrupa.

Največji problem v Gornji Radgoni pa je tisočkratno povečanje prometa po magistralni cesti, ki poteka prav skozi središče mesta. Ne le da so ogrožena življenja ljudi, predvsem otrok, in morajo policisti v jutranjih in popoldanskih urah fizično usmerjati promet v središču mesta, ampak mestu nenehno preti razlitje nevarnih snovi.

Sicer pa si bodo delavci UNZ prizadevali, da bo prestop meje varen in prijeten, kajti Gornja Radgona je postala »slavna« prav zaradi mejnega prehoda.

bbp

GRAŠKI MEDNARODNI SPOMLADANSKI SEJEM — OD 25. APRILA DO 3. MAJA
množica zanimivih razstav ● vse za kmetijstvo, razstava svinj ● vse za obrt, gastronomijo, prosti čas in šport ● najnovejši modeli avtomobilov svetovnih znamk ● zabavna elektronika, široka poraba ● vsak dan modne revije in še in še . . .
GRAŠKI SPOMLADANSKI VELESEJEM
Vstopnice po 150 SIT lahko kupite na mejnih prehodih Šentilj, Jurij, Gornja Radgona, brezcarinski trgovini Gederovci in pri Kompasu Maribor.
Grazer Messe International

ROKOMETNA SUPERLIGA

Poraz Pomurke v Ajdovščini

V dvajsetem kolu prvenstva v slovenski moški rokometni superligi je Pomurka gostovala v Ajdovščini in izgubila z Duko s 27:31. Bakovčani so tokrat prikazali eno najslabših iger. Nastopili so tudi brez poškodovanega Štefana Lovenjaka. Gostitelji so si že v prvem polčasu priigrali prepričljivo prednost, ki so jo obdržali do konca tekme. Strelci za Pomurko: Petek 10, Meolic 6, Žugelj 2, Škraban 2, Buzeti 2 in Okreša 1. V predzadnjem kolu igra Pomurka doma s Kolinsko Slovanom iz Ljubljane.

Strelci Pomurke

108 golov : Radovan Petek,
74 golov : Darko Okreša,
73 golov : Srečko Meolic,
60 golov : Štefan Lovenjak,
56 golov : Anton Lovenjak,
37 golov : Jože Žugelj,
27 golov : Jože Buzeti,
4 gole : Peter Škraban,
3 gole : Branko Bedeković,
1 gol : Tomaž Kolmanič.

Radovan Petek (Pomurka) — najboljši strelec ekipe

ROKOMETNA SUPERLIGA

Pivovarna	20	16	3	1	523:368	35
Kolinska S.	20	14	0	6	440:378	28
O. Rudar	20	11	4	5	441:410	26
Jadran	20	10	4	6	435:436	24
Velenje	20	9	4	7	454:418	22
POMURKA	20	10	1	9	447:444	21
Nova Gor.	20	8	3	9	441:469	19
Duka	20	8	2	10	457:469	18
Drava	20	6	3	11	459:482	15
Presad	20	6	2	12	423:446	14
Ines Riko	20	2	5	13	380:457	9
Preddvor	20	3	3	14	425:517	9

ŠAH

Kovač pred Harijem

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobote je pripravilo hitropotezni turnir za april. Med 9 šahisti je zmagal Boris Kovač s 7 točkami pred Danilom Harijem, 5,5, Robijem Radosavljevičem, 5, Aleksandrom Kelemenom, 4,5, in Antonom Havašijem, 4 točke.

Prva letošnja konjeniška prireditev v Ljutomeru je bila privlačna in zanimiva. **Foto: N. Juhnov**

SLOVENSKA ROKOMETNA LIGA

Pričakovan poraz Kroga v Celju

V dvaindvajsetem kolu prvenstva v slovenski moški rokometni ligi je vodeče Celje po pričakovanju premagalo Krog z rezultatom 28:18. Gostitelji so bili boljši in zasluženo zmagali, čeprav bi bil lahko rezultat tesnejši. Strelci za Krog: Prem 4, Babič 4, D. Kolmanko 3, Varga 2, Meolic 2 ter Lukač, A. Titan in Kovačič po enega. V prihodnjem kolu Krog zopet gostuje v Črnomlju.

KROS

Sodelovalo 200 tekačev

V soboškem parku je bilo tekmovanje v krosu, na katerem je sodelovalo 200 atletov in atletinj iz soboške občine.

Rezultati — osnovne šole — 5. razred — dečki — 1000 m: 1. Hari (Puconci), 2. Jerič (Beltinci) 3. Klement (Grad); **deklice:** 1. Vinkovič (Beltinci), 2. Celec, 3. Titan (obe OŠ II): 6. razred — **dečki:** 1. Žižek (Bel.), 2. Kučan (OŠ I), 3. Smodiš (Tišina); **deklice:** 1. Roman (Pros.), Kociper, 3. Antolin (obe Bel.); **7. razred — dečki:** 1. Kolbl (OŠ III), 2. Titan (Tiš.), 3. Virag (Bel.); **deklice:** 1. Bence (Rog.), 2. Mesarič (Bel.), 3. Horvat (Puc.); **8. razred — dečki:** 1. Ščančar (Bel.), 2. Benkič (Grad), 3. Kolar (Rog.); **deklice:** 1. Hajdinjak (Tiš.) 2. Friškič (OŠ III), 3. Šantl (Grad).

Srednje šole — dečki 1976 — 2000 m: 1. Kolar, 2. Dervarič (oba SDEŠ), 3. Erjavec (Gimn.); **1975 — 2000 m:** 1. Baranja (Š.C.), 2. Seči, 3. Lipič (oba Gimn.); **1974 — 2000 m:** 1. Gönter, 2. Kerec, 3. Vlaškalič (vsi SKŠ); **1973 — 2000 m:** 1. Žižek (SDEŠ), 2. Ferenčak (SKŠ), 3. Horvat (Gim.). **Deklice — 1976 — 1000 m:** 1. Virag, 2. Jakšič (obe Gimn.); **1975 — 1000 m:** 1. Gujtman, 2. Krpič (obe Gimn.).

K. Glažar

Nogometaši Ljutomera — vodečega moštva v pomurski nogometni ligi. Stojijo od leve: S. Novak, Kosi, Copot, Škrbenta, Ivan Oletič, Polanič, Habjanič, Ševanec, Ignac Oletič in Babič (trener); čepijo: D. Novak, Ciglarič, Štaman, Hošpel, Makoter, Makovec, Kristančič in Filipič; manjkata Vozlič in Stojko. **Foto: F. Maučec**

KONJSKE DIRKE V LJUTOMERU

Dvoboj dobili Bavarci

Turistično športno podjetje Lucky Company je na hipodromu v Ljutomeru pripravilo konjske dirke, ki si jih je v lepem vremenu ogledalo okrog 3000 gledalcev. Na sporedu je bilo sedem tock, med njimi prijateljski dvoboj med Bavarsko in Prlekijo. V izenačeni dirki so zmagali Bavarci, ki so nastopili v močni zasedbi. Zmagala je najboljša na prvem slovenskem derbiju Letja z voznikom Baumanom. Sicer pa je bilo na dirki doseženih nekaj zelo dobrih rezultatov. Med kasači je zmagal Dinamite Lobell z Markom Slavičem mlajšim iz Ključarovcev. Zmagovalci v posameznih dirkah pa so bili -- 1. dirka: Questor (Vodic, Brdo) 1:25,3; 2. Dorka: Raisa (Puhar, Veržej) 1:23,0; 3. dirka: Duras (Sagaj, Ljutomer) 1:20,0; 4. dirka: Amila (Sagaj, Ljutomer) 1:21,1; 5. dirka: prijateljsko srečanje Prlekija:Bavarska, 1. Letja (Bauman, Bavarska); 6. dirka: 1. Lino (M. Slavič ml.); 7. dirka: Dinamite Lobell (M. Slavič ml.) 1:17,0.

KOŠARKA

Sobočanke štirinajste

V zadnjem kolu razigravanja za 13. do 19. mesto v Sloveniji so košarkarice Pomurja iz Murske Sobote visoko premagale Šentvid s 67:37. Strelke za Pomurje: Drožina 26 (8:13), Bohar 12 (4:8). Kar 11 (3:4), Friškič 7 (1:4), Cer 9 (3:8) in Gerič 2 (0:2). Najučinkovitejše strelke pri Pomurju v tekmovanju so bile: Drožinova 342, Brezičeva 160, Boharjeva 81 in Karova 72 koš. Košarkarice Pomurja so v razigravanju zasedle drugo mesto, v skupni uvrstitvi pa štirinajsto. Z. T.

Kovač najboljši v reprezentanci

V Stuttgartu se je končalo 18. evropsko člansko prvenstvo v mizmnem tenisu, na katerem je prvič sodelovala reprezentanca Slovenije in zasedla dobro 18. mesto. V končnih dvobojih je premagala Norveško s 4:2 (Kovač je bil z dvema zmagama najboljši igralec), v zadnjem srečanju pa izgubila s Hrvaško z 1:4 (Kovač je premagal Šurbeka). V posameznem delu tekmovanja se je Kovač prebil v tretje kolo kvalifikacij, ko je izgubil z balkanskim prvakom Yaldizom 1:2 v tretjem setu na razliko. V igrah dvojic pa je izpadel v drugem kolu. Sicer pa je bil Kovač daleč najboljši član slovenske reprezentance, saj je v ekipnem delu tekmovanja dosegel rezultat 9-1 in je izgubil le proti Turčiji.

Na regijskem članskem prvenstvu, ki je bilo v Murski Soboti, so pomurski tekmovalci dosegli pričakovane rezultate. Na 4 osmerniki je zmagal Boruti Benko po zmagi nad Rihtaričem 2:1. Tretje mesto je zasedel Unger, ki je izgubil z Benkom 2:3 in premagal najboljšega Mariborčana Plohla s 3:2. Benković se je uvrstil med osmerico, Kus je zasedel deveto, Žitek pa deseto mesto. Vsi so se uvrstili na državno prvenstvo. Manj uspešni so bili pomurski tekmovalci med dvojicami, saj sta si dvojici Unger—Benković in Kovačič—Kus razdelili tretje mesto.

MOTOKROS

Boštjan Kampuš brez konkurence

V organizaciji AMD Mototurist Lenart je bila v Oseku prva dirka za državno prvenstvo v motokrosu. Sodelovali so tudi tekmovalci Mototouring kluba Radenci in dosegli lep uspeh. To še posebej velja za Bošljana Kampuša, saj je v kategoriji do 125 ccm med 30 tekmovalci zmagal brez prave konkurence. Valpotič je padel in si zlomil ključnico, Vogrin pa se je uvrstil v drugo polovico. S to zmago si je Boštjan Kampuš zagotovil mesto v državni reprezentanci, ki bo sodelovala na tekmovanju Alpe-Jadran. Prva dirka bo v nedeljo v Italiji. Ker je Kampuš doma brez konkurence, je za njegov nadaljnji razvoj nujno, da sodeluje na mednarodnih tekmovanjih.

KAJAKAŠTVO

Zmaga Iztoka Horvata

Na reki Savi v Hrastniku je bilo tekmovanje kajakašev in kanuistov na divjih vodah, ki je štelo za sestavo državne mladinske reprezentance. Sodelovali so tudi tekmovalci BD Mura iz Kroga in dosegli lep uspeh. To še posebej velja za Iztoka Horvata, ki je v disciplini C-1 presenetljivo zasedel prvo mesto in si s tem zagotovil mesto v državni reprezentanci. Pri članih K-1 je bil Simon Kuzmič četrti, Simon Kovačič pa peti. Med mladinci K-1 je Borut Horvat zasedel deseto mesto.

ŠAH

Martina Marič — državna prvakinja

V Kranju je bilo od 10. do 15. maja 1992 prvo absolutno državno prvenstvo v šahu za dečke in deklice. Med najboljšimi, ki so se uvrstili v sklepni del tekmovanja, so bili tudi pomurski šahisti in šahistke ter dosegli lep uspeh. Najbolje se je odrezala Martina Marič (ŠD Radenska Pomurje, Murska Sobota), saj je s 7,5 točke zasedla prvo mesto in postala državna prvakinja ter prvokategornica. Tatjana Štumberger (Črenšovci) si s 4 točkami deli šesto do sedmo mesto. Sodelovalo je 10 tekmovalk. Pri dečkih je zasedel med 22 šahisti Robert Lovenjak (Lendava) s 5 točkami sedmo mesto. Hrelja (Lendava) je bil s 4 točkami petnajsti, Ivanec (Lendava) z 2,5 točke dvajseti in Sedonja (MS) z 2 točkama dvaindvajseti.

Športni obrazi

Borut Vegič — slovenski reprezentant

Že doslej smo v rubriki ŠPORTNI OBRAZI predstavili številne mlade in obetavne nogometaše, ki se uveljavljajo v najrazličnejših pomurskih klubih. Tokrat pa je naš gost 14-letni učenec osmega razreda turniške osnovne šole Borut Vegič, sicer član nogometnega kluba Gidos iz Turnišča. Od vseh športnih panog ga je najbolj pritegnil nogomet in z osmim letom se je vključil med pionirje Turnišča. Že takrat se je izkazal kot zelo talentiran nogometaš in veliko prispeval k uspehom pionirskega moštva v Turnišču, ki je bilo dve leti pomurski prvak. Potem je igral med kadeti Turnišča, nakar se je za eno sezono preselil v Nafto in se ponovno vrnil v matični klub. Sedaj igra pri mlajših pionirjih Turnišča. S svojimi igrami je navdušil strokovnjake, pa tudi rem koli mestu je igral, so ga izbrali med perspektivne slovenske nogometaše. Že lani je bil izbran v slovensko pionirsko nogometno reprezentanco, ki je zaradi vojne v Sloveniji ni odigrala predvidenih tekem. Letos je bil na enotedenskih skupnih pripravah najboljših slovenskih pionirjev v Kopru, ki jih je vodil trener Jakopič. Slovenska reprezentanca je v Kopru imela dve prijateljski tekmi, v katerih je zentanci pa je igral tudi v moštvu Turnišča pa igra v drugi ligi. Nogomet ga zelo veseli, zato se namerava z njim ukvarjati tudi v prihodnje. Želi si, da bi dinsko moštvo Turnišča dosegalo kar najboljše rezultate in obdržal status slovenskega reprezentanta tudi v starejših kategorijah. Želi si tudi, da bi uspešno igral tudi v članskem moštvu Turnišča in morda zaigral v kakšnem klubu drugine lige. Upajmo, da se mu bodo želje uresničile.

F. M.

3. sejem avto in vzdrževanje
24.-29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

KOŠARKA

Prva OŠ II MS

V Murski Soboti je bilo regijsko tekmovanje mlajših pionirjev v košarki. Med tremi ekipami je zmagala OŠ II Murska Sobota s 4 točkami pred OŠ I, 2, in OŠ III, brez točke. Najboljši strelci: Erniša 24, Cener (oba OŠ II) 22 in Ovsenjak (OŠ I) 19 koš.

K. G.

Odbojkarice Puconec, ki tekmujejo v drugi slovenski ligi vzhod. Stojijo od leve: Andreja Urbančič, Danilo Varga (trener), Mateja Vlaj in Lidija Kikec; sedijo: Edita Flisar, Alenka Urbančič in Bernarda Sukič; manjka Metka Horvat. **Foto: J. Zauneker**

Milan Mörec — predsednik NK Mura

Obljubljam, da športni rezultati ne bodo izostali

Nogometaši Mure iz Murske Sobote, ki je najbolje uvrščeno pomursko moštvo v slovenski nogometni ligi, so spomladanski del prvenstva začeli odlično, z dvema zaporednima zmagama. Potem pa se je zataknilo in prišli so nepričakovani spodrsljaji. Tak razplet dogodkov so ljubitelji nogometa različno komentirali. Med njimi so bili tudi taki, ki so neuspehe naprtili vodstvu kluba. Zato smo za pogovor zaprosili predsednika NK Mura Milana Moreca. Uvodoma lahko zapišemo, da je Milan Mörec v kratkem času predsednikovanja v klubu naredil nekaj podvigov. Če drugega ne, so v tem času na igrišču Mure sodobno uredili klubske prostore in ustanovili podjetje Arum, ki pa je šele na začetku delovanja.

— Za trenutno krizo Mure je gotovo več vzrokov. Kateri so najpomembnejši?

»Na to vprašanje bi morali odgovoriti v strokovnem vodstvu kluba. Če pa želite moje mnenje, lahko rečem, da so na igre Mure vplivale poškodbe štirih ključnih igralcev: Kukiča, Vickovića, Vorosa in Cenerja ter izključitev Čranova. Odsotnost teh igralcev je prav gotovo vplivala na koncept igre, zlasti pa na neučinkovitost napadalcev. Poleg tega pa igralci niso bili navajeni na tak način priprav, saj nekateri niso imeli kondicijsko dobro pripravljene. Tu mislim predvsem na igralce iz sosednje Hrvaške. Sodobnejši način igre, ki ga uvajamo, in igre velikega tempa zahtevajo maksimalno podrejanje kolektivni igri in omejujejo individualno igro posameznikov. Mislim, da so to bistveni vzroki za trenutno krizo.«

— V javnosti je slišati očitke nekaterih, da ste v klubu preveč usmerjeni na igralce iz sosednje republike. Zakaj tako?

»Nogometaši Mure so se zaradi slabe organiziranosti nekaj sezon komaj obdržali v slovenski ligi. Iz kluba so namreč odšli iz različnih vzrokov najboljši igralci, bodisi v Avstrijo in sosednje klube, predvsem pa k NK Potrošnik iz Beltinec. S prevzemom vodenja kluba januarja lanskega leta smo z velikimi napori

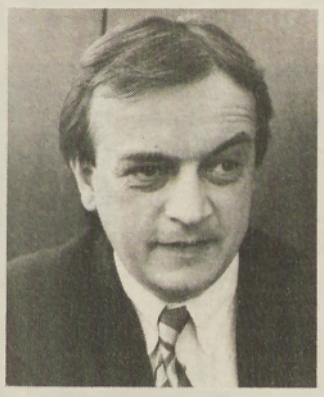

uspeli dograditi slačilnice, tribune in stojišča na severni strani igrišča, urediti gostinski objekt in ustanoviti lastno podjetje ter ustvariti dobre možnosti za delo. Da bi se izognili nenehni bojazni za izpad iz slovenske lige, smo morali moštvo okrepiti, saj so boljše rezultate zahtevali tudi naši zvesti navijači. Odločili smo se za nekatere igralce iz sosednje Hrvaške, ki so med vojno iskali pri nas zatočišče. Hoteli smo pritegniti čimveč dobrih igralcev iz pomurskih klubov, vendar nam to ni uspelo, saj le-ti ne želijo dati izpisnice igralcem, da bi igrali za Muro. Kje so vzroki, ne vem.

— Ustanovili ste podjetje Arum. Slišati je, da ima pomembno vlogo podjetje Mura. Koliko je v tem resnice?

»Nogometni klub Mura je po vzoru dobro organiziranih športnih društev ustanovil lastno podjetje ARUM TRADE, ki ima sedež v starih slačilnicah na igrišču Mure. Dejavnost podjetja je predvsem gostinstvo, uvoz—izvoz, organizacija prireditev in podobno. Delo podjetja še ni popolnoma steklo, ker še nimamo opremljenih prostorov. Zato so vsakršne govorice neutemeljene.«

— Kaj lahko ljubitelji nogometa pričakujejo od Mure v letošnji sezoni?

»Do konca letošnje tekmovalne sezone v slovenski ligi si predvsem želimo boljših iger in uvrstitev Mure do šestega mesta. To pa brez podpore pristašev kluba ne bo šlo. Omenim, naj, da izvršni odbor kluba dela amatersko s profesionalnim odnosom do dela. Obljubim pa lahko, da športni rezultati ne bodo izostali.«

— Kakšna pa je usmeritev dela kluba v prihodnosti?

»Novo vodstvo kluba z razširjenim izvršnim odborom si je v svojem programu dela zadalo tri poglavitne sklope nalog: dokončanje tribun, slačilnic, klubskih prostorov in gostinskega lokala ter ustvariti razmere za udobje gledalcev; postati močan prvoligaš in nosilec razvoja nogometa v Pomurju s poudarkom na vzgoji lastnega igralskega in trenerskega kadra; vrniti na stadion Mure čimveč gledalcev iz vsega Pomurja. Perspektivo kluba vidimo samo v vzgoji pionirjev in strokovnem delu. Okrepiti pa moramo tudi sodelovanje z nogometnimi klubi v regiji.«

FERI MAUČEC

SNL

Olimpija	29	21	5	3	65:14	47
Maribor	29	21	5	3	67:23	47
B. Izola	30	16	11	3	46:16	43
Živila N.	30	12	12	6	38:28	36
Koper	30	14	8	8	30:21	36
Gorica	30	11	12	7	51:32	34
Slovan M.	29	11	10	8	37:21	32
E. Ljubljana	29	12	8	9	35:29	32
Publikum	29	10	11	8	34:39	31
MURA	30	12	6	12	45:40	30
L.M. Svoboda	29	10	9	10	35:39	29
Steklar	29	10	9	10	42:48	29
Rudar (V.)	30	10	8	12	45:50	28
E. Zagorje	30	10	7	13	38:34	27
POTROŠNIK	30	9	8	13	38:53	26
Primorje	30	8	9	13	30:46	25
NAFTA	29	8	7	14	33:50	23
Rudar (T.)	29	7	6	16	35:49	20
Medvode	30	6	5	19	19:59	17
Domžale	29	4	8	17	18:45	16
Jadran Lama	30	3	6	21	17:62	12

II. SNL VZHOD

Železničar	18	11	5	2	25:10	27
Dravograd	18	9	6	3	29:15	24
Dravinja	18	9	5	4	35:14	23
Korotan	18	9	3	6	23:18	21
GIDOS	18	7	4	5	35:28	20
Hmezad	18	7	6	5	22:20	20
Pohorje	18	6	5	7	21:24	17
Partizan	18	5	6	7	25:24	16
Pekre	18	5	6	7	20:22	16
BELTRANS	18	4	8	6	19:21	16
Impol	18	6	4	8	23:28	16
Kovinar	18	5	6	7	17:27	16
Rače	18	4	6	8	18:27	14
Središče	18	2	2	14	15:49	6

PNL

Rezultati — 15. kolo

Rakičan:Črenšovci	3:0
Ljutomer:Odranci	0:1
Bakovci:Polana	2:2

Ljutomer	15	9	2	4	29:17	20
Dobrina	15	8	4	3	26:18	20
Ižakovci	15	9	1	5	32:20	19
Bakovci	15	7	4	4	34:20	18
Tišina	15	6	4	5	21:21	16
Odranci	15	6	4	5	17:23	16
Črenšovci	15	6	1	8	26:32	13
Lipa	15	4	5	6	19:27	13
Dobrovnik	15	4	4	7	17:27	12
Bistrica	15	5	2	8	28:32	12
Rakičan	15	4	3	8	17:27	11
Polana	15	4	2	9	26:28	10

I. MNL MS

Rezultati — 15. kolo

Filovci:Šalovci	1:3
Cankova:Puconci	0:0
Hodoš:Grad	0:2
Bratonci:Tromejnik	9:0
Čarda:Serdica	1:0
Gančani:Dokležovje	0:4

Čarda	15	12	3	0	29:8	27
Dokležovje	15	10	3	2	42:11	23
Gančani	15	7	6	2	32:24	20
Bratonci	15	6	5	4	30:20	17
Cankova	15	5	6	4	27:24	16
Šalovci	15	6	4	5	24:33	16
Grad	15	4	6	5	24:22	14
Serdica	15	5	4	6	18:19	14
Puconci	15	2	6	7	25:25	10
Hodoš	15	4	1	10	18:36	9
Filovci	15	3	1	11	16:37	7
Tromejnik	15	1	5	9	17:43	7

II. MNL MS

Rezultati — 13. kolo

Vrelec:Apače	0:2
11 plavih:Bogojina	1:3
Remet:Križevci	5:1
Prosenjak:Roman	2:1
Pušča:Tešanovci	nerod.

Apače	12	10	0	2	39:13	20
Remet	12	9	2	1	29:9	20
Roman	12	7	3	2	37:21	17
Prosenjak.	12	5	3	4	23:19	13
Tešanovci	11	5	2	4	30:27	12
Vrelec	12	6	0	6	24:26	12
Bogojina	12	4	2	6	18:24	10
Križevci	12	3	1	8	24:36	7
11 plavih	12	3	0	9	21:38	6
Pušča	11	0	1	10	9:41	1

I. ONL LENDAVA

Rezultati — 12. kolo

Mladost:Renkovci	1:0
Hotiza:Olimpija	2:0
Panonija:Kobilje	1:4
Nedelica:Kapca	2:0

Nafta B prosta

Kobilje	11	7	2	2	26:10	16
Hotiza	11	6	3	2	23:16	15
Nedelica	11	6	2	3	22:11	14
Renkovci	10	3	6	1	16:10	12
Nafta B	10	3	4	3	17:21	10
Kapca	11	4	2	5	15:21	10
Mladost	11	3	3	5	20:18	9
Olimpija	10	4	0	6	10:21	8
Panonija	11	0	2	9	8:29	2

II. ONL LENDAVA

Rezultata — 9. kolo

Lakoš:Žitkovci	1:1
Mostje:Zvezda	1:1

Mostje	9	6	1	2	18:10	13
Lakoš	9	4	2	3	20:10	10
Zvezda	9	3	1	5	12:24	7
Žitkovci	9	2	2	5	14:20	6

—Slovenska nogometna liga—

Pomembne točke za Potrošnik in Nafto

Odigrano je bilo 30. in 31. kolo slovenske nogometne lige. V 30. kolu je soboška Mura gostila Maribor Branik in izgubila z 1:2. Strelec za Muro je bil Kukič iz enajstmetrovke. MURA: Černjavič 6, Cener 6, Vori 6 (Berendijaš 6), Zetič 6, Posavac 6, Kokaš 7, Baranja 5, (Granov —), Kovačič 5, (Vukman —), Prekazi 6, Kukič 7, Belec 6. Lendavska Nafta je gostovala v Trbovljah in igrala z Rudarjem 0:0. NAFTA: Kusek 8, Mundjar 7, Graj 6, (Dovečer 7), Novak 6, Djurdjević 7, Balantič 7, Šabjan 6, (Djurkač 6), Hranilović 7, Bubek 7, Baša 7, Rob 7. Potrošnik iz Beltinec pa je gostoval v Domžalah in igral z domačim moštvom 0:0. POTROŠNIK: Irgolič 7, Tratnjek 7, J. Zver 7, Baša 6, Kosi 6, Celec 6, Voroš 7, Baranja 7, (Mertuk —), Hartman 6, Godina 6, (M. Zver —), Škaper 7, (Papič —). V 31. kolu tekmovanja je Potrošnik v Beltincih premagal Publikum iz Celja z 2:1. Strelca golov sta bila Škaper in Voroš. POTROŠNIK: Irgolič 8, Tratnjek 7, J. Zver 6, Baša 6, Kosi 8, Celec 6, (M. Zver —), Voroš 8, Baranja 7, Hartman 6, (Zrim —), Godina 6, Škaper 7. Lendavska Nafta je gostila Medvode in zmagala z 1:0. Gol je dal Hranilović. NAFTA: Kusek 7, Mundjar 6, Graj 6, Novak 7, Djudjevič 6, Drvarič 6, Šabjan 6, (Car —), Hranilović 7, Bubek 7, Djurkač 6, (Dovečer —), Rob 7, (Balantič —). Soboška Mura pa je gostovala v Ljubljani pri Slovanu in izgubila z 1:2. Gol je dal Vukman. MURA: Černjavič 5, (Zver 7), Zetič 5, Berendijaš 5, Granov 5, (Krančič 6), Posavac 6, Kovačič 6, Vukman 6, Belec 6, Kukič 6, Prekazi 5, (Baranja 6), Šarkezi 6. V prihodnjem kolu se igra v Murski Soboti prekmurski derbi med Muro in Nafto, medtem ko Potrošnik gostuje pri Svobodi v Ljubljani.

Peter Voroš (Potrošnik) med najboljšimi na tekmi Potrošnik: Publikum v Beltincih.

STRELCI SNL

15 golov: Milan Kukič (Mura),
10 golov: Robert Šabjan (Nafta),
9 golov: Štefan Škaper (Potrošnik),
8 golov: Dušan Vickovič (Mura),
7 golov: Mario Zver (Potrošnik), Emin Prekazi (Mura), Damir Rob (Nafta),
6 golov: Peter Voroš (Potrošnik),
4 gole: Jože Hartman (Potrošnik), Miroslav Graj (Nafta),
3 gole: Marinko Šarkezi (Mura), Robert Kovačič (Mura), Jože Kokaš (Mura),
2 gola: Miljenko Dovečer (Nafta), Mario Ružič (Nafta), Borči Forjan (Potrošnik), Dejan Baranja (Potrošnik), Nenad Hranilović (Nafta).

Športna napoved

Tako kot v prejšnjih kolih je bilo tudi tokrat nekaj nepričakovanih, presenetljivih nogometnih rezultatov. Največ preglavic sta tokrat povzročila reševalcem športne napovedi nepričakovana poraza Gidosa v Turnišču in Beltransa v Veržeju. Zato nihče ni napovedal osem pravilnih tipov. Želimo vam več sreče v prihodnji športni napovedi.

Pravilna športna napoved št. 8.

PARI	REZULTAT	TIP
Nafta:Medvode	1:0	1
Slovan:Mura	2:1	1
Potrošnik:Publikum	2:1	1
Gidos:Korotan	0:3	2
Beltrans:Partizan	0:1	2
Rakičan:Črenšovci	3:0	1
Ljutomer:Odranci	0:1	2
Ižakovci:Dobrovnik	2:1	1
Gančani:Dokležovje	0:4	2
Nedelica:Kapca	2:0	1

V športni napovedi št. 9 je dolgoletni nogometni delavec Štefan Žalik iz Velike Polane takole prognoziral:

PARI	TIP
MURA:NAFTA	0
Svoboda:POTROŠNIK	1
Pekre:BELTRANS	0
Železničar:GIDOS	1
Rakičan:Črenšovci	2
Lipa:Dobrina	0
Ižakovci:Dobrovnik	1
Tišina:Bistrica	1
Dokležovje:Čarda	1
Olimpija:Renkovci	2

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 9	TIP
1. MURA:NAFTA	
2. Svoboda:POTROŠNIK	
3. Pekre:BELTRANS	
4. Železničar:GIDOS	
5. Rakičan:Črenšovci	
6. Lipa:Dobrina	
7. Ižakovci:Dobrovnik	
8. Tišina:Bistrica	
9. Dokležovje:Čarda	
10. Olimpija:Renkovci	

Športno napoved je potrebno poslati na uredništvo Vestnika najpozneje do sobote, 25. aprila 1992. Naslov: Vestnik, Murska Sobota, Titova 29. Pri žrebanju treh nagrajencev upoštevamo osem pravilnih rešitev.

Priimek in ime ter naslov

—Nogomet—

Dve zmagi

V Murski Soboti je bilo na moredu četrto kolo tekmovanja medobčinskih nogometnih zvez Slovenije za pionirje in kadete. Zmagali sta se reprezentanci MNZ Murska Sobota in MNZ Maribor. Pri pionirjih je zmagala Murska Sobota z 2:1. Strelca gola sta bila Skledar in Ristič. Pionirji MNZ Murska Sobota so s 6 točkami na prvem mestu. Kadeti MNZ Murska Sobota pa so premagali MNZ Maribor z 1:0. Gol je dal Kazma. Kadeti MNZ Murska Sobota so s 4 točkami na drugem mestu. Selektor pomurskih reprezentanc Vlado Vlaškalić pa je imel s sestavo moštev težave, saj nogometni klubi Mura, Potrošnik in Veržej v reprezentanco niso poslali svojih nogometašev, kar gotovo ni športno, zlasti ne, ker vsi tekmujejo v slovenskih ligah. V petem kolu, ki bo 9. maja v Brežicah, igra MNZ Murska Sobota z MNZ Celje.

—Judo—

Soboški judoisti drugi

V Šiški je bilo 33. tekmovanje pionirjev v judu za pokal Zvonka Rozka. Sodelovalo je 185 tekmovalcev iz 18 slovenskih klubov. Med njimi so bili tudi pionirji Murske Sobote in se lepo odrezali, saj so v skupni uvrstitvi zasedli drugo mesto z 18 točkami za ekipo Ivo Reja iz Celja, 22 točk.

Rezultati 34 kg: 2. Žilavec, 5. Lenjšek, 9. Rančigaj; 38 kg: 3. Hajdinjak, 7. Planinšić, 9. Robič; 42 kg: 1. Benčina, 2. Cikajlo, 5. Horvat, 9. Čah; 46 kg: 5. Šimić; 60 kg: 3. Lazar; nad 67 kg: 5. Kovač.

T. Kos

3. sejem avto in vzdrževanje
24 - 29.4.1992
CELJSKI SEJEM
20% POPUST ZA VSTOP

—Anketa—

Oboji želijo točke

V nedeljo igrajo v Murski Soboti zadnji letošnji prekmurski derbi v slovenski nogometni ligi. Srečali se bosta moštvi Nafte iz Lendave in domače Mure. Kaj si obetajo od tekme, smo povprašali nekatere anketirance.

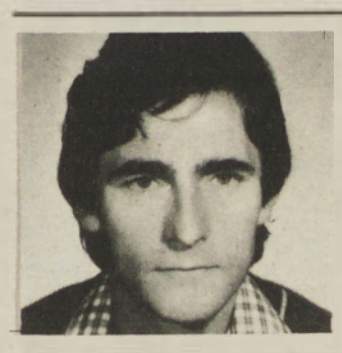

ZLATKO TKALČEC — tehnični vodja Mure: »Že je čas, da prekinemo z neuspehi, ki so se vrstili zaradi poškodb igralcev, ter razveselimo gledalce. Čeprav tudi Nafta potrebuje točke, se nadejam, da bomo z dobro igro osvojili točki, ki sta nam zelo potrebni za nadaljnje tekmovanje, če želimo mesto v gornjem delu lestvice. Kljub pomembnosti tekme pričakujemo, da bo ta na primerni športni ravni.«

— ŽELJKO OREHOVEC — trener Nafte: »Na derbiju bomo prvič nastopili v kompletni postavi z Ratajcem in Dovečerjem. V Mursko Soboto potujemo, da ostanemo neporaženi. Mura je v krizi, vendar upam, da je ne bo prebolela ravno v igri z nami. Naš cilj je točka ali dve, pa tudi poraz ne bi bil tragedija. Za nas je v tem prvenstvu vsaka tekma kvalifikacija.«

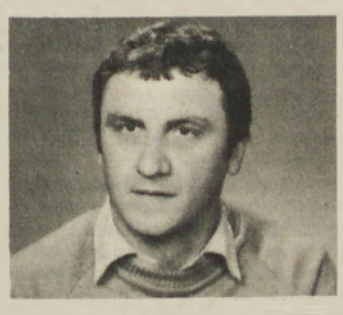

— FRANC LITROP — direktor podjetja Arum Trade: »Mislim, da bo pomurski derbi zanimiv in privlačen za gledalce, tak, za katerega je vselej težko napovedati rezultat. Nogometaši Mure tokrat ne bi smeli razočarati svojih zvestih navijačev. Kot trener mislim, da bo Mura igrala napadalno, kar ji lahko prinese zmago. Želim si, da bi moštvi prikazali nogomet, vreden prve državne lige.«

— JOŽE LEBAR — predsednik lendavskih nogometnih sodnikov: »Kot vsak derbi, bo tudi srečanje med Muro in Nafto v znamenju požrtvovalne igre, vendar le-ta ne bi smela biti preostra. Za vsak derbi je težko napovedovati rezultat, tako je tudi tokrat. Čeprav sta obe moštvi potrebni zmage, mislim, da se bo srečanje končalo z delitvijo točk. Na tekmi tudi pričakujem veliko gledalcev.«

Gornja Radgona

Lažni popust — pomlad 92

V današnjem času je prijetno slišati reklame za 10-ali več-odstotni popust, zlasti za plitve žepe, ki jih je vedno več. Letošnji poskusni sejem Pomlad 92 v Gornji Radgoni je bil s takimi reklamnimi pousti vabljiv, saj si vsak pri sebi misli, da je privarčeval nekaj tolarjev. Ne bom se spuščal v vse popuste. Rad pa bi kupce opozoril na previdnost. Na sejmu je prvič sodelovala trgovina TROJKA, ki je odprla svoj lokal Kava bar v nekdanjih prostorih radgonske opekarne. Resen prodajalec in mlajša prodajalka sta med drugim ponujala tudi uvožene pekače LA STOV MON, pakirane v treh različnih velikostih. Na veliko napisana cena 1.100 SLT, ob strani pa lažno vabilo 10 % popusta pritegnila marsikaterega kupca. Na vprašanje, ali se od zneska odšteje 10 % popust, je prodajalka odgovorila, da je že odštet. Mislili smo, da so pošteni, in verjeli. Naslednjega dne sem lahko videl v izložbi prodajalne Železnina v Gornji Radgoni, da enaka garnitura istega izdelovalca stane. 1.080 SLT, in to brez popusta. Neuradno pa sem zvedel od prodajalke Železnine, da je bila TROJKA dobavitelj te posode Železnini. Kaj rečete, kupci? Zares lepa reklama za radgonsko novo trgovino TROJKA. Kje je poslovna morala? Priporočam kupcem, da naj ne silijo skozi taka nova vrata, raje naj zaupajo starim prodajalcem.

Jože Kos

Malo porok

V občini Gornja Radgona, ki šteje več kot 21.000 prebivalcev, je vse manj porok. Kot so nam povedali na matičnem uradu v Gornji Radgoni, so imeli do 15. marca le dve poroki v Gornji Radgoni in eno v Vidmu ob Ščavnici. Zanimivo je, da sta bili v tem času v poročni dvorani tudi dve zlati poroki. Kot je povedal župan radgonske občine Lojze Vogrinčič, bi se nad tem morali zamisliti, kajti to je znak, da slovenski narod številčno nazaduje.

L. K.

Ludvik Kramberger

Turnišče

Dom pod streho

Lani so v Turnišču začeli graditi nov vaško-gasilski dom, ki je že pod streho. V njem bodo imeli svoje prostore krajevna skupnost, gasilsko društvo in nogometni klub, v domu pa bosta tudi poročna dvorana in matični urad. Novi objekt so povezali s staro občinsko zgradbo. Sredstva za gradnjo so zagotovili s krajevnim samoprispevkom. V zgornjih prostorih bo tudi večnamenska dvorana s kuhinjo. Doslej so v gradnjo doma vložili 2,250.000 SLT, toliko sredstev pa bo potrebno še za dokončanje objekta. Novih prostorov, ki bodo letos zgrajeni, se najbolj veselijo gasilci in nogometaši.

Krajani Turnišča bodo letos dobili tudi novo samopostrežno trgovino, ki jo gradi Trgovsko podjetje Mercator Univerzal Lendava.

Tekst in foto:
J. Ž.

Lendava

Občinski odbor mladih socialdemokratov

Mladi iz lendavske občine so ustanovili Občinski odbor Socialdemokratske mladine Slovenije. Ugotovili so, da je v Lendavi že nekaj članov te organizacije, program pa zadovoljuje interese in ponuja rešitve za probleme mladih. Mladi socialdemokrati so povedali, da se jim zdi program najbolj liberalen in jim ponuja največ možnosti za delovanje. Njihovi načrti so predvsem usmerjeni k organizaciji družabnih prireditev, plesov in koncertov, kar so najbolj pogrešali. Sodelovali bodo tudi z vrstniki iz Madžarske mladinske zveze v Pomurju.

Stane Škerlak

Filovci

Mrliška vežica in ceste

Krajani Filovec so si zgradili novo mrliško vežo, kupili notranjo opremo, v programu pa imajo še ureditev razsvetljave. Te dni pa so začeli z deli pri asfaltiranju pokopaliških stez. Asfaltne površine (1.100 kvadratnih metrov) bodo stale milijon SLT. Dela izvaja Cestno podjetje iz Murske Sobote.

V prihodnje pa krajane Filovec čaka zahtevna naloga pri obnovi vaško-gasilskega doma in urejanju vaških poti v gorice, želeli pa bi tudi izkoriščati termalno vodo v neposredni bližini vasi. V zadnjem času namenjajo posebno skrb ureditvi kraja. Tako so med prvimi v KS Bogojina uredili vaško kapelico in v okolici zasadili cipreze.

K. Ščavničar

Strehovci

Uredili ulično razsvetljavo

Pred dnevi so krajani Strehovec dobili ulično razsvetljavo. Dela je je opravilo podjetje Elektro Maribor-Elektromontaža Ljutomer. Postavili so 30 drogov z lučmi. Električno omrežje so napeljali tudi v gorice. Dela so znašala 600.000 SLT.

V Strehovcih načrtujejo, da bodo letos nadaljevali z deli pri vaško-gasilskem domu, uredili mrliško vežico na pokopališču ter rešili problem odpadkov.

K. Ščavničar

Srečanje

Anton-Toni Kiralj pod modro čelado

Taborišče v El Erišu, kjer je bila baza našega odreda v sestavi varnostnih sil Združenih narodov. Toni je moral včasih tudi na stražo pred taboriščem.

Človeka je vedno zanimalo, da obiskuje druge kraje, posebej še tuje. Ta vnema je nemara gnala tudi Antona Kiralja iz Lendave, ko se je odločil, da se prijavi leta 1961 v takrat oblikovane varnostne sile Združenih narodov, čigar pomoč je bila potrebna na meji s Egiptom in Izraelom, ki sta bila v vojni. Danes, ko so modre čelade tudi naša stvarnost, saj so na meji med Hrvaško in Srbijo in na kriznih področjih v sami Hrvaški se Toni kakor ga imenujejo prijatelji rad spominja na tiste čase pred 30 leti ko je tudi sam nosil modro čelado. Pa ne prehitevajmo časa, prisluhnimo pripovedovanju verjetno edinega Prekmurca ki je nosil modro čelado.

»Svoj vojaški rok, v danes že osovraženi Jugoslovanski armadi, sem začel služiti v Zagrebu, je začel svojo pripoved Anton Kiralj, danes vodja splošnega sektorja vzdrževanja pri lendavski Nafti, potem ko nama je za nekaj časa odstopil prostor vratar pri vhodu v tovarniško cono Nafte Lendava v Petišovcih.

Prisluhnimo torej njegovi pripovedi: »V Zagrebu, kjer sem začel služiti vojaški rok, sem se nekega dne prijavil za vojaka varnostnih sil Združenih narodov, v katerem naj bi sodelovale tudi naše enote. Kaj me je privedlo do te odločitve? Verjetno mladost in želja da spoznam svet, ljudi in običaje. Bil sem pač mlad in mladega vse pritegne. Ker sem v Zagrebu že vozil takratnega poveljnika Rada Hamovića so me na mojo prošnjo tudi sprejeli za vojaka naših enot v odredu varnostnih sil Združenih narodov. Po krajšem tečaju angleškega jezika — ta je namreč še danes uradni jezik varnostnih sil sem leta 1961, oktobra meseca odpotoval z ladjo v Port Said in od tam z ladjo do El Ariša kjer je bil nastanjen naš odred. Takrat so bili v odredih varnostnih sil vojaki iz Brazilije, Kanade, Norveške, Švedske, Danske in Indije. Glavni komandant pa je bil, tako kot danes pri nas iz Indije, general Giani. V peščeni puščavi na Sinaju seveda ni bilo lahko, a srečo sem imel da sem vozil komandanta našega odreda, bil sem takorekoč zasebni in službeni šofer in kod tak imel tudi manj nevarno delo. Povedati pa je treba da smo tudi stražili po neznosni vročini in na nevarnih mestih na razmejitvenem pasu, kjer si bil v neprestani nevarnosti s te ali one strani. Bili smo pač v puščavi kjer ni bilo vode. Vsak vojak je nosil okrog vratu razpoznavno verižico, po kateri so ga lahko identificirali. Vojska ali kot ji danes pravijo plave čelade ni in verjetno tudi danes ni napadalna, želi si le, da bi na mestu kjer je, zagotoviti mir. Ne vem če jim bo pri nas uspelo, zakaj vse preveč je razgretih glav, ki bi želele izvajati svoje akcije, se pravi požigati in ubijati. Spomnim se da je bilo takrat ko sem služil pod modrimi čeladami ubitih nekaj deset vojakov.

Kljub vsemu pa je bilo to za mene posebno doživetje, v katerih sem samo čital iz knjig katera verjetno nikoli nebi videl. 25. maja 1962 smo se vrnili domov in kmalu potem je bilo konec mojega vojskovanja.«

Tako nam je razpletel svojo zgodbo Toni, ki še danes hrani lepe spomine na tiste dni, želi si da bi tudi današnji vojaki v plavimi čeladami, dočakali trajno mir ki ga vsi želimo.

Toni s svojim vozilom, ki je moralo biti vedno pripravljeno za vožnjo, ali zasebno ali službeno. Kot odličen šofer in mehanik je bil sprejet v enote plavih čelad. S vozilom je prepotoval skoraj celotni Egipt in spoznal mnogo krajev in ljudi.

Tenisači iz Essna v Moravskih Toplicah

Če se nekdo odloči, da bo odpotoval 1300 kilometrov daleč in tam preživel teden dni v skorajda neznani deželi in med neznanimi ljudmi, mora imeti za to dober razlog. Podobnega mnenja je bila tudi županja mesta Essen Annette Jager, ki je skoraj trideset članskemu teniškemu moštvu tamkajšnjega regionalnega teniškega kluba predala vljudnostno pozdravno pismo za soboškega župana Andreja Gerenčerja.

Igralci tenisa iz Essna oziroma njihov vodja odprave Lothar Ploew so imeli dober razlog za odhod v Slovenijo. Že prej so vsako pomlad trenirali v drugih državah, zato razdalja ni bila noben problem; ker pa je Ploew že poznal zdravilišče Moravske Toplice, so se odločili, da bodo imeli letošnje kondicijske priprave v prekmurskem zdravilišču, ki je na severu Nemčije še dokaj neznano. Poudariti je treba, da jih je k tej odločitvi nagovoril tudi slovenski veleposlanik v Bonnu. Za njihovo odločitev je torej izvedela tudi županja mesta Essen in poslala pismo in kopijo mestnega grba, ki so ga nemški gostje izročili soboškem županu v petek, 10. aprila, v hotelu Ajda v Moravskih Toplicah. V pismu županja sporoča, da sta za srečanja na športnem področju značilni živahnosti in stalnost takih izmenjav. Z njimi se bodo stkale pomembne prijateljske vezi, ki bodo trajale še vrsto let.

WILI BETHAN je mlado teniško moštvo iz Essna sedem dni usposabljal za letošnja tekmovanja. Povedal je: **»Intenzivni spomladanski treningi so naša stalna praksa: prejšnja leta smo hodili v južnejše kraje, na primer v Španijo in na Malorko, vendar opažamo, da so tukaj razmere za trening bistveno boljše. Po kakovosti hotelskih in drugih storitev se to zdravilišče lahko primerja z najboljšimi španskimi hoteli. Vaša prednost pa je termalna voda, saj je njena sestava takšna, da je primerna za sprostitev po napornih treningih. Če želijo, da bodo v prihodnje prihajale k njim tudi večje skupine športnikov, morajo narediti še več teniških igrišč, kajti samo štiri za tako veliko zdravilišče niso dovolj. Spoznali smo se tudi s tukajšnjimi igralci tenisa in z njimi pomerili zadnji dan svojega bivanja v Moravskih Toplicah.**

Največ zaslug, da so prišli nemški gostje prav v Moravske toplice, pa ima LOTHAR PLOEW, saj zahaja v prekmursko zdravilišče že 19 let. Njegova »zasluga« je tudi, da ti gostje niso spali v hotelih Ajda ali Terme, ampak v zasebnih turističnih sobah, v zdravilišču pa so jim ponudili vse druge storitve (športne površine, prehrana ...). Ploew je pojasnil: **»Zasebne turistične sobe so precej cenejše kot hotelske. Pa ni samo to razlog. Mene vežejo na Moravske Toplice tudi družinske vezi — Šinkovi, kjer smo nastanjeni, je moj svak. Jaz sem vsako leto dvakrat tukaj in bom v prihodnje prav gotovo prišel, prepričan pa sem, da bodo prišli tudi drugi, ki so v zdravilišču preživeli čudovit teden dni drugače, pa zasebno.«**

Ker je predsednik SO Murska Sobota Andrej Gerenčer v svojem govoru omenil tudi sodelovanje z mestom Ingolstadt, so gostje iz Essna obljubili, da bodo poskušali tudi te stike obnoviti in jih razviti še na drugih področjih.

BERNARDA B. PLOJ

Naša prijateljica

Pred 34 leti je prišla v Mursko Soboto tudi FRANCKA BENCAK, po rodu iz vasice Dobrava v občini Ljutomer. Dobila je službo na infekcijskem oddelku soboške bolnišnice. Leto dni je delala v kuhinji, nato pa je postala strežnica in ta poklic opravljala vse do upokojitve leta 1986.

»Rada sem hodila v službo, čeprav je bilo večkrat dokaj naporno. Vedno je moralo biti vse čisto in lepo pospravljeno. Zamudila sem le dvakrat, nekaterim pa se je to dogajalo kar pogosto.«

In kako živi Francka v zgodnji jeseni svojega življenja? Stara je 63 let in videti je kar čila in postavna. Najbrž zato, ker redko poseda doma, ampak gre domala vsak dan na sprehod po mestu, vsak drugi teden hodi k neki družini pazit otroke, ko je toplo vreme, pa jo pot pogosto zanes proti Fazaneriji, kjer nabira zdravilna zelišča. Vsako pomlad je najprej na vrsti lučnik, ki si ga potem pripravlja za čaj. Pomaga ji proti kašlju in za krepitev pljuč. Medtem že nabira tudi cvetove trnine, iz katerih si pripravlja čaj proti srčnim težavam. Obenem pa večkrat nabere tudi regrat za solato. Komaj čaka, da bo še nekoliko topleje, tedaj se bo namreč s kolesom odpeljala proti rojstni Dobravi. Spotoma se bo najbrž ustavila na kavici pri Bobnjarju v Verženju. Ko pa je slabo vreme in ne more z doma, najraje veze namizne prte.

63-letna Francka Bencak komaj čaka, da bo še nekoliko topleje in da se bo potem lahko s kolesom večkrat zapeljala iz Murske Sobote proti svoji rojstni vasici Dobrava.

Rekla nam je še, da moramo napisati o njej tudi to, da zelo rada bere Vestnik, in to od prve do zadnje strani; še najbolj pa jo zanimajo razni kuharski recepti, drugi nasveti. Komaj čaka tudi ka izlet z Vestnikovim vlakom.

Seveda si želimo še veliko takšnih prijateljev!

JOŽE KOS

Gornja Radgona

Upokojenci o svojih problemih

Upokojenci gornjeradgonske občine, teh je blizu 3.000, so na tretji konferenci ocenjevali svoje delo in položaj. Po izčrpnem poročilu predsednika Riharda Ovčka, so spregovorili o problemih, s katerimi se srečujejo. Precej razprave je bilo o stanovanjski problematiki upokojencev, ki imajo v občini 25 stanovanj. Izvršni odbor je v ta namen imenoval posebno komisijo za stanovanjske in socialne zadeve upokojencev, ki bo sodelovala s prihodnjim upravnikom stanovanjskega sklada pri reševanju te problematike. O tem občutljivem vprašanju se je v razpravi vključil tudi predstavnik Zveze upokojencev Slovenije Mirko Frank ter med drugim poudaril, da je odnos oblasti do upokojencev nemogoč. Udeleženci konference so bili ogorčeni, ker se je na konferenci niti en predstavnik oblasti. Veliko pa so upokojenci razpravljali tudi o drugih aktivnostih društva, zlasti o športni in kulturni dejavnosti, o novi stranki upokojencev v Sloveniji, v katero se je doslej vpisalo okrog 800 upokojencev radgonske občine. Društvo je po svojih močeh pomagalo prizadetim upokojencem med vojno. Sprejeli so tudi okvirni program dela. Pred začetkom konference so jih s kulturnim programom razveselili gornjeradgonski folkloristi, po njej pa je bilo prijetno srečanje.

Rudi Jančič

URADNE OBJAVE

Leto XXVIII | Murska Sobota, dne 23. aprila 1992 | Št.: 9

URADNE OBJAVE občinskih skupščin: Gornja Radgona in Murska Sobota

Odgovorni urednik: MARIJA MATJAŠEC

VSEBINA

51. Sklep o statusnih spremembah Kulturnega centra »Miško Kranjec« Murska Sobota

52. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinska in študijska knjižnica M. Sobota

53. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Galerija Murska Sobota

54. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Murska Sobota

55. Sklep o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlaščeno stavbno zemljišče v občini M. Sobota za leto 1992

56. Ugotovitveni sklep o prenehanju funkcije član Izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota

57. Popravek odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Murska Sobota

51

Na podlagi 51. člena Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91) in 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 9. 4. 1992 sprejela

SKLEP

I. 1. Iz javnega zavoda Kulturni center Miško Kranjec p.o. Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: Kulturni center) se izloči organizacijska enota Kino »Park« in se pripoji k Zvezi kulturnih organizacij občine Murska Sobota, Murska Sobota, Trubarjev drevored 4 (v nadaljnjem besedilu: Zveza kulturnih organizacij).

2. Premoženje, terjatve in obveznosti s področja kinematografske dejavnosti, ugotovljene z delitveno bilanco, se prenesejo v upravljanje Zvezi kulturnih organizacij. Zveza kulturnih organizacij prevzame tudi oba delavca, zaposlena na področju kinematografske dejavnosti.

II. 1. Kulturni center se razdeli na troje javnih zavodov in sicer: Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Galerija Murska Sobota in Pokrajinski muzej Murska Sobota.

2. Premoženje, terjatve in obveznosti Kulturnega centra, ugotovljene z bilanco stanja, ločeno po dejavnostih, se prenesejo v upravljanje novoustanovljenim zavodom. Novoustanovljeni zavodi prevzamejo tudi delavce, vsak za področje svoje dejavnosti, skladno z ustanovitvenim aktom.

3. Z dnem vpisa novoustanovljenih zavodov v sodni register, Kulturni center preneha in se izbriše iz sodnega registra.

4. Novoustanovljeni zavodi in Zveza kulturnih organizacij solidarno odgovarjajo za obveznosti Kulturnega centra, nastale do izločitve organizacijske enote Kino Park in ustanovitve novih zavodov.

III. Ta sklep začne veljati 8. dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 028/31/92-1
V M. Soboti, dne 9. 4. 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota:
Andrej GERENČER, dipl. oec., l. r.

52

Na podlagi 2. odstavka 51. člena in v zvezi z 8. členom Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91), 12. člena Zakona o knjižničarstvu (Ur. list SRS, št. 27/82 in 12/86) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 9. 4. 1992 sprejela

ODLOK
O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MURSKA SOBOTA

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Občina Murska Sobota s tem odlokom ustanovi javni zavod za opravljanje knjižničarske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: zavod) v občini Murska Sobota.

2. člen

Ta odlok določa:
— ime in sedež ustanovitelja,
— ime in sedež zavoda,
— dejavnost zavoda,
— organe zavoda,
— vire, način in pogoje pridobivanja sredstev za delo zavoda,
— način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki in način kritja primanjkljaja sredstev za delo zavoda,
— pravice, obveznosti in odgovornosti zavoda v pravnem prometu, medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in zavoda,
— druge določbe v skladu z zakonom.

II. IME IN SEDEŽ USTANOVITELJA

3. člen

Ustanovitelj zavoda je Občina Murska Sobota s sedežem v Murski Soboti, Alije Kardoša 2.

III. IME IN SEDEŽ ZAVODA

4. člen

Ime zavoda se glasi: POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA Murska Sobota, p.o.

Sedež zavoda je: Murska Sobota, Grajska 2.

Skrajšano ime je: PIŠK, Murska Sobota

IV. DEJAVNOST ZAVODA

5. člen

Zavod kot splošno-izobraževalna in matična knjižnica opravlja knjižničarsko dejavnost tako da:
— ugotavlja potrebe po knjižničnem gradivu;
— nabavlja, strokovno obdeluje, hrani in obnavlja knjižnično gradivo;
— skrbi za dostopnost knjižničnega gradiva, ga izposoja, svetuje, in pomaga pri njegovi izbiri in uporabi;
— sodeluje v medknjižnični izposoji knjižničnega gradiva;
— sodeluje pri sestavi centralnih katalogov;
— vodi kataloge in drugo dokumentarno knjižnično gradivo ter evidenco o knjižničarski dejavnosti;
— vodi matično službo;
— samostojno in v sodelovanju s kulturnimi izobraževalnimi in drugimi zavodi oz. asociacijami organizira in pripravlja prireditve in druge oblike razvijanja interesa za knjižnično gradivo in knjižničarsko dejavnost;
— skrbi za zbiranje domoznanskega gradiva, dostopnost le-tega, to gradivo izposoja, daje o njem in iz njega informacije ter ga proučuje;
— sodeluje s knjižnicami v tujini;
— opravlja druge naloge, s katerimi utrjuje in razvija strokovnost, organizacijsko povezanost in enotnost knjižničarske dejavnosti.

V. ORGANI ZAVODA

6. člen

Organi zavoda so:
— svet zavoda,
— ravnatelj,
— strokovni svet.

1. Svet zavoda

7. člen

Zavod upravlja svet, ki ima 9 članov. Svet sestavljajo:
— 3 predstavniki zavoda, ki jih izvolijo delavci zavoda;

3 predstavniki uporabnikov oz. zainteresirane javnosti, ki jih imenuje Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota.

8. člen

Svet zavoda sprejema statut in druge splošne akte zavoda, sprejema programe dela in razvoja zavoda ter spremlja njihovo izvrševanje, določa finančni načrt in sprejema zaključni račun zavoda, predlaga ustanovitelju spremembo in razširitev dejavnosti, daje ravnatelju in ustanovitelju zavoda predloge in mnenja o posameznih vprašnjih ter opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom zavoda.

2. Ravnatelj

9. člen

Poslovodni organ zavoda je ravnatelj. Ravnatelj organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod z omejitvijo, da sklepa pogodbe o nakupu in prodaji nepremičnin v soglasju z ustanoviteljem.

Ravnatelj je obenem strokovni vodja zavoda.

10. člen

Ravnatelja zavoda imenuje in razrešuje na podlagi javnega razpisa svet zavoda v soglasju s Skupščino občine Murska Sobota.

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje, določene z zakonom in statutom zavoda.

3. Strokovni svet

11. člen

Strokovni organ zavoda je strokovni svet. Strokovni svet sestavljajo ravnatelj in 6 članov.

Strokovni svet obravnava in odloča o strokovnih vprašanjih zavoda v okviru pooblastil, določenih v statutu.

12. člen

Podrobnejša določila o pristojnostih, postopku izvolitve oz. imenovanja, trajanju mandata in načinu dela organov iz 6. člena tega odloka vsebuje statut zavoda.

VI. SREDSTVA ZA USTANOVITEV IN ZAČETEK DELA ZAVODA

13. člen

Za ustanovitev in začetek dela zavoda se zavodu zagotavlja del sredstev in premoženja, s katerim je razpolagal kot organizacijska enota dosedanjega Kulturnega centra Miško Kranjec, p.o. Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: Kulturni center), kot se ugotavlja z delitveno bilanco.

Od Kulturnega centra prevzame novoustanovljeni zavod delavce, ki so bili v njem zaposleni na področju knjižničarske dejavnosti ter delavko s področja sekretarskih in tajniških del.

14. člen

Premoženje zavoda je last ustanovitelja, upravljalec premoženja pa je zavod. Z nepremičnim premoženjem lahko zavod razpolaga le s soglasjem ustanovitelja.

Za upravljanje s premoženjem je zavod odgovoren ustanovitelju.

VII. VIRI IN NAČIN PRIDOBIVANJA SREDSTEV ZA DELO ZAVODA IN ODGOVORNOST IN OBVEZNOST ZAVODA

15. člen

Zavod pridobiva sredstva za delo iz sredstev ustanovitelja, iz republiškega proračuna za nacionalni program, s plačili za storitve in iz drugih virov v skladu z zakonom.

16. člen

Presežek prihodkov nad odhodki, ki jih zavod doseže pri opravljanju svoje dejavnosti kot javne službe, sme uporabiti za opravljanje in razvoj svoje dejavnosti v soglasju z ustanoviteljem.

Z ostalimi presežki, pridobljenimi na drug način, razpolaga zavod samostojno.

Primanjkljaj, ki nastane pri izvajanju dogovorjene dejavnosti med zavodom in ustanoviteljem, krije ustanovitelj.

17. člen

Zavod odgovarja za svoje obveznosti v pravnem prometu z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga.

Ustanovitelj odgovarja za obveznosti zavoda subsidiarno do višine sredstev, ki so v občinskem proračunu namenjena za izvajanje dejavnosti.

18. člen

Zavod zastopa v pravnem prometu neomejeno, razen da mora za pravne posle v zvezi z nepremičnim premoženjem pridobiti soglasje ustanovitelja.

VIII. NADZOR

19. člen

Ustanovitelj nadzira zakonitost dela zavoda.

Enega nadzirajo po občinski upravni organ, pristojen za kulturo oz. proračun.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

Vsa dejanja, potrebna za začetek dela zavoda in za njegov vpis v sodni register, opravi v.d. ravnatelj, ki ga imenuje ustanovitelj.

21. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 028-2/92-1
Datum: 9. 4. 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, dipl. oec., l. r.

53

Na podlagi 2. odstavka 51. člena in v zvezi z 8. členom Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91), 88 in 89. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81 in 48/86) ter 4. člena Odloka o pristojnostih Zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 9. 4. 1992 sprejela

ODLOK
O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA GALERIJA MURSKA SOBOTA

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Občina Murska Sobota s tem odlokom ustanovi javni zavod za opravljanje likovno-galerijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: zavod) v občini Murska Sobota.

2. člen

Ta odlok določa:
— ime in sedež ustanovitelja,
— ime in sedež zavoda,
— dejavnost zavoda,
— organe zavoda,
— vire, način in pogoje pridobivanja sredstev za delo zavoda,
— način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki in način kritja primanjkljaja sredstev za delo zavoda,
— pravice, obveznosti in odgovornosti zavoda v pravnem prometu, medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in zavoda,
— druge določbe v skladu z zakonom.

II. IME IN SEDEŽ USTANOVITELJA

3. člen

Ustanovitelj zavoda je Občina Murska Sobota s sedežem v Murski Soboti, Alije Kardoša 2.

III. IME IN SEDEŽ ZAVODA

4. člen

Ime zavoda se glasi: GALERIJA Murska Sobota, p.o.
Sedež zavoda je: Murska Sobota, Kocljeva 7.

IV. DEJAVNOST ZAVODA

5. člen

Zavod opravlja likovno-galerijsko dejavnost, tako da:
— organizira razstave del slovenske in mednarodne likovne umetnosti;
— proučuje in zbira likovna dela za stalno zbirko prekmurskih in drugih likovnih umetnikov;
— sodeluje z drugimi sorodnimi ustanovami doma in v tujini;
— skrbi za izdajo strokovnih in drugih publikacij s svojega področja;
— zbira in hrani dokumentacijo domačih likovnih ustvarjalcev: (fotografije del, časopisni izrezki kritik, vabila, katalogi, monografije);
— omogoča znanstveno in strokovno proučevanje likovnega (stalna zbirka) in dokumentarnega (knjižnica) gradiva;
— skrbi za povezovanje z vsemi aktivnimi likovniki našega področja;
— sodeluje z izobraževalnimi ustanovami s strokovnimi vodstvi po razstavah;
— posreduje in prodaja umetniška dela;
— opravlja lastno založniško dejavnost (grafične mape, koledarji, razglednice . . .).

Organi zavoda so:
— svet zavoda,
— ravnatelj,
— strokovni svet.

1. Svet zavoda

7. člen

Zavod upravlja svet, ki ima 5 članov. Svet sestavljajo:

— 2 predstavnika zavoda, ki ju izvolijo delavci zavoda;

— 2 predstavnika ustanovitelja, ki ju imenuje Skupščina občine Murska Sobota;

— 1 predstavnik uporabnikov oz. zainteresirane javnosti, ki ga imenuje Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota izmed likovnih ustvarjalcev.

8. člen

Svet zavoda sprejema statut in druge splošne akte zavoda, sprejema programe dela in razvoja zavoda ter spremlja njihovo izvrševanje, določa finančni načrt in sprejema zaključni račun zavoda, predlaga ustanovitelju spremembo in razširitev dejavnosti, daje ravnatelju in ustanovitelju zavoda predloge in mnenja o posameznih vprašanjih ter opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom zavoda.

2. Ravnatelj

9. člen

Poslovodni organ zavoda je ravnatelj. Ravnatelj organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod z omejitvijo, da sklepa pogodbe o nakupu in prodaji nepremičnin v soglasju z ustanoviteljem ter je odgovoren za zakonitost dela zavoda.

Ravnatelj je obenem strokovni vodja zavoda.

10. člen

Ravnatelja zavoda imenuje in razrešuje na podlagi javnega razpisa svet zavoda v soglasju s Skupščino občine Murska Sobota.

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje, določene z zakonom in statutom zavoda.

3. Strokovni svet

11. člen

Strokovni organ zavoda je strokovni svet. Strokovni svet sestavljajo ravnatelj in 8 članov.

Strokovni svet obravnava in odloča o strokovnih vprašanjih zavoda v okviru pooblastil, določenih v statutu.

12. člen

Podrobnejša določila o pristojnostih, postopku izvolitve oz. imenovanja, trajanju mandata in načinu dela organov iz 6. člena tega odloka vsebuje statut zavoda.

VI. SREDSTVA ZA USTANOVITEV IN ZAČETEK DELA ZAVODA

13. člen

Za ustanovitev in začetek dela zavoda se zavodu zagotavlja del sredstev in premoženja, s katerim je razpolagal kot organizacijska enota dosedanjega Kulturnega centra Miško Kranjec, p.o. Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: Kulturni center), kot se ugotavlja z delitveno bilanco.

Od Kulturnega centra prevzame novoustanovljeni zavod delavce, ki so bili v njem zaposleni na področju likovno-galerijske dejavnosti, ter delavko, ki je opravljala naloge računovodje.

14. člen

Premoženje zavoda je last ustanovitelja, upravljalec premoženja pa je zavod. Z nepremičnim premoženjem lahko zavod razpolaga le s soglasjem ustanovitelja.

Za upravljanje s premoženjem je zavod odgovoren ustanovitelju.

VII. VIRI IN NAČIN PRIDOBIVANJA SREDSTEV ZA DELO ZAVODA IN ODGOVORNOST ZA OBVEZNOSTI ZAVODA

15. člen

Zavod pridobiva sredstva za delo iz republiškega proračuna, ustrezne deleže za nacionalno pomembne akcije iz občinskega proračuna, s plačili za storitve in iz drugih virov v skladu z zakonom.

16. člen

Presežek prihodkov nad odhodki, ki jih zavod doseže pri opravljanju svoje dejavnosti kot javne službe, sme uporabiti za opravljanje in razvoj svoje dejavnosti v soglasju z ustanoviteljem.

Z ostalimi presežki, pridobljenimi na drug način, razpolaga zavod samostojno.

Primanjkljaj, ki nastane pri izvajanju medsebojno dogovorjenega programa med zavodom in ustanoviteljem, krije ustanovitelj.

18. člen

Zavod nastopa v pravnem prometu neomejeno, razen da mora za pravne posle v zvezi z nepremičnim premoženjem pridobiti soglasje ustanovitelja.

VIII. NADZOR

19. člen

Ustanovitelj nadzira zakonitost dela zavoda.

Nadzor nad strokovnostjo dela zavoda opravlja organ, oz. organizacija, ki jo določa zakon, nadzor nad zakonitostjo dela in finančnega poslovanja pa upravni organ, pristojen za kulturo oz. proračun.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

Vsa dejanja, potrebna za začetek dela zavoda in za njegov vpis v sodni register, opravi v.d. ravnatelja, ki ga imenuje ustanovitelj.

21. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 028-3/92-I
Datum: 9. 4. 1992

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota:
Andrej GERENČER, dipl. oec., l.r.

54

Na podlagi 2. odstavka 51. člena in v zvezi z 8. členom Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91), 89. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini (Ur. list SRS, št. 1/81 in 42/86) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbeno-političnega zbora, dne 9. 4. 1992 sprejela

ODLOK
O USTANOVITVI JAVNEGA ZAVODA POKRAJINSKI MUZEJ MURSKA SOBOTA

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Občina Murska Sobota s tem odlokom ustanovi javni zavod za opravljanje muzejske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: zavod) v občini Murska Sobota.

2. člen

Ta odlok določa:

— ime in sedež ustanovitelja,
— ime in sedež zavoda,
— dejavnost zavoda,
— organe zavoda,
— vire, način in pogoje pridobivanja sredstev za delo zavoda,
— način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki in način kritja primanjkljaja sredstev za delo zavoda,
— pravice, obveznosti in odgovornosti zavoda v pravnem prometu, medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in zavoda,
— druge določbe v skladu z zakonom.

II. IME IN SEDEŽ USTANOVITELJA

3. člen

Ustanovitelj zavoda je Občina Murska Sobota s sedežem v Murski Soboti, Alije Kardoša 2.

III. IME IN SEDEŽ ZAVODA

4. člen

Ime zavoda se glasi: POKRAJINSKI MUZEJ Murska Sobota, p.o.

Sedež zavoda je: Murska Sobota, Trubarjev drevored 4.

IV. DEJAVNOST ZAVODA

5. člen

Zavod opravlja muzejsko dejavnost, tako da:

— evidentira in dokumentira premične spomenike in znamenitosti, proučuje in pripravlja študije in elaborate za njihovo varstvo;
— zbira, ureja in hrani premične spomenike in znamenitosti;
— pripravlja razstave in druge oblike predstavljanja kulturne dediščine, zlasti se tistega gradiva, s katerim upravlja, in spomenikov ali znamenitosti, ki so registrirani pri njem;
— pripravlja razstave, publikacije in druge oblike predstavljanja kulturne dediščine v Republiki Sloveniji in v tujini;
— posreduje ali pripravlja razstave in druge oblike predstavljanja kulturne dediščine iz tujine;
— sodeluje z drugimi organizacijami, ki v okviru svoje dejavnosti ali v zvezi z njo same pripravljajo zbirke, razstave in druge oblike predstavljanja kulturne dediščine, in jim strokovno pomaga;
— pripravlja strokovne in znanstvene razgovore, srečanja, seminarje in podobno;
— vodi register premičnih spomenikov in znamenitosti;
— opravlja konservatorske, restavratorske in druge tehnične dejavnosti za potrebe muzeja in izven njega;
— vzpostavlja stike s šolami in drugimi vzgojnimi in kulturnimi ustanovami;
— skrbi za izdajo in prodajo muzejskih publikacij, razglednic, propagandnega gradiva in drugo.

V. ORGANI ZAVODA

6. člen

Organi zavoda so:
svet zavoda,
— ravnatelj,
— strokovni svet.

1. Svet zavoda

7. člen

Zavod upravlja svet, ki ima 9 članov. Svet sestavljajo:
— 3 predstavniki zavoda, ki jih izvolijo delavci zavoda;
— 3 predstavniki ustanovitelja, ki jih imenuje Skupščina občine Murska Sobota
— 3 predstavniki uporabnikov oz. zainteresirane javnosti, ki jih imenuje Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota.

8. člen

Svet zavoda sprejema statut in druge splošne akte zavoda, sprejema programe dela in razvoja zavoda ter spremlja njihovo izvrševanje, določa finančni načrt in sprejema zaključni račun zavoda, predlaga ustanovitelju spremembo in razširitev dejavnosti, daje ravnatelju in ustanovitelju zavoda predloge in mnenja o posameznih vprašanjih ter opravlja druge naloge v skladu z zakonom in statutom zavoda.

2. Ravnatelj

9. člen

Poslovodni organ zavoda je ravnatelj. Ravnatelj organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod z omejitvijo, da sklepa pogodbe o nakupu in prodaji nepremičnin v soglasju z ustanoviteljem ter je odgovoren za zakonitost dela zavoda.

Ravnatelj je obenem strokovni vodja zavoda.

10. člen

Ravnatelja zavoda imenuje in razrešuje na podlagi javnega razpisa svet zavoda v soglasju s Skupščino občine Murska Sobota.

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje, določene z zakonom in statutom zavoda.

3. Strokovni svet

11. člen

Strokovni organ zavoda je strokovni svet. Strokovni svet sestavljajo ravnatelj, 4 predstavniki zavoda in 4 predstavniki zainteresirane javnosti.

Strokovni svet obravnava in odloča o strokovnih vprašanjih zavoda v okviru pooblastil, določenih v statutu.

12. člen

Podrobnejša določila o pristojnostih, postopku izvolitve oz. imenovanju, trajanju mandata in načinu dela organov iz 6. člena tega odloka vsebuje statut zavoda.

VI. SREDSTVA ZA USTANOVITEV IN ZAČETEK DELA ZAVODA

13. člen

Za ustanovitev in začetek dela zavoda se zavodu zagotavlja del sredstev in premoženja, s katerim je razpolagal kot organizacijska enota dosedanjega Kulturnega centra Miško Kranjec, p.o. Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: Kulturni center), kot se ugotavlja z delitveno bilanco.

Od Kulturnega centra prevzame novoustanovljeni zavod delavce, ki so bili v njem zaposleni na področju muzejske dejavnosti ter delavko, ki je doslej opravljala naloge obračunskega referenta.

14. člen

Premoženje zavoda je last ustanovitelja, upravljalec premoženja pa je zavod. Z nepremičnim premoženjem lahko zavod razpolaga le s soglasjem ustanovitelja.

Za upravljanje s premoženjem je zavod odgovoren ustanovitelju.

VII. VIRI IN NAČIN PRIDOBIVANJA SREDSTEV ZA DELO ZAVODA IN ODGOVORNOST ZA OBVEZNOSTI ZAVODA

15. člen

Zavod pridobiva sredstva za delo iz republiškega proračuna, ustrezne deleže za nacionalno pomembne akcije ter celoletne deleže za akcije regionalnega pomena iz občinskega proračuna, s plačili za storitve in iz drugih virov v skladu z zakonom.

16. člen

Presežek prihodkov nad dohodki, ki jih zavod doseže pri opravljanju svoje dejavnosti kot javne službe, sme uporabiti za opravljanje in razvoj svoje dejavnosti v soglasju z ustanoviteljem.

Z ostalimi presežki, pridobljenimi na drug način, razpolaga zavod samostojno.

Primanjkljaj, ki nastane pri izvajanju medsebojno dogovorjenega programa med zavodom in ustanoviteljem, krije ustanovitelj.

17. člen

Zavod odgovarja za svoje obveznosti v pravnem prometu z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga.

Ustanovitelj odgovarja za obveznosti zavoda subsidiarno do višine sredstev, ki so v občinskem proračunu namenjena za izvajanje dejavnosti.

18. člen

Zavod nastopa v pravnem prometu neomejeno, razen da mora za pravne posle v zvezi z nepremičnim premoženjem pridobiti soglasje ustanovitelja.

VIII. NADZOR

19. člen

Ustanovitelj nadzira zakonitost dela zavoda.

Nadzor nad strokovnostjo dela zavoda opravlja organ, oz. organizacija, ki jo določa zakon, nadzor nad zakonitostjo dela in finančnega poslovanja pa upravni organ, pristojen za kulturo oz. proračun.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

Vsa dejanja, potrebna za začetek dela zavoda in za njegov vpis v sodni register, opravi v.d. ravnatelja, ki ga imenuje ustanovitelj.

21. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 028-4/92-1
Datum: 9. 4. 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota:
Andrej GERENČER, dipl. oec., l. r.

55

Na podlagi 203. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Izvršni svet SO Murska Sobota na seji dne 16. aprila 1992 sprejel

SKLEP

o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlaščeno stavbno zemljišče v občini Murska Sobota za leto 1992

1. člen

S tem sklepom se določa povprečna gradena cena in povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlaščeno stavbno zemljišče v občini Murska Sobota.

2. člen

Povprečna gradbena cena in povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini Murska Sobota iz leta 1991 kot osnovna elementa za izračun vrednosti stanovanjske hiše oz. stanovanja v letu 1992 znašata:

— povprečna gradbena cena za en kvadratni meter uporabne stanovanjske površine znaša 38.999,00 SLT/m²

— povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč pa znašajo 15 % gradbene vrednosti zgradbe oz. objekta, od tega 10 % za napravo kolektivne rabe in 15 % za napravo individualne rabe.

3. člen

Korist za razlaščeno stavbno zemljišče se določi v odstotku od povprečne gradbene cene, ki se je oblikovala v preteklem letu za kvadratni meter stanovanjske površine v družbeni gradnji in znaša:

— na območju mesta Murska Sobota 1 %, kar znaša 390,00 SLT/m²
— na območjih izven mesta Murska Sobota (Rakičan, Bakovci, Rogašovci—Jurij, Krog, Satahovci, Černelavci—Veščica, Kupšinci, Polana, Markišavci, Nemčavci, Martjanci, Noršinci, Moravske Toplice, Beltinci, Cankova, Dokležovje, Gornji Petrovci, Ižakovci) 0,8 % kar znaša 312,00 SLT/m²
— na vseh ostalih območjih občine M. Sobota 0,6 %, kar znaša 234,00 SLT/m²

4. člen

Z dnem, ko začne veljati ta sklep, preneha veljati Sklep o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini M. Sobota za leto 1991 (Uradne objave, št. 15/91).

5. člen

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. 1. 1992 naprej.

Številka: 466-2/92-4
M. Sobota, 16. 4. 1992

Predsednik
Izvršnega sveta SO M. Sobota
Ivan OBAL, dipl. oec., l. r.

56

Na osnovi 7. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave, štev. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na skupni seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 9. aprila 1992 sprejela

Sklep

I.

Skupščina občine M. Sobota ugotavlja, da je Vladimir KEREC, dipl. ekonomist iz Martjanec 16/g, roj. 1. 1. 1935 odstopil s funkcije člana Izvršnega sveta Skupščine občine M. Sobota ter mu zato z 10. 5. 1992 preneha funkcija člana Izvršnega sveta Skupščine občine M. Sobota in funkcija sekretarja

Sekretariata za družbeno planiranje, družbenoekonomski razvoj in družbene dejavnosti.

II.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah.

Številka: 126-3/92-1
Datum: 9. 4. 1992

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

57

POPRAVEK

V Odloku o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Murska Sobota, objavljenem v Uradnih objavah, štev. 8/1991 z dne 21. marca 1991 se za 6. členom, ki se konča z besedilom »MURSKA SOBOTA, nagrobnik« vnese »7. člen«, ki se začne z besedilom: »Za umetnostne in arhitekturne spomenike se razglasijo:«. Ostalo besedilo tega člena ostane nespremenjeno.

Sekretarka
skupščine občine M. Sobota
Marija MATJAŠEC, dipl. prav., l. r.

radijski in televizijski spored od 24. do 30. aprila

PETEK | SOBOTA | NEDELJA | PONEDELJEK | TOREK | SREDA | ČETRTEK

Radio MV — Murski val — UKW 94,6 MHz (Dopoldne tudi SV 648 kHz)

5.40 Prebujajte se z nami — jutranje kramljanje s podatki o vremenu, cestah, časopisih, pesmijo tedna, horoskopom, obvestili ... 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan, ... 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Borzni utrip. 9.15 Mariborsko zvočno pismo. 9.30 NSTSNMV — lestvica tujih skladb. 10.00 Poroditve (kultura, šport, turizem ...). 11.30 Kabaret. 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.35 Obvestila. 16.30 Poročila.

TV SLOVENIJA 1

10.00 Čira čara, angl. nanizanka. 10.25 Jelenček. 11.00 Zelena ura. 12.00 Poročila. 13.45 Umetniški večer: Filmska scenografija: Mojster in Margarita, jug. film. 17.00 Poročila. 17.10 Tok tok. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Forum. 20.30 Bertinijevi nemška nadaljevanka. 21.25 Oči kritike. 22.15 Dnevnik. 22.45 Sova: Pri Huxtablovih, amer. nanizanka; Hobotnica, ital. nadaljevanka; Že dolgo ne sanjam več, japonski film.

Drugi program

15.45 Sova, ponovitev nanizank. 18.00 Studio Maribor. 19.00 Jazz in blues. 19.30 Dnevnik ZDF. 20.00 Pujsovi dosjeji, angl. nanizanka. 20.30 Slovenski magazin. 21.00 Dobrodošli. 21.30 Studio City. 22.30 Koncert zbora La Cappella Vienna.

HTV 1

8.30 Poročila, Horoskop, Glasba. 9.00 Dokumentarec. 10.00 Poročila. 10.05 Šolska tv. 11.05 Zgodbe z dveh strani, otroška serija. 11.35 Dragi John. 12.00 Poročila. 12.05 Deset zapovedi, serijski film. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.05 3—2—1, kviz. 15.10 Velika mladost, serijski film. 16.00 Poročila. 16.30 Gremo dalje, družinsko popoldne. 18.00 Poročila. 18.05 Preteklost v sedanjost. 18.40 Santa Barbara, amer. nadaljevanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 V ospredju. 21.30 Ekran brez okvirja, kultura. 22.40 Dnevnik. 23.00 Slika na sliko, horoskop. 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

13.10 Mi — v službi občanov. 13.35 Urad, urad, nanizanka. 14.00 Hišnica, nanizanka. 14.45 Mladi glasbeniki v studiu. 15.00 Otroški spored. 15.05 Nekoč je bila Amerika, risanka. 15.30 Am dam des. 15.55 Strelovod. 16.05 Divji žrebec, zadnji del. 16.30 Mini kviz. 16.55 Telestik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 S telesom in dušo, nanizanka. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 Derrick, kriminalka. 21.15 Zdravje. 21.25 Pogledi s strani. 21.35 Sladoled na palčku, izraelska komedija. 23.00 Večerni šport. 23.30 Likvidator, angleški film. 1.00 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Sotrpini. 8.50 Naravni zdravilnik. 9.00 Dallas, 70. del amer. serije. 9.50 Loto. 9.55 Zdravilo — koristi, škodi? 10.10 Serijski film. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Šport. 16.40 Madžari v Ameriki, 5. del. 17.55 Grozlje. 17.45 Svet denarja. 18.00 Okno. 18.55 Vprašanja kmetijstva. 19.00 Igra. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik, šport. 20.35 Dallas, pon. 21.35 Panorama. 22.40 Arena. 23.25 Borba, tv-igra.

RTL

6.00 Dobro jutro. 9.00 Ponovitev različnih nadaljevank. 11.30 Tic Tac Toe. 12.00 Družinski obračun. 12.30 Opoldanski magazin. 13.00 Grozljivo prijetna družina. 13.20 Kalifornijski klan. 14.10 Springfieldska zgodba. 14.55 Šef. 15.50 Chips. 16.40 Tvegano. 17.10 Vroča nagrada. 18.00 Enajst 99. 18.45 Poročila. 19.20 Pacifiška skadrilja 214. 20.14 Tropical Heat. 21.15 Dvorec ob Vrbskem jezeru. 22.15 Nogometna oddaja. 23.10 Tutti Frutti. 0.10 Ranč z rdečim klobukom, ameriški erotični film. 1.15 Film. 2.45 King Kobra, ameriški film. 4.15 Neptunova hči, muzikl.

5.40 Prebujajte se z nami — tudi v soboto je lahko to prijetno, če imate dobro družbo in ste na tekočem z vsemi dogodki. 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan ... 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 7.40 Sobota je pravi dan za nakupe, tudi na tržnici. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV. 8.30 Dunajsko zvočno pismo. 9.00 Predstavljamo vam. 10.00 Poročila. 10.30 Potepajte se z nami. 11.00 Sobotni gost. 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Mali oglasi. 19.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

8.30 Angleščina. 8.50 Radovedni Taček. 9.05 Klub Klobuk. 11.00 Zgodbe iz školjke. 12.00 Poročila. 12.05 Tok tok. 14.00 Alf. 14.25 Zlati cekin 91. 16.00 Tednik. 17.00 Dnevnik. 17.10 Danny — najboljši na svetu, angleški film. 19.00 Risanka. 19.15 Žrebanje 3×3. 19.30 Dnevnik. 20.00 Utrip. 20.30 Komu gori pod nogami? 21.35 Glavni osumljenec, angl. nadaljevanka. 22.25 Dnevnik. 22.53 Sova: Murphy Brown, amer. nanizanka; Hobotnica, ital. nadaljevanka; Mesto strahu, ameriški film; Nočne ure, amer. varietejski program.

Drugi program

15.50 Sova. 17.30 Prisluhnimo tišini. 17.45 Angleščina v poslovnih stikih. 18.00 Poglej in zadeni. 18.30 Ansambel Nagelj. 19.00 Kremenčkovi. 19.30 Dnevnik TV Srbija. 20.15 Klasika. 20.30 Legenda o Tarzanu, angleški film. 22.30 Tračarije v živo. 0.00 Yutel.

HTV 1

8.30 Poročila, Glasba, Horoskop. 9.00 Dokumentarec. 10.00 Poročila. 11.05 Prenos koncerta iz Osjeka. 12.00 Poročila. 12.05 Resna glasba. 13.05 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.05 Prezrli ste, poglejte. 16.00 Poročila. 16.20 Denver, risana serija. 16.45 Narodna glasba. 17.15 Usode. 17.45 Poročila. 17.50 Drama. 19.30 Dnevnik. 20.05 Me je kdo iskal? 21.30 Dnevnik. 22.00 Nogometno prvenstvo Hrvaške. 23.00 Tv-tednik. 23.30 Glasba, Horoskop. 23.55 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Simpsonovi, risanka. 9.30 Angleščina. 10.00 Francoščina. 10.30 Ruščina. 11.00 Clarence, škilasti lev, film. 12.30 Halo Avstrija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Pozna ljubezen, melodrama. 15.05 Čarobne minute. 15.10 Otroški spored. 16.00 Spored po željah. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Lassie. 17.30 Ribje zgodbe. 17.35 Če mene vprašaš ... 18.00 Čas v sliki. 18.05 Nogomet. 18.30 S telesom in dušo. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 Neposredni prenos iz Linza: Velika nagrada ljudske glasbe, vodi Karl Moik. 21.55 Vroče strani. 22.05 Zlata dekleta. 22.30 Policistka, kriminalni film. 0.10 Čas v sliki. 0.15 Potešenje strahu, kriminalka. 1.45 Čas v sliki. 1.50 Ex libris.

TV MADŽARSKA

6.15 Jutranji program. 8.40 Za otroke in ne le zanje. 9.45 Tv-magister. 11.15 Olimpijska prisega. 12.30 Panorama. 13.30 Za otroke. 14.30 Rock. 15.00 Barometer, politični šov. 16.05 Koreografi. 17.05 Prva ljubezen. 17.55 Za otroke. 18.25 Nova moda. 19.00 Jolly Joker, nemška serija. 20.00 Dnevnik, šport. 20.35 Kino, francoska serija. 22.10 Loterija Bongo. 23.20 Iz Komediuma.

RTL

6.00 Risanke. 6.15 Pravljica z vsega sveta. 8.00 Mladinske oddaje. 9.20 Klack. 10.35 Peter Pan. 11.00 Različne mladinske oddaje. 12.35 Michel Valliant. 13.30 Ameriški gladiatorji. 14.35 Adam 12. 15.05 Knight Rider. 17.00 Vroča nagrada. 18.45 Poročila. 19.10 Full House. 20.15 Petrova glasbena revija. 22.50 Velikonočna oddaja. 0.10 Nemški erotični film. 1.30 Film, ponovitev.

8.00 Začenjamo nov dan .. 8.30 Horoskop. 8.45 Vilmoš Tkalec. 9.10 Misel in čas. 9.30 Srečanje na Murskem valu z lestvicami najpopularnejših domačih zabavnih, tujih in narodnozabavnih skladb. 10.30 Nedeljska kuhinja. 12.00 Poročila. 12.15 Nedeljsko postno premišljevanje. 12.30 Minute za kmetovalce. 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.00 Panonski odmevi — oddaja za porabske Slovence in vse druge. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

9.35 Živžav. 10.50 Naša pesem 92. 11.30 Obzorja duha. 12.00 Poročila. 12.10 Kremenčkovi, risanka. 12.40 Anambel Nagelj. 13.25 Škrlatna barva, ameriški film. 16.00 Lorna Doon, angl. nadaljevanka. 17.00 Dnevnik. 17.10 Kavarna Astoria, slovenski film. 19.05 Risanka. 19.20 Slvoenski loto. 19.30 Dnevnik. 20.00 Zrcalo tedna. 20.30 Zdravo. 21.35 Festivali Daljnega vzhoda. 22.25 Dnevnik. 22.55 Sova: Ameriške video smešnice; Hobotnica, ital. nadaljevanka.

Drugi program

14.00 Sova. 15.55 Športni popoldne. 19.30 Dnevnik HTV. 20.00 Videogodba. 20.30 Galaktična odiseja, japonska serija. 21.30 Dekalog, poljska nanizanka 22.20 Športni pregled. 22.50 Višnjani, opera. 0.35 Yutel.

HTV 1

8.30 Poročila, Glasba, Horoskop. 9.00 Dokumentarec. 10.00 Poročila. 10.05 Oddaja za otroke. 11.05 Risana serija. 11.30 Govorimo o zdravju. 12.00 Poročila. 12.05 Kmetijska oddaja. 13.00 Mir in dobrota. 13.30 Tv-tednik. 14.00 Poročila. 14.15 Mikser M. 15.15 Zgodbe o lisici, risana serija. 15.00 Podvigi in usode. 15.30 Ob nedeljah. 17.05 Resna glasba. 18.00 Poročila. 18.10 Tuja dokumentarna oddaja. 19.30 Dnevnik. 20.05 Sedma noč. 22.25 Dnevnik. 23.05 Glasba, horoskop. 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Pozor, kultura. 9.30 Kulturni zajtrk. 10.15 Univerzum: Zmajevo otočje. 11.00 Evropski studii. 12.00 Tednik. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Inšpektor Hooperman, kriminalna nanizanka. 13.35 Robin in Mariana, pustolovski film. 15.20 Mrzla zelenjavna juha. 15.25 Sveto pismo za otroke. 15.55 Tedenski pregled sporeda. 16.10 Dekle iz mesta. 17.00 Mini čas v sliki. 17.10 Čas v sliki. 18.00 X-Large. 18.30 S telesom in dušo. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 »Moselbrück: Gunterjeva konkurenca, nadaljevanka o kletarski družini. 21.05 Ljubite klasiko? 21.50 Vizije. 21.55 Pod povečevalom. 22.40 Carmen. 0.15 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

6.45 Vaška tv. 7.30 Za otroke. 8.30 Nedeljski magazin. 11.00 Za boljši jezik. 11.10 Paravan. 11.40 Za otroke. 12.20 Naša dediščina. 12.30 Glasbeni butik. 13.30 Financial Times. 14.00 Rubel. 14.35 Madžarska država, 1. del. 15.20 Televideo. 15.25 Zdravje. 16.00 Kviz. 16.40 Verski program. 17.00 Disneyjevi filmi. 18.45 Nogomet. 19.30 Teden, dnevnik, šport. 20.35 Kino, franc. serija. 22.10 A. Toscanini, amer. film. 23.25 Sci-fi magazin.

RTL

6.00 Peter Pan. 6.20 Flinstone Kids. 7.10 Različne mladinske oddaje. 9.30 Film. 11.15 Ta teden. 12.30 Major Dad. 13.00 Mladinske oddaje. 14.00 Harry in Hendersonovi, ameriška nadaljevanka. 14.25 Film. 17.45 Primarij dr. Westphal. 18.45 Poročila. 20.15 Poročni šou. 21.45 Spieglov tv magazin. 23.05 Film. 1.00 Kanal 4. 1.55 Film, ponovitev.

5.40 Prebujajte se z nami — da bo začetek delovnega tedna veder MV vam da vse informacije za dober začetek. 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan. ... 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Zgodilo se je. 10.00 Poročila. 10.30 Šport. 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Šport. 18.00 S kranščakon, cekron pa z marelof — lestvica narodnozabavne glasbe. 18.30 Poročila (BBC). 18.40 Bilo je nekoč. 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

8.40 Sivčkovi spomini, predstava za otroke. 9.15 Smrkci, risanka. 9.40 Plesna oddaja. 9.55 Bertinijevi, nemška nadaljevanka. 10.50 Mernik, Forum, Utrip, Zrcalo. 12.00 Poročila. 14.05 Solze v dežju, angl. film. 16.20 Dobrodošli. 17.00 Dnevnik. 17.10 Radovedni Taček. 17.35 Jelenšek. 18.10 Obzorja duha. 18.45 Divji svet živali. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Politik novega kova, angl. nanizanka. 21.05 Svet na zaslonu. 22.00 Dnevnik. 22.25 Blagor premagancev, drama. 23.50 Sova: Hobotnica, ital. nadaljevanka; Zvezdne steze, amer. nanizanka.

Drugi program

15.20 Oči kritike. 16.10 Sova. 17.40 Speedway, posnetek s Krškega. 18.10 Festivali Daljnega vzhoda. 19.00 Slavnostni koncert simfonikov RTV Slovenija. 20.30 Gospodarska oddaja. 21.00 Športna oddaja. 21.30 Juno in pav, angleški film (čb)

HTV 1

9.00 Oddaja za otroke 9.30 Jaz, lutkar. 9.45 Deček Skok, otroška serija. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.00 Pri Huxtablovih, amer. nanizanka. 11.30 Glasbena oddaja. 12.00 Točno opoldne. 13.45 Poročila. 13.50 Serijski film. 14.40 Danes smo z vami: UNPROFOR. 15.05 Serija za otroke. 16.00 Poročila. 16.10 Malavizija. 17.00 Dokumentarna oddaja. 17.30 Družinsko popoldne. 18.00 Poročila. 18.05 Santa Barbara, amer. nadaljevanka. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Kvartet, drama. 20.55 G-man, ameriški film. 22.20 Dnevnik. 22.40 Vrnitev, opera. 23.15 Slika na sliko, horoskop. 0.10 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

13.00 Čas v sliki. 13.10 Cenjena Avstrija, oddaja o monarhiji. 13.30 Tisoč mojstrovin. 13.40 Srečanje z naravo. 14.10 Hišnica. 15.00 Otroški spored. 15.30 Am dam des. 15.55 Strelovod. 16.05 Športna abeceda: hokej na ledu. 16.30 Otroci intervjuvajo. 16.55 Telestik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 S telesom in dušo: Prepovedana ljubezen, razvedrilna oddaja. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 »Mosetbrück: Gunterjeva konkurenca, nadaljevanka o kletarski družini. 21.08 Mojstrsko kuhanje. 21.15 Pogledi s strani. 21.25 Miami Vice: Morilec lutk. 22.10 Avstrijec v Hollywoodu. 22.30 Julija, film. 0.20 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Angleščina. 9.05 Lovejoy, kriminalka. 9.55 Zdravilo — koristi, škodi? 10.10 Serijski film. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Cannes jazz '89. 16.45 Risanka. 16.55 Zajtrk plus, pon. 17.25 Kupil bom to žensko, serija. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Prehod. 18.40 Svet denarja. 18.50 Videospoti. 19.00 Igra. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik, šport. 20.35 M. Jokai: Mrličkin mož, melodrama, iz gledališča. 23.10 Moj teden. 23.30 Imej rad ponedeljek!

RTL

6.00 Dobro jutro in poročila. 9.00 Kot se dogaja v življenju, nova nadaljevanka. 9.50 Ponovitev različnih nadaljevank. 11.00 Dragi stric Bill. 12.00 Družinski obračun. 12.30 Opoldanski magazin. 13.00 Grozljivo prijetna družina. 13.20 Kalifornijski klan. 14.10 Springfildska zgodba. 14.55 Šef. 16.40 Tvegano. 17.10 Vroča nagrada. 18.00 Enajst 99. 18.45 Poročila. 19.15 Ekipa A. 20.15 Umor je njen konjiček. 21.15 Film. 22.55 Deset pred enajsto. 24.00 Airwolf. 0.50 Boj zoper mafijo. 1.40 Zona somraka. 2.05 Film.

5.40 Prebujajte se z nami, slišali boste vremenske podatke, vse o cestah, zanimivosti, horoskop, izbirali pesem tedna ... 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan. 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in maržarščini. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV — kost oziroma gost dneva, ljubljansko zvočno pismo, mali oglasi, glasba tako in drugače (ob 10.00 poročila) ... 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Srebrne niti. 17.30 Vilmoš Tkalec (ponovitev). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

10.00 Šolska tv. 11.00 Sedma steza, športna oddaja. 11.30 Prisluhnimo tišini. 11.45 Angleščina. 12.00 Poročila. 15.10 Juno in pav, angleški film (čb). 17.00 Dnevnik. 17.10 Alf. 17.35 Srečanje z živalmi v naših Alpah. 18.00 Lonček, kuhaj!: Pravljica; Risanka. 18.40 Alpe—Donava—Jadran. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Osmi dan. 21.35 Grad na soncu, franc. nadaljevanka. 22.25 Dnevnik. 23.10 Sova: Življenje po Henryju, angl. nanizanka; Hobotnica, ital. nadaljevanka; Glasbeni utrinek.

Drugi program

14.30 Svet na zaslonu. 15.25 Sova. 17.20 Svet poroča. 18.00 Studio Koper. 19.00 Orion. 19.30 Dnevnik TV Sarajevo. 20.00 Pujsovi dosjeji, anfl. nanizanka. 20.30 Maja vam predstavlja. 21.30 Omizje. 23.30 Svet poroča. 0.10 Yutel.

HTV 1

11.30 Glasbena oddaja. 12.00 Točno opoldne. 13.00 Slika na sliko. 13.45 Poročila. 13.50 Serijski film. 14.40 Danes smo z vami. 15.05 Serija za otroke. 16.00 Poročila. 16.10 Malavizija. 17.00 Program za starše in učitelje. 17.30 Družinsko popoldne. 18.00 Poročila. 18.05 Santa Barbara, amer. nadaljevanka. 19.10 Žrebanje lota. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Ljudje, ki so ubili Kennedyja, dokum. serija. 21.00 V ospredju. 23.00 Dnevnik. 23.20 Slika na sliko, horoskop. 0.20 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Inšpektor Hooperman. 9.30 Angleščina. 10.00 Šolska tv. 10.15 Hiša v Svetem pismu. 10.30 Carmen, glasbeni film. 12.05 Športna arena. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Urad, urad, nanizanka. 14.00 Tudi pošaliti se je treba. 15.30 Am dam des. 16.05 Oporoka, nanizanka. 16.30 Glasbena delavnica. 16.55 Telestik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 S telesom in dušo: Prepovedana ljubezen, razvedrilna oddaja. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 Univerzum: Igre življenja. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Samo sonce je priča, kriminalni film. 23.10 Diktator, komedija.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Angleščina. 9.00 Telefon, tv-igra. 9.55 Serijski film. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Nemški magazin. 16.40 Resna glasba. 16.55 Poljudnoznanstveni film. 17.20 Risanka. 17.35 Kupil bom to žensko, serija 18.00 Varstvo mest. 18.40 Svet denarja. 18.50 Videospoti. 19.00 Igra. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik, šport. 20.35 Igre Metropolis. 21.20 Twin Peaks, 21. del (za odrasle). 22.10 Pradavno sovraštvo, dok. film. 23.00 Calcio, ital. nogomet.

RTL

6.00 Družinski obračun in poročila. 9.00 Ponovitev različnih nadaljevank. 11.05 Dragi stric Bill. 11.30 Tic Tac Toe. 12.00 Družinski obračun. 12.30 Opoldanski magazin. 12.50 Grozljivo prijetna družina. 13.20 Kalifornijski klan. 14.10 Springfieldska zgodba. 14.55 Šef. 15.45 Chips. 16.40 Tvegano. 17.10 Vroča nagrada. 18.00 Enajst 99. 18.45 Poročila. 19.15 Knight Rider. 20.15 Columbo, ameriška kriminalka. 21.45 Eksplozivno. 24.00 Airwolf. 0.50 Boj zoper mafijo. 1.40 Zona somraka. 20.05 Film.

5.40 Prebujajte se z nami poslušajte, kaj je novega v časopisih, na cestah, pri vremenoslovcih, kaj pravi brat Džouži, kakšno je današnje nagradno vprašanje, zagrebško zvočno pismo ... 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan. 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Kličemo banko. 10.00 Poročila. 10.30 Iščemo za vas — in tudi najdemo odgovor. 12.00 Poročila. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Mali oglasi. 17.30 Poslušamo vas. 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

9.15 Program za otroke. 10.10 Višnjani, opera. 11.10 Grad na soncu, franc. nadaljevanka. 12.00 Poročila. 16.00 Galaktična odiseja, japonska serija. 17.00 Dnevnik. 17.10 Klub Klobuk. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Film tedna: Korczak, polj.-angl. film. 22.30 Dnevnik. 22.55 Kronika, kanadska serija. 23.30 Sova: Krila, amer. nanizanka; Hobotnica, ital. nadaljevanka; Ves svet je oder, angl. serija.

Drugi program

15.25 Osmi dan. 16.15 Sova. 18.00 Studio Maribor. 19.00 Psiho. 19.30 Dnevnik ORF. 20.00 Športna sreda. 22.15 Ljubljanske skice. 22.45 Yutel.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, mozaik. 9.00 Oddaja za otroke. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.00 Na zdravje!, amer. nanizanka. 11.30 Glasbena oddaja. 12.00 Točno opoldne. 13.00 Slika na sliko. 13.45 Poročila. 13.50 Škorpijonov obroč, serijski film. 14.40 Danes smo z vami. 15.05 Serija za otroke. 16.00 Poročila. 16.10 Malavizija. 17.00 Potopis. 17.30 Družinsko popoldne. 18.00 Poročila. 18.05 Santa Barbara, amer. nadaljevanka. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Filmski večer. 22.00 O obnovi Hrvaške. 22.35 Dnevnik. 23.00 Slika na sliko, horoskop. 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Inšpektor Hooperman. 9.30 Francoščina. 10.00 Šolska tv: Keramika. 10.30 Gospod z milijoni, komedija. 12.05 Paul — detektiv. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Urad, urad. 14.00 Hišnica. 14.50 Ugledni vabijo za mizo. 15.00 Otroški spored. 15.55 Helmi, otroški prometni magazin. 16.30 Heureka. 16.55 Telestik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30-S telesom in dušo. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 Med Madridom in Parizom, film. 22.20 Pogledi s strani. 22.30 Lepotica in vohljač (Delo na črno), razvedrilna nanizanka. 23.20 Morilsko poletje, kriminalka. 1.25 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Za otroke. 9.35 Letalci akrobati. 11.15 Za upokojence. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Dan plesa. 16.40 Višnje s konjakom. 16.55 Risanka. 17.05 Upravljanje po Suzukiju. 17.35 Kupil bom to žensko, serija. 18.00 Koledar 1992. 18.40 Svet denarja. 19.00 Za otroke. 20.00 Dnevnik, šport. 20.40 Züriška dvorana oklepov, nemška serija. 21.50 Pradavno sovraštvo, 2. del dok. filma. 23.10 Erdeljske orgle.

RTL

6.00 Dobro jutro in poročila. 9.00 Ponovitev različnih nadaljevank. 11.05 Lassie. 11.30 Tic Tac Toe. 12.00 Družinski obračun. 12.30 Opoldanski magazin. 13.00 Grozljivo prijetna družina. 13.20 Kalifornijski klan. 14.10 Springfieldska zgodba. 14.55 Šef. 15.45 Chips. 16.40 Tvegano. 17.10 Vroča nagrada. 18.00 Enajst 99. 18.45 Poročila. 19.20 Nazaj v preteklost. 20.15 Narodnozabavna glasba. 21.15 Gottschalkov šou. 22.15 Sternov tv magazin. 23.30 Benny Hill. 24.00 Airwolf. 0.50 Boj zoper mafijo. 1.40 Zona somraka. 2.05 Film.

5.40 Prebujajte se z nami danes po domače in z obilico klepeta, ob drugih podatkih tudi z mislijo iz šolske beležnice pa še čim. 7.00 Druga jutranja kronika Radia Slovenija. 7.15 Začenjamo nov dan. 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini. 8.00 Poročila. 8.10 Dopoldne na MV — ob drugem boste slišali lestvico domačih zabavnih skladb Sedem veličastnih, obirali kost oziroma gosta dneva (ob 10.00 poročila) ... 12.00 Poročila (BBC). 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija. 16.00 Popoldne na MV. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 To sem jaz. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila (BBC). 19.00 Vključujemo Radio Slovenija.

TV SLOVENIJA 1

9.55 Smrkci. 10.20 Cesarjeva nova oblačila. 10.35 Vesela srečanja Lukca Kljukca. 10.55 Šolska tv. 12.00 Poročila. 15.15 Športna sreda, ponovitev. 17.00 Dnevnik 17.10 Živ žav. 18.30 Izobraževalna oddaja. 19.05 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Gore in ljudje. 21.35 Tednik. 22.25 Dnevnik. 23.00 Mali koncert. 23.20 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Hobotnica, ital. nadaljevanka; Šingen, japonska nadalejvanka.

Drugi program

15.35 Sova. 18.00 Studio Koper. 19.00 Videolestvica. 19.30 Dnevnik RAI. 20.00 Pujsovi dosjeji, angl. nanizanka. 20.30 Znanost in resnica. 21.25 Umetniški večer: Holroyd o Shawu, angl. dokum. film; Cezar in Kleopatra, ameriški film. 0.20 Yutel.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, mozaik. 9.00 Oddaja za otroke. 9.30 Smogovci. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.00 Humor, nanizanka. 11.30 Glasbena oddaja. 12.00 Točno opoldne. 13.00 Slika na sliko. 13.40 Poročila. 13.50 Škorpijonov obroč, serijski film. 14.40 Danes smo z vami. 15.05 Otroška serija. 16.00 Poročila. 16.10 Malavizija. 17.00 Znanstveni pogovori. 17.30 Družinsko popoldne. 18.00 Poročila. 18.05 Santa Barbara, amer. nadaljevanka. 19.15 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.00 3—2—1, kviz. 21.05 Strankarski klub. 22.35 Dnevnik. 23.00 Slika na sliko, horoskop. 0.00 Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Šolska tv: Kovine. 10.15 Viaje el Espanol, tečaj španščine. 10.30 Ženska mojih sanj, film. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Urad, urad. 14.00 Hišnica. 14.50 Psi, naši najboljši prijatelji. 15.00 Otroški spored. 16.30 Uspešnice in napotki. 16.55 Telestik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Spored po željah. 18.00 Čas v sliki. 18.30 S telesom in dušo. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Šport. 20.15 Moj ljubljeni Weis, ljudska glasba, prenos iz Spittala na Dravi. 21.20 Pogledi s strani. 21.30 Rešitev Jessice McClure, film. 23.00 Dva profesionalca, komedija. 0.45 Čas v sliki. 0.50 Ex Libris.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Lajna, lahka glasba. 9.05 Sotrpini. 9.20 Pomoč v duševni stiski. 9.30 Disneyjevi filmi. 16.00 Popoldanski saldo. 16.10 Tom Jones, glasbeni portret. 17.05 Korosi Csoma Sandor. 17.35 Kupil bom to žensko, serija. 18.00 Za menedžerje. 18.45 Svet denarja. 19.00 Klub Dodo. 19.15 Za otroke. 20.00 Dnevnik, šport. 20.35 Sosedje, 131. poglavje tv-romana. 21.05 Friderikuszov show. 22.30 Aktualno. 22.55 Pradavno sovraštvo, 3. del dok. filma.

RTL

6.00 Dobro jutro in poročila. 9.00 Ponovitev različnih nadaljevank. 11.30 Tic Tac Toe. 12.30 Opoldanski magazin. 13.00 Grozljivo prijetna družina. 13.20 Kalifornijski klan. 14.10 Springfieldska zgodba. 14.55 Šef. 15.45 Chips. 16.40 Tvegano. 17.10 Vroča nagrada. 18.00 Enajst 99. 18.45 Poročila. 19.15 21. Jump Street. 20.15 Super privrženec. 21.15 Klic v sili. 22.15 Film. 24.00 Airwolf. 0.55 Boj proti mafiji. 1.40 Zona somraka. 2.05 Film. 3.40 Muzikl.

BIM

PROIZVODNJA
UPRAVA
TRGOVINA

Lendavska 29 b, MURSKA SOBOTA
telefon: 32-500
telefaks: 21-136

● MEHČALEC MAXILAN ● TEKOČINA ZA POMIVANJE BIMAT ● ŠAMPON BIMAY ● KOPEL BIMOSAN

Otvoritev nove trgovine (v prostorih nekdanje Platane), v četrtek, 23. aprila, ob 11. uri.

Zelo ugodne cene! Možnost obročnega plačila!

BIM
Ciril-Metodova 50,
Murska Sobota
telefon: 32-501

BIM
Bakovci
telefon: 43-075

BIM
Kidričeva,
Murska Sobota,
telefon: 32-502

POBRSKAJTE PO BIMOVIH TRGOVINAH, PRIJETNO BOSTE PRESENEČENI!

V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH ZELO UGODNA OBROČNA ODPLAČILA

TRUDIMO SE USTREČI VAŠIM ŽELJAM!

KA — BIRO
trgovsko in storitveno podjetje, do.o.o.ž
Titova ulica 13, 69000 Murska Sobota

Gradbena projektiranja, ureditev gradbene in druge dokumentacije, načrtovanje notranje opreme poslovnih in stanovanjskih prostorov, kopiranje, zastopanje in posredovanje pri prodaji nepremičnin, gradbenega materiala in gradbene mehanizacije. Do 1. maja jih lahko pokličete po telefonu **(069) 23-416**, od 1. maja naprej pa jih lahko obiščete na sedežu podjetja v Titovi 13 (prostori stare Zavarovalnice TRIGLAV).

PROIZVODNJA — STORITVE — TRGOVINA
LJUTOMER, tel.: (069) 82-455

ATRIUM

SALON POHIŠTVA KROG,
tel.: (069) 32-455

Mesna industrija POMURKA Murska Sobota na osnovi 6. člena Podjetniške kolektivne pogodbe razpisuje prosto delovno mesto

direktorja finančnega sektorja

s štiriletnim mandatom.

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora imeti kandidat visoko ali višjo izobrazbo ekonomske smeri, 5 oz. 10 let delovnih izkušenj, smisel za teamsko delo in delo z ljudmi.

Poskusno delo traja tri mesece.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Mesna industrija POMURKA Murska Sobota, Bijedićeva 11, 69000 Murska Sobota, Službi kadrovske dejavnosti.

Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili najkasneje v 15 dneh po preteku roka za zbiranje prijav.

Gostilna
Horvat—Lovenjak

z Polane pri Murski Soboti obvešča vse svoje goste, poslovne partnerje in prijatelje, da bo lokal zaprt od 24. aprila do vključno 8. maja zaradi sodelovanja na spomladanskem graškem sejmu.

Priporočamo se za obisk v GRADCU! Gostje bodo lahko plačali s tolarji ali čeki Ljubljanske banke ali Abanke.

● **Telefon v Gradcu: 9943-316-831338**

VESTNIK — **Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota**

Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan, Endre Gonter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Vodja agencije Venera: Renata Bakan-Ficko

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 2. trimesečje 1992 je 650,00 SLT, za podjetja **1.300,00 SLT**, za naročnike v tujini 80 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005, devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.

Tisk: GZP Mariborski tisk, Maribor. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/1B z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

MOTORNA VOZILA

OSEBNI AVTOMOBIL GOLF, letnik 1981, bencinc, dobro ohranjen in vzdrževan, prodam ☎ 21-012, po 17. uri. mpf-ar

LADO 1300, letnik 1982, potreben manjšega popravila, prodam. ☎ 43-153. m495

BT 50, registriran, odlično ohranjen, prodam. ☎ 26-319, popoldan. m440

MOSKVIČ, dobro ohranjen, registriran do decembra, ugodno prodam. Žižki 70. M441

VISO SUPER E, letnik 1983, ugodno prodam. ☎ 82-155. m3663

ZASTAVO 101, letnik 1979, dobro ohranjeno, z dodatno opremo, ugodno prodam. ☎ 21-297, po 16. uri. m444

MERCEDES 608, 3-tonski, razno plastiko in invalidski voziček, prodam. ☎ 46-523. m445

RADIO
MURSKI VAL
UKV 94,6 MHz

MOTORNO KOLO BMW R 50/5 prodam za 3.200 DEM. Prešernova 22, M. Sobota. m433

ZASTAVO 101, letnik 1976, vozno, neregistrirano, prodam. ☎ 87-830. m3656

LADO NIVO, letnik 1979, prodam. ☎ 51-258. m450

JUGO 45 A, letnik 1987, prevoženih 40.000 km, prodam za 3.500 DEM. Kebler, Stavešinci 15. m3205

LADO SAMARO 1300, pet vrat, letnik 1990, garažirano, ugodno prodam. ☎ 46-483 od 17. ure naprej. m475

LADO 1300, letnik 1985, prevoženih 41.000 km, prodam. Rajtar, Sr. Bistrica 41, ☎ 70-307. m437

GOLF, dizel, letnik 1989, prodam. ☎ 76-329. m489

GOLF, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. ☎ 43-151. m498

OPEL ASCONO 1.6, spredaj malo karambolirano, prodam za 1000 DEM. Ladislav Kolar, St. Rozmana 5, M. Sobota. m478

ŠKODO 120 LS, letnik 1979, prevoženih 95.000 km, registrirano do 3. 1993, ugodno prodam. ☎ 41-177 m484

RENAULT 14, letnik 80, prodam za 1200 DM. Predojevič, Sv. Jurij 15 b, Rogašovci.

ŽIVALI

ŠTIRI KRAVE in konja haflingerja prodam. ☎ 68-035. m451

KRAVO, prvesnico, s teletom, prodam. Šafarsko 29, Ljutomer. m3662

KONJA PONY in koze, srnaste pasme, prodam. ☎ 65-025. m473

SVINJO ZA ZAKOL od 130 do 150 kg, prodam. Turnišče, Čevljarska 29. m455

MLADIČE, pasme CHOW-CHOW, stare 7 tednov, prodam. ☎ (062) 514-934, popoldan. m465

MLADO KRAVO, 8 mesecev brejo, prodam Škafar, Žiški 107. m488

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24-393, ali pri Dragici Bokan, Grad. ☎ 53-086, ali v gostilni Železen, Beznovci, ☎ 49-025. mppp

NESNICE, MLADE JARČICE, PASME HISEX, rjave, cepljene, prodajamo po zelo ugodni ceni. Akcijska prodaja. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije v gostilni Anice Benčec, Bakovci, ☎ 43-070. mppp

3. sejem
avto in
vzdrževanje
24. - 29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST
ZA VSTOP

POSEST

VISOKOPRITLIČNO HIŠO na 13-arski parceli, ob asfaltni cesti, prodam. Selo 3, ☎ 46-221. m453

STANOVANJSKO HIŠO v Čentibi 194 c prodam. m4687

POČITNIŠKO HIŠICO, primerno za bivanje, v Moravskih Toplicah, prodam. Đurinek, Moravske Toplice, Na bregu 26. mpop

STAREJŠO HIŠO in 23 × 5 m veliko gospodarsko poslopje, primerno za obrt, v Gornjem Lakošu 26, ugodno prodam. ☎ 75-850, po 20. uri. m4688

30 AROV NJIVE pri železniški progi v Dokležovju zelo ugodno prodam. ☎ 46-483, od 17. ure naprej. m475

ENONADSTROPNO HIŠO, 150 m², centralno ogrevanje, olje, vrt, brajde, sadovnjak, 100 dreves, 38 arov gozda, vse ograjeno, asfaltna cesta, 200 m do avtobusne postaje, 8 km do Radgone in Radenec, prodam. Rühl, Stavešinci 1 b, Sp. Ivanjci. m3201

44-ARSKO PARCELO, primerno za vinograd, in 3 kozličke, stare 2 meseca, prodam. Franc Gyurica, Selo 120. m499

GARAŽO, leseno, v Murski Soboti, prodam najboljšemu ponudniku. ☎ 26-434. M500

STAREJŠO VSELJIVO HIŠO v Moravskih Toplicah prodam. Đurinek, Moravske Toplice, Na bregu 26. m501

V LIPI 88 a prodam hišo, 139 m², medetažno, delno podkleteno. ☎ (066) 24-621. msls

STANOVANJSKO PRAVICO kupim. Nagrada v DEM. Prodam garsonjero in 3-sobno stanovanje. Možne razne kombinacije. ☎ 23-430, po 18. uri. m503

GOSTINSKI LOKAL s hišo v Moravskih Toplicah prodam. ☎ 48-427. m497

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem in 80 ari starejšega sadovnjaka v Prosečki vasi (blizu Mačkovec) prodam. Tišina 5 a, Gostilna Gergjek. m343

V DESNJAKU, 8 km od Ljutomera, ugodno prodam kmetijsko zemljišče z gradbeno parcelo — možnost nadomestne gradnje. ☎ (064) 324-249. m345

SKORAJ VSELJIVO HIŠO na Goričkem prodam. Cena 30.000 DEM. ☎ 54-046. m483

GOSPODARSKO POSLOPJE v Bakovcih in gozd, 40 arov, prodam. ☎ (061) 216-470, popoldan. m464

HIŠO v Dokležovju št. 154 ugodno prodam. ☎ 87-233. m435

PROSTOR ZA TRGOVINO V BELTINCIH iščem. Rakičan, Kotna 12. m436

KOŠNJO TRAVE, novo kolo z 10 prestavami, hišo s sadovnjakom dam v najem dobrim ljudem, drugo po dogovoru. Brezovci 40, ogled v nedeljo. m454

V VERŽEJU PRI LJUTOMERU prodam 1600 m² zazidalne parcele. ☎ (065) 24-335, po 14. uri. m344

VINOGRAD, 42 arov, s počitniško hišico, prodam. Magdič, Desnjak 4. Ljutomer. m3655

GARSONJERO v centru v Murski Soboti prodam (1 m²/800 DEM). ☎ 31-146. m462

HIŠO v Murski Soboti, visokopritlično, okrogło, 260 m², južna stran, 150 m od glavne ceste, prodam. ☎ 26-738. m447

VINOGRAD IN SADOVNJAK v bližini Moravskih toplic (Bučkovci) prodam. ☎ 87-957. m3659

POČITNIŠKO HIŠICO, vinograd, sadovnjak, na sončni legi na Vaneči, prodam. ☎ 24-591. m487

STAREJŠO HIŠO na 16-arski parceli v Turnišču prodam. Naslov v upravi lista. m466

GARSONJERO v Lendavski ulici 37 b damo v najem. ☎ 48-529. m476

RAZNO

SHUJŠEVALNI PAS — hujšajte na uspešen in enostaven način brez diete in odrekanja. ☎ (061) 218-941. m343

KROMPIR, SEMENSKI in za krmo, seno in slamo v balah prodam. ☎ 41-533. m492

RASTLINJAKI VSEH VELIKOSTI, m² tlorisa od 600 SLT naprej. ☎ 82-497, zvečer. m3661

NOV PRALNI STROJ GORENJE 306 BM, zapakiran, ugodno prodam. ☎ 82-189. m3664

PLAST INJEKTOR BATTENFELD, 70 g, ugodno prodam. ☎ 61-280, po 19. uri. m452

BOJLER, kombiniran, Tina, nov, z že vgrajenim grelnikom, prodam 15 % ceneje. Kregar, Mali Bakovci 13. m365

PREKLIC!
Preklicujem potrdilo o opravljenem preskusu znanja o točenju neustekleničenega vina, opravljenega 28. 10. 1978. Edvard Hojs, Biserjane 21, p. Videm ob Ščavnici. m3201

PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE, 35 kW, in zamrzovalni skrinji, 380- in 530-litrski, prodam. Vse je novo in še zapakirano. ☎ 87-003. m477

TRDA DRVA, 2 m³, prodam. Škrilec, Krnci 1, Martjanci. m438

RAČUNALNIK ATARI 800 XL prodam. ☎ 069 41-635. m457

VINO, šmarnico in klinton, prodam. Noršinci 52. m490

PRALNI STROJ GORENJE prodam za 3.500 ATS. ☎ 53-130. m485

V ZALOGI IMAMO BETONSKE STEBRE za vinograd. ☎ 76-329. m486

Preklic!
Preklicujem veljavnost listka za vpis plačila mleka za mesec maj 1991. Stefan Bejek, Lucova 21. m463

STROJE ZA KEMIČNO ČIŠČENJE IN PRANJE PERILA prodam. ☎ (062) 414-844, med 9. in 16. uro. m343

200 KOSOV 8-rebrnih salonitnih plošč, rjave barve, prodam. Jože Kavčič, Turjanci 1, Radenci. m469

PRIKOLICO BRAKO prodam. Renkovci 2, ☎ 72-151. m470

GARDEROBNE OMARE, tri, visoke, trised Manta, posteljo z jogijem, 130 cm širine, in 3 poni kolesa prodam. ☎ 22-401 in 22-458, Gerenčer, Grajska 13, M. Sobota. m505

SENO in sadike šmarnice prodam. Marija Wajndorfer, Ivanjševski Vrh 45. m3200

BIFE PRIKOLICO, opremljeno, z dodatno opremo, ugodno prodam ☎ 65-091. m3199

KOMBINIRAN ŠTEDILNIK, popolnoma nov, pralni stroj, nov, prodam 25 % ceneje, in barvni TV Gorenje, star 8 let, ugodno prodam. ☎ 22-076. m472

400 kosov salonitnih plošč, 8-rebrnih, sivih, 10 % ceneje, prodam ☎ 45-016.

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PLUG, 12-colni, visok klirens, prodam. Košalin, Grad 28. m493

OBRAČALNIK PANONIJA 220 prodam ☎ 23-667. m504

TRAKTOR ŠTORE 504 z 910 delovnimi urami, na prednji pogon, in voz z gumijastimi kolesi, 16-colni, platon, prodam. ☎ 69-194. mslana

— *VELIKA UGODNOST pri nakupu daril iz KRISTALA IN PORCELANA*
— *10 % POPUSTA pri plačilu z gotovino, možnost plačila tudi na 3 ČEKE*
— *Od 20. aprila do 10. maja*

SALON CVETJA CIPOT,
M. Sobota, Grajska 4a, tel. 22-193

3. sejem
avto in
vzdrževanje
24. - 29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST
ZA VSTOP

KOSILNICO BCS prodam. Jovica Dodoš, Trakoščanska 8, Varaždin ☎ (042) 510-74. m343

TRAKTORSKI MULČNIK [illegible] tipalom, delovna širina [illegible] garancijo, ugodno [illegible] ☎ 82-168, po 16. uri. m363

KORUZNO SEJALNICO, [illegible] frezo BES, prodam. Vogrinčevci 7, [illegible] tomer. m3657

MOTOKULTIVATOR MUTA MAX STRAL ACME 8 KM, [illegible] po zelo ugodni ceni prodam. [illegible] mpop

KOSILNICO BCS, staro 5 let, [illegible] ohranjeno, ugodno [illegible] ☎ 69-091, Magyar, Mahovci 14, Apače. m3204

TROSILNIK ZA UMETNO GNOJILO, obračalnik SIP, [illegible] 10/11-28, prodam. ☎ [illegible]-071. m3[illegible]

SAMOHODNI DVOREDNI OBRALNIK KORUZE in žitni kombajn Zmaj Univerzal, za korzo in žito, prodam Andrej Kous, Krajna [illegible] m432

MOTORNO ŠKROPILNICO PRA, novo, 20 % cenje, prodam Nada di Šlihthuber, Daneta [illegible] M. Sobota, ☎ 21-981. m440

MOTOKULTIVATOR LABIN GRES ACME, 8 KM, z vlečno freso 70 cm, nov, prodam. ☎ [illegible] po 16. uri. m446

KOSILNICO BCS prodam ☎ 46-222, po 16. uri. m458

ROTACIJSKO KOSO za traktor IMT SIP Šempeter, prodam. Ogled [illegible] v soboto in nedeljo — Franc Makovec, Sotina 21. m459

STORITVE

ROLETE IZDELUJEMO IN MONTIRAMO. Rugelj, Murska Sobota ☎ 32-328. m343

DELO

HONORARNO ZAPOSLIMO [illegible] lavko z znanjem likanja v kemični čistilnici. Kemična čistilnica Dominko, Zemljič, M. Sobota, Št. Kuzmič 6. m439

DELAVCA S ŠOFERSKIM IZPITOM in lastnim vozilom zaposlimo [illegible] montaži in v delavnici (plastika) ☎ 31-328. m496

PO POŠTI PRODAM učinkovita in preizkušena sredstva za zatiranje VOLUHARJA, KRTA, MIŠI, BRAMORJA, POLŽEV, MOLJEV, MRAVELJ, UŠI IN VSEH DRUGIH ŠKODLJIVCEV. Naročila po ☎ (068) 41-199.

***

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja ne ali teden, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma
tel.: 55 071

Popravilo z garancijo na vašem domu

Wolfcommerce d.o.o.

Kersnikova 3
61000 LJUBLJANA

Sklad vzajemne pomoči občanov in podjetij iz Slovenije
BREZOBRESTNO KREDITIRANJE SVOJIH ČLANOV

SIPA

VSE DODATNE INFORMACIJE lahko dobite pri našem zastopstvu
SIPA POLANA, d.o.o., v Murski Soboti vsak delovni dan od 9. do 15. in vsak ponedeljek od 16. do 19. ure na naslovu Štefana Kuharja 1.
Telefon: 069/32-951 26-272

ZAHVALA

V 93. letu starosti je preminil naš najdražji

Jožef Mekiš

iz Večeslavec
stanujoč v Gerlincih

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali vence. Posebna hvala župniku za pogrebni obred, pevcem žalostink in govorniku KS.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči vsi njegovi

Tista noč je umrla.
Lep in miren je bil njen obraz.
Takšen bo ostal za vedno v mojem srcu . . .

ZAHVALA

Na cvetno nedeljo nas je v 88. letu zapustila naša draga

Marija Pertoci

iz Čopove 10
v Murski Soboti

Pokopali smo jo 14. aprila 1992 v ožjem družinskem krogu. Hvala vsem za darovane vence, šopke in sv. maše, pa tudi za izrečeno sožalje.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vsi njeni

So dnevi veselja, kipeče radosti,
so dnevi bolesti, pekočih skrbi,
so dnevi, ko tonejo misli v pozabo,
in dnevi, koi tih spet spomin oživi.

V SPOMIN

Danes mineva leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi sin, brat in stric

Štefan Jug

iz Gorice

Prisrčna hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate svečo.

V naših srcih boš vedno živ.

Vsi tvoji

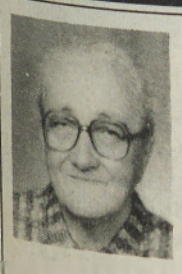

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, tašča in stara mama

Alojzija Fartek

roj. Križman
iz ulice Okt. revolucije 6
v Murski Soboti

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.
Posebej hvala sodelavcem MVOUP, republiške direkcije za varstvo okolja in urejanje voda, kolektivu VGP Mura Murska Sobota ter osebju doma oskrbovancev v Rakičanu za nego in pomoč.
Hvala tudi g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!
Murska Sobota, 13. 4. 1992

Žalujoči vsi njeni

Le srce ve, kako boli,
ko tebe več med nami ni.

V SPOMIN

Žalosten in boleč je spomin na 18. april, odkar nas je za vedno zapustila draga žena, mama, babica, sestra in svakinja

Katarina Raduha

iz Žižkov

Pomlad se je vrnila, a tebe ni. Le tiha bolečina je ostala in lepi spomini na vse, kar je dalo tvoje dobro srce.
Vsem, ki jo hranite v lepem spominu, iskrena hvala!

Vsi, ki smo te imeli radi

Minilo žalostno je leto,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo rosi.

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 29. april, odkar ni več med nami ljubega moža, očeta, starega očeta in tasta

Štefana Železna

iz Lemerja

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov in dobrot, kar so nam dali tvoje srce in pridne roke.
Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavijo ob njegovem grobu.

Vsi tvoji neutolažljivi

ZAHVALA

13. aprila nas je v 72. letu starosti nepričakovano zapustil naš dragi oče in dedi

Laci Németh

iz Lendave

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom, sorodnikom in sodelavcem, ki so nam priskočili na pomoč, nam izrekli sožalje in darovali cvetje.

Posebna hvala dr. Miklosu Tomki in Feriju Nemetu za vso pomoč v najtežjih trenutkih.

Hvala tudi g. kaplanu za pogrebni obred.

Žalujoči: sinova Laci in Robi z družinama

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je po težki in hudi bolezni zapustil dragi mož, oče in stari oče

Aleksander Kerčmar

iz Šalovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, posebej Marti Graj in Rožiki Gabor, Slavici Vuzen, Janezu Abrahamu, Tončku in Zorici.
Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter v druge namene, dragega pokojnika pa v tako velikem številu pospremili k večnemu počitku.
Posebej hvala g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred ter pevskemu zboru za odpete žalostinke.

Žalujoči njegovi najdražji

Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečine več ne trpiš,
nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe, draga mama, stara mama
ter prababica več med nami ni.
Če bi solza mrtvega zbudila,
te draga mama ne bi črna zemlja krila.

V SPOMIN

24. aprila 1992 mineva žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Rozalija Mihelič

1907—1991
iz Rožengrunta

Žalujoči: hčerka Malika z možem Lojzetom, sin Peter in hčerka Rozalija z družinama

---

Umrla je mama — ne, ni umrla,
oči le častne je zaprla,
da si po trudu in boju
oddahne v blaženem pokoju!

ZAHVALA

7. aprila 1992 nas je v 81. letu starosti tiho in skromno, kakor je živela, po dolgi in težki bolezni za vedno zapustila naša draga mama, tašča, babica, prababica in sestra

Ana Lekič

roj. Buček
iz Šalovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, botrini in znancem.

Iskrena hvala vsem tistim, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali prelepo cvetje, vence ter za sv. maše, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku za ganljiv pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Še enkrat — hvala vsem!

Žalujoči vsi njeni

S svojim vedrim nasmehom
vsakogar osrečiti si znal,
pred usodo neizbežno
ves nemočen si ostal.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in tast

Rudi Poredoš

upokojeni trgovec
Potrošnika

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli ustna in pisna sožalja ter darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku Ludviku Jošarju za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in godbeniku za odigrano Tišino ob odprtem grobu. Iskreno se zahvaljujemo Trgovskemu podjetju Potrošnik, Tovarni mesnih izdelkov in društvu upokojencev Murska Sobota.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Šarika, hčerka Minka z možem Dežijem, vnuka Senka in Aleš ter drugo sorodstvo

---

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

V SPOMIN

14. aprila sta minili dve žalostni leti, odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in babica

Ema Frčko

od Sv. Jurija

Žalostni in potrti obiskujemo tvoj grob, vendar ponosni in hvaležni za vse, kar nam je dalo tvoje srce.

Hvala vsem, ki kakorkoli počastite spomin nanjo.

Vsi njeni

Nekje je v tebi bol bila,
a zamahnil si z roko.
Če zmagal bom, močnejši sem,
a ni bilo tako.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je tiho zapustil naš dragi mož, oče, brat, tast in stric

Karel Kočar

krojač
s Cankove

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam priskočili na pomoč in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.
Iskrena hvala kolektivom Panonke, Semenarne Ljubljana, Mure — ženska oblačila. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, cerkvenim pevcem in govorniku Leopoldu za slovo.

Žalujoči vsi, ki smo ga imeli radi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

Iva Orešnika

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, ga pospremili na zadnje počivališče in prekrili grob s cvetjem.

Globoka zahvala govornikom za poslovilne besede in vsem, ki so tako ganljivo opravili poslovilni obred.

Žalujoči vsi njegovi

*Potem ko se je izvedelo, da so **Hrvati** v rovinjsko počitniško naselje naselili begunce in brezdomce, so silovito poskočile parcele ob Muri, Ledavskem jezeru v Kraščih, v Gajševcih, ob Bukovniškem jezeru ter v drugih kopaliških krajih.*

*Obstajajo torej najboljše možnosti, da bo kapital namenjen investiranju v prosti čas ostajal doma. Samo **nekaj ribiških družin**, ki se bodo zaradi izgube lovnih voda upirale razmahu hotelskega turizma, bo potrebno iztrebiti.*

* * *

*Konzorcij tujih in domačih hotelirjev se je že povezal z nekaj domačimi onesnaževalci — **Elrad, prašičje farme v Nemščaku in Podgradu, intenzivno kemični kmetovalci** — za specialno zastrupitev rib, ki jih bo ohranila pri življenju, izumrli pa bodo ribiči.*

* * *

*Ker bo zaradi tega prekmursko-prleška samozadostnost postala absolutna, ne bo več nikakršne potrebe po cestah. Da nas iz centra po njihovih ostankih ne bi hodili še naprej ropat, jih bomo prekopali in zasejali z **manilsko konopljo.** Tako se bodo uresničile stoletne sanje prekmursko-prleških secesionistov: **živeli bomo v zlatem trikotniku med Madžari, Avstrijci in Kranjci.** (Zlati trikotnik je ime za dalnjevzhodno opijsko-hašiško središče).*

* * *

Z odstranitvijo cest bomo rešili še neki velik domovinski problem.

***Prometni strokovnjaki** domače krvi so namreč ugotovili, da običajna prometna opozorila za nevarnost na tukajšnjih križiščih in cestnih odsekih, na katerih prihaja do največ nesreč, niso zadostna. V razvitem svetu lahko v takšnem primeru gredo še naprej in naredijo na cesti umetne ovire.*

Po mnenju naših izvedencev pri nas to ni mogoče, ker smo se navadili, da se po cestah vozimo tako kot na zahodu samo na umetno vzvalovanih mestih.

Zato doslej česa tovrstnega še niti predlagali niso.

* * *

***Ker se Nemci**, ki se pripravljajo na selitev parlamenta iz **Bonna** v **Berlin**, bojijo, da se jim bo nekaj deset ton težak orel, ki visi na prednji steni »bundestaga«, pri snemanju razbil, je Prezidij rubrike Kri ni zemlja od naših gradbenih podjetij že dobil nekaj prošenj za posredovanje pri nemških oblasteh. Izposloval naj bi jim, da bodo oni sneli »adlerja«, češ da jim glede na tehnologijo in izkustva to ne bo težko.*

*Prezidij bo ravnal taktično. Najprej bo tiste, ki so naredili toliko veličastnih zgradb in drugih mojstrovin, vprašal, če obvladajo tudi tehnologijo, s katero bi orlu nategnili vrat in tace. Tako, da bi iz njega naredili **štorkljo.***

*Na tak način ne bi prizadeli nemškega ponosa na njihovo tehniko. Kajti **nategnjenega orla-štorkljo bi potem obesili na enega od betonskih silosov,** kar bi utrjevalo prleško-prekmursko-nemško prijateljstvo in srčno razveseljevalo predvsem Prleke.*

* * *

*Izhajajoč iz tega svojega ukvarjanja Prezidij priporoča tudi vsem ravnateljem , da se rešijo dileme, če naj pustijo v učilnicah viseti fotografije **Josipa Broza, Vilmoša Tkalca** ali **Milana Kučana:** obesijo naj podobe štorkelj.*

KESEDANI KONJ

Radgonski mehurčki

Verjemite ali ne: včasih sem prav nesrečen, ker sem doma prav v obmejni, slavni, herojski in kaj vem kakšni še Gornji Radgoni. Razen prvega me vse drugo niti ne moti. Moram biti iskren in priznati, da je lepo, če pridejo na obisk sorodniki s Primorske in me sprašujejo, kako je bilo takrat junija in julija v Radgoni; takrat namreč pridem na svoj račun in jim na veliko, na dolgo in široko razlagam od prvega strela v Gornji Radgoni pa vse do zadnjega pomembnejšega obiska. Saj poznate to, kaj bi se slepili, ko pa moški tako radi govorimo o vojni in streljanju, kakor da bi sami sprožili vse strele in vrgli tiste steklenice na tovornjake. Pa pustimo zdaj to, saj bom o tem spet lahko govoril že čez nekaj dni, ko pridejo neki daljni sorodniki iz Amerike.

Zakaj sem torej nesrečen, ker živim prav v obmejnem mestu? Lahko bi našel milijon razlogov ali pa samo enega, vendar pa je tisti ›milijon‹ zaradi močno zmanjšanega prometa čez gornjeradgonski mejni prehod že močno stanjšan. Včasih smo se v Radgoni jezili zaradi ›rukerov‹ pred cerkvenimi in novoletnimi prazniki ter pred počitnicami; kaj vse so počeli ti Turki in Grki, pa tudi drugi, ki smo jih takrat še imenovali ›južna brača‹, na mejnem prehodu in v razdalji nekaj kilometrov?! Spali in jedli so v avtomobilih, ostalo pa opravili kar na prostem; tudi smeti so odvrgli kar tam, kjer so se utaborili; da se bližajo prazniki, nas je opominjala glasna turška glasba in z odpadki prekrito mesto, še posebno mejni prehod.

No, kakorkoli: danes ne morem reči, da imamo s tem ne vem kakšne probleme, saj takšnega prometa kot nekoč prek mejnega prehoda v Gornji Radgoni ni več. Mogoče pa se ga bojijo! Zaradi Popova? Kje pa, tega več ne bo nazaj, ker je svojo priložnost zamudil; zdaj je pred vojnim sodiščem v Beogradu, ker je menda porušil premalo stavb v Gornji Radgoni. Jaz mislim (in nisem edini), da se gornjeradgonskega mejnega prehoda bojijo zaradi komunalne takse, ki jo morajo plačati vsi, ki karkoli uvažajo. Zakaj bi torej čakali v vrsti na tem prehodu, če pa sta v bližini prehoda na Tratah in v Gederovcih? Pet mark je pet mark, je odločno povedal moj prijatelj iz Ljutomera in se odločil, da nikoli več ne bo prestopil meje v Gornji Radgoni. Ker pri nas ni dobil nekakšnega traktorskega dela, ga je kupil v Avstriji. Za tisto malenkost, ki jo nujno potrebuje, je moral plačati carino, potem pa so mu izpisali še nekakšen listek za komunalno takso. Rekel je: jaz pa že ne bom plačeval 300 tolarjev za ne vem kaj; naj mi povejo, kaj dobim za to, kakšno storitev, pa jim plačam. Tako pa niti poštenega ›sekreta‹ nimajo, saj so še vojaki JA uporabljali raje Kompasova stranišča kot pa tista na mejnem prehodu. Plačal je, toda prepričan sem, da ga nikoli več ne bo na ta mejni prehod.

›Radgončan‹

Radio
Murski val
UKV 94,6 MHz

Cene sadja in zelenjave

Vrsta	Tržnica	Zelenjava Pomurka
jabolka	110,00	110,00
hruške	160,00	170,00
banane	120,00	125,00
pomaranče	100,00	100,00
limone	80,00	125,00
kivi	240,00	—
grozdje	380,00	—
solata	160,00	160,00
zelje	70,00	60,00
čebula	80,00	62,00
česen	400,00	350,00
paradižnik	200,00	300,00
kumarice	160,00	200,00
fižol	130,00	110,00
krompir	—	12,00
korenje	100,00	70,00
orehova jedrca	800,00	770,00
jajca	10,00	10,00

Budinci—Andovci

Sosed spet k sosedu

Državna meja je lahko dokaj čudna, predvsem pa nenaravna stvar. Dogaja se, da na eni in drugi strani živijo ljudje istega naroda, govorijo isti jezik, vežejo jih sorodstvene in prijateljske vezi, pa ne morejo drug do drugega. Tako je bilo več let po drugi svetovni vojni tudi v krajih ob državni meji med Slovenijo (prej Jugoslavijo) in Madžarsko. Ločila jih je celo visoka žična ograja, pa še minsko polje je bilo vmes. Poleg tega je bila meja močno zastražena z dokaj številnimi vojaki na eni in drugi strani.

Na srečo so prišli drugačni časi, ›železna zavesa‹ je nekega dne padla in predlani so spet začeli odpirati (vsaj za praznike) mejne prehode, ki so bili ljudem nekoč na voljo. Tako se je to zgodilo minulo soboto, in to prvič po letu 1946, tudi med Budinci na naši strani in Andovci v Porabju na Madžarskem.

Okrog 10. ure, ko je bila napovedana slovesna otvoritev mejnega prehoda med obema krajema, se je tamkaj zbralo nenavadno veliko ljudi z obeh strani meje, da bi proslavili ta zgodovinski dogodek in se potem lahko tudi peš napotili na obisk drug k drugemu. Zbrano množico je najprej v slovenskem in madžarskem jeziku pozdravil predsednik sveta krajevne skupnosti Dolenci KAREL BEDIČ, ki je poudaril, da se je s tem izpolnila velika, dolgoletna želja ljudi tostran in onkraj meje na najsevernejšem delu Slovenije. Izrazil je tudi upanje, da bodo lahko poslej tesneje sodelovali in razvijali medsebojno prijateljstvo.

S slovesnosti ob odprtju začasnega mejnega prehoda (za velikonočne praznike) med Budinci in Andovci. Tega dogodka je bila še posebej vesela 70-letna ANA ČASAR iz Andovec, ki ji je leta 1953 v Čepincih umrla mama. Slišala je vaški zvon, a je prepozno zvedela, komu zvoni. (Fotografija: JOG)

To je bila tudi osnovna misel slavnostnega govornika, predsednika skupščine občine Murska Sobota ANDREJA GERENČERJA, ki je tudi poudaril, da morajo meddržavne meje ljudi združevati, ne pa jih ločevati, kot je bilo nekoč. Po njegovih besedah se je v obmejnem prostoru Slovenije in Madžarske začelo novo življenje in pomembno je predvsem, da porabski Slovenci na Madžarskem dobivajo možnost neposredne povezave z matičnim narodom v Sloveniji. To je tudi odsev novih, ugodnejših političnih razmer pri naših sosedih. Izrazil je še upanje, da bodo maja letos končno odprli, in to ne le za praznike, mejni prehod Martinje—Gornji Senik.

Tudi govorniki iz Porabja so bili podobnih misli. Zatem pa so izvedli skupen kulturni program, v katerem so nastopili učenci osnovne šole Šalovci, cerkveni pevci iz Dolenec in člani Kulturnega društva Šalovci z naše strani ter učenci osnovne šole Števanovci in domači pevci iz Števanovec in Virice v Porabju.

Vsem, ki so prišli na to slovesnost — med gosti je bil tudi predsednik IS skupščine občine Murska Sobota Ivan Obal — je bilo prav gotovo prijetno pri srcu. Morda je nekoliko motila le dobrodošlica na drugi strani meje, ki je bila napisana samo v madžarščini, čeprav je šlo predvsem za srečanje Slovencev z obeh strani meje. Ampak velik napredek je bil že to, da so se sploh lahko srečali tam, kjer so nekoč pokale puške obmejnih stražarjev. Upajmo, da bo v prihodnje poskrbljeno tudi za slovenske ali pa vsaj dvojezične napise.

JOŽE GRAJ

Klub prekmurskih študentov v Ljubljani

prireja
v petek, 1. maja 1992, v kavarni hotela DIANA
SLOVESNO BRUCOVANJE Z BOGATIM PROGRAMOM
(obred sprejemanja brucov v študentsko skupnost, srečelov, skupini Metulj in Marko banda . . .)
VABLJENI VSI BRUCI IN TISTI, KI SE RADI ZABAVATE DOLGO V NOČ
Vstopnina 199 SLT (v vstopnino vštet izvod BRUCA).
Predprodaja vstopnic v recepciji hotela DIANA.

Tokrat zastonj

Nedavno odprta prodajalna in servis Gorenja Tiki in Black & Deckerja v Cankarjevi ulici 23 v Murski Soboti poklanja kupcem brezplačno montažo električnih grelnikov vode. Akcija bo v mesecu maju. In v tem obdobju bodo ponudili tudi enkraten brezplačen nasvet strokovnjakov. Black & Decker pa je uvedel prodajo staro za novo z ustreznim doplačilom. Potrebne informacije dobite po telefonu (069) 25-463.

Trgovina in servis, ki ju vodi Karel Šinko, si prizadevata dati čimveč pojasnil in nasvetov tudi poslušalcem Murskega vala, zato bodo sodelovali strokovnjaki omenjenih podjetij z nasveti na radiu, predvidoma 30. aprila. Vredno jim bo prisluhniti.

F. Š.

3. sejem
avto in vzdrževanje
24.-29.4.1992
CELJSKI SEJMI
20% POPUST ZA VSTOP

2. žrebanje akcije
Za športnike in Murski val

Murski val za športnike in Murski val

25. april 92 ob 18.00 v Ljutomeru v športni dvorani

Nastopajo:

Andreja Makoter, Vinko Šimek, Čudežna polja, Miki Šarac, Brane Dvorič, Zoran Cilenšek, Nina Božič, Toni Šalarič, Ivek Baranja, Finesse, Mika Čemažar, Štirje Kovači.

Nagrade:

freza tlr 155, kamin, zamrzovalna skrinja, kolo, stekleni regal, konectedemski paket, sestavljivi elementi za dnevno sobo, kosilnica, avtomobilske prevleke . . .

Superkombinacija

— če boste na prireditvi in bo izžrebana vaša kartica, dobite posebno nagrado.

Najlepše nagrade še čakajo: hiša, avto, traktor, priključki, potovanja, oblačila . . .

Predstavili bomo športnike iz ljutomerske občine.

Cene zaščitnih sredstev

	Cuprablau Z	Dithane M 45	Antracol	Baycor	Enovit	Esparm	Polaram WG
Agrotehnika	358,00	116,00 (0,1 kg)	1103,00	—	1567,00 (0,5 kg)	—	—
Agroprema Potrešnik	290,10	1076,40	1064,00	—	—	—	2102,70
Semenarna Ljubljana	312,00	1048,00	—	862,00 (0,1 kg)	—	2754,00	2252,00
Panonka	—	1076,40	1064,40	—	—	—	—
KZ Gornja Radgona	290,00	1097,00	1097,00	661,00 (0,1 kg)	771,00 (0,5 kg)	2882,00	2102,00

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 21. aprila 1992 od 11.00
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 18. aprila 1992 od 0.00

Država	Enota	Banka Slovenije srednji tečaj	LB Pomurska banka d.d. nakup	prodaja
Avstrija	100	723,8718	830,00	—
Francija	100	1.506,4317	1.503,00	—
Nemčija	100	5.094,4597	6.050,00	[illegible]
Italija	100	6,7731	7,00	[illegible]
Švica	100	5.512,2054	6.200,00	[illegible]
ZDA	1	84,5273	89,00	[illegible]

Oblike deviznega varčevanja

DEVIZNI TEKOČI RAČUN se uporablja za tekoče poslovanje v vseh vrstah tujih konvertibilnih valut. Obrestne mere so vezane na LIBOR in so glede na valuto lagojene obrestnim meram ustreznih valut v tujini in se gibljejo od 3 do 10,35 % letno, odvisno od vrste valute.

DEVIZNA HRANILNA KNJIŽICA je namenjena za varčevanje v naslednjih valutah: ATS, DEM, ITL, CHF in USD. Pri pologu katere od drugih valut se lahko opravi brezplačna konverzija.

Najmanjši znesek za varčevanje je 200 DEM ali ekvivalentna vrednost v eni od ostalih štirih valut, zato pa so obresti za 1% višje od tistih na deviznem tekočem računu.

DEVIZNI DEPOZITI — ugodne vezave deviznih sredstev za 1, 3, 6 in 12 mesecev v zgoraj navedenih petih valutah. Pri vezavi katere druge valute je možna brezplačna konverzija. Obresti so bistveno višje od tistih za nevezana sredstva in se gibljejo od 4,15 do 11 % letno, odvisno od vrste valute, višine zneska in dobe vezave.